SIDNIS ŠELDONAS

LAIKO SMILTYS

Populiarusis detektyvas

SIDNIS ŠELDONAS

LAIKO SMILTYS

Romanas

Vertė Ona Giedrikaitė

Vilnius Rosma

UDK [redacted]3
Sh-11

Sheldon, Sidney

Sh-11 Laiko smiltys: romanas / Sidnis Šeldonas; iš r
sų kalbos vertė Ona Giedrikaitė.— Vilnius: Rosm
1998.—312 p.— (Populiarusis detektyvas).

ISBN 9986-00-218-4

Romane „Laiko smiltys" autorius dėmesį sut
kia į keturių pabėgusių iš nuniokoto vienuoly
vienuolių likimą. Jų laukia kupina pavojų ir d
matizmo kelionė.

UDK 820(73

© Sidney Sheldon, 1988
© Vertimas, Rosma, 199
© Rosma, 1998

ISBN 9986-00-218-4

1 SKYRIUS

Pamplona, Ispanija, 1976 metai

„Jei planas sužlugs, mes visi žūsime". Jau paskutinį artą jį apgalvojo nuo pradžios iki galo, išanalizavo ir pakrino, stengdamasis rasti silpnąsias vietas. Bet nė vienos eįstengė rasti. Planas buvo įžūliai drąsus, ir reikėjo skrulingai, sekundės dalelių tikslumu apskaičiuoti laiką.

Jei išdegs, tai bus šauni, El Sido verta pergalė. O jei užlugs...

„Per vėlu graužtis ir abejoti,— filosofiškai atsakė sau Chaimė Miras. Laikas veikti.

Chaimė Miras garsėjo kaip legenda, baskų didvyris ir dievo rykštė Ispanijos vyriausybei. Jis buvo aukšto ūgio, alingo, protingo veido, raumeningo kūno ir mąslių tamų akių. Jį mačiusieji buvo linkę perdėti jo ūgį, tamsų ymį ir žiaurumą. Tai buvo sudėtinga asmenybė: realistas, iškiai suvokiantis didelę priešo persvarą, ir podraug roantikas, pasiryžęs mirti už savo idėją.

Pamplona atrodė pašėlusiai pagyvėjusi, miestas tarsi protėjo. Išaušo kasmet nuo liepos 7 iki 14 dienos rengiaos šventės — Švento Fermino fiestos — rytas. Iš viso paulio į miestą suvažiavo trisdešimt tūkstančių svečių. ieni atvažiavo pasižiūrėti kvapą gniaužiančio reginio, ai gatve pasileis jaučiai, kitiems norėjosi jame dalyvauti pademonstruoti savo drąsą — patiems bėgti patrakusių alvijų priekyje. Visi viešbučių numeriai jau seniai buvo graibstyti, ir Navaros universiteto studentai nakvojo įsigų prieduriuose bei vestibiuliuose, automobiliuose, iesto aikštėse, netgi jo gatvėse ir šaligatviuose.

Visas kavines ir viešbučius užplūdo turistai, jie spoksojo į spalvingas ir triukšmingas iš papjėmašė nulipintų milžinų eitynes ir klausėsi gatvės orkestrų muzikos. Procesijos dalyviai vilkėjo lelijinės spalvos berankoviais apsiaustais su žaliais, granatų ir aukso spalvos gobtuvais. Procesija vaivorykštės spalvų upėmis plūdo į gatves. Bendram šurmuliui atitarė šen bei ten sproginėjančios pliaukštės, slystančios tramvajų kabelio laidais.

Žmonių minios būriavosi pasižiūrėti vakare įvyksiančių bulių kautynių, bet visus labiausiai domino *encierro* — kai ankstų rytą gatve bus genami buliai, kurie tos pačios dienos vakarą dalyvaus kautynėse.

Iš vakaro, likus dešimčiai minučių iki vidurnakčio, jaučiai buvo išvesti iš aptvarų — *corrales des gas* — į tamsias žemesniosios miesto dalies gatves ir tiltu per upę nuginti į aptvarus, esančius Santa Domingo gatvės gale, ten palikti nakčiai. Rytą juos išleis į siaurą Santa Domingo gatvę, visur ties posūkiais aptvertą medinėmis užtvaromis. Nubėgę iki gatvės galo, buliai paklius į užtvarus Hemingvėjaus aikštėje, kur bus laikomi iki pat kautynių.

Atvykusieji į šventę buvo per daug sudirgę, kad galėtų miegoti. Nuo vidurnakčio iki šeštos valandos ryto jie gėrė vyną, dainavo ir mylėjosi. Tiems, kurie ketino bėgti su buliais, ant kaklų buvo parišti raudoni Švento Fermino šalikai.

Rytą, be penkiolikos minučių šeštą, į gatves išėjo orkestrai, trenkiantys entuziastingą Navaros muziką. Lygiai septintą į dangų šovė raketa, pranešdama, kad užtvaro vartai atidaryti. Žmones apėmė karštligiškas pagyvėjimas. Po kelių akimirkų į orą pakilo antra raketa, perspėjanti miestą, kad atlekia buliai.

Tada prieš akis iškilo nepamirštamas reginys. Iš pradžių atsklido silpnas, vos girdimas, panašus į tolimą vėjo ūžavimą garsas, kuris vis stiprėjo, kol virto kanopų dundesiu ūmai išnirus šešiems darbiniams kastruotiems jaučiams ir šešiems milžiniškiems buliams, kiekvienas maždaug tūkstančio penkių šimtų svarų. Jie bauginančiai greit, tarsi įsibėgėjęs traukinys lėkė Santa Domingo gatve. Už medinių barikadų, sukrautų ties kiekviena sankryža, grūdosi šimtai įsiaudrinusių jaunuolių, pasiryžusių išsišokti pas įnirtusius galvijus ir pademonstruoti savo narsą.

Buliai dūmė iš tolimiausio Santa Domingo gatvės galo pro Lajestrafeto ir de Havjero gatves, pro vaistines, parduotuves ir daržovių prekyvietes link Hemingvėjaus aikštės.— „*Ole!*" — lalėjo paklaikusi publika. Buliams priartėjus, žmonės kaip įmanydami stengėsi išvengti aštrių jų ragų ir pražūtingų kanopų. Ūmus artėjančios mirties suvokimas ne vieną dalyvį vertė ieškoti išsigelbėjimo namų prieduriuose, ropštis ant gaisrinių kopėčių. „*Cobardon!* Bailys"!" — skandavo jiems pavymui iš minios. Tuos, kurie suklupę griuvo bulių take, skubiai vilko į saugią vietą.

Už barikadų, vos per kelias pėdas nuo šio reginio, iš susijaudinimo užgniaužę kvapą stovėjo berniukas su seneliu.

— Tik pažiūrėk!— šūkčiojo senukas.— *Magnifico!*

Berniukas krūpsėjo.

— *Tenglo miedo, abuelo.* Man baisu.

Senukas apkabino berniuką:

— *Si,* Manueli. Baisu. Bet ir nuostabu. Kartą ir aš bėgau su buliais. To pojūčio su jokiu kitu neįmanoma palyginti. Tu žaidi su mirtimi ir jautiesi esąs tikras vyras.

Paprastai buliai, nubėgę Santa Domingo gatve devynis šimtus jardų, po dviejų minučių jau atsidurdavo aikštėje, ir vos būdavo uždaryti aptvare, į orą šaudavo trečia raketa. Tą dieną trečiosios raketos nebuvo, nes atsitiko tai, ko Pamplonoje nebuvo pasitaikę per visą keturis šimtmečius siekiančią šventės istoriją.

Kai gyvuliai dūmė siaura gatve, pustuzinis spalvingais šventiniais kostiumais apsirengusių žmonių nustūmė barikadas, ir buliai, pasukę iš aptvertos gatvės, ištrūkę laisvėn, puolė į miesto centrą. Akimirka — ir linksma šventė virto košmaru. Įnirtę gyvuliai liuoktelėjo į nustėrusių žiūrovų minią.

Bulių parblokšti ir sutrypti berniukas su seneliu žuvo vieni iš pirmųjų. Ragai negailestingai įsmigo į vaikišką vežimėlį, nudurdami kūdikį ir pargriaudami jo motiną, čia pat mirtinai sutraiškytą. Visur aplinkui tvyrojo mirtis. Gyvuliai puolė bejėgius žiūrovus, blaškydami moteris ir vaikus, verdami ilgais baisiais ragais praeivius, griaudami prekeivių palapines, daužydami statulas, nušluodami viską, kam buvo lemta atsidurti jų kelyje. Iš siaubo kly-

kiantys žmonės beviltiškai stengėsi pasislėpti nuo mirtį nešančių pabaisų.

Nelauktai bulių kelyje pasirodė ryškiai raudonas sunkvežimis. Pasisukę jie puolė prie jo de Estrelijos gatve, ta, kuri vedė į *carcel* — Pamplonos kalėjimą.

Kalėjimas buvo niūrus iš akmenų sumūrytas dviejų aukštų pastatas su tvirtomis langų grotomis. Kiekviename iš keturių jo kampų stūksojo po bokštą, prie įėjimo plevėsavo raudonai geltona Ispanijos vėliava. Akmeniniai vartai atitvėrė mažą kiemelį. Antrajame aukšte buvo pasmerktųjų mirti kameros.

Žaliūkas prižiūrėtojas su automatu ir karo policijos uniforma vedė antrojo kalėjimo aukšto koridoriumi juoda sutana vilkintį kunigą.

Pastebėjęs, jog kunigo, išvydusio ginklą, akyse šmėstelėjo nuostaba, prižiūrėtojas tarė:

— Atsargumo niekada nebus per daug, *padre*. Tose kamerose — labiausiai užkietėję niekšai.

Prižiūrėtojas nuvedė kunigą prie metalų ieškiklio, labai panašaus į tuos, kurie įrengti oro uostuose.

— Atleiskit, tėve, bet tokia tvarka.

— Žinoma, mano sūnau.

Kai kunigas žengė kabina, koridoriuje pasigirdo veriamas sirenos kauksmas. Prižiūrėtojas instinktyviai suspaudė automatą.

Atsigręžęs kunigas nusišypsojo.

— Tai mano neapsižiūrėjimas,— pasakė jis nusiimdamas metalinį kryžių, kabojusį su sidabro grandinėle ant jo kaklo, ir atkišdamas jį prižiūrėtojui.

Šį kartą, kai jis ėjo kabina, metalų ieškiklis tylėjo. Prižiūrėtojas grąžino kunigui kryžių, ir jie dviese toliau nužingsniavo į kalėjimo gilumą.

Iš kamerų į koridorių sklido nepakeliamas dvokas.

Prižiūrėtojas įsigeidė pafilosofuoti:

— Žinote, tėve, veltui laiką gaištate. Tie žvėrys neturi sielos, kurią jūs rengiatės gelbėti.

— Ir vis dėlto mes neturime prarasti vilties, mano sūnau.

Prižiūrėtojas pakraipė galvą.

— Sakau jums, kad pragaro vartai jau atverti ir laukia jų abiejų.

Nustebęs kunigas pažvelgė į prižiūrėtoją.

— Abiejų? Man sakė, kad išpažinti nuodėmes pageidauja trys.

Prižiūrėtojas gūžtelėjo pečiais.

— Mes šiek tiek sutaupėme jums laiką. Samora šįryt mirė kalėjimo ligoninėje. Širdies priepuolis.

Jie priėjo dvi paskutines kameras.

— Atėjome, tėve.

Prižiūrėtojas atidarė vienas duris ir atsargiai pasitraukė, praleisdamas į priekį kunigą. Paskui jis užrakino duris ir atsistojo koridoriuje, pasirengęs sureaguoti į menkiausią pavojaus signalą.

Kunigas priėjo prie žmogaus, gulinčio lovoje iš dešinės.

— Kuo tu vardu, mano sūnau?

— Rikardas Meljadas.

Kunigas žiūrėjo į jį įsispyręs. Buvo sunku suprasti, kaip tas žmogus atrodė anksčiau. Kruvinai sudaužytas jo veidas toks sutinęs, kad akių beveik nebematyti.

— Džiaugiuosi, kad jūs atėjote, tėve,— krutindamas ištinusias lūpas, tarė kalinys.

— Bažnyčios pareiga išgelbėti tave, mano sūnau,— atsakė kunigas.

— Šįryt mane pakars?

Kunigas lengvai paplojo jam per petį:

— Tave pasmerkė mirties bausmei pasmaugiant garota.

Rikardas Meljadas įbedė į jį akis.

— Ne!

— Man labai gaila. Tai paties ministro pirmininko įsakymas.— Tada kunigas uždėjo ranką kaliniui ant galvos ir ėmė monotoniškai bambėti.— *Dime tus pecados...*

— Esu labai nusidėjęs mintimis, darbais ir nuoširdžiai gailiuosi dėl savo nuodėmių,— pasakė Rikardas Meljadas.

— *Ruego a nuestro Padre celestial para la salvacion de tu alma. En el nombre del Padre, del Hijo y del Espiritu Santo...*

Atsistojęs prie kameros prižiūrėtojas klausėsi ir galvojo: „Kaip tuščiai gaištamas laikas. Viešpats tik spjaus jam į akis".

Kunigas baigė:

— *Adios,* mano sūnau. Tesuteikia Viešpats ramybę tavo sielai.

Kunigas žengė prie kameros durų, ir prižiūrėtojas, atrakinęs jas, pasitraukė į šalį, nukreipdamas automatą į kalinį. Paskui užrakinęs duris prižiūrėtojas nuėjo prie gretimos kameros ir atrakino ją.

— Jis jūsų, tėve.

Kunigas įėjo į antrąją kamerą. Ten buvusio žmogaus veidas taip pat buvo žiauriai sudaužytas. Kunigas akylai nužvelgė jį.

— Kuo tu vardu, mano sūnau?

— Feliksas Karpijas.

Tai buvo tvirtas barzdotas vyras su nesenu melsvoku randu, ryškėjančiu ant skruosto per barzdą.

— Aš nebijau mirties, tėve.

— Tai gerai, mano sūnau. Nė vienas jos neišvengsime.

Kol kunigas klausėsi Karpijo išpažinties, iki pastato atsirito tolimas garsas; iš pradžių buvęs prislopintas, jis vis stiprėjo. Tai buvo drebinantis žemę kanopų dunksėjimas, sumišęs su vaikomos minios šauksmais. Prižiūrėtojas sunerimęs įsiklausė. Triukšmas greitai artėjo.

— Verčiau jūs paskubėtumėt, tėve. Lauke kažkas negera dedasi.

— Aš baigiau.

Prižiūrėtojas skubiai atidarė kamerą. Kunigas išėjo į koridorių, ir durys paskui jį užsidarė. Prie kalėjimo fasado nuaidėjo kurtinantis trenksmas. Pasisukęs prižiūrėtojas pažiūrėjo pro siaurą grotuotą langą.

— Koks čia triukšmas, velniai rautų?

— Atrodo, kad kažkas prašosi jūsų audiencijos,— pasakė kunigas.— Jei neprieštarausite, paimsiu iš jūsų šitą?

— Ką „šitą"?

— Jūsų ginklą, *por favor.*

Kunigas visai prisikišo prie prižiūrėtojo. Tylomis truktelėjo ant kaklo kryžiaus viršūnę, apnuogindamas ilgo grėsmingai blykčiojančio durklo ašmenis. Žaibišku judesiu jis smogė durklu prižiūrėtojui į krūtinę.

— Mat kaip, mano sūnau,— pasakė jis imdamas automatą iš mirštančio prižiūrėtojo rankų.— Mudu su Vieš-

pačiu nusprendėme, kad tau nebeprireiks šio ginklo. *In Nomine Patris,*— dievobaimingai žegnodamasis tarė Chaimė Miras.

Prižiūrėtojas susmuko ant cementinio grindinio. Griebęs iš jo rankų raktus, Chaimė Miras skubiai atrakino abiejų kamerų duris. Lauke triukšmavo vis garsiau.

— Greičiau,— įsakė Chaimė.

Rikardas Meljadas paėmė automatą.

— Iš tavęs išėjo velniškai geras kunigas. Vos iš tikrųjų nepatikėjau.

Jis mėgino nusišypsoti sutinusiomis lūpomis.

— Na, jie su jumis ir pasidarbavo. Nieko. Jiems dar atsirūgs.

Prilaikydamas abu, Chaimė padėjo jiems išeiti į koridorių.

— O kaip Samora?

— Prižiūrėtojai mirtinai jį uždaužė. Mes girdėjome, kaip jis rėkė. Jį nunešė į ligoninę ir pasakė, kad jis numirė nuo širdies smūgio.

Jie priėjo užrakintas geležines duris.

— Luktelėkit čia,— pasakė Chaimė.

Priėjęs prie durų, jis kreipėsi į stovintį už jų prižiūrėtoją:

— Aš baigiau.

Prižiūrėtojas atidarė duris.

— Paskubėkit, tėve. Lauke kažkokia sumaištis...

Jam nebuvo lemta užbaigti frazės. Chaimės peilis įsmigo prižiūrėtojui į krūtinę, iš jo burnos pliūptelėjo kraujas.

Chaimė pamojo savo draugams:

— Eime.

Feliksas Karpijas pakėlė prižiūrėtojo šautuvą, ir jie ėmė leistis laiptais. Lauke viešpatavo sumaištis. Aplinkui bėgiojo policininkai, stengdamiesi suprasti, kas čia dedasi, ir raminti klykiančią žmonių minią, kuri beviltiškai stengėsi pasislėpti nuo įniršusių bulių. Vienas bulius, šokęs prie pastato fasado, trenkė ragais į akmeninius vartus. Kitas maitojo partrenkto prižiūrėtojo kūną.

Kieme stovėjo parengtas raudonas sunkvežimis. Per tą sumaištį beveik niekas nepastebėjo trijų bėglių, o tiems, kas ir pastebėjo, ne jie buvo galvoje, nes reikėjo

gelbėti savo kailį. Nė žodžio netarę, Chaimė ir jo bičiuliai šoko į sunkvežimio kėbulą, ir jis nurūko žmonių pilnomis gatvėmis, gąsdindamas praeivius.

Vietos žandarmerija, civilinė gvardija žaliomis uniformomis ir juodomis lakuotomis skrybėlėmis bergždžiai stengėsi raminti paklaikusią minią. Tam košmarui neįstengė pasipriešinti nė ginkluota policija provincijų centruose.

Beviltiškai slėpdamiesi nuo įsiutusių bulių, žmonės išsilakstė į visas puses. Pavojų kėlė ne tiek buliai, kiek patys žmonės, kurie stengdamiesi išsigelbėti spaudė vieni kitus. Griūdami seneliai ir moterys atsidurdavo po bėgančios minios kojomis.

Siaubo apimtas Chaimė stebėjo tą kraupų reginį.

— Mes nesitikėjome, kad taip atsitiks! — šūktelėjo jis.

Klegesys ir sumaištis liko toli už nugarų, sunkvežimis pasiekė Pamplonos priemiestį ir pasuko į pietus.

— Kur mes važiuojame, Chaime? — paklausė Rikardas Meljadas.

— Netoli Torės yra saugi vieta. Ten išbūsime iki tamsos, paskui judėsime toliau.

Feliksas Karpijas raukėsi iš skausmo.

Chaimė Miras užjaučiamai žiūrėjo į jį.

— Mes greit atvažiuosim, bičiuli,— tyliai pasakė jis.

Jis niekaip negalėjo pamiršti kraupių scenų Pamplonos gatvėse.

Po pusvalandžio jie pasiekė mažą Torės kaimelį ir aplenkę jį privažiavo prie vienišo namo kalnuose, stūksančiuose virš kaimo. Chaimė padėjo abiem savo draugams išlipti iš sunkvežimio kėbulo.

— Jūsų atvažiuos vidurnaktį,— pasakė vairuotojas.

— Teatveža gydytoją,— atsakė Chaimė.— Tą sunkvežimį kur nors mesk.

Trise jie įėjo į namą. Tai buvo paprastas ir jaukus fermerio namelis su židiniu svetainėje ir tašytų rąstų lubomis. Ant stalo padėtas raštelis. Chaimė Miras nusišypsojo perskaitęs svetingą turinį: *„Mi casa es su casa"*.— Mano namai — tavo namai. Bare buvo sustatyti vyno buteliai. Chaimė pripylė taures.

— Nežinau, kaip tau dėkoti, mano drauge. Už tave! — pasakė Rikardas Meljadas.

— Už laisvę! — atsakė Chaimė, pakeldamas stiklinę.

Narvelyje staiga sučirškėjo kanarėlė. Priėjęs prie jos, Chaimė kurį laiką stebėjo, kaip ji beviltiškai plazdena sparneliais. Paskui pradaręs narvelį jis atsargiai paėmė paukštelį ir nunešė jį prie atdaro lango.

— Skrisk, paukšteli,— švelniai pasakė jis.— Visi gyvi padarai turi būti laisvi.

2 *SKYRIUS*

Madridas

Premjeras Leopoldas Martinesas įtūžo. Tai buvo žemaūgis akiniuotas žmogus, o kalbėdamas jis visas purtydavosi.

— Reikia baigti su tuo Chaime Miru,— kliegė jis plonu spigiu balsu.— Ar jums aišku?

Jis piktai spitrėjo į pustuzinį žmonių kabinete.

— Visa kareivių ir policininkų armija negali pagauti vieno teroristo!

Susirinkimas vyko Monklojos rūmuose, kur ministras pirmininkas gyveno ir dirbo. Rūmai buvo už penkių kilometrų nuo Madrido centro, Karetera de Galisijoje — prie žemėlapyje nepažymėtos automagistralės. Pats pastatas buvo žalių plytų su kaltinės geležies balkonais, žaliomis naktinėmis langų užuolaidomis ir sargybos bokštais kampuose.

Diena pasitaikė karšta ir sausa, ir pro langus, kiek akys aprėpia, buvo matyti, kaip nuo žemės kyla karštos oro bangos, primenančios vaiduokliškus karius.

— Vakar Miras pavertė Pamploną mūšio lauku.— Martinesas trenkė kumščiu į stalą.— Nudūręs du kalėjimo prižiūrėtojus, jis išlaisvino iš kalėjimo porą savo šėbrų teroristų. Jis paleido bulius, o dėl to žuvo daug nekaltų žmonių.

Kurį laiką kambaryje viešpatavo tyla.

Pradėdamas eiti pareigas, premjeras savikliovišKai pareiškė: „Pirmiausia aš padarysiu galą toms separatistų grupuotėms. Madridas taps svarbiu centru, kuris suvienys šalį ir pavers ispanais Andalūzijos gyventojus, baskus, katalonus ir galisus".

Jis neapdairiai parodė pernelyg daug optimizmo. Žūtbūtinai kovoję dėl savo nepriklausomybės baskai turėjo kitų planų, ir niekaip nerimo terorizmo banga — sprogino bombos, buvo plėšiami bankai, demonstracijas rengė ETA — Euskadita Askatasuna.

— Aš rasiu jį,— tyliai pasakė žmogus, sėdintis Martinesui iš kairės.

Tuos žodžius ištarė pulkininkas Ramonas Akoka, vadovaujantis GOE — specialios paskirties grupei, sukurtai kovoti su teroristais baskais. Pulkininkui buvo per penkiasdešimt metų. Jis buvo milžino ūgio, šaltų bespalvių akių, veidą vagojo randas. Per pilietinį karą, būdamas jaunas karininkas, jis tarnavo pas Franciską Franką ir iki šiol liko fanatiškas jo filosofijos šalininkas: „Mes atsiskaitome tik Dievui ir istorijai".

Akoka buvo šaunus karininkas ir vienas iš labiausiai patikimų Franko pagalbininkų. Pulkininkas ilgėjosi geležinės drausmės, palaikė nuomonę, jog nedelsiant reikia bausti tuos, kas pažeidžia įstatymą. Jis ištvėrė pilietinio karo suirutę, kai nacionalistai, susivieniję su monarchistais, generolais maištininkais, žemvaldžiais, aukščiausiaisiais bažnyčios pareigūnais ir fašistinės falangos grupuotėmis, kariavo prieš Ispanijos Respublikos būrius, kuriuos sudarė socialistai, komunistai, liberalai, baskų ir katalonų separatistai. Tai buvo baisus griovimo ir žudynių laikas, beprotybė, įtraukusi į karą daugelio šalių žmones ir karinę techniką ir pasiglemžusi gausybę žmonių gyvybių. O šit baskai ir vėl kovoja, žudo.

Pulkininkas Akoka vadovavo kovos su terorizmu grupei, ji veikė negailestingai ir kryptingai.

Jo darbuotojai vengdavo viešumos, stengdavosi dangstytis, niekada nesifotografuodavo, ir turima apie juos informacija nebūdavo skelbiama saugantis teroristų kerštо.

„Chaimę Mirą sustabdyti pajėgtų nebent pulkininkas Akoka", — mąstė premjeras. Lieka tik vienas keblus klausimas: o kas sustabdys pulkininką Akoką?

Mintis pavesti pulkininkui Akokai vadovauti operacijai kilo ne premjerui. Vieną naktį jam paskambino telefonu. Jis tuojau atpažino balsą.

— Mums kelia didžiulį nerimą Chaimės Miro ir jo te-

roristų veiksmai. Siūlome jums pavesti pulkininkui Akokai vadovauti GOE. Supratot?

— Taip. Tuojau tuo pasirūpinsiu.

Ryšys nutrūko.

Tai buvo vieno iš OPUS MUNDO organizacijos narių balsas — organizacijos, įsteigtos kaip slaptoji tarnyba, į kurios sudėtį įėjo bankininkai, advokatai, stambiausių korporacijų vadovai ir vyriausybės nariai ministrai. Sklido gandai, kad organizacija disponuoja milžiniškomis lėšomis, bet informacija, iš kur tos įplaukos ir kaip jos išleidžiamos, buvo slepiama. Manyta, jog būtų neišmintinga per daug apie tai klausinėti.

Vadovaudamasis gauta instrukcija, premjeras pavedė Akokai vadovauti specialios paskirties grupei. Bet tas siaubikas pasirodė esąs užsispyręs fanatikas. Jo vadovaujama GOE grupė virto teroro viešpatyste. Premjeras prisiminė maištininkus baskus, kuriuos Akokos žmonės sučiupo Pamplonos priemiesčiuose. Jie buvo nuteisti ir pasmerkti pakarti. Bet ne kas kitas, o Akoka išreikalavo, kad jie būtų nužudyti barbariška garota — geležiniu lanku su strypu, kuris pamažu suveržđamas lanką sulaužydavo aukai slankstelius ir pertraukdavo stuburo smegenis.

Mintis pagauti Chaimę Mirą tiesiog apsėdo pulkininką Akoką.

— Man reikia jo galvos,— pasakė Akoka.— Kai tik nukirsiu jam galvą, baskų bruzdėjimai baigsis.

„Tai perdėta",— pagalvojo premjeras, nors negalėjo nepripažinti, kad čia būta nemažai tiesos. Chaimė Miras turėjo Dievo dovaną patraukti žmones, jis buvo fanatiškai atsidavęs savo veiklai, todėl pavojingas.

„Tačiau,— svarstė premjeras,— ir pulkininkas Akoka yra ne mažiau pavojingas"

— Jūsų ekscelencija, sunku buvo įsivaizduoti, kad Pamplonoje gali taip atsitikti,— tai prabilo Primas Kasadas, nacionalinės saugumo tarnybos generalinis direktorius.— Tas Chaimė Miras, jis...

— Aš žinau, kas jis toks,— nutraukė premjeras.— Mane domina, kur jis yra.

Jis pasisuko į pulkininką Akoką.

— Aš aptikau jo pėdsakus,— tarė pulkininkas. Nuo jo

balso patalpoje padvelkė šalčiu.— Norėčiau priminti jums, Jūsų ekscelencija, kad mes kovojome ne su vienu žmogumi. Prieš mus visi baskai. Jie tiekia Chaimei Mirui ir jo teroristams maistą, ginklus, pastogę. Tas žmogus — jų didvyris. Tačiau nerimauti nereikia. Netrukus tas didvyris bus pakartas. Žinoma, po to, kai aš pagrįstai perduosiu jį teismui.

„Ne mes, o aš. Įdomu, ar kiti tai pastebėjo. Taip,— susinervinęs pagalvojo premjeras,— su tuo pulkininku reikės kažką daryti".

Premjeras atsistojo.

— Šiai dienai viskas, ponai.

Pakilę iš vietų, visi ėmė skirstytis, išskyrus pulkininką Akoką.

Leopoldas Martinesas pasileido žingsniuoti po kabinetą.

— Prakeikti baskai! Kodėl jiems maža būti vien ispanais? Ko jiems dar reikia?

— Jie trokšta valdžios,— pasakė Akoka.— Jiems reikia autonomijos, savo kalbos, savo vėliavos...

— Na, ne. Bent jau kol aš esu savo poste, šito nebus. Aš neleisiu jiems draskyti Ispanijos į gabalus. Vyriausybė sprendžia, ką jie gali turėti ir ko — ne. Jie — tik minia, kuri...

Į kabinetą įėjo vienas iš jo padėjėjų.

— Atleiskite, Jūsų ekscelencija,— atsiprašydamas pasakė jis.— Atvažiavo vyskupas Ibanesas.

— Tegu užeina.

Pulkininkas prisimerkė.

— Sakau jums, kad už viso to slypi Bažnyčia. Laikas juos pamokyti.

„Bažnyčia apskritai negalima pasikliauti, kaip rodo mūsų istorija",— su kartėliu mąstė pulkininkas Akoka.

Pilietinio karo pradžioje Katalikų bažnyčia palaikė nacionalistus. Romos popiežius rėmė generolą Franką ir leido jam viešai tvirtinti, kad Dievas esąs jo pusėje. Bet vos buvo imta spausti baskų bažnyčias, vienuolynus ir kunigus, Bažnyčia bematant pakeitė savo poziciją.

Bažnyčia pareikalavo suteikti baskams ir katalonams daugiau laisvės. „Jūs privalote liautis baudę mirtimi baskų dvasininkus",— pareiškė ji.

Generolas Frankas įtūžo. Kaip drįsta Bažnyčia nurodinėti vyriausybei?

Prasidėjo visus iškamavęs karas. Franko kariuomenės puolė bažnyčias ir vienuolynus, žudė vienuolius ir kunigus. Vyskupams skirdavo namų areštą, o visos Ispanijos kunigams vyriausybė dėdavo baudas už maištingus pamokslus. Ir tik tuomet, kai Bažnyčia pagarsino ekskomunikuosianti Franką, jis liovėsi ją puldinėjęs.

„Prakeikta Bažnyčia! — mąstė Akoka. — Frankui mirus, ji vėl ėmė visur kaišioti savo nosį".

— Laikas parodyti Bažnyčiai, kas valdo Ispaniją,— pasakė jis pasisukęs į premjerą.

Vyskupas Kalvas Ibanesas, menkas ir paliegęs, su baltų plaukų debesėliu aplink galvą, įdėmiai nužvelgė sėdinčiuosius kabinete pro savo pensnė stiklus.

— *Buenas tardes.* Labas vakaras.

Pulkininkas Akoka pajuto, kad tuojau prasiverš jį smaugiantis susierzinimas. Jam keldavo šleikštulį net dvasininkų išvaizda. Laikė juos Judo ožiais, vedančiais kvailus savo ožkiukus į skerdyklą.

Vyskupas stovėjo laukdamas, kada jam bus pasiūlyta sėstis. Tačiau to neįvyko. Jis net nebuvo pristatytas pulkininkui. Jam tyčia rodė panieką.

Premjeras žvilgtelėjo į pulkininką, siūlydamas pradėti jam.

— Mus pasiekė nerimą kelianti informacija,— griežtai prašneko Akoka.— Mums pranešė, kad maištininkai baskai rengia susibūrimus katalikų vienuolynuose. Taip pat mums pranešė, kad Bažnyčios leidimu vienuolynuose laikomi maištininkų ginklai,— plieniniu balsu tęsė jis.— Padėdami Ispanijos priešams, jūs patys virstate jos priešais.

Akylai pažvelgęs į jį, vyskupas pasisuko į premjerą Martinesą.

— Jūsų ekscelencija, nors labai gerbiu jus, privalau pastebėti, kad visi mes esame Ispanijos vaikai. Baskai nėra jūsų priešai. Iš jūsų jie prašo vien laisvės...

— Jie neprašo,— suniurzgėjo Akoka.— Jie reikalauja! Jie kelia pogromus, plėšia bankus ir žudo policininkus visoje šalyje. Ir jūs drįstate tvirtinti, kad jie — ne mūsų priešai?

— Pripažįstu, kad pasitaikė neleistinų ekscesų. Bet kartais kovojant už savo tikėjimą...

— Jie niekuo netiki, išskyrus pačius save. Jiems vis vien, kas bus Ispanijai. Kaip pasakė vienas didžiųjų mūsų rašytojų: „Niekam Ispanijoje nerūpi bendra gerovė. Kiekviena pusė siekia patenkinti savo interesus — tiek Bažnyčia, tiek baskai, tiek katalonai. Ir visi spjauna į kitus".

Vyskupas pastebėjo, kad pulkininkas Akoka šiek tiek iškreipė Ortegos i Gaseto posakį — originale buvo minima dar ir armija bei vyriausybė,— bet jis išmintingai nutylėjo. Jis vėl kreipėsi į premjerą, tikėdamasis konstruktyvesnio pokalbio.

— Jūsų ekscelencija, Katalikų bažnyčia...

Premjeras pajuto, kad Akoka bus persistengęs.

— Supraskite mus teisingai, vyskupe. Iš esmės, žinoma, vyriausybė visiškai palaiko Katalikų bažnyčią...

Pulkininkas Akoka nesiliovė.

— Bet mes negalime leisti, kad bažnyčios ir vienuolynai būtų panaudoti prieš mus. Jei baskai ir toliau ten slėps ginklus ir šauks sueigas, turėsite atsakyti už padarinius.

— Esu įsitikinęs, kad jūsų gauta informacija yra klaidinga, — ramiai atsakė vyskupas.— Tačiau aš būtinai ir nedelsdamas tai patikrinsiu.

— Dėkoju jums, vyskupe,— burbtelėjo premjeras.

— Tuo ir baigsime.

Premjeras Martinesas ir pulkininkas Akoka luktelėjo, kol vyskupas išvažiavo.

— Ką pasakysite? — paklausė Martinesas.

— Jis žino, kas ten dedasi.

Premjeras atsiduso. „Ir taip man jau gana rūpesčių, kam gadinti santykius su Bažnyčia?"

— Jeigu Bažnyčia baskų pusėje, tai ji prieš mus,— griežtai rėžė pulkininkas.— Jums leidus, norėčiau pamokyti tą vyskupą.

Premjerą priblokšė fanatizmas, blykstelėjęs to žmogaus akyse.

— O jūs tikrai turite informacijos, kad Bažnyčia padeda maištininkams? — jau šiek tiek atsargiau paklausė jis.

— Suprantama, Jūsų ekscelencija.

Nesuprasi, kiek tiesos yra to žmogaus žodžiuose. Premjeras žinojo, kaip baisiai Akoka neapkenčia Bažnyčios. „O gal ir neblogai būtų nurodyti Bažnyčiai, kur tikroji jos vieta, su sąlyga, kad pulkininkas Akoka nepersistengs". Premjeras Martinesas stovėjo susimąstęs.

Tylą nutraukė Akoka.

— Jei Bažnyčia slepia teroristus, vadinasi, ji turi būti nubausta.

Premjeras nenoriai linktelėjo.

— Kur manote pradėti paieškas?

— Vakar Chaimė Miras ir jo žmonės buvo pastebėti Aviloje. Tikriausiai jie slepiasi ten, vietos vienuolyne.

Premjeras apsisprendė.

— Apieškokite jį! — tarė jis.

Tuo sprendimu prasidėjo ištisa virtinė įvykių, sukrėtusių ne tik Ispaniją, bet ir visą pasaulį.

3 *SKYRIUS*

Avila

Niekas nedrumstė tylos — švelnios ir ramios kaip lengvas snyguriavimas, meilios lyg vasaros vėjelio dvelkimas, nebylios kaip žvaigždės.

Cistersių griežtos regulos vienuolynas buvo įsikūręs prie Avilos — aukščiausiai kalnuose esančio Ispanijos miesto, už 112 kilometrų nuo Madrido. Vienuolynas buvo pastatytas kaip tylos buveinė. Jo įstatai buvo priimti 1601 metais ir nepakito per šimtmečius: liturgija, religinės apeigos, griežta vienatvė, epitimija ir tylėjimas. Nuolatinis tylėjimas.

Vienuolynas buvo paprastas statinys iš grupės netašyto akmens namų aplink pagrindinį pastatą su iškilusia virš jo bažnyčia. Pro atviras arkas prasiskverbianti į centrinį kiemelį šviesa krito ant didelėmis akmenų plokštėmis grįstų grindų, kuriomis be garso šmirinėjo vienuolės. Vienuolyne buvo keturiasdešimt vienuolių, jos gyveno celėse ir melsdavosi bažnyčioje. Tai buvo vienas iš septynių Ispanijoje išlikusių vienuolynų, tuo tarpu šimtai kitų buvo sugriauta per pilietinį karą, kai Bažnyčią

ir vėl imta persekioti, o tai dažnokai atsitikdavo Ispanijoje jau daug šimtmečių.

Gyvenimas cistersių griežtos regulos vienuolyne buvo skirtas vien maldoms. Tai buvo vieta, kur neegzistavo nei metų laikai, nei apskritai laikas, ir tos, kurios čionai pakliūdavo, amžinai atsiskirdavo nuo aplinkinio pasaulio. Cistersių gyvenimo esmė buvo meditacija ir atgaila, kasdieninės pamaldos ir visiška, absoliuti vienatvė.

Visos seserys rengėsi vienodai, ir jų apdarai, kaip ir viskas vienuolyne, buvo dalis nuo amžių įsigalėjusios simbolikos. Apsiaustas su gobtuvu simbolizavo nekaltybę ir paprastumą, drobinė tunika — žemiškųjų rūpesčių išsižadėjimą ir susitaikymą; antpetė — nedidukė vilnonio audeklo skepetaitė, užsigobta ant pečių,— pasirengimą dirbti. Vienuolės apdarą užbaigdavo lininis galvos apdangalas, įrėminantis veidą ir klostėmis krintantis ant pečių.

Siena aptvertame vienuolyne laiptų ir koridorių sistema jungė tarpusavyje maldyklą, celes ir koplyčią. Visur tvyrojo šaltos ir švarios tuštumos atmosfera. Grotuoti storo stiklo langai išėjo į sodą, aptvertą aukšta siena. Kiekvienas langas buvo su geležinėmis grotomis ir įrengtas aukščiau akių lygmens, kad niekas neblaškytų atsiskyrėlių. Valgomasis buvo ilgas ir griežto stiliaus, jo langai — visada uždaromis langinėmis ir uždangstyti. Senovinėse žvakidėse įstatytos žvakės metė keistus šešėlius ant sienų ir lubų.

Keturis šimtmečius niekas nesikeitė tarp vienuolyno sienų, išskyrus jo gyventojų veidus. Seserys neturėjo jokių asmeninių daiktų: sekdamos Kristaus pavyzdžiu, jos troško būti beturtės. Ir pačioje bažnyčioje nebuvo jokios puošybos, išskyrus neįkainojamos vertės gryno aukso kryžių, kurį prieš daug metų jai padovanojo kažkoks turtuolis, tuo metu rengęsis stoti į ordiną. Tas kryžius visiškai netiko bendrai asketiškai aplinkai, todėl buvo laikomas valgomojo spintelėje. Virš pagrindinio bažnyčios altoriaus kabojo paprastas medinis kryžius.

Moterys, visą savo gyvenimą skyrusios Viešpačiui, kartu gyveno, kartu dirbo, valgė kartu ir meldėsi kartu, tačiau niekada nepaliesdavo viena kitos ir niekada neištardavo nė žodžio, išskyrus tuos atvejus, kai klausy-

davosi liturgijos arba kai vienuolyno abatė motina Betina kreipdavosi į jas atskirai savo kabinete. Tačiau net ir ten kiek įmanoma buvo stengiamasi apsieiti senovine gestų kalba.

Garbingajai motinai sukako jau septyniasdešimt metų, bet ji buvo gyvo veido, išsaugojo žvalumą bei jėgas ir mėgavosi laimingu ramiu vienuolyno gyvenimu, gyvenimu, skirtu Viešpačiui. Ji be galo rūpinosi savo vienuolėmis ir kai reikdavo griebtis bausmių, pati kentėdavo labiau už baudžiamąsias.

Vienuolės vaikščiojo koridoriais ir galerijomis nuleidusios akis, susidėjusios ant krūtinių rankovėse paslėptas rankas, daug kartų praeidamos pro savo seseris be žodžių ir neparodydamos jokių dėmesio ženklų. Tik varpų gaudesys sudrumsdavo vienuolyno tylą — gaudesys, kurį Viktoras Hugo vadino varpinių opera.

Įvairūs keliai čionai atvedė seseris. Jos buvo iš aristokratų, fermerių, karių šeimų... Iš įvairių šalių jos atėjo į vienuolyną. Turtingos ir vargšės, išsilavinusios ir storžievės, niekingos ir taurios — visos jos dabar buvo vienodos Viešpaties akivaizdoje, suvienytos troškimo amžinai būti Kristaus sužadėtinėmis.

Vienuolyno gyvenimo sąlygos buvo spartietiškos. Žiemą čia tvyrodavo iki kaulų persmelkiantis šaltis, ir šalta blanki šviesa vos prasiskverbdavo pro švino pilkumo langus. Vienuolės apsirengusios miegodavo ant šiaudinių čiužinių, užklotų šiurkščiomis vilnonėmis paklodėmis. Kiekviena turėjo po atskirą mažytę celę su šiaudų čiužiniu ir medine kėde tiesia atkalte. Vietoj praustuvo kiekvienos celės kertėje ant grindų stovėjo po mažą ąsotį ir platų dubenį. Vienuolėms, išskyrus garbiąją motiną Betiną, buvo draudžiama užeiti vienai pas kitą į celę. Visą savo laiką jos skirdavo darbui ir maldoms. Kiekvienam darbui — mezgimui, knygrišystei, audimui, duonos kepimui — buvo skirta speciali vieta. Aštuonias valandas per dieną būdavo meldžiamasi. Be pagrindinių maldoms skirtų valandų, buvo laikas ir kitoms maldoms: padėkai, psalmėms ir litanijoms.

Priešaušrio maldos prasidėdavo tada, kai viena pasaulio dalis miegodavo, o kita atsidėdavo nuodėmei.

Vėliau, jau auštant,— rytmetinės maldos, kuriomis tekanti saulė būdavo sveikinama lyg didingas spindintis Kristaus atvaizdas.

Ankstyvosiomis pamaldomis būdavo kreipiamasi į Viešpatį, kad palaimintų dienos darbus.

Tercija, kurią šventas Augustinas skyrė Šventajai Dvasiai, prasidėdavo devintą valandą ryto.

Seksta — 11.00 — kviesdavo slopinti žmogiškąsias aistras.

Nona būdavo atskaitoma tylomis trečią valandą po pietų — Kristaus mirties valandą.

Paskui — mišparai.

Ir diena užsibaigdavo naktinėmis pamaldomis — dvasios atilsiui, lygiai kaip ir miegui, skirta malda, reiškiančia ištikimybę ir nuolankumą. *Manus tuas, domine, commendo spiritum meum. Redemisti nos, domine, veritatis.*

Daugelyje vienuolynų plakimasis buvo panaikintas, o cistersų vienuolynuose — tiek vyrų, tiek moterų — jis vis dar išliko. Bent sykį per savaitę, o kitos ir kasdien, vienuolės plakdavosi specialiu baisias kančias sukeliančiu dvylikos colių ilgio vytiniu — plona vaškuota virvute su šešiomis mazguotomis uodegomis. Juo plakdavosi per nugarą, šonus ir sėdmenis. Cistersų abatas atsiskyrėlis Bernardas iš Klervo vienuolyno mokė: „Kristaus kūnas buvo nukankintas... ir mūsų kūnai turi panėšėti į sužalotą Viešpaties kūną".

Gyvenimo sąlygos vienuolyne buvo dar griežtesnės negu kalėjime, ir vis dėlto jo gyventojos buvo apimtos kažkokio užsimiršimo džiaugsmo, kurio nepatyrė pasaulietiniame gyvenime. Jos išsižadėjo fizinės meilės, nuosavybės, pasirinkimo laisvės, bet to atsisakiusios podraug išsižadėjo ir godumo, rungtyniavimo, neapykantos, pavydo, įvairiausios priespaudos ir pagundų, būdingų pasaulietiniam gyvenimui. Vienuolyne viešpatavo visuotinė taika ir neapsakomos džiugios vienovės su Dievu atmosfera. Ir čia gyvenančiųjų širdys buvo kupinos netrikdomos ramybės. Vienuolynas gal ir panėšėjo į kalėjimą, tačiau tas kalėjimas buvo Dievo rojuje, laisvai pasirinktame tų, kurios atėjo čionai, kad pasiliktų ir patirtų laimingą amžinybę.

Seserį Liučiją pažadino suskambėjęs vienuolyno varpas. Krūptelėjusi ji atsimerkė ir ne iškart susigaudė kur esanti. Maža celė, kurioje ji miegojo, skendėjo bauginančioje tamsoje. Varpo gaudesys skelbė, kad jau trečia valanda ryto ir kad prasidėjo naktinės pamaldos, tuo tarpu pasaulis dar miegojo.

„Prakeikimas! Ši tvarka mane pražudys",— pagalvojo sesuo Liučija.

Ji gulėjo savo mažutėlėje nepatogioje lovoje ir mirtinai troško užsirūkyti. Paskui šiaip taip prisivertė keltis. Sunkios vienuolės drapanos, su kuriomis ji gulė ir kėlė, graužė švelnią jos odą lyg švitrinis popierius. Ji prisiminė visus prašmatnius savo drabužius, kabančius jos bute, Romoje, ir Gstaado pilyje.

Per celės sienas seserį Liučiją pasiekė lengvas koridoriuje susibūrusių žingsnių čiužėjimas ir drabužių šnaresys. Negrabiai pasiklojusi lovą, ji išėjo į ilgą salę, kur jau stovėjo eile išsirikiavusios seserys nuleistomis akimis. Jos visos lėtai žengė į koplyčią.

„Lyg kvailų pingvinų pulkas",— pamanė sesuo Liučija. Ji negalėjo suprasti, kodėl tos moterys sąmoningai peržegnojo savo gyvenimą, atsisakydamos sekso, gražių drabužių ir skanių valgių. „Ar verta be viso to gyventi? Ir dar ta prakeikta drausmė!"

Vos seseriai Liučijai atėjus į vienuolyną, garbioji motina pasakė:

— Tu privalai vaikščioti nuleidusi galvą, mažais žingsneliais, lėtai, slėpdama rankas po apsiaustu. Niekada negalima susidurti akimis su kuria nors iš seserų ir net žvalgytis į jas. Tau neleidžiama kalbėti. Tavo ausys turi girdėti tik Dievo balsą.

— Taip, garbioji motina.

Visą mėnesį Liučija girdėjo vien pamokymus.

— Čionai ateinama ne ieškoti draugijos, o susijungti su Viešpačiu. Sąjungai su Viešpačiu reikia dvasios vienatvės. Ją saugo tylėjimo įžadai.

— Taip, garbioji motina.

— Pirmiausia privalai išmokti pataisyti savo gyvenimą, atsikratyti senų įpročių ir pasaulietiškų interesų, ištrinti iš atminties visus praeities vaizdus. Tau bus užduota apsivalymo nuo nuodėmių atgaila, turėsi sutramdyti kū-

ną, kad išvarytum iš savęs savavališkumą ir savimeilę. Vien atgailauti dėl praeities poelgių negana. Kai mums atsiveria beribis Viešpaties grožis ir šventumas, trokštame atpirkti ne tik savo nuodėmes, bet ir apskritai visas kada nors padarytas nuodėmes.

— Taip, švenčiausioji.

— Privalai įveikti geidulingumą, kurį Jonas Krikštytojas yra pavadinęs „jausmų tamsa".

— Taip, švenčiausioji.

— Vienuolė gyvena tyloje ir vienatvėje, tarsi jau būtų įžengusi į Dangaus karalystę. Toje tyroje, bežadėje tylumoje, kurios trokšta kiekviena vienuolė, ji gali įsiklausyti į beribę tylą ir pažinti Viešpatį.

Baigiantis pirmam gyvenimo vienuolyne mėnesiui, Liučija tapo vienuole. Tą dieną jai nukirpo plaukus. Ši procedūra paliko jai slogius prisiminimus. Kirpo pati garbioji motina. Ji išsikvietė Liučiją pas save ir mostu paliepė sėstis, tada žengė jai už nugaros, ir nesuspėjusi suvokti, kas čia dedasi, Liučija išgirdo žirklių čeksėjimą, pajuto, kaip kažkas timpčioja už plaukų. Ji norėjo priešintis, bet staiga suprato, kad tai tik dar labiau subjaurotų jos išvaizdą. „Paskui juk bet kada galėsiu juos atsiauginti, o kol kas pavaikščiosiu kaip apipešiota višta",— pagalvojo Liučija.

Grįžusi į jai skirtą niūrų narvelį, ji pasakė sau: „Ta vieta panaši į gyvatės urvą". Grindys buvo medinės. Didžiąją erdvės dalį užėmė kieta kėdė ir gultas. Jai taip norėjosi paskaityti kokį nors laikraštuką. „Kur čia jį rasi",— pagalvojo Liučija. Čia niekada niekas net nėra girdėjęs apie laikraščius, juolab apie televiziją ir radiją. Jokio ryšio su aplinkiniu pasauliu.

Tačiau labiausiai Liučiją erzino priešingas gamtos dėsniams tylėjimas. Vienintelis bendravimo būdas buvo rankomis rodomi ženklai, ir būtinybė juos įsiminti jai varė įsiūtį. Prireikus šluotos, ją mokė ištiesti dešinę ranką į priekį ir mosikuoti ja kairėn dešinėn lyg šluojant. Garbioji motina, būdama kuo nors nepatenkinta, tris kartus sujungdavo prieš save abiejų rankų mažylius pirštus, kitus užlenkdama. Jei Liučija per lėtai dirbdavo, kas jai pavesta, garbioji motina dešiniu delnu paliesdavo savo kai-

rįjį petį. Priekaištaudama Liučijai, ji imdavo visais pirštais kasytis dešinį paausį — aukštyn, žemyn. „Dievulėliau,— galvodavo Liučija,— galima pamanyti, kad ją apniko utėlės".

Jos jau priėjo koplyčią. Vienuolės tylutėliai meldėsi, bet seseriai Liučijai kai kas rūpėjo labiau už Dievą: „Po kelių mėnesių, kai policija liausis manęs ieškojusi, aš pabėgsiu iš šio beprotnamio".

Pasibaigus rytmetinėms pamaldoms, Liučija drauge su kitomis vienuolėmis eidavo į valgomąjį, kasdien slapčia nusižengdama nustatytoms taisyklėms: ji žvilgčiodavo į jų veidus. Tai būdavo vienintelė jos pramoga. Ji negalėjo nė įsivaizduoti, kad nė viena sesuo nežino, kaip atrodo kitos.

Vienuolių veidai ją stulbino. Tarp jų buvo senų ir jaunų, žavių ir negražių. Ji negalėjo suprasti, kodėl jos visos atrodo tokios laimingos. Ją ypač patraukė trys veidai. Vienas — sesers Teresės, iš pažiūros gal penkių dešimčių metų moters. Ji anaiptol nebuvo gražuolė, bet kažkoks dvasingumas teikė jai beveik nežemiško žavesio. Atrodė, kad ji nuolat viduje šypsosi, tarsi žinotų kažkokią stebuklingą paslaptį.

Kita vienuolė, sužavėjusi Liučiją, buvo sesuo Grasielė, stulbinančio grožio trisdešimtmetė tamsaus gymio moteris subtiliais veido bruožais ir didelėmis blizgančiomis juodomis akimis.

„Ji galėtų būti kino žvaigždė,— mąstė Liučija,— bet kas gi ji tokia? Kodėl laidoja save šitoje skylėje?"

Trečiąją vienuolę, sudominusią Liučiją — mėlynakę, šviesiais antakiais ir blakstienomis,— vadino seserimi Megana. Ji buvo giedro atviro veido ir iš pažiūros būtum jai davęs apie trisdešimt metų.

„Ką ji čia veikia? Ką čia veikia visos tos moterys? Sėdi užsidariusios tarp tų sienų, tuose mažulyčiuose narveliuose, valgo netikusį maistą, meldžiasi po aštuonias valandas, sunkiai dirba, negalėdamos kaip reikiant net išsimiegoti. Matyt, jos visos nenormalios — visos be išimties".

Jos būklė buvo kur kas geresnė, nes joms visoms lemta kiurksoti čia iki pat mirties, o ji ištrūks iš čia po ko-

kių poros mėnesių. „Tebūnie nors ir trys,— mąstė Liučija,— vis vien geriau kaip čia niekur nepasislėpsi. Būtų kvaila bėgti pirma laiko. Po kelių mėnesių policija liausis ieškojusi manęs. Pabėgusi iš čia ir susigrąžinusi iš Šveicarijos savo pinigus, aš galbūt parašysiu knygą apie šią nykią vietą".

Prieš kelias dienas garbioji motina pasiuntė seserį Liučiją į kanceliariją atnešti kažkokio raštelio. Pasinaudojusi proga, Liučija ryžosi žvilgtelėti į ten laikomus dokumentus ir, nelaimė, buvo pagauta „nusikaltimo vietoje".

„Atgailausi plakdamasi",— ženklu parodė jai vienuolyno abatė Betina.

„Taip, švenčiausioji",— irgi ženklu atsakė jai sesuo Liučija, romiai nulenkdama galvą.

Ji grįžo į savo celę, ir po kiek laiko einančios koridoriumi vienuolės išgirdo baisius, tolydžio besikartojančius vytinio, su švilpesiu skrodžiančio orą, smūgius. Žinoma, joms nė į galvą neatėjo, kad sesuo Liučija čaižo gultą.

„Gal toks „malonumas" ir tramdo kieno nors kūną, tačiau ne manąjį",— mąstė ji.

Valgomajame keturiasdešimt vienuolių susėsdavo prie dviejų ilgų stalų. Cistersės maitindavosi vien vegetariškai. Mėsa būdavo draudžiama, nes jos geidė kūnas. Gerokai prieš aušrą būdavo duodama po arbatos ar kavos puodeliuką su keliais džiūvėsėliais. Pagrindinis valgymas — blandi sriuba, žiupsnelis daržovių ir retsykiais gabalėlis kokio nors vaisiaus — būdavo patiekiamas dieną, vienuoliktą valandą.

— Mes čia susirinkome ne pataikauti savo kūnui, o šlovinti Viešpatį,— pasakė Liučijai garbioji motina.

„Net mano katė neėstų tokių pusryčių,— mąstė sesuo Liučija.— Esu čia vos du mėnesius, o jau nukritau mažiausiai penkis kilogramus. Tiesiog kaip Dievo sugalvotame kurorte".

Baigus pusryčiauti, dvi vienuolės atnešė geldas indams plauti ir padėjo jas priešinguose stalo galuose. Sėdinčios prie stalo seserys ėmė perdavinėti savo lėkštes tai seseriai, šalia kurios buvo padėta gelda. Išplovusi kiek-

vieną lėkštę ji iššluostydavo rankšluosčiu ir grąžindavo savininkei. Vanduo nuo paplavų darėsi tamsus ir riebus.

— Ir taip jos rengiasi gyventi visą gyvenimą! — šlykštėdamasi galvojo sesuo Liučija.— Na, tiek to. Ne mano padėtyje būnant reikėtų skųstis. Taip jau tikriausiai geriau negu kalėti iki mirties"

Už cigaretę ji būtų atidavusi visa, kas įmanoma, netgi nemirtingąją savo sielą.

Už puskilometrio nuo tyliosios buveinės du tuzinai kruopščiai parinktų žmonių iš specialios paskirties grupės (GOE) su pulkininku Akoka priešakyje rengėsi pulti vienuolyną.

4 SKYRIUS

Pulkininkas Ramonas Akoka pasižymėjo velniška medžiotojo uosle. Jis labai mėgo vytis, bet didžiausią dvasinį pasitenkinimą jam teikdavo žudymas. Kartą vienam savo bičiuliui jis prisipažino: „Žudydamas aš patiriu orgazmą. Kad ir ką žudyčiau: elnią, zuikį ar žmogų,— atimdamas kažkam gyvybę, jaučiuosi esąs Dievas".

Kadaise Akoka pradėjo tarnybą karinėje žvalgyboje ir netrukus, būdamas labai gabus, pagarsėjo kaip šaunus karininkas. Jis buvo protingas, negailestingas ir tų savybių deriniu sudomino vieną iš generolo Franko padėjėjų.

Į Franko štabą jis pateko būdamas leitenantas ir mažiau kaip per trejus metus užsitarnavo pulkininko laipsnį, o tai buvo neregėta sėkmė. Jam pavedė vadovauti falangai — specialiai grupei, sukurtai teroru susidoroti su Franko priešininkais.

Kaip tik per karą Akoka buvo iškviestas pokalbiui pas vieną OPUS MUNDO organizacijos narį.

— Turite suprasti, kad apie mūsų pokalbį žinoma generolui Frankui.

— Taip, pone.

— Mes stebime jus, pulkininke. Ir jūs darote mums gerą įspūdį.

— Dėkoju jums, pone.

— Retkarčiais gausite vykdyti specialias užduotis, taip sakant, ypač slaptas. Be to, itin pavojingas.

— Suprantu, pone.

— Mes turime daug priešų, ypač tarp tų, kurie nesupranta, kokį svarbų darbą mes dirbame.

— Taip, pone.

— Aš manau, kad galime pasikliauti tokiu žmogumi, kaip jūs, pulkininke. Manau, kad mes suprantame vienas kitą.

— Taip, pone. Laikysiu tai garbe.

— Mes norėtume, kad jūs pasiliktumėt armijoje. Mums tai bus itin patogu. Retkarčiais pavesime jums ypatingas užduotis.

— Dėkoju jums, pone.

— Jūs niekam neturite pasakoti apie mūsų pokalbį.

— Suprantama, pone.

Akoka nervinosi žiūrėdamas į sėdintį prie stalo žmogų. Šis kėlė jam kažkokią neįveikiamą baimę.

Pulkininkas Akoka įvykdė organizacijai OPUS MUNDO pustuzinį užduočių. Kaip jam ir buvo sakyta, visos užduotys buvo rizikingos ir „itin slaptos".

Vykdydamas vieną iš jų, Akoka susipažino su žavinga mergina iš geros šeimos. Iki tol jis pažinojo tik prostitutes ir stovyklos šliundras, su kuriomis elgdavosi paniekinamai ir žiauriai. Kai kurios, pavergtos jo jėgos, nuoširdžiai įsimylėdavo jį, ir tokioms jis būdavo ypač negailestingas.

Bet Siuzana Seredilja priklausė kitam pasauliui. Jos tėvas dėstė Madrido universitete, o motina buvo advokatė. Septyniolikmetė Siuzana buvo susiformavusio moters kūno ir angeliško madonos veido. Ramonas Akoka niekada nebuvo matęs nieko panašaus į tą moterį-kūdikį. Graudus jos bejėgiškumas pažadino jo švelnumą, kuris, atrodė, buvo jam visiškai neįmanomas. Jis beprotiškai įsimylėjo ją, ir nei jos tėvai, nei pats Akoka nežinojo, kodėl ji atsakė jam tuo pačiu.

Jų medaus mėnuo praėjo taip, tarsi Akoka iki tol nebūtų pažinojęs nė vienos moters. Jis ne kartą buvo nesuvaldomai geidęs moters, bet meilės ir aistros derinys jam buvo kažkas nauja.

Trims mėnesiams praėjus po vestuvių, Siuzana pasisakė jam pastojusi. Akoka neapsakomai džiūgavo. Prie to džiaugsmo prisidėjo ir tai, kad jį perkėlė tarnauti į mažą gražų Kastilblankos kaimelį baskų šalyje. Tai atsitiko 1936 metų rudenį, kai ypač įsiliepsnojo grumtynės tarp respublikonų ir nacionalistų.

Vieną tylų sekmadienio rytą Ramonas Akoka su savo jaunute žmona gėrė kavą kaimo aikštėje. Staiga į aikštę ėmė rinktis baskų demonstrantų minios.

— Verčiau eitum namo,— pasakė Akoka.— Gali prasidėti sumaištis.

— O tu?

— Prašau tavęs. Man nieko neatsitiks.

Aistros kaito.

Ramonas Akoka su palengvėjimu stebėjo, kaip jo žmona, toldama nuo minios, eina link vienuolyno kitapus aikštės. Bet tuo metu, kai ji prisiartino prie vienuolyno, jo durys staiga plačiai atsivėrė ir iš ten nedarniai šaudydami iššoko ginkluoti baskai. Akoka bejėgiškai nustėro išvydęs, kaip jo žmona krito nuo kulkų krušos. Tą dieną jis ir prisiekė keršyti baskams ir Bažnyčiai.

Ir štai jis atsidūrė Aviloje, prie kito vienuolyno sienų. ,,Dabar atėjo jų eilė",— pasakė sau Akoka.

Apyaušrio prieblandoje, vienuolyno tylumoje, sesuo Teresė, tvirtai sugniaužusi dešinėje rankoje vytinį, čaižė juo savo kūną, jautė, kaip jo uodegų mazgai sminga į odą ir be žado maldavo atleidimo. Ir vos nesuriko, tačiau triukšmauti buvo neleistina, todėl ji susivaldė nerėkusi. ,,Atleisk man, Viešpatie, už nuodėmes. Paliudyk mano bausmę, nes ir tu kentėjai, pažvelk į mano kūno žaizdas, panašias į tavąsias. Atsiųsk man kančią, panašią į tavo".

Iš skausmo ji vos neprarado sąmonės. Šėrusi vytiniu sau dar tris kartus, ji sunkiai susmuko ant lovos. Nučaižyti save kruvinai nebūdavo leidžiama. Raukydamasi iš skausmo, kurį kėlė kiekvienas judesys, sesuo Teresė įkišo vytinį į juodą futliarą ir pastatė jį kampe, kur jis visada stovėdavo, nuolat primindamas, jog už menkiausią nuodėmę turi būti atlyginta kančia.

Sesuo Teresė nusidėjo tuo, kad rytą, eidama koridoriumi nuleistomis akimis ir sukdama už kampo, susidūrė su seserimi Grasiele ir iš netikėtumo pažvelgė jai į veidą. Ji tuojau pat pranešė apie savo nuopuolį garbiajai motinai Betinai. Smerkiamai susiraukusi, ši ženklu parodė jai, kad nusižengimas vertas bausmės: sujungusi nykštį ir smaližių dešinės rankos kumštyje, ši tris kartus perbraukė jais nuo peties iki peties.

Gulėdama lovoje, sesuo Teresė neįstengė užmiršti nepaprastai gražaus merginos veido, į kurį ji atsitiktinai pasižiūrėjo. Ji žinojo iki pat savo mirties nieku gyvu nekalbėsianti su ja ir netgi nebepažiūrėsianti į ją vėl, nes už menkiausią suartėjimą vienuolės būdavo griežtai baudžiamos. Jos gyveno griežto moralinio ir fizinio asketizmo atmosferoje, kur buvo draudžiami kokie nors tarpusavio santykiai. Jei pasirodydavo, kad greta viena kitos dirbančios seserys ima jausti malonumą nebyliai bendraudamos, garbioji motina tuojau jas perskirdavo. Seserims, be to, būdavo draudžiama sėdėti greta su ta pačia kaimyne prie stalo du kartus paeiliui. Bažnyčia vangstydamasi vadino draugišką vienos vienuolės palankumą kitai „ypatinga draugyste", už tai turėjo būti baudžiama nedelsiant ir žiauriai. Sesuo Teresė buvo nubausta už šios taisyklės nesilaikymą.

Ir štai tarsi iš tolumos seserį Teresę pasiekė varpo gaudesys, kuris jai pasirodė lyg smerkiantis Dievo balsas.

Varpo gaudesys, susimaišęs su nelygiu lovos spyruoklių girgždėjimu, įsibrovė į gretimoje celėje miegančios sesers Grasielės sapnus. Prie jos artėjo Mauras, jis buvo nuogas, ji matė pastirusią jo varpą, jis jau tiesė į ją rankas... Staiga nubudusi sesuo Grasielė atsimerkė, jos širdis pašėlusiai daužėsi krūtinėje. Ji baimingai apsižvalgė, bet išvydo esanti viena mažytėje savo celėje, ir vienintelis ją pasiekęs garsas buvo raminantis varpo gausmas.

Sesuo Grasielė atsiklaupė prie lovos. „Dėkoju Tau, Viešpatie, kad išgelbėjai nuo praeities. Dėkoju Tau už tą džiaugsmą, kurį patiriu Tavajame pasaulyje. Suteik man, Viešpatie, laimę būti tik po Tavo pastoge. Leisk man vi-

siškai atsiduoti Šventajai Tavo valiai. Leisk man numalšinti Tavo širdies liūdesį".

Atsikėlusi ji tvarkingai pasiklojo lovą ir netrukus įsimaišė į seserų virtinę, be garso slenkančią į koplyčią pirmųjų rytmetinių pamaldų. Ji užuodė įprastinį uždegtų žvakių kvapą ir pajuto po sandalais laiko nugludintus akmenis.

Kadaise sesuo Grasielė, ką tik pakliuvusi į vienuolyną, nesuprato, ką reiškia jai ištarti vienuolyno vyresniosios žodžiai: „Vienuolė — tai moteris, kuri, visko atsisakydama gauna viską". Seseriai Grasielei tada buvo keturiolika metų. Dabar, po septyniolikos metų, ji gerai suprato to posakio prasmę. Kaip tik medituodama ji gaudavo viską, medituojant protas susijungdavo su siela. Dienos buvo kupinos malonaus susitaikymo.

„Dėkoju Tau už tai, kad suteikei man užmaršti, Dangaus Tėve. Dėkoju Tau, kad Tu neapleidai manęs. Be Tavęs nebūčiau galėjusi įveikti baisios savo praeities... Dėkoju Tau. Dėkoju Tau..."

Baigusios apyaušrio maldas, vienuolės grįžo į savo celes nusnūsti, kol ims brėkšti rytas, iki kitų maldų.

Tamsoje prie vienuolyno greit artėjo pulkininko Ramono Akokos vadovaujamas būrys. Prie vienuolyno sienų Akoka tarė savo žmonėms:

— Chaimė Miras ir jo maištininkai ginkluoti. Veikti be rizikos.

Jis pažvelgė į vienuolyno vartus, ir akimirksniu prisiminė tą kitą vienuolyną, iš kurio nelauktai iššoko ginkluoti baskai, ir jis pamatė Siuzaną, krintančią nuo kulkų krušos.

— Mirą nebūtina paimti gyvą,— pasakė jis.

Seserį Meganą pažadino tyla. Tai buvo neįprasta tyla, tyla, kupina judėjimo, veržlaus oro sruvenimo ir kūnų šnaresio. Ją pasiekė garsai, kurių ji nebuvo girdėjusi jau penkiolika savo buvimo vienuolyne metų. Širdin ūmai įsėlino nuojauta, kad atsitiko kažkas baisaus.

Tyliai atsikėlusi tamsoje, ji atidarė celės duris. Savo akimis netikėdama, pamatė, jog visas ilgas koridorius pil-

nas vyrų. Iš vienuolyno abatės celės žengė milžinas su randu per veidą. Jis tempė garbiąją motiną už rankos. Megana išsigandusi spoksojo. „Tai košmariškas sapnas,— galvojo ji.— Čia negali būti jokių vyrų".

— Kur jūs jį slepiate? — atkakliai klausė pulkininkas Akoka.

Garbiosios motinos Betinos veide sustingo siaubo išraiška.

— Tyliau! Jūs Dievo šventovėje. Jūs ją išniekinote.— Jos balsas drebėjo.— Privalote tuojau pat išeiti iš čia.

Dar stipriau sugniaužęs jos ranką, pulkininkas pakratė vienuolę.

— Man reikia Miro, seserie.

Tai nebuvo sapnas.

Ėmė varstytis kitų celių durys, ir iš ten pasirodė vienuolės sutrikusiais veidais. Vienuolyno gyvenimas nebuvo parengęs jų tokiam netikėtam įvykių posūkiui.

Atstūmęs garbiąją motiną, pulkininkas Akoka pasisuko į vieną iš pagrindinių savo padėjėjų — į Patriciją Arietą.

— Apieškokite čia viską. Nuo viršaus iki apačios.

Akokos žmones smaugė kerštо troškimas. Visi jie buvo falangistai ir nepamiršo, kaip Bažnyčia nusisuko nuo jų per pilietinį karą, palaikydama opoziciją prieš jų mylimą generolą Franką. Ir štai dabar jiems pasitaikė proga nors šiek tiek atsikeršyti.

Vienuolių tvirtybė ir nebylumas juos dar labiau siutino.

Praeidamas pro vieną celę, Akoka išgirdo veriamą klyksmą. Žvilgtelėjęs ten, jis išvydo, kad vienas iš jo žmonių plėšia nuo vienuolės apdarus. Jis praėjo pro šalį.

Seserį Liučiją pažadino garsūs vyro balsai. Panikos apimta, ji pašoko. „Mane surado policija,— pirmiausia dingtelėjo jai į galvą.— Reikia greičiau bėgti iš čia". Vienuolyne kito išėjimo nebuvo, tik pro vienintelius vartus.

Pašokusi ji žvilgtelėjo į koridorių. Ją prabloškė tai, ką pamatė. Koridorius buvo pilnas ne policininkų, o ginkluo-

tų civiliškai vilkinčių žmonių, daužančių stalus ir žvakides, visur po savęs paliekančių netvarką ir sumaištį.

Tuose griuvėsiuose stovėjo garbioji motina Betina ir be garso meldėsi, žiūrėdama, kaip niekinamas jos mylimasis vienuolynas. Sesuo Megana atsistojo greta jos, priėjo prie jų ir Liučija.

— Kurių vel.. Kas čia dedasi? Kas jie tokie? — paklausė Liučija.

Tai buvo pirmieji balsu ištarti jos žodžiai nuo to laiko, kai ji atėjo į vienuolyną.

Garbioji motina tris kartus kyštelėjo dešinę ranką po pažastimi, o tai reiškė „slėpkitės".

Liučija nesuprasdama įsistebeilijo į ją.

— Dabar galima kalbėti. Bėkim iš čia, dėl Kristaus. Taip, taip, dėl Kristaus.

Prie Akokos pribėgo Patricijas Arieta.

— Mes viską apieškojome, pulkininke. Jokių Chaimės Miro ar jo žmonių pėdsakų.

— Ieškokit toliau,— užsispyręs tarė Akoka.

Kaip tik tada šventoji motina ir prisiminė vienintelį vienuolyno lobį. Ji skubiai žengė prie sesers Teresės ir sušnibždėjo:

— Turiu tau užduotį. Išnešk iš valgomojo aukso kryžių ir perduok jį Mendavijos vienuolynui. Privalai jį išnešti iš čia. Paskubėk!

Seserį Teresę taip krėtė drebulys, kad purtėsi net jos gobtuvo klostės. Negalėdama pajudėti iš vietos, ji įbedė akis į garbiąją motiną. Pastaruosius trisdešimt savo gyvenimo metų sesuo Teresė praleido vienuolyne. Ir mintis, kad jai reikės iš jo išeiti, tiesiog netilpo jos galvoje. Pakėlusi ranką, ženklu ji parodė negalinti to padaryti.

Garbiąją motiną apėmė neviltis.

— Kryžius neturi patekti į tų šėtono siųstų žmonių rankas, todėl padaryk tai Viešpaties labui.

Sesers Teresės akys nušvito. Ji išdidžiai atsitiesė ir ženklu parodžiusi: „Viešpaties labui", pasisuko ir nuskubėjo į valgomąjį.

Prie jų priėjo sesuo Grasielė ir suglumusi spoksojo į kraupų siautėjimą aplinkui.

Akokos žmonės vis labiau žvėrėjo, laužydami ir dau-

žydami viską, kas pasitaikydavo jiems po ranka. Pats pulkininkas pritariamai tai stebėjo.

— Nežinau, kaip jūs, o aš ketinu nešdintis iš čia velniop,— pasakė Liučija pasisukdama į Meganą ir Grasielę.

— Jūs einate?

Jos nustėrusios spitrėjo į ją, nepajėgdamos ką nors atsakyti.

Prie jų skubiai tipeno sesuo Teresė, įsitvėrusi kažką, suvyniotą į drobės skiautę. Akokos žmonės tebevarė vienuoles į valgomąjį.

— Eime,— pasakė Liučija.

Kiek padelsusios seserys Teresė, Megana ir Grasielė nusekė paskui Liučiją prie didžiulių lauko durų. Pasukusios už kampo ilgo koridoriaus gale, jos išvydo, kad durys išlaužtos.

Staiga prieš jas išdygo vienas iš pulkininko žmonių.

— Ar toli išsirengėte, ponios? Atgal. Mano bičiuliai jumis domisi.

— Turime tau dovaną,— nesutriko Liučija.

Nusišypsojusi ji pakėlė vieną iš sunkių metalinių žvakidžių, stovinčių palei stalus priemenėje. Vyras nesuprasdamas pažiūrėjo į ją.

— O ką su ja daryti?

— Ogi štai ką.

Liučija atsivėdėjusi trenkė žvakide jam per galvą, ir jis be sąmonės susmuko ant grindų. Trys vienuolės spoksojo siaubo apimtos.

— Judėkit! — pasakė joms Liučija.

Netrukus Liučija, Megana, Grasielė ir Teresė, perbėgusios vienuolyno kiemą, jau žengė pro vartus į žvaigždėtą naktį.

Liučija sustojo:

— Dabar aš palieku jus. Jūsų ieškos, todėl geriau eikit iš čia.

Pasisukusi ji nuskubėjo link toli už vienuolyno dunksančių kalnų. „Pasislėpsiu ten ir palauksiu, kol jiems nusibos ieškoti, o paskui keliausiu į Šveicariją. Na, ir reikėjo gi šitaip nutikti. Tie galvijai sugriovė patogią mano prieblėgą".

Įkopusi šiek tiek aukštėliau, ji atsigręžė atgal. Iš ten gerai matė tris seseris. Neįtikėtina, bet jos tebestovėjo prie vienuolyno vartų kaip trys juodos statulos. „Dėl Dievo meilės,— pagalvojo ji,— nešdinkitės iš ten, velniai rautų, kol jūsų nesučiupo. Greičiau!"

Jos negalėjo pajudėti iš vietos. Atrodė, kad jų pasaulėjauta per ilgus metus buvo visiškai paralyžiuota; jos niekaip neįstengė suprasti, kas joms daroma, ir atkakliai tebežiūrėjo sau po kojomis. Buvo tokios priblokštos, kad nieko nesuvokė. Praleidusios tiek laiko Dievo buveinėje, atskirtos nuo aplinkinio pasaulio ir staiga atsidūrusios už saugių jo sienų, dabar jos patyrė visišką jausmų sumaištį, jos panikavo. Visiškai nežinojo, kur joms eiti ir ką daryti. Vienuolyne jų gyvenimas buvo griežtai reglamentuotas. Jas pavalgydindavo, duodavo drapanų, pasakydavo, ką veikti. Jos gyveno pagal vienuolyno regulą. Ir staiga tos regulos neliko. Ko Dievas nori iš jų? Ką Jis sumanė? Susigūžusios jos stovėjo vietoje, nesiryždamos nei prabilti, nei pažvelgti viena į kitą.

Sesuo Teresė nedrąsiai mostelėjo į tolumoje mirgančias Avilos šviesas ir davė ženklą: „Tenai". Jos neryžtingai pajudėjo link miesto.

„Nagi, ne, kvaišos,— pagalvojo Liučija, stebėdama jas nuo aukštumos.— Pirmiausia jūsų ieškos ten. Bet tai jau jūsų reikalas. Man per akis savų rūpesčių".— Kurį laiką ji stebėjo, kaip jos eina į savo pražūtį, į tikrą mirtį.— „Prakeikimas!"

Ji skubiai nusileido žemyn ir klupinėdama ant akmenų nubėgo paskui jas, sunkūs apdarai trukdė jai judėti.

— Luktelkit,— suriko ji.— Sustokit!

Seserys sustojo ir atsisuko. Dusdama Liučija pribėgo prie jų.

— Jūs ne ten einate. Pirmiausia jie ieškos jūsų mieste. Jums reikia pasislėpti kur nors kitur.

Trys seserys tylėdamos žiūrėjo į ją.

— Kalnuose,— netekdama kantrybės pasakė Liučija.— Reikia eiti į kalnus. Eikite paskui mane.

Ji pasisuko ir vėl nuskubėjo link kalnų. Kiek padelsusios seserys vorele nucimpino paskui ją.

Protarpiais Liučijā atsigręždavo, norėdama įsitikinti, ar jos neatsiliko. „Na, ir ko aš kišuosi ne į savo reikalus? — mąstė ji.— Aš neprivalau jomis rūpintis. Kartu eiti pavojingiau". Ji ir toliau kopė į kalnus, stengdamasi neišleisti jų iš akių.

Seserims tai buvo sunkus išbandymas, ir kai jos imdavo atsilikti, Liučija sustodavo jų palaukti. „Atsikratysiu jų rytą".

— Nagi, greičiau! — riktelėjo joms.

Vienuolyno krata baigėsi. Apdujusias vienuoles sudraskytais, sukruvintais drabužiais suvarė į vieną vietą ir susodino į furgonus be atpažįstamųjų ženklų.

— Vežkit jas į Madridą, į mano štabą,— įsakė pulkininkas Akoka.— Laikykit izoliuotas.

— Kaltinamas kuo?

— ...talkininkavimu teroristams.

— Klausau, pulkininke,— pasakė Patricijas Arieta ir šiek tiek padvejojęs pridūrė: — Keturios vienuolės dingo.

Pulkininkas Akoka prisimerkė.

— Suraskit jas!

Pulkininkas Akoka lėktuvu parskrido į Madridą ir pranešė premjerui:

— Chaimei Mirui pavyko pasislėpti dar mums nepasiekus vienuolyno.

— Taip, aš jau girdėjau,— linktelėjo galvą premjeras Martinesas.

Jis iš pat pradžių neabejojo, kad Chaimės Miro niekada ten ir nebuvo. Pulkininkas Akoka darėsi vis pavojingesnis. Žiaurus vienuolyno antpuolis sukėlė audringą protestą.

— Dėl to, kas atsitiko, mane puola spauda,— pasakė premjeras, atsargiai parinkdamas žodžius.

— Laikraščiai tai daro dėl to didvyrio teroristo,— nutaisęs akmeninį veidą, atsakė Akoka.— Negalima leisti, kad jie darytų mums spaudimą.

— Jie stumia vyriausybę į labai keblią padėtį. Ir dar tos keturios vienuolės.. jeigu jos prabils..

— Nesirūpinkit. Jos toli nenueis. Aš pagausiu jas ir surasiu Mirą.

Premjeras jau apsisprendė nebegalįs rizikuoti.

— Pulkininke, aš noriu, kad jūs asmeniškai pasirūpintumėt, jog su trisdešimt šešiomis vienuolėmis, kurias laikote suimtas, būtų gerai elgiamasi. Ir aš išleidžiu įsakymą, kad armija prisidėtų prie Miro ir kitų maištininkų paieškų. Jūs dirbsite kartu su pulkininku Sostelu.

Įsiviešpatavo ilga įtempta tyla.

— Kuris iš mūsų vadovaus operacijai? — paklausė Akoka įdėmiai skvarbydamas pašnekovą ledinėmis akimis.

Premjeras pasijuto nejaukiai.

— Suprantama, jūs.

Brėško rytas; Liučija ir trys seserys, keliaudamos kalnais į šiaurės rytus, vis labiau tolo nuo Avilos ir vienuolyno. Pripratusios prie tylumos vienuolės judėjo beveik negirdimai. Vieninteliai jas lydėję garsai buvo drapanų šiurenimas, rožinių skimbčiojimas, atsitiktinai nulaužtos šakelės trekštelėjimas ir sunkėjantis trūkčiojamas jų alsavimas kopiant vis aukščiau į kalnus.

Pasiekusios Gvadaramos kalnų plynaukštę, jos nuėjo kaimo keliuku, abipus kurio driekėsi akmeninės sienos. Jos ėjo pro laukus, kuriuose ganėsi ožkos ir avys. Auštant, įveikusios kelias mylias, jos atsidūrė miškingoje vietovėje netoli nedidelio Viljakastino miesto.

„Čia aš su jomis ir skirsiuosi,— apsisprendė Liučija.— Tepasirūpins dabar jomis Dievas. Manimi Jis jau pasirūpino. Pamėgink dabar nusigauti iki Šveicarijos. Nei pinigų, nei paso, ir dar tos gedulingos drapanos. Dabar tie žmonės jau žino, kad mes pabėgome. Ir jie ieškos mūsų tol, kol suras. Juo greičiau atsikratysiu šios draugijos, juo bus geriau".

Bet tuo metu atsitiko tai, kas privertė ją pakeisti savo planus.

Braudamasi pro medžius, sesuo Teresė kluptelėjo, ryšulėlis, kurį ji taip atsargiai nešė, iškrito ant žemės. Kažkas išslydo iš atsiskleidusios drobės, ir tekančios saulės spinduliuose prieš apstulbusią Liučiją sužėrėjo didelis dailiai padirbdintas aukso kryžius.

„Juk čia grynas auksas,— pamanė Liučija.— Dievas vis dėlto nutarė pasirūpinti manimi. Tas kryžius — Dangaus

mana. Tikrų tikriausia mana. Štai kur mano bilietas į Šveicariją".

Liučija stebėjo, kaip sesuo Teresė, pakėlusi kryžių nuo žemės, rūpestingai vynioja jį drobėn. Mintyse ji nusišypsojo. Pasiimti jį jai atrodė niekų darbas. Tos vienuolės darys viską, ką jinai joms palieps.

Aviloje prasidėjo neramumai. Žinia apie vienuolyno užpuolimą greit pasklido visame mieste, ir susitikti su pulkininku Akoka buvo išrinktas tėvas Berendas. Kunigui buvo per septyniasdešimt metų, apgaulingai gležna išvaizda slėpė nepaprastą vidinę jėgą. Savo parapijiečiam jis buvo geras ir užjaučiantis ganytojas. Bet dabar jį buvo apėmęs teisėta rūstybė.

Kunigą maždaug valandą išlaikė priimamajame, tik tada jam buvo leista įeiti pas pulkininką Akoką.

— Jūs su savo žmonėmis be jokios dingsties užpuolėte vienuolyną,— be jokių įžangų pareiškė tėvas Berendas.— Tai buvo tikra beprotybė.

— Mes tik vykdėme savo pareigą,— atrėžė pulkininkas.— Vienuolyne slėpėsi Chaimė Miras su savo žudikų gauja, taigi seserys pačios kaltos. Mes sulaikėme jas apklausai.

— Ar radote Chaimę Mirą vienuolyne? — piktai paklausė kunigas.

— Ne. Jam su savo žmonėmis pavyko pasislėpti iki mūsų atėjimo,— ramiai atsakė pulkininkas Akoka.— Bet mes rasime juos ir nubausim.

„Aš nubausiu",— tūžmingai pagalvojo pulkininkas.

5 SKYRIUS

Vienuolės ėjo lėtai. Jų drapanos visiškai netiko tokiems pasivaikščiojimams nelygia vietove. Ploni jų sandalų padai menkai saugojo kojas nuo akmenų, o drabužiai nuolat kliuvo. Sesuo Teresė melsdamasi net negalėjo varstyti rožinio. Abiem rankomis gavo sklaidyti šakas, kad jos nečaižytų per veidą.

Dienos šviesoje priverstinė laisvė joms atrodė dar baisesnė. Viešpats išvarė seseris iš savo rojaus į nepažįstamą gąsdinantį pasaulį, ir jos jautėsi esančios nuogos, bejė-

gės. Visur slypėjo pavojus, jos nebeturėjo kur slėptis. Buvo atstumtosios. Neįprasti gamtos vaizdai, jos gyvenimo garsai stulbino jas. Seserys pirmąkart gyvenime matė vabzdžius, karštą dangaus žydrynę, girdėjo čiulbant paukščius. Be to, buvo dar kažkas, ir tai kėlė joms nerimą. Atsidūrusios už vienuolyno teritorijos, Teresė, Grasielė ir Megana iš pradžių uoliai stengėsi nežiūrėti viena į kitą, instinktyviai laikydamosi įprastinių taisyklių. Bet dabar kiekviena iš jų pasijuto smalsiai tyrinėjanti kitų veidus. Be to, pasirodė, kad po daugelio tylos metų jos beveik pamiršo kalbėti, kalbėjo neryžtingai, žodžius tarė užsikirsdamos, tarsi mokydamosi naujo nepažįstamo dalyko. Jos negalėjo atpažinti savo pačių balsų. Tik Liučijai niekas netrukdė, ji atrodė pasitikinti savimi, ir seserys nejučia ėmė pasikliauti jos vadovavimu.

— Būtų neblogai jau ir susipažinti,— tarė Liučija.— Aš — sesuo Liučija.

Visoms sutrikus, po kurio laiko prisistatė Grasielė:

— Aš — sesuo Grasielė.

„Tamsiaplaukė akinanti gražuolė".

— Aš — sesuo Megana.

„Jauna blondinė stulbinančiomis mėlynomis akimis".

— Aš — sesuo Teresė.

„Vyriausioji iš mūsų. Kiek jai metų? Penkiasdešimt? Šešiasdešimt?"

Jos gulėjo miške, netoli nuo kaimo, ilsėdamosi, ir Liučija galvojo: „Jos lyg paukščiukai, iškritę iš lizdo. Vienos neišgyvens. Na, ką gi, prasti jų popieriai. O aš su tuo kryžiumi keliausiu į Šveicariją".

Priėjusi prie laukymės, kurioje jos gulėjo, pakraščio, ji pro medžius pažvelgė žemyn į mažą miestelį. Gatve vaikščiojo kažkokie žmonės, bet tų, kurie užpuolė vienuolyną, tarp jų nebuvo. „Dabar,— pagalvojo Liučija.— Reikia nepraleisti progos".

Ji pasisuko į kitas vienuoles.

— Aš nueisiu į miestą, pamėginsiu paieškoti ko nors valgomo. O jūs laukite čia.— Ir linktelėjusi Teresei pridūrė:— Tu eisi su manim.

Sesuo Teresė pasijuto šiek tiek sugluminta. Trisdešimt metų ji vykdė tik garbiosios motinos Betinos paliepimus, o dabar nei iš šio, nei iš to turi paklusti seseriai. „Kad ir

kaip ten būtų, visur Dievo valia,— pamanė sesuo Teresė.— Jis pasirinko ją, kad padėtų mums, jos lūpomis su mumis kalba Viešpats".

— Aš privalau kuo greičiau perduoti tą kryžių Mendavijos vienuolynui.

— Žinoma. Va, nusileisime ir paklausime, kur mums eiti.

Ir jos dviese ėmė leistis nuo kalno prie miestelio.

Liučija budriai žvalgėsi į šalis, kad nepraleistų nė mažiausio pavojaus ženklo. Bet viskas buvo ramu.

„Tai nebus keblu",— galvojo Liučija.

Jos buvo jau miesto pakraštyje; iš rodyklių buvo galima spręsti, kad tai Viljakastinas. Prieš jas driekėsi pagrindinė gatvė, kairiau prasidėjo mažas tuščias skersgatvis.

„Gerai,— pagalvojo Liučija.— Niekas nepamatys, kas dabar dėsis".

Liučija pasuko į skersgatvį.

— Eime čionai. Mažiau tikimybės, kad mus pamatys.

Linktelėjusi sesuo Teresė paklusniai nuėjo paskui ją. Dabar svarbiausia — kaip atimti iš jos kryžių.

„Galėčiau ištraukti jai iš rankų ir pabėgti,— svarstė Liučija,— bet ji tikriausiai ims klykti ir patrauks dėmesį. Ne, reikia pagalvoti, kaip viską padaryti tyliai"

Prieš ją nuo medžio nukrito šaka; padelsusi Liučija pasilenkė ir pakėlė ją. Šaka buvo gana sunki. „Puiku". Ji luktelėjo sesers Teresės.

— Seserie Terese...

Vienuolė atsigręžė ir pažvelgė į ją, ir tuo metu, kai Liučija jau rengėsi užsimoti savo lazda, iš kažkur nuskardėjo vyro balsas.

— Tesergsti jus Viešpats, seserys.

Staigiai pasisukusi Liučija rengėsi bėgti. Stovintis prieš jas vyras buvo apsirengęs ilgu rudu vienuolio abitu su gobtuvu ant galvos. Jis buvo aukštas ir liesas, ir Liučiją labiausiai nustebino liesame jo veide su ereliška nosimi sustingusi švento nekaltumo išraiška. Atrodė, kad jo akys šviečia šilta vidine šviesa, balsas buvo tylus, geraširdiškas.

— Aš — vienuolis Migelis Kariljas.

Liučijos mintys veikė žaibišku greitumu. Ankstesnis

jos planas žlugo. Bet nelauktai jai dingtelėjo galvon kitas, geresnis.

— Dėkui Dievui, kad mes sutikome jus,— pasakė Liučija.

Tas žmogus padės jai pasislėpti. Jis sužinos, kaip jai kuo paprasčiau ištrūkti iš Ispanijos.

— Mes iš cistersių vienuolyno, esančio netoli Avilos,— pradėjo ji.— Praeitą naktį vienuolyną užpuolė kažkokie žmonės. Jie išvežė visas vienuoles. Mums keturioms pasisekė pabėgti.

Vienuolio balsas buvo kupinas pasipiktinimo:

— Esu iš San Genero vienuolyno, ten praleidau pastaruosius dvidešimt metų. Mes buvome užpulti užpraeitą naktį,— jis atsiduso.— Visų Viešpaties vaikų likimas yra Jo rankose, bet turiu prisipažinti, kad nesuprantu, ką Visagalis lėmė mums šį kartą.

— Tie žmonės mūsų ieško,— pasakė Liučija.— Mums būtinai reikia kuo greičiau ištrūkti iš Ispanijos. Ar žinote, kaip tai padaryti?

— Aš manau, jog galėsu padėti jums, seserie,— meiliai nusišypsojęs atsakė brolis Kariljas.— Viešpats suvedė mus. Vesk mane pas kitas.

Ir netrukus Liučija pristatė vienuolį seserims:

— Tai brolis Kariljas,— pasakė ji.— Jis praleido vienuolyne dvidešimt metų. Atėjo padėti mums.

Seserys skirtingai sutiko brolio pasirodymą. Grasielė nedrįso pakelti į jį akių; Megana žvilgčiojo smalsiai, o sesuo Teresė elgėsi kaip su Dievo pasiuntiniu, padėsiančiu joms pasiekti Mendavijos vienuolyną.

— Tie, kurie užpuolė vienuolyną, tikriausiai ieško jūsų,— pasakė brolis Kariljas.— Bet jie ieško keturių vienuolių, todėl pirmiausia turite persirengti.

— Bet mes neturime kuo,— pastebėjo Megana.

Brolis Kariljas atsakė jai dievobaiminga šypsena.

— Viešpaties drabužinė visko pertekusi. Nesirūpink, mano vaike. Jis padės. Grįžkime į miestą.

Buvo popietė, antra valanda, siestos metas. Brolis Kariljas, keturių seserų lydimas, ėjo pagrindine miesto gatve, pasirengęs kiekvieną akimirką padėti seserims dingti vos pasirodžius persekiotojams. Parduotuvės buvo uždarytos,

bet barai ir restoranai tebedirbo, ir iš ten sklido nepažįstama muzika, pilna trankių ir staigių garsų.

Brolis Kariljas atkreipė dėmesį į sesers Teresės veido išraišką.

— Tai rokenrolas,— pasakė jis.— Dabar jį labai mėgsta jaunimas.

Dvi jaunos moterys, stovinčios prie vieno baro, įsispoksojo į einančias pro šalį vienuoles. Vienuolės taip pat žiūrėjo į jas išpūtusios akis, stebėdamosi keistais jų pašvaitais. Vienos sijonas buvo toks trumpas, kad vos šlaunis dengė, kitos sijonas buvo ilgėlesnis, bet su prakirptėmis iki šlaunų. Abi vilkėjo kūną aptempiančius trikotažinius marškinėlius be rankovių.

„Juk jos beveik nuogos",— mintyse pasibaisėjo sesuo Teresė.

Tarpduryje stovėjo vyriškis, vilkįs megztiniu su aukšta apykakle, keistu švarku be atvartų ir su medalionu ant kaklo.

Į nosis vienuolėms tvoskė nežinomi viskio ir tabako dūmų kvapai.

Megana staiga sustojo įbedusi akis į priešingą gatvės pusę.

— Kas yra? Kas atsitiko? — atsigręžęs paklausė brolis Kariljas.

Megana žiūrėjo į moterį su kūdikiu. Kiek metų jau praėjo nuo to laiko, kai ji paskutinį kartą matė naujagimį ar apskritai vaiką? Tai atsitiko našlaičių prieglaudoje prieš keturiolika metų. Po to staigaus sukrėtimo Megana staiga suvokė, kiek ji atitrūkusi nuo aplinkinio pasaulio.

Sesuo Teresė taip pat žiūrėjo į kūdikį, bet galvojo visai ką kita: „Tai mažoji Monika". Kūdikis kitoje gatvės pusėje verkė. „Jis verkia, nes aš jį pamečiau. Ne, tai neįmanoma. Juk praėjo jau trisdešimt metų". Sesuo Teresė nusisuko, kūdikio verksmas vis dar skambėjo jos ausyse. Jie keliavo toliau.

Ėjo pro kino teatrą. Afiša skelbė: „Trys meilužiai", o ant išklijuotų fotografijų pusnuogės moterys glamonėjo iki juosmens nuogą vyrą.

— Viešpatie! Nagi, jie beveik pliki! — aiktelėjo sesuo Teresė.

Brolis Kariljas susiraukė.

— Tiesiog kelia pasipiktinimą tai, ką dabar leidžiama rodyti kino teatruose. Tas filmas — tikra pornografija. Visa, kas slapčiausia ir intymu, viešai demonstruojama. Tiek vaikai, tiek suaugusieji sugyvulėja.

Jie praėjo pro ūkinių prekių parduotuvę, kirpyklą, gėlių parduotuvę, cukrainę; viskas buvo uždaryta siestos metui, ir prie kiekvienos parduotuvės seserys sustojusios spoksodavo į vitrinas, prikrautas kadaise pažįstamų, bet seniai pamirštų daiktų.

Priėjus moteriškų drabužių parduotuvę, brolis Kariljas jas sulaikė.

Naktinės langų užuolaidos buvo užtrauktos, ir prie lauko durų kabojo lentelė su užrašu: „Uždaryta".

— Prašom palaukti manęs čia.

Keturios moterys žiūrėjo, kaip jis, pasukęs už kampo, dingsta iš akių. Nieko nesuprasdamos, jos susižvalgė. Kur jis nuėjo, ar sugrįš?

Netrukus jos išgirdo atsidarant parduotuvės duris, ir ant slenksčio pasirodė besišypsąs brolis Kariljas. Jis pakvietė jas į vidų.

— Greičiau.

Kai jos jau atsidūrė parduotuvėje, ir vienuolis uždarė duris, Liučija paklausė:

— Kaip tau pavyko?..

— Viešpats sukūrė daug įvairių durų, kad galima būtų įeiti,— rimtai atsakė brolis.

Bet jo balsas skambėjo kažkaip šelmiškai, ir Megana nejučia nusišypsojo.

Seserys lyg pakerėtos žvalgėsi aplinkui. Parduotuvė joms priminė gausybės ragą, joje mirguliavo suknios ir megztiniai, liemenėlės ir kojinės, aukštakulniai bateliai ir bolero — daiktai, kurių jos nebuvo mačiusios jau daug metų. Fasonai atrodė tokie neįprasti. Parduotuvėje buvo pilna piniginių, šalikėlių, pudrinių ir palaidinukių. Moterys nustėro iš nuostabos.

— Turime skubėti,— priminė čia esąs brolis Kariljas,— mes privalome išeiti iš čia prieš parduotuvei atsidarant po siestos. Rinkitės pačios viską, kas jums tinka.

„Dėkui Dievui, pagaliau vėl galėsiu apsirengti kaip moteris", pagalvojo Liučija. Ji žengė prie suknelių kabyklos ir ėmė jas sklaidyti. Išsirinko smėlio spalvos sijoną ir de-

rančią prie jo rudą palaidinukę. „Žinoma, tai ne kažin kas, bet kol kas bus gerai". Pasirinkusi kelnaites, liemenėlę ir minkštus batelius, ji užlindo už kabyklos, nusirengė ir netrukus visiškai buvo pasirengusi eiti.

Kitos lėtai rinkosi apdarus.

Grasielė apsistojo prie baltos medvilninės suknios, gražiai paryškinančios juodus jos plaukus bei tamsią odą, ir sandalų.

Megana rado sau mėlyną raštuotą suknią šiek tiek žemiau kelių ir žemakulnius batelius.

Sunkiausiai sekėsi seseriai Teresei. Gausa ir įvairovė ją per daug priblokšė. Aplinkui buvo tiek šilko, flanelės, tvido, odos, languotų ir dryžuotų, visų spalvų drabužių. Ir visi tie apdarai jai atrodė kažkokie „bizni" — kaip tik tas žodis atėjo jai į galvą. Pastarąjį trisdešimtmetį ji oriai dėvėjo dukslias drapanas, visiškai atitinkančias jos gyvenimo būdą ir mintis. Ir štai dabar jai siūlo nusirengti juos ir apsikarstyti tomis nešvankiomis puošmenomis. Pagaliau ji susirado kuo ilgesnį sijoną ir medvilninę ilgarankovę palaidinę aukšta stačia apykakle.

— Greičiau, seserys,— ragino brolis Kariljas.— Nusimeskite savo drapanas ir persirenkit.

Susidrovėjusios jos susižvalgė.

— Aš, žinoma, palauksiu kontoroje.

Jis pasišalino, nueidamas kažkur į parduotuvės gilumą.

Seserys ėmė nusirenginėti, kankindamosi, kad gali pamatyti viena kitą.

Įėjęs į kontorą, brolis Kariljas pasistatė kėdę ir užlipęs ant jos pro langelį ėmė spitrėti į nusirenginėjančias moteris. „Nuo kurios man pradėti?"— svarstė jis.

Migelis Kariljas vagiliauti pradėjo dar nuo dešimties metų. Gamta apdovanojo jį šviesiais garbanotais plaukais ir angelišku veidu, o tai nepaprastai pravertė pasirinktoje profesijoje. Jis pradėjo kaip kišenvagis ir smulkus krautuvių vagišiukas, bet bręsdamas plėtė savo veiklą ir ėmė apiplėšinėti girtus bei apgaudinėti turtingas moteris. Būdamas nepaprastai žavus, jis daug pasiekė, sugalvodamas įvairiausių, vis gudresnių, originalių sukčiavimo būdų. Deja, paskutinis sumanymas pasibaigė ne taip, kaip jam norėjosi.

Apsimetęs tolimo vienuolyno vienuoliu, Kariljas vaikščiojo po bažnyčias ir prašinėjo ten nakvynės, o šito jam niekada neatsakydavo. Tačiau rytą, kai kunigas atrakindavo bažnyčios duris, paaiškėdavo, kad visos vertybės išnykusios drauge su dailiuoju vienuoliu.

Ir čia jį apleido sėkmė. Prieš porą dienų Bechare, mažame miestelyje netoli Avilos, nelauktai sugrįžęs į bažnyčią kunigas užklupo Migelį Karilją nusikaltimo vietoje. Kunigas pasirodė esąs tikras stipruolis. Partrenkęs Karilją ant grindų, jis pareiškė ketinąs perduoti jį policijai. Greta pasipainiojo nukritęs ant grindų sunkus sidabrinis kielikas, ir pakėlęs jį Kariljas trenkė kunigui. Gal kielikas buvo per sunkus, o gal kiaušas per trapus, bet kunigas griuvo negyvas. Išsigandęs Migelis Kariljas bėgo trokšdamas tik atsidurti kuo toliau nuo nusikaltimo vietos. Atsidūręs Aviloje, jis išgirdo pasakojant, jog vienuolyną užpuolusi slaptoji GOE grupė, vadovaujama pulkininko Akokos. Pats likimas suvedė Karilją su keturiomis bėglėmis vienuolėmis.

Ir štai dabar, iš anksto mėgaudamasis, jis apžiūrinėjo nuogus jų kūnus ir mąstė: „Atrodo, kad laukia neblogas darbelis. Jei pulkininkas Akoka ieško tų seserų, tikriausiai už jas paklotų apvalią sumą. Pirma pažaisiu su jomis, o paskui įduosiu Akokai".

Išskyrus jau apsirengusią Liučiją, moterys buvo nuogutėlės. Kariljas žiūrėjo, kaip nevėkšliškai moterys matuojasi naujus apatinius. Pagaliau apsirengusios, jos nemikliai sagstėsi neįprastas joms sagas, traukė užtrauktukus, skubėdamos greičiau išeiti, kol jų ten neaptiko.

„Laikas imtis darbo",— džiugiai pagalvojo Kariljas. Jis nulipo nuo kėdės ir išėjo į parduotuvės salę. Priėjęs prie moterų, pritariamai nužvelgė jas ir pasakė:

— Puiku. Nė vienas žmogus visame pasaulyje nepasakytų, kad jūs — vienuolės. Dar patarčiau jums apsigobti galvas šalikėliais.

Parinkęs kiekvienai po šaliką, jis žiūrėjo, kaip jos rišasi juos.

Migelis Kariljas jau apsisprendė, kad pirmoji bus Grasielė. Be abejonės, ji — viena iš gražiausių kada nors jo regėtų moterų. O koks kūnas! „Argi galima taip bergždžiai

laikyti jį įkalintą? Aš parodysiu jai, ką su juo reikia daryti".

— Tikriausiai jūs alkanos,— pasakė jis, kreipdamasis į Liučiją, Teresę ir Meganą.— Siūlau jums užsukti į kavinę, pro kurią mes praėjome, ir palaukti mūsų ten. Aš užeisiu į bažnyčią ir pasiskolinsiu iš kunigo šiek tiek pinigų, kad galėtume pavalgyti. O tave, seserie,— jis pasisuko į Grasielę,— paprašysiu eiti su manim ir papasakoti kunigui, kas atsitiko vienuolyne.

— Aš... gerai.

— Mes greit pas jus ateisime,— pasakė Kariljas kitoms.— Patarčiau jums išeiti pro užpakalines duris.

Jis palaukė, kol Teresė, Liučija ir Megana išėjo iš parduotuvės. Išgirdęs, kaip už jų užsidarė durys, jis pasisuko į Grasielę. „Ji stulbinanti,— pagalvojo.— Gal man vertėtų pasiimti ją drauge, pamėginti išmokyti verslo? Ji galėtų praversi man".

Grasielė žiūrėjo į jį.

— Aš pasirengusi.

— Ne visai.

Kariljas dėjosi apžiūrinėjąs jos drabužius.

— Ne, bijau, kad šitai netiks. Ši suknelė visai tau netinka. Nusirenk.

— Bet kodėl?

— Ji ne tavo dydžio,— nė nemirktelėjęs atsakė Kariljas.— Į tave visi atkreips dėmesį, o tau to visai nereikia.

Padelsusi ji užlindo už kabyklos.

— Paskubėk, nedaug turime laiko.

Grasielė nemikliai nusivilko suknią per galvą. Ji buvo tik su kelnaitėmis ir liemenėle, kai nelauktai prieš ją išdygo Kariljas.

— Nusirenk viską,— kimiai ištarė jis.

Grasielė įsispitrėjo į jį.

— Ką? Ne! — sukliko ji.— Aš... aš negaliu. Prašau jus... Aš...

Kariljas prisiartino prie jos.

— Aš padėsiu tau, seserie.

Ištiesęs rankas, ėmė plėšti nuo jos apatinius.

— Ne! — klykė ji.— Nedrįsk! Liaukis!

Kariljas išsišiepė šypsodamasis.

— Mudu tik pradedam, brangute. Tau patiks.

Stiprios jo rankos apglėbė ją, ir parvertęs ant grindų jis pasikaišė abitą.

Grasielei galvoje aptemo, tarsi būtų nusileidusi uždanga. Tai buvo Mauras, jis stengėsi įsibrauti į ją, į pačią jos kūno gilumą. Ji girdėjo spigų savo motinos riksmą. „Ne, tik ne tai,— apimta siaubo, pagalvojo ji.— Nereikia... Tik ne tai..."

Ji pašėlusiai priešinosi, daužydama Karilją ir stengdamasi atsistoti.

— Velniai tave rautų,— subliuvo jis.

Jis smogė jai kumščiu į veidą. Grasielė vėl pargriuvo, ir viskas ėmė suktis jai prieš akis. Pasirodė, tartum ji kūlvirsčiais riedėtų atgal į praeitį.

Atgal... Į praeitį...

6 SKYRIUS

Las Navas del Markesas, Ispanija, 1950

Jai buvo penkeri metukai. Pirmieji jos prisiminimai susiję su daugybe nuogų nepažįstamų vyrų, keitusių vienas kitą jos motinos lovoje.

— Jie — tavo dėdės,— aiškino jai motina.— Privalai gerbti juos.

Visi jie buvo storžieviai, vulgarūs ir dėl švelnumo tikrai nesuko sau galvos. Jie pasilikdavo nakčiai, savaitei, mėnesiui, o paskui dingdavo. Vos išėjus vienam, Doloresa Pinjero nedelsdama ieškodavo kito.

Jaunystėje Doloresa Pinjero buvo gražuolė, ir Grasielė paveldėjo savo motinos išvaizdą. Dar vaikas būdama, Grasielė traukdavo dėmesį savo gražiu veidu, aukštais skruostikauliais, lygia tamsaus gymio oda, žvilgančiais juodais plaukais ir ilgomis tamsiomis blakstienomis. Gražus jos kūnas ateityje turėjo pasidaryti dar patrauklesnis.

Ilgainiui Doloresa Pinjero sustorėjo, nenumaldomas laikas išbrinkino kadaise žavų jos veidą. Nors nebe gražuolė, ji liko prieinama ir garsėjo kaip aistringa meilužė. Puikiai sekėsi tik meilės amatas, ir ji vertėsi juo, tenkindama vyrus, stengdamasi prisipratinti juos, tikėdamasi savo kūnu nusipirkti meilę. Ji šiaip taip užsidirbdavo duoną siūdama, nes buvo vidutinė siuvėja ir jos paslaugo-

mis miestelyje naudojosi tik tos moterys, kurios negalėjo leisti sau nieko geresnio.

Doloresa Pinjero buvo žiauri savo dukteriai, nes ši nuolat primindavo jai tą vienintelį žmogų, kurį ji kadaise mylėjo. Grasielės tėvas buvo jaunas gražus mechanikas, jis pasipiršo gražiajai Doloresai, ir ši mielai leidosi jo suvedžiojama. Bet kai ji pasisakė jam pastojusi, jis pradingo, palikdamas Doloresą giežti pyktį ant jo atžalos.

Doloresa buvo pikto būdo, ir jos kerštas krito ant vaiko. Jei tik Grasielė kuo nors neįtikdavo, motina tuojau pat ją užsipuldavo: „Tu tokia pat netikėlė, kaip ir tavo tėvas!"

Kūdikis nežinojo, kur dėtis nuo nuolatinių smūgių ir riksmo. Atsibudusi rytais, Grasielė melsdavosi: „Prašau Tavęs, Dieve, padaryk taip, kad mama manęs šiandien nemuštų. Padaryk taip, Viešpatie, kad šiandien mama būtų gerai nusiteikusi. Dieve, kaip aš noriu, kad šiandien mama pasakytų, jog myli mane".

Kada mama nekoneveikdavo Grasielės, ji tiesiog nepastebėdavo mergaitės. Grasielė pati taisėsi valgį ir rūpinosi savo drabužiais. Pasigaminusi pusryčius, nešdavosi juos į mokyklą ir kalbėdavo mokytojui: „Šiandien mama iškepė man pyragėlių. Ji žino, kad aš mėgstu pyragėlius su mėsa". Arba: „Persiplėšiau suknelę, bet mama ją susiuvo. Ji su džiaugsmu viską dėl manęs daro". Arba: „Rytoj mudvi su mama eisim į kiną".

Mokytojui širdis plyšdavo iš gailesčio. Las Navas del Markesas buvo mažas miesteliūkštis netoli nuo Avilos, iš jos tenai nuvažiuotum per valandą, ir ten, kaip ir visuose miesteliuose, visi apie vienas kitą viską žinodavo. Doloresos Pinjero gyvenimo būdą visi smerkė, ir tai atsiliepdavo Grasielei. Motinos neleisdavo savo vaikams žaisti su mergyte, kad apsaugotų juos nuo blogos įtakos. Grasielė eidavo į Plasoleta del Kriste esančią mokyklą, bet ji neturėjo nei draugų, nei draugių. Ji buvo viena iš gabiausių mokyklos mokinių, bet pažymiai buvo prasti. Jai sunku būdavo susikaupti, nes ji nuolat jausdavosi pavargusi.

„Privalai anksčiau gultis miegoti, Grasiele,— kalbėjo jai mokytojas.— Tau reikia tinkamai ilsėtis, kad galėtum kaip reikiant atlikti namų užduotis.

Bet ji pavargdavo ne todėl, kad vėlai guldavosi. Grasielė gyveno su savo motina mažame dviejų kambarių bute. Mergytė miegodavo ant sofutės mažyčiame kambarėlyje, kurį nuo miegamojo skyrė tik plona sena užuolaida. Argi galėjo Grasielė pasakoti mokytojui apie nederamus garsus, pažadinančius ją vidury nakties ir vėliau beveik neleidžiančius užmigti? Ji gulėdavo ir klausydavosi, kaip motina mylisi dar su vienu vyru, atsidūrusiu jos lovoje.

Kai Grasielė parnešdavo namo savo pažangumo dienoraštį, motina imdavo šūkauti: „Taip ir žinojau, kad gausi tokius blogus pažymius; ar tu žinai, kodėl tavo pažymiai tokie blogi? Nes tu kvaiša. Netikėlė!"

Grasielė tikėdavo tuo ir kaip įmanydama stengdavosi nepravirkti.

Dieną po pamokų Grasielė, palikta pati sau, vieniša bastydavosi siauromis vingiuotomis gatvelėmis, palei kurias augo akacijos ir platanai, pro baltus, iš akmenų sumūrytus namukus, kuriuose mylintys tėvai gyveno su savo šeimomis. Grasielė turėjo daug draugų, bet jie visi gyveno jos vaizduotėje: gražios mergytės ir berniukai, kviečiantys ją į šventes, kur ji būdavo vaišinama nuostabiais pyragais ir ledais. Įsivaizduotieji jos draugai būdavo mieli ir geri, ir visi jie laikydavo ją labai protinga ir gera. Kai nebūdavo motinos, Grasielė ilgai kalbėdavosi su jais.

„Gal padėtum man atlikti namų darbus, Grasiele? Aš nemoku spręsti uždavinių, o tau taip gerai išeina".

„Ką mes veiksime šįvakar, Grasiele? Galėtume nueiti į kiną arba pasivaikščioti po miestą ir išgerti kokakolos".

„Tavo mama išleis tave pas mus pietauti, Grasiele? Valgysim plovą".

„Bijau, kad ne. Mamai visada labai nyku be manęs. Juk ji turi tiktai mane".

Sekmadieniais Grasielė keldavosi anksti ir pasistengdavo apsirengti kuo tyliau, kad nepažadintų mamos ir dar vieno dėdės jos lovoje, eidavo į San Chuano Bautisto bažnyčią, kur tėvas Peresas pasakodavo apie pomirtinio gyvenimo džiaugsmus, apie pasakišką gyvenimą Kristaus Karalystėje; ir Grasielė trokšdavo greičiau numirti, kad susitiktų su Dievu.

Tėvas Peresas buvo malonios išvaizdos, ne daugiau kaip keturių dešimčių metų. Atvažiavęs į Las Navas del Markesą prieš kelerius metus, jis vienodai elgėsi tiek su turtuoliais, tiek su vargšais, tiek su ligoniais, tiek su sveikaisiais, ir miestelyje nebuvo tokios paslapties, kuri jam nebūtų buvusi išpažinta. Tėvas Peresas matė, kad Grasielė reguliariai lanko bažnyčią, jis puikiai žinojo pasakojant apie daugybę Doloresos Pinjero meilužių. Mergytei, žinoma, buvo nepakeliamai sunku gyventi tokiomis sąlygomis, tačiau kas galėjo jai padėti? Kunigas nuoširdžiai stebėjosi tuo, kad Grasielė augo tokia geraširdė, jautri ir niekada nesiskundė savo gyvenimu namie.

Kiekvieną sekmadienio rytą Grasielė pasirodydavo bažnyčioje tvarkingais, švariais drabužiais, kuriuos — jis buvo tuo įsitikinęs — ji skalbėsi pati. Tėvas Peresas žinojo, kad visi miestelio vaikai vengia Grasielės, ir nuoširdžiai jos gailėjosi. Kas sekmadienį, reguliariai, jis stengdavosi skirti jai po pamaldų bent kiek laiko, o kai būdavo nelabai užsiėmęs, vesdavosi į mažą kavinukę pavaišinti ledais.

Žiemą Grasielė gyvendavo dar nuobodžiau ir niūriau. Las Navas del Markesas buvo įsikūręs slėnyje, iš visų pusių apsuptame kalnų, todėl žiemos čia tęsdavosi po šešis mėnesius.

Vasarą būdavo šiek tiek lengviau: miestelį užplūdus gausiam turistų srautui, prasidėdavo džiaugsmingos pramogos, gatvės pagyvėdavo. Turistai rinkdavosi į Manuelio Delgado Baredo aikštę prie nedidelės estrados ir stebėdavo, kaip basi gyventojai, griežiant orkestrui, susikibę už rankų į margą ratą, gracingai judėdavo šokdami sardiną — senovinį katalonų liaudies šokį. Grasielei patikdavo žiūrėti, kaip turistai, susėdę gatvės kavinėse, geria aperityvus, kaip vaikšto po *pescederia* — žuvų turgavietę, užsuka į vaistinę. Pirmą valandą dienos turistai sugužėdavo į vyno rūselį, kur gerdavo *chateo*, užkąsdami krabais, alyvuogėmis, keptomis bulvėmis.

Bet labiausiai Grasielei patikdavo žiūrėti vakarais *paseo*. Būreliai vaikinų ir merginų vaikštinėdavo centrinėje aikštėje, berniukai žvalgydavosi į mergytes, tuo tarpu jų tėvai, senelės ir seneliai budriai sekdavo juos susėdę su savo bičiuliais gatvės kavinėse. Tai būdavo lyg ir tradi-

cinės žvalgytuvės, senų seniausias ritualas. Grasielė labai norėdavo jame dalyvauti, bet motina drausdavo.

„Gal nori kekše pasidaryti? — rėkdavo ji ant Grasielės.— Laikykis nuo berniokų kuo toliau. Jiems iš tavęs tik vieno ir reikia. Žinau iš savo patirties",— su kartėliu pridurdavo.

Diena prabėgdavo beveik nepastebimai, ir ateidavo varginanti naktis. Pro ploną uždangą, skyrusią jų lovas, Grasielė girdėdavo gyvulišką stenėjimą, bruzdesį, tankų alsavimą ir po to būtinai nešvankybes.

„Greičiau... Giliau!"

„Cogete!"

„Mamame el verga!"

„Metelo ei el culo!"

Grasielė dar nė dešimties metų neturėdama jau žinojo visus nepadorius ispanų kalbos žodžius. Jie būdavo tariami pašnibždomis ir šūkčiojami drebančiu balsu, dejuojant. Aistringi riksmai keldavo Grasielei pasišlykštėjimą, podraug — kažkokį nepatirtą alpulį.

Mauras atsirado jų namuose, kai Grasielei buvo keturiolika metų. Tokių milžinų ji dar niekad nebuvo mačiusi. Jo oda buvo juoda ir žvilganti, galva nuskusta. Pečiai kuo plačiausi, galinga krūtinė ir didžiulės rankos. Jis atėjo naktį, kai Grasielė miegojo, ir ji išvydo jį tiktai rytą: atmetęs užuolaidą, jis nuogutėlis nuėjo pro Grasielės lovą į išvietę. Pasižiūrėjusi į jį, Grasielė vos neaiktelėjo — toks jis buvo didžiulis. „Juk jis padarys galą mano mamai",— pagalvojo ji.

Mauras įsispitrėjo į ją.

— Nagi, nagi. Kas gi čia dabar?

Doloresa Pinjero, skubiai šokusi iš lovos, atsistojo greta jo.

— Tai mano duktė,— lakoniškai tarstelėjo ji.

Grasielė visai sumišo išvydusi nuogą motinos kūną greta vyriškio.

Mauras nusišypsojo, parodydamas gražius lygius baltus dantis.

— Kuo tu vardu, gražuole?

Sutrikdyta jo nuogumo, Grasielė nieko negalėjo atsakyti.

— Ji vardu Grasielė. Ji kvailoka.

— Ji — gražuolė. Esu tikras, kad jaunystėje ir tu tokia buvai.

— Aš ir dabar jauna,— nutraukė jį Doloresa ir pasisuko į dukterį.— Renkis. Pavėluosi į mokyklą.

— Taip, mama.

Mauras tebestovėjo ir žiūrėjo į ją. Paėmusi jį už rankos, moteris koketiškai pasakė:

— Eime į lovą, *querido*. Mes dar nebaigėm.

— Luktelėk,— atsakė Mauras, vis dar stebeilydamas į Grasielę.

Mauras apsigyveno pas jas. Kasdien, grįždama iš mokyklos, Grasielė melsdavosi, kad jis išeitų. Nežinia kodėl, bet jis keldavo jai kažkokią baimę. Jis visada būdavo mandagus jai, neleisdavo sau jokio familiarumo su ja, tačiau pakakdavo vien pagalvoti apie jį, ir ji imdavo drebėti.

Su motina jis elgdavosi šiek tiek kitaip. Kone visą laiką Mauras praleisdavo fligelyje prie butelio. Jis paimdavo iš Doloresos visus jos uždirbtus pinigus. Naktimis Grasielė dažnai girdėdavo, kaip jis mušdavo motiną, ir rytais Doloresa pasirodydavo su mėlyne po akimi arba perskelta lūpa.

— Kam tau jo reikia, mama? — klausdavo Grasielė.

— Tu nesuprasi,— niauriai atsakydavo motina.— Jis — tikras vyras, ne toks striukis kaip kiti. Ir jis žino, ko reikia moteriai.— Paskui koketiškai pasipurenusi ranka plaukus, ji pridurdavo:— Be to, jis beprotiškai myli mane.

Grasielė tuo netikėjo. Ji žinojo, kad Mauras tik naudojasi jos motina, bet nedrįsdavo ginčytis. Ji per daug bijojo motinos rūsčio, nes Doloresa Pinjero, netekusi savitvardos, tartum išprotėdavo. Kartą ji vaikėsi Grasielę su virtuviniu peiliu vien todėl, kad mergaitė išdrįso užplikyti arbatos vienam iš „dėdžių".

Ankstų sekmadienio rytą Grasielė rengėsi į bažnyčią. Motina buvo išėjusi dar anksčiau nunešti pasiūtų suknių. Kai Grasielė nusivilko naktinius marškinius, užuolaida atsidengė ir pasirodė Mauras. Jis buvo nuogas.

— Kur tavo motina, gražuole?

— Mama išėjo anksti. Jai reikėjo nunešti užsakymus.

Mauras spigino akis į nuogą Grasielę.

— Tu iš tikrųjų gražuolė,— meiliai pasakė jis.

Grasielė pajuto, kaip ėmė liepsnoti jos veidas. Ji žinojo, ką turėtų daryti. Reikėtų prisidengti savo nuogybę, apsivilkti palaidinę, sijoną ir išeiti. Bet ji stovėjo ir negalėjo pajudėti iš vietos. Ji žiūrėjo, kaip jo varpa ima didėti, augti tiesiog jos akivaizdoje. Ji išgirdo ausyse skambant balsus: „Greičiau... giliau!"

Ji pasijuto vos nealpstanti.

— Tu dar vaikas,— kimiai pasakė Mauras.— Renkis ir eik.

Grasielė netikėtai pati sau žengė. Žengė prie jo. Ištiesusi rankas, apkabino jį per liemenį ir pajuto įsitempusį jo kūną.

— Ne,— sudejavo ji.— Aš ne vaikas.

Po to buvo su niekuo nepalyginamas skausmas. Kankinantis, nepakeliamas ir podraug svaiginantis, puikus. Stipriai apglėbusi rankomis Maurą, ji rėkė ištikta ekstazės, jausdama orgazmą po orgazmo. „Štai kokia ta paslaptis",— šmėsčiojo Grasielės galvoje. Kaip nuostabu pagaliau suvokti visatos paslaptį, tapti paties gyvenimo dalele, patirti tikrąjį, amžinąjį džiaugsmą.

— Ką jūs čia išdarinėjate? — nuskardėjo Doloresos Pinjero spiegimas, ir tą pačią akimirką viskas tarsi apmirė, sustingo laikas. Ji stovėjo greta lovos žiūrėdama į savo dukterį ir Maurą.

Netekusi žado iš siaubo, Grasielė žvilgtelėjo į motiną. Doloresos akyse žėrėjo beprotiškas įniršis.

— Ak tu, kale,— sužvigo ji.— Tu šlykštus padare!

— Mama, prašau tavęs..

Griebusi sunkią geležinę peleninę, padėtą greta lovos, Doloresa atsivėdėjusi trenkė ja dukteriai per galvą.

Daugiau Grasielė nieko neatsiminė.

Ji atsipeikėjo ligoninėje, didelėje šviesioje palatoje, kur stovėjo du tuzinai lovų ir visos buvo užimtos. Šen ir ten zujo sanitarės.

Grasielei galva plyšo nuo baisaus skausmo. Vos pajudės — ir skausmas lyg ugnis sklinda po visą kūną. Ji gulėjo klausydamasi kitų pacienčių riksmų ir dejonių.

Vakare prie jos lovos priėjo jaunas gydytojas. Jam

buvo vos per trisdešimt metų, bet jis atrodė senstelėjęs iš nuovargio.

— Štai ir nubudome,— pasakė jis.

— Kur aš? — jai skaudėjo net kalbant.

— Tu Avilos provincijos ligoninėje, labdaros palatoje. Tave pas mus atgabeno vakar. Buvai pasibaisėtinos būklės. Gavome susiūti tau kaktą,— tęsė daktaras.— Mūsų vyriausiasis chirurgas to ėmėsi pats. Jis pasakė, jog esi per graži, kad vaikščiotum randuota.

„Jis klysta,— pamanė Grasielė.— Randas liks visam gyvenimui".

Kitą dieną Grasielę aplankė tėvas Peresas. Sanitarė pristūmė kėdę prie lovos. Kunigas pažiūrėjo į išblyškusią gražią mergaitę, ir jam suspaudė širdį. Krapus atsitikimas su ja sukėlė skandalą Las Navas del Markese, bet nieko nebebuvo galima pakeisti. Doloresa Pinjero pareiškė policijoje, kad jos duktė griuvo ir prasiskėlė galvą.

— Tau geriau, mano kūdiki? — paklausė tėvas Peresas.

Grasielė linktelėjo, ir nuo to judesio tuojau pat jai sutvinksėjo galvoje.

— Policija nori žinoti, kas atsitiko. Ar nenorėtum man ko nors papasakoti?

Įsiviešpatavo ilga tyla.

— Aš griuvau,— pagaliau pasakė ji.

Jam buvo sunku žiūrėti jai į akis.

— Suprantu.

Jautė baisų širdies skausmą, kad turės jai tai pasakyti.

— Grasiele, aš kalbėjausi su tavo motina.

Grasielė viską suprato.

— Man negalima grįžti namo, taip?

— Bijau, kad taip. Mes dar pasikalbėsime apie tai.

Tėvas Peresas paėmė Grasielę už rankos:

— Rytoj aš aplankysiu tave.

— Dėkui, tėve.

Jam išėjus, Grasielė gulėjo ir meldėsi: „Gailestingasis Dieve, leisk man numirti. Aš nenoriu gyventi".

Nebuvo kur nei pas ką eiti. Ji niekada nebepamatys savo namų. Niekada nebepamatys savo mokyklos, pažįstamų mokytojų veidų. Šiame pasaulyje jai nieko nebeliko.

Prie jos lovos stabtelėjo sanitarė.

— Ar tau ko nors reikia?

Apimta nevilties, Grasielė pažiūrėjo į ją. Ką ji galėjo atsakyti?

Kitą dieną vėl atėjo tas pats jaunasis gydytojas.

— Turiu tau gerų naujienų,— nelabai ryžtingai pasakė jis.— Tu jau sveika, gali išsirašyti.

Tai buvo netiesa, tiesa buvo tik tai, ką jis pridūrė:

— Mums reikia vietos palatoje.

Ji galėjo eiti, tačiau kur?

Po valandos atėjo tėvas Peresas, su juo buvo dar vienas dvasininkas.

— Čia tėvas Berendas, senas mano bičiulis.

Grasielė pažvelgė į liguistai geibų dvasininką.

— Tėve.

„Jis teisus,— pagalvojo tėvas Berendas.— Ji puiki".

Tėvas Peresas papasakojo jam, kas atsitiko Grasielei. Dvasininkas tikėjosi pamatysiąs tos aplinkos, kurioje gyveno vaikas, poveikio žymes: atšiaurumą, įžūlumą ar stengimąsi sukelti gailestį. Tačiau mergaitės veidas nerodė nieko panašaus.

— Man labai gaila, kad taip vargai,— kreipėsi į ją tėvas Berendas.

Už tų žodžių slypėjo kažkas daugiau.

Tėvas Peresas tarė:

— Grasiele, man reikia grįžti į Las Navas del Markesą. Palieku tave tėvo Berendo globai.

Grasielę staiga apėmė panika. Jai atrodė, kad nutrūksta paskutinė gijelė, rišanti ją su namais.

— Neišeikit,— ėmė maldauti ji.

Tėvas Peresas paėmė jos ranką į savąją.

— Aš žinau, kad jautiesi esanti vieniša,— šiltu balsu pasakė jis.— Tačiau tai netiesa. Patikėk, mano kūdiki, tai netiesa.

Prie lovos priėjo sanitarė su ryšulėliu. Atkišo jį Grasielei.

— Čia tavo drabužiai. Deja, tau reikia išeiti.

Ji dar labiau supanikavo.

— Dabar?

Kunigai susižvalgė.

— Kodėl negalėtum apsirengti ir eiti su manim? — pasiūlė tėvas Berendas.— Mudu pasikalbėtume.

Po penkiolikos minučių tėvas Berendas ir Grasielė išėjo per ligoninės duris į šiltą saulės šviesą. Prieš ligoninę buvo sodas, kuriame augo ryškios gražios gėlės, bet Grasielė buvo tokia prislėgta, kad net nepastebėjo jų.

Kai jie jau sėdėjo tėvo Berendo kabinete, jis pasakė:

— Tėvas Peresas sakė, kad tu neturi kur eiti.

Grasielė linktelėjo.

— Jokių giminaičių?

— Tiktai...— Jai sunku buvo tai ištarti: — Tik mano mama.

— Tėvas Peresas sakė, kad tu reguliariai lankydavaisi savo miesto bažnyčioje.

„Miesto, kurio aš niekada nebepamatysiu".

— Taip.

Grasielė prisiminė, kaip sekmadienių rytais ji eidavo į bažnyčią, kaip gražu ten būdavo per mišias, ir kaip ji trokšdavo susitikti su Jėzumi, išsivaduoti iš gyvenimo kančių.

— Grasiele, ar niekada nepagalvodavai apie vienuolyną?

— Ne.

Ji krūptelėjo vien nuo tokios minties.

— Čia, Aviloje, yra vienuolynas. Tai cistersių vienuolynas. Ten tavimi pasirūpintų.

— Aš... aš nežinau.

Ta mintis baugino ją.

— Toks gyvenimas ne visiems įmanomas,— tęsė tėvas Berendas.— Turiu perspėti tave, kad tame vienuolyne labai griežtos taisyklės. Įėjusi tenai ir davusi vienuolės įžadus, kartu tu pasižadi Viešpačiui niekada neapleisti jo buveinės.

Grasielė sėdėjo žiūrėdama pro langą, ir jos galvoje knibždėjo prieštaringos mintys. Sumanymas visiškai atsiskirti nuo pasaulio baugino ją. „Tas pats, kaip eiti į kalėjimą". Kita vertus, ko ji gali laukti iš šio pasaulio? Nepakeliamo skausmo ir nevilties. Ji dažnai pagalvodavo apie savižudybę. Tuo galėjo baigtis jos kančios.

— Tu pati turi apsispręsti, mano vaike,— pasakė tėvas Berendas.— Jei nori, aš suvesiu tave su garbiąja abate.

— Gerai,— linktelėjo galva Grasielė.

Šventoji motina stebėjo sėdinčios prieš ją mergaitės veidą. Praeitą naktį pirmąkart per daug metų ji išgirdo balsą: „Pas tave ateis jaunutė būtybė. Apgink ją".

— Kiek tau metų, mano mieloji?

— Keturiolika.

„Ganėtinai didelė". Romos popiežius XIV amžiuje išleido įsaką, leidžiantį stoti mergaitėms į vienuoles nuo dvylikos metų.

„Man baisu".— Žodžiai lyg aidas atsimušė Betinos galvoje: — „Man baisu..."

Tai buvo taip seniai. Ji kalbėjo savo kunigui:

— Nežinau, ar tai mano pašaukimas, tėve. Man baisu.

— Betina, pirmasis bendravimas su Viešpačiu gali sukelti didžiulį nerimą, labai sunku ryžtis paaukoti jam savo gyvenimą.

„Kaip aš suradau savąjį pašaukimą?"— mąstė Betina.

Religija niekados jos nedomino. Būdama paauglė, ji niekada nevaikščiojo į bažnyčią, nelankė sekmadieninės mokyklos. Tuo metu jai labiau rūpėjo vakarėliai, pašvaitai ir berniukai. Jeigu jos draugų iš Madrido būtų paprašę išvardyti galimas kandidates į vienuoles, ji būtų buvusi paskutinė tame sąraše. Tiksliau, apskritai nebūtų patekusi į jį. Bet tuo metu, kai jai sukako devyniolika metų, atsitiko nemaža įvykių, pakeitusių jos gyvenimą.

Kartą gulėdama lovoje ji per miegus išgirdo balsą: „Betina, kelkis ir išeik į lauką".

Ji atsimerkė ir išsigandusi atsisėdo. Įjungusi stalinę lempą, pamatė esanti viena. „Koks baisus sapnas".

Bet balsas buvo toks realus. Ji vėl atsigulė, bet neįstengė užmigti.

„Betina, kelkis ir išeik į lauką".

„Tai mano pasąmonė,— pagalvojo ji.— Kodėl turėčiau eiti į lauką vėlyvą naktį?"

Ji įjungė šviesą, bet tuojau ir vėl išjungė ją. „Tai kažkokia beprotybė".

Tačiau apsivilko chalatą, įsispyrė į šlepetes ir nulipo žemyn. Namie visi miegojo.

Ji pravėrė duris į virtuvę, ir tuo metu ją pagavo kažkokia baimė, nes ji kažkodėl žinojo, kad jai reikės išeiti per užpakalines duris į kiemą. Ji apsidairė tamsoje ir pastebėjo, kaip mėnesienos spindulys nuslydo senu, jau sugedusiu šaldytuvu, kuris buvo naudojamas įrankiams laikyti.

Staiga Betina suprato, kadėl ji čia atsidūrė. Kaip užhipnotizuota ji priėjo prie šaldytuvo ir atidarė jį. Viduje be sąmonės kiūtojo trejų metų jos broliukas.

Tai buvo pirmasis atsitikimas. Ilgainiui Betina ėmė laikyti jį visiškai normaliu reiškiniu. „Matyt, aš išgirdau, kaip broliukas išėjo į kiemą. Aš žinojau, kad ten pastatytas šaldytuvas. Ėmiau nerimauti ir išėjau pasižiūrėti".

Kito atsitikimo ji negalėjo taip paprastai paaiškinti. Tai atsitiko po mėnesio.

Betina miegodama išgirdo balsą, kuris pasakė jai: „Tu privalai užgesinti ugnį".

Miegas bematant išlakstė, ji atsisėdo, širdis tankiai plakė. Kaip ir praeitą kartą, ji nebegalėjo užmigti. Apsirengusi chalatą ir apsiavusi šlepetes, ji išėjo į prieškambarį. Nei dūmų, nei ugnies. Ji dirstelėjo į tėvų miegamąjį. Ten viskas buvo normalu. Nebuvo gaisro ir broliuko miegamajame. Nulipusi žemyn, ji apžiūrėjo visus kambarius. Jokių gaisro požymių.

„Kokia kvaiša,— pamanė Betina.— Juk čia buvo vien sapnas".

Ji jau rengėsi gultis, ir tada namą sudrebino sprogimas. Ji ir visa šeima liko sveiki, gaisrininkams pavyko užgesinti liepsną.

— Užsidegė rūsys,— paaiškino gaisrininkas,— ir sprogo boileris.

Po trijų savaičių atsitiko dar vienas dalykas. Šį kartą nebe sapne.

Betina sėdėjo prie namo ir skaitė, o per kiemą ėjo kažkoks nepažįstamasis. Jis pasižiūrėjo į ją, ir tą akimirką ji pajuto nuo jo sklindant kažką pikta, beveik fiziškai pajuto. Pasisukęs jis nuėjo.

Betina niekaip negalėjo jo pamiršti.

Po trijų dienų, atsidūrusi vienoje įstaigoje, ji laukė

lifto. Lifto durys atsidarė, ir ji jau rengėsi žengti į vidų, tačiau žvilgsnis užkliudė liftininką. Tai buvo tas pats žmogus, kurį ji matė sode prie savo namų. Išsigandusi Betina atsitraukė atatupsta. Durys užsidarė, ir liftas ėmė kilti aukštyn. Bet po kelių akimirkų nutrūkęs jis nukrito, ir visi buvusieji jame žuvo.

Artimiausią sekmadienį Betina nuėjo į bažnyčią.

„Gailestingasis Dieve, aš nežinau, kas man darosi, ir man baisu. Prašau Tavęs, parodyk man kelią, pasakyk, ko tu nori iš manęs?"

Atsakyta buvo tą pačią naktį sapne. Balsas ištarė vienintelį žodį: „Įsišventinimas".

Ji galvojo apie tai visą naktį, o rytą nuėjo pas kunigą.

Jis įdėmiai išklausė ją.

— O! Tau teko laimė būti išrinktajai. Tave išsirinko pats Viešpats.

— Kuriam tikslui išsirinko?

— Ar tu nori paaukoti savo gyvenimą Viešpačiui, mano vaike?

— Aš... aš nežinau. Man baisu.

Bet galiausiai ji išėjo į vienuolyną.

„Aš pasirinkau teisingą kelią,— mąstė garbioji motina Betina,— nes niekada nesu patyrusi didesnės laimės..."

Ir štai dabar tas likimo sugniuždytas kūdikis kalba jai: „Man baisu".

Šventoji motina paėmė Grasielės ranką.

— Neskubėk, Grasiele. Dievas tavęs neapleis. Gerai pagalvok ir ateik, tada mudvi tai aptarsime.

Tačiau ką ji galėjo galvoti? „Šiame pasaulyje aš neturiu kur dėtis,— pagalvojo Grasielė.— O tyluma atneštų man ilgai lauktą ramybę. Esu prisiklausiusi per daug baisių garsų".— Pažvelgusi į garbiąją motiną, ji pasakė:

— Aš su džiaugsmu renkuosi nebylystę.

Tai atsitiko prieš septyniolika metų, nuo tada Grasielė pirmą kartą pasijuto nurimusi. Jos gyvenimas buvo skirtas Dievui. Su praeitimi niekas nebesiejo. Jai buvo atleista už visą tą siaubą, kuriame ji užaugo. Ji — Kristaus sužadėtinė, ir baigiantis gyvenimui nueis pas Jį.

Metai slinko bežadėje tyloje, ir nors retsykiais ją kamuodavo naktiniai košmarai, siaubingi garsai pamažu dilo iš atminties.

Seseriai Grasielei buvo pavesta darbuotis sode, kur ji prižiūrėdavo gėles — Viešpaties kūrybos stebuklą.

Jos panėšėjo į mažytes vaivorykštes, ir Grasielei neatsibosdavo jomis grožėtis.

Aukštos vienuolyno sienos lyg iškilę uolėti kalnai supo ją iš visų pusių, bet Grasielė nesijautė įkalinta. Jo sienos atskyrė ją nuo to baisaus pasaulio, pasaulio, kurio ji nebenorėjo matyti.

Grasielė vienuolyne gyveno rami ir patenkinta. Bet štai dabar kraupūs košmarai tapo tikrove. Į jos pasaulį įsibrovė barbarai. Jie išvarė ją iš tylaus prieglobsčio į tą pasaulį, kurio ji visiškai išsižadėjo. Vėl ją užgriuvo visos jos nuodėmės, į širdį smelkėsi siaubas. Sugrįžo Mauras. Savo veidu ji jautė karštą jo alsavimą. Priešindamasi Grasielė atsimerkė. Užvirtęs ant jos vienuolis, stengdamasis paimti ją, kartojo:

— Nesispardyk, seserie. Tau patiks!

— Mama! — sukliko Grasielė.— Mama! Padėk!

7 SKYRIUS

Liučija Karminė ėjo gatve su Megana ir Terese ir jautėsi puikiai. Buvo nepaprastai malonu vėl apsivilkti moteriškus drabužius ir jausti, kaip plonas šilkas glamonėja odą. Ji žvilgtelėjo į seseris. Nespėjusios apsiprasti su naujais apdarais, jos ėjo kažkaip įsitempusios ir su savo sijonais bei kojinėmis atrodė nerangios, sutrikusios. „Lyg būtų nukritusios iš kitos planetos. Akivaizdu, kad čia joms ne vieta,— pagalvojo Liučija.— Lygiai taip sėkmingai galėtų eiti užsikabinusios lentelę: „Čia aš, gaudykit mane".

Iš trijų moterų prasčiausiai jautėsi sesuo Teresė. Trisdešimt vienuoliško gyvenimo metų išmokė ją visokeriopo kuklumo, ir dabar ją užgriuvę įvykiai viską sudarkė. Pasaulis, kuriame ji kadaise gyveno, dabar atrodė nebe-

realus. Realus buvo vienuolynas, ir ji troško sugrįžti į tą slėptuvę, kur saugotų aukštos jo sienos.

Greta einanti Megana jautė į save nukreiptus vyrų žvilgsnius ir raudonavo. Ji taip ilgai gyveno tarp moterų, kad neįprasta buvo net matyti vyrus, o ką jau kalbėti apie jai skirtas šypsenas. Tai buvo kažkaip nekuklu, nepadoru ir podraug jaudino. Vyrai žadino seniai palaidotus Meganos jausmus. Pirmą kartą po daugelio metų ji pasijuto esanti moteris.

Jos ėjo pro jau matytą barą; iš jo garsiai trenkė muzika. Kaip ten brolis Kariljas pavadino ją? „Rokenrolas. Dabar jį labai mėgsta jaunimas". Kažkas nedavė jai ramybės. Ir Megana staiga suprato kas. Kai jos ėjo pro kino teatrą, vienuolis pasakė: „Tiesiog pasipiktinimą kelia tai, ką dabar leidžiama rodyti kino teatruose. Tas filmas — tikra pornografija. Visa, kas slapčiausia ir intymu, viešai demonstruojama".

Meganos širdis ėmė neramiai daužytis. Jeigu brolis Kariljas praleido vienuolyne pastaruosius dvidešimt metų, iš kur jis sužinojo apie rokenrolą ir koks čia filmas rodomas? Kažkas čia ne taip.

Atsigręžusi į Liučiją ir Terėsę, ji ryžtingai tarė:

— Mums reikia grįžti į parduotuvę.

Pamačiusios, kad Megana apsisukusi nukūrė atgal, jos skubiai nusekė paskui ją.

Pritrėkšta prie grindų Grasielė beviltiškai draskėsi nagais ir stūmė šalin Kariljį, stengdamasi ištrūkti.

— Gulėk ramiai! Velniai tave griebtų! — jis sunkiai švokštė.

Išgirdęs garsus, jis pakėlė akis. Paskutinis daiktas, kurį jis atsiminė, buvo virš jo galvos iškelto bato kulnis.

Pakėlusi drebančią Grasielę, Megana apkabino ją.

— Nagi, nagi. Viskas gerai. Daugiau jis tavęs nebepalies.

Tik po kurio laiko Grasielė įstengė kalbėti.

— Jis... jis. Šį kartą tai buvo ne mano kaltė,— jos balsas skambėjo maldaujamai.

Į parduotuvę įėjo Liučija ir Teresė. Liučijai vieno žvilgsnio pakako, kad suprastų, kas čia atsitiko.

— Niekšas!

Ji pažiūrėjo į gulintį ant grindų be sąmonės pusnuogį

žmogų. Nieko nedelsdama, Liučija griebė nuo lentynos kelis diržus, tvirtai suveržė Migeliui Kariljui rankas už nugaros.

— Surišk jam kojas,— paliepė ji Meganai.

Megana griebėsi darbo. Pagaliau Liučija atsistojo ir patenkinta apžiūrėjo, ką nuveikusi.

— Na va. Dabar, kai parduotuvę atidarys, jis gaus pasiaiškinti, ką čia darė.

Ji atidžiai pažvelgė į Grasielę:

— Ar tau viskas gerai?

— Aš... taip.— Ši mėgino nusišypsoti.

— Geriau mums būtų eiti iš čia,— pasakė Megana.— Renkis. Greičiau.

Kai jos jau susirengė eiti, Liučija pasakė:

— Luktelėkit.

Ji priėjo prie kasos ir paspaudė vieną mygtuką. Viduje buvo keli šimtai pesetų. Susirinkusi pinigus, ji paėmė nuo prekystalio piniginę ir susidėjo juos ten. Pastebėjusi smerkiamą Teresės žvilgsnį, Liučija pasakė:

— Tai reikia vertinti kitaip, seserie. Jei Viešpats nebūtų norėjęs, kad mes gautume tuos pinigus, jis nebūtų ten jų padėjęs.

Jos sėdėjo kavinėje ir šnekėjosi.

— Mums reikia kuo greičiau perduoti kryžių Mendavijos vienuolynui,— kalbėjo sesuo Teresė.— Ten mes visos būsime saugios.

„Išskyrus mane,— pagalvojo Liučija.— Mano saugumas — Šveicarijos banke. Bet viskam ateis laikas. Pirma turiu gauti tą kryžių".

— Mendavijos vienuolynas — nuo čia į šiaurę, ar ne?

— Taip.

— Tie žmonės mūsų ieškos visuose miestuose. Todėl šią naktį mes praleisime kalnuose.

„Niekas ten jos neišgirs, net jei ji ir imtų rėkti".

Padavėja atnešė valgiaraštį. Seserys ėmė skaityti jį, ir jų veidai atrodė suglumę.

Tuomet Liučija suprato. Tiek metų jos neturėjo galimybės rinktis. Vienuolyne jos paklusniai kramsnodavo paprastą ten duodamą valgį. O dabar išvydo ilgą nežinomų patiekalų sąrašą.

Pirmoji prašneko sesuo Teresė.

— Aš... Prašom man kavos ir duonos.

— Ir man,— pasakė sesuo Grasielė.

— Mūsų laukia sunkus kelias,— pasakė Megana.— Siūlau užsisakyti ko nors sotesnio, pavyzdžiui, kiaušinių.

Liučija pažvelgė į ją nustebusiomis akimis. „O šita nekvaila. Su ja reikia elgtis atsargiau",— pagalvojo ji, o garsiai pasakė:

— Sesuo Megana teisi. Leiskit, aš pati užsakysiu, seserys.

Ji paprašė apelsinų, *tortillas de patatas*, kiaulienos, karštų bandelių, džemo ir kavos.

— Nedaug laiko turime,— perspėjo ji padavėją.

Pusę penkių, prieš siestos pabaigą, miestas imdavo nubusti. Ji norėjo iškeliauti, kol parduotuvėje dar nesurado Migelio Kariljo.

Kai atnešė valgius, seserys tebesėdėjo įsispoksojusios į ją.

— Vaišinkitės,— paragino jas Liučija.

Jos ėmė valgyti iš pradžių droviai, paskui malonumas išstūmė kaltės jausmą.

Tik su vienintele seserimi Terese iškilo keblumų. Atsikandusi kąsnelį, ji tarė:

— Aš... aš negaliu. Tai — principų išsižadėjimas.

— Seserie, juk tu nori pasiekti vienuolyną?— pastebėjo sesuo Megana.— Tuomet privalai valgyti, kad palaikytum savo jėgas.

— Gerai,— nenatūraliu balsu atsakė sesuo Teresė,— aš pavalgysiu, bet prisiekiu, kad be jokio malonumo.

— Gerai, seserie. Valgyk,— pasakė Liučija, vos tvardydamasi nesijuokusi.

Kai jos pavalgė, Liučija užmokėjo pagal sąskaitą iš parduotuvės kasos paimtais pinigais, ir jos išėjo į saulėkaitą. Gatvės ėmė atgyti, pradėjo atverti duris parduotuvės. „Dabar Migelį Karilją jau tikriausiai surado,— pagalvojo Liučija.

Liučija ir Teresė skubėjo apleisti miestą, bet Grasielė ir Megana ėjo lėtai, pakerėtos miesto vaizdų, garsų ir kvapų. Ir tik tada, kai jos, išėjusios iš miesto, pasuko kalnų link, Liučija pajuto palengvėjimą. Jos ėjo tiesiai į šiaurę, kildamos vis aukštyn, lėtai įveikdamos kalnuotą vietovę.

Liučijai taip ir knietėjo paklausti seserį Teresę, ar nenorėtų ši leisti panešti jai savąjį nešulį, bet ji baiminosi, kad koks nors neatsargus žodis nesukeltų pagyvenusios moters įtarimo.

Kai jos pasiekė mažą kalnuotą laukymę, apsuptą medžių, Liučija pasiūlė:

— Galėtume pernakvoti čia, o rytą toliau keliautume į Mendąvijos vienuolyną.

Patikėjusios ja, visos pritariamai linktelėjo.

Saulė lėtai ritosi dangaus žydryne, laukymėje buvo tylu, tik malonūs vasaros garsai drumstė tą tylumą. Ir štai atėjo naktis.

Moterys sugulė žalioje žolėje netoli viena kitos.

Įsiklausydama į aplinkui viešpataujančią tylą, Liučija gulėjo ir laukė, kol visos sumigs, kad galėtų griebtis sumanymo.

Sesers Teresės neėmė miegas. Ji keistai jautėsi gulėdama po žvaigždėtu dangumi tarp kitų seserų. Dabar jos įgijo vardus, veidus ir balsus, ir ji baiminosi, kad Dievas nubaus ją už tas draudžiamas žinias. Ji jautėsi tokia sutrikusi.

Seseriai Meganai irgi buvo sunku užmigti. Vis dar neatlėgo dieną patirti įspūdžiai. „Kaip aš supratau, kad vienuolis buvo sukčius? — galvojo ji.— Ir kaip man pakako drąsos išgelbėti seserį Grasielę?" Ji nusišypsojo, neįstengdama susitvardyti ir leisdama bent kiek pasididžiuoti savimi, nors žinojo, kad puikybė yra nuodėmė.

Išvarginta jos daliai tekusio išbandymo, Grasielė miegojo. Ji blaškėsi ir vartėsi per miegą, slapstydamasi nuo persekiotojų, kurie vijosi ją tamsiais ir ilgais, nesibaigiančiais koridoriais.

Liučija Karminė nejudėdama gulėjo ir laukė. Taip išlaukusi maždaug dvi valandas, ji tyliai atsikėlė ir tamsoje nusėlino prie sesers Teresės. Ji paims ryšuliuką ir dings.

Prisiartinusi prie sesers Teresės, Liučija pamatė, jog vienuolė nemiega, o klūpo ir meldžiasi. „Prakeikimas!" Ji skubiai pasišalino.

Liučija vėl atsigulė stengdamasi sukaupti kantrybę. Juk sesuo Teresė negali melstis kiaurą naktį. Ji turės atsigulti miegoti.

Liučija apgalvojo savo planą. Iš kasos paimtų pinigų jai pakaks autobusu arba traukiniu pasiekti Madridą. Ten nesunku bus rasti lupikautoją. Ji jau matė save įeinančią į lombardą ir atkišančią jam aukso kryžių. Lupikautojas tikriausiai įtars, kad kryžius vogtas, bet nesvarbu. Bus daug norinčiųjų jį įsigyti.

„Duosiu jums už jį tūkstantį pesetų".

„Greičiau jau pati parsiduosiu".

„Šimtą penkiasdešimt tūkstančių pesetų"

„Geriau išlydysiu jį ir išpilsiu į kanalizacijos griovį"

„Du šimtus tūkstančių pesetų. Tai mano paskutinis pasiūlymas".

„Jūs tiesiog begėdiškai apiplėšiate mane, bet aš sutinku"

Lupikautojas nekantriai siekia jo.

„Bet su viena sąlyga",— priduria ji.

„Sąlyga?"

„Taip. Kažkur pradingo mano pasas. Ar nežinote, kas galėtų man padėti?" Iki tol aukso kryžius vis dar bus jos rankose.

Kiek padelsęs jis pasakys: „Turiu vieną pažįstamą, jis gali padėti".

Ir viskas sutvarkyta. Ji jau keliauja į Šveicariją, į laisvę. Ji prisiminė, ką jai sakė tėvas: „Ten tiek pinigų, kad tau užteks dešimčiai gyvenimų".

Jos akys ėmė merktis. Diena buvo ilga. Snūduriuodama Liučija išgirdo toli, miestelyje, gaudžiant bažnyčios varpą. Jis žadino prisiminimus apie kitą vietą, kitą laiką...

8 SKYRIUS

Taormina, Sicilija, 1968

Kas rytą ją žadindavo tolimų San Dominiko bažnyčios, esančios Taorminą supančiuose Peloritanijos kalnuose, varpų gaudesys. Jai patikdavo nubusti iš lėto, alsiai, lyg katei pasirąžant. Ji neatsimerkdavo, nes žinodavo, jog tuojau prisimins kažką labai malonaus. „Kas gi tai?" Klausimas maloniai erzindavo ją, ir ji vydavo jį šalin, nenorėdama greito atsakymo, stengdamasi pratęsti malonumą. Ir štai ji jau vėl apimta džiugaus suvokimo: ji — Liučija

Marija Karminė, Andželo Karminės duktė, o to pakaktų kiekvienam pasijusti laimingiausiu žmogumi žemėje.

Jie gyveno didelėje pasakiškoje viloje, kur tarnų buvo daugiau, negu galėjo suskaičiuoti penkiolikmetė Liučija. Kas rytą asmens sargybinis veždavo ją į mokyklą šarvuotu limuzinu. Ji augo supama gražiausių apdarų ir brangiausių žaislų visoje Sicilijoje, ir mokyklos draugai jai pavydėjo.

Bet didžiausias Liučijos pasididžiavimas buvo jos tėvas, gražiausias vyras visame pasaulyje. Jis buvo neaukštas, tvirtas, vyriško veido ir degančių, jėga spinduliuojančių rudų akių. Turėjo du sūnus — Arnaldą ir Viktorą,— bet labiausiai Andželas Karminė brangino savo dukterį. Ir Liučija dievino jį. Kai kunigas bažnyčioje kalbėdavo apie Dievą, Liučija visada galvodavo apie savo tėvą.

Rytais jis prieidavo prie jos lovos ir tardavo:

— Laikas keltis, laikas į mokyklą, *faccia d'angelo*, Angeliškasis veideli.

Žinoma, tai neatitiko tikrovės. Liučija žinojo iš tikrųjų nesanti gražuolė. „Aš patraukli,— galvodavo ji priekabiai tyrinėdama save veidrodyje.— Taip, aš greičiau ryški negu graži".— Veidrodyje atsispindėdavo jaunutė tamsaus gymio mergaitė ovalo formos veidu, lygiais baltais dantimis, atkakliu smakru,— ar ne per daug atkakliu? — gosliomis putliomis lūpomis,— ar ne per daug putliomis? — ir tamsiomis skvarbiomis akimis. Na, veidui gal šio to trūko, kad jį būtų galima laikyti gražiu, bet kūnas atitiko šią sąlygą su kaupu. Liučijos kūnas buvo kupinas moteriškumo, kurį pabrėžė stamantrios krūtinės apvalumai, plonas liemuo ir klubai, kurie einant geidulingai, kviečiamai siūbuodavo.

— Atrodo, gausime anksti tave tekinti,— juokaudavo tėvas.— Netrukus tu varysi vaikinus iš proto, mažoji mano mergele.

— Norėčiau ištekėti už tokio kaip tu, tėte, bet tokių nėra.

Jis juokdavosi.

— Nesirūpink. Surasime tau princą. Esi gimusi po laiminga žvaigžde, ir kada nors tu sužinosi, ką reiškia būti vyro glėbyje.

Liučija užsiplieksdavo raudoniu.

— Taip, tėte.

Iš tikrųjų su vyriškiu ji nebūdavo gulėjusi tik paskutines dvylika valandų. Benitas Patas, vienas iš jos asmens sargybinių, visada gulėdavo jos lovoje, kai tėvas išvykdavo iš miesto. Mylėjimasis su Benitu nuosavuose namuose suteikdavo dar aštresnių pojūčių, nes Liučija žinojo, kad tėvas užmuštų juos abu, jei sužinotų, ką jie veikia.

Benitui buvo per trisdešimt, ir jo savimeilę glostė tai, kad jaunutė gražuolė, nekalta mergelė, visagalio Andželo Karminės duktė, ne ką kitą, o jį išsirinko pirmuoju savo vyriškiu.

— Ar aš nenuvyliau tavo lūkesčių? — paklausė jis, pirmą kartą pabuvęs jos lovoje.

— Nė kiek,— atsiduso Liučija,— atvirkščiai.

Ir sykiu pagalvojo: „Žinoma, jis ne toks šaunus kaip Marijas, Tonis ar Enrikė, bet tikrai geresnis už Robertą ir Leo". Ji negalėjo prisiminti daugelio kitų vardų.

Trylikos metų Liučija pasijuto gana ilgai saugojusi mergystę. Apsvarsčiusi savo pažįstamų kandidatūras, ji ryžosi suteikti laimę Paolui Kosteladui, Andželo Karminės asmeninio gydytojo sūnui. Septyniolikmetis Paolas buvo ramaus būdo ir stiprus, garsėjo kaip mokyklos futbolo žvaigždė. Liučija beprotiškai įsimylėjo jį iš pirmo žvilgsnio. Ji įsigudrindavo kuo dažniau maišytis jam po kojų. Paolui nė į galvą neateidavo, kad dažni „atsitiktiniai" jų susitikimai buvo kruopščiai suplanuoti. Dailutę jauną Andželo Karminės dukrelę jis laikė vaiku. Tačiau vieną karštą rugpjūčio mėnesio dieną Liučija pamanė nebegalinti ilgiau laukti. Ji paskambino Paolui.

— Paolai, tai Liučija Karminė. Mano tėvas norėtų apie šį tą pasikalbėti su tavim, ir jis prašė sužinoti, ar tu galėtum susitikti su juo šiandien mūsų biliardinėje.

Paolas buvo nustebintas, podraug jautėsi pagerbtas. Jis tirpte tirpdavo prieš Andželą Karminę, bet nė nemanė, kad visagalis mafijozas apskritai žino jį egzistuojant.

— Mielai ateisiu,— pasakė Paolas.— Kada jis norėtų mane matyti?

— Trečią valandą.

Per siestą, kai visi aplinkui miegos. Biliardinė buvo

įrengta nuošaliai, tolimiausiame erdvių jų valdų pakraštyje, o tėvo mieste nebuvo. Nė mažiausios rizikos, kad kas nors jiems sutrukdys.

Paolas pasirodė tiksliai paskirtu laiku. Sodo varteliai buvo praverti, ir jis nuėjo tiesiai į biliardinę. Sustojęs prie uždarų durų, jis pasibeldė.

— Pone Karmine?

Jokio atsakymo. Paolas žvilgtelėjo į laikrodį. Atsargiai pravėręs duris, jis žengė į vidų. Patalpoje buvo tamsu.

— Pone Karmine?

Prie jo ėmė slinkti kažkoks siluetas.

— Paolai...

Jis atpažino Liučijos balsą.

— Liučija, aš ieškau tavo tėvo. Jis čia?

Ji priėjo arčiau, taip arti, kad Paolas pamatė: ji buvo visiškai nuoga.

— Dieve! — jam užgniaužė kvapą.— Kurių?

— Aš noriu būti tavo.

— Beprotė! Juk tu dar vaikas. Aš išeinu.

Jis ėjo prie durų.

— Eik, eik. O aš pasakysiu savo tėvui, kad tu mane išprievartavai.

— Ne, to tu nepadarysi.

— Eik! Ir paskui sužinosi.

Jis sustojo. Jei Liučija tesės savo grasinimą, tuomet — Paolas nė kiek tuo neabejojo — tolesnis jo likimas nulemtas. Pradžiai jį iškastruos.

Jis grįžo prie Liučijos, norėdamas ją paprotinti.

— Liučija, brangioji.

— Man patinka, kai mane vadini brangiąja.

— Ne, paklausyk, Liučija. Visa tai labai rimta. Tavo tėvas užmuš mane, jei tu pasakysi jam, kad aš tave išprievartavau.

— Žinau.

Jis ryžosi pamėginti dar kartą.

— Mano tėvui bus užtraukta gėda. Visa mano šeima neteks šlovės.

— Žinau.

Beviltiška.

— Ko tu nori iš manęs?

— Noriu, kad padarytum tai, ko aš tavęs prašiau.

— Ne. Tai neįmanoma. Tavo tėvas sužinojęs užmuš mane.

— Jei išeisi, jis irgi tave užmuš. Kaip matai, tu negali rinktis.

Jis išgąstingai pažvelgė į ją:

— Bet kodėl aš, Liučija?

— Nes aš įsimylėjusi tave, Paolai!

Suėmusi jo rankas, ji atsargiai uždėjo jas sau ant klubų.

— Aš — moteris. Leisk man tai pajusti.

Blausioje šviesoje Paolas matė jos krūtų gūbrelius su standžiais speneliais ir minkštus plaukučius, tamsuojančius tarpkojyje.

„Dieve,— pagalvojo Paolas.— Kas vyrui lieka daryti?"

Ji nusivedė jį prie kušetės ir padėjo nusimauti kelnes. Paskui atsiklaupusi lūpomis palietė įsitempusią jo varpą.. „Ji jau turi patirties..." — šmėstelėjo jam mintis. Ir jau užgulęs ją, vis giliau smigdamas į jos kūną, jausdamas, kaip stipriai jos rankos apsivijo jį, kaip godžiai prigludo prie jo jos šlaunys, jis pagalvojo: „Dieve, ji nuostabi".

Liučija jautėsi atsidūrusi palaimos viršūnėje. Atrodė, kad ji tam ir sukurta. Ji intuityviai žinojo, ką ir kada reikia daryti, kad jie abu patirtų pasitenkinimą. Visas jos kūnas degė. Tarsi kildama aukštyn, palengva ji artėjo prie orgazmo ir pagaliau pajutusi jį garsiai riktelėjo iš džiaugsmo. Sunkiai alsuodami, nuvargę jie dar kurį laiką pagulėjo.

Pagaliau Liučija prašneko.

— Rytoj tuo pačiu metu,— pasakė ji.

Kai Liučijai sukako šešiolika metų, Andželas Karminė nusprendė, jog laikas jo dukteriai pamatyti pasaulio. Nukaršusios tetulytės Rozos prižiūrima Liučija leido mokyklines atostogas Kapryje, Iske, Venecijoje, Romoje ir daugelyje kitų vietų.

— Privalai būti kultūringa mergina, ne tokia kaip valstietis tavo tėvas. Kelionės praplės tavo akiratį. Kapryje teta Roza parodys tau kartūzų Švento Jokūbo vienuolyną, San Mišelio vilą ir Žydrąją grotą...

— Gerai, tėte.

— Venecijoje yra Švento Morkaus bazilika, Dožų rūmai, Švento Jurgio didžioji bažnyčia ir Akademijos galerija.

— Taip, tėte.

— Roma — tai pasaulio lobynas. Ten tu turi aplankyti Vatikaną, Šventos Marijos didžiąją baziliką ir, žinoma, Borgezės galeriją.

— Žinoma.

— O Milanas! Tu turi nueiti į konservatoriją, į kokios nors garsenybės koncertą. Tau ir tetai Rozai užsakysiu bilietus į La Skalą. Florencijoje tu apsilankysi Meno muziejuje ir daugybėje kitų muziejų bei bažnyčių.

— Taip, tėte.

Kruopščiai apgalvojusi savo maršrutą, Liučija įsigudrino neaplankyti nė vienos iš tų garsiųjų vietų. Tetulytei Rozai kasdien reikėjo siestos ir anksti gultis miegoti.

— Tau irgi reikia ilsėtis, vaikeli.

— Žinoma, teta Roza.

Ir tuo metu, kai teta Roza miegodavo, Liučija šokdavo, važinėdavosi *carrozza* su pakinkytu į jį arkliuku, papuoštu plunksnomis ir skrybėle; linksmindavosi su studentais Marina Pikoloje; išsirengdavo į piknikus Bagni di Tiberijoje ir buvo pasikėlusi funikulieriumi į Anakaprį, kur susipažinusi su studentų prancūzų grupe išvažiavo su jais pramogauti į Pjaca Umberto I.

Venecijoje gražus gondolininkas pakvietė ją į disko barą, o žvejas išsivežė drauge į Čiodžu pameškerioti. Tuo tarpu tetulytė Roza vis miegodavo.

Romoje Liučija gėrė iš Apulijos atgabentą vyną ir aplankė visus žinomus restoranus, tokius kaip Martė, Ranjerį ir Džidžį Fazį.

Kad ir kur atsidūrusi, Liučija visada rasdavo mažų niekuo neypatingų barų ir naktinių klubų su romantiškais malonios išvaizdos vyrais ir tuomet galvodavo: „Brangusis tėvelis kaip visada buvo teisus. Kelionės praplėtė mano akiratį".

Lovoje ji išmoko kelias kalbas. „Taip mokytis kalbų daug maloniau negu mokykloje per pamokas".

Grįžusi namo į Taorminą, ji pasipasakojo vienai savo artimiausiai draugei: „Aš buvau išėjusi pasivaikščioti nuoga po Neapolį, nusitašiau Salerne, kaifavau Florencijoje, dulkinausi Lukoje".

Pati Sicilija buvo nuostabi vieta, graikų šventyklų, katedrų, arabiškų pirčių ir švabiškų pilių sala.

Palermas Liučijai atsivėrė kaip triukšmingas, linksmybių pilnas miestas, jai labai patiko bastytis Kalse — sename arabų kvartale ir lankytis Opera dei Pupi lėlių teatre. Tačiau numylėtoji vieta liko gimtoji Taormina. Tai buvo miestas paveikslėlis, įsikūręs ant kalvų Jonijos jūros pakrantėje, iš ten atsivėrė puikus vaizdas. Mieste buvo pilna drabužių salonų ir juvelyrinių parduotuvių, barų ir gražių senų aikščių, tratorijų bei prabangių viešbučių, tokių kaip „Ekcelsior palas" ir „San Domeniko".

Vingiuotas kelias, vedantis nuo jūros uosto Naksoso, buvo siauras, skardėtas ir pavojingas, ir nuo to laiko, kai per penkioliktąjį gimtadienį Liučijai padovanojo automobilį, ji važinėjo tuo keliu pažeisdama visas įmanomas eismo taisykles, bet nė karto nebuvo sustabdyta karabinierių. Šiaip ar taip, juk ji buvo Andželo Karminės duktė.

Ganėtinai drąsūs arba ganėtinai kvaili žmonės, pasidomėję Andželu Karmine, sužinodavo, kad jis verčiasi nekilnojamojo turto prekyba. Tai tam tikra prasme atitiko tiesą, nes Karminės šeima turėjo vilą Taormine, namus Černobijuje prie Komo ežero, pilį Gštaade, butą Romoje ir didelę fermą Romos apylinkėse. Bet taip jau atsitiko, kad Karminė vertėsi ir kitu, daug patrauklesniu verslu. Jis turėjo tuziną viešnamių, dvejus lošimo namus, šešis laivus, kurie gabendavo kokainą iš jo plantacijų Kolumbijoje, ir daug kitų pelningų įmonių, be to, gaudavo nemažą pelną iš palūkininkavimo. Andželas Karminė buvo vienas iš Sicilijos mafijos vadeivų, ir nieko nestebino, kad jis gyvena visko pertekęs. Jo gyvenimo pavyzdys įkvėpdavo kitus, jų širdis sušildydavo įrodymas, jog vargšas Sicilijos valstietis gali praturtėti ir puikiai verstis, jei bus ambicingas ir atkakliai sieks tikslo.

Karminė pradėjo karjerą kaip mafijozų pasiuntinys, tada jam buvo dvylika metų. Penkiolikos metų būdamas tapo reketininku pas vietinius „ryklius", šešiolikos — jau

nudėjo pirmąjį žmogų ir įgijo pasitikėjimo savimi. Netrukus po to jis vedė Liučijos motiną Aną. Per kelerius vėlesnius metus užkopė kibiais tarnybos laiptais iki pat viršūnės, palikdamas už nugaros virtinę savo priešų lavonų. Jis pastebimai pasikeitė, o Ana liko ta pati paprasta valstietė, kurią jis kadaise vedė. Ji pagimdė jam tris gražius vaikučius, tuo ir baigėsi jos indėlis į Andželo gyvenimą. Ir lyg suprasdama, kad jai nebeliko vietos šeimos gyvenime, ji paklusniai, gana taktiškai pasimirė, stengdamasi nesukelti savo artimiesiems daug rūpesčių.

Arnaldas ir Viktoras verslu vertėsi drauge su tėvu, ir Liučija iš vaikystės mėgdavo slapta klausytis jų pašnekesių, nuo kurių jai gniauždavo kvapą, klausytis pasakojimų, kaip jie, apmulkinę savo priešininkus, juos nugalėdavo. Tėvą Liučija laikė šlovingu riteriu. Tai, ką veikė jis ir jos broliai, jai neatrodė blogas darbas. Atvirkščiai, jie padėdavo artimiesiems. Jei žmonėms patinka azartiniai lošimai — kam kliudyti jiems kažkokiais kvailais įstatymais? Jei žmonėms teikia malonumo mokamas seksas, kodėl gi jiems negalima padėti? O kaip kilniai elgdavosi jos tėvas ir broliai, teikdami paskolas žmonėms, kuriuos atstumdavo žiaurūs bankininkai! Liučijos akyse jos tėvas ir broliai buvo pavyzdingi piliečiai. Įrodymas — jų draugų ratas. Kartą per savaitę Andželas Karminė rengdavo savo viloje prašmatniausius pietus. Kokie žmonės susiburdavo prie Karminės stalo! Tarp svečių būdavo meras ir municipaliteto nariai, teisėjai, kino žvaigždės ir operos garsenybės, labai dažnai užsukdavo policijos šefas ir aukštoji dvasininkija. O keletą kartų per metus savo apsilankymu jį pagerbdavo ir pats gubernatorius.

Liučija gyveno idiliškai, tarp gražių drabužių ir papuošalų, automobilių ir tarnų, apsupta visagalių draugų. Ir štai kartą vasario mėnesį, per dvidešimt trečiąjį jos gimtadienį, viskas netikėtai baigėsi.

Tai prasidėjo gana nekaltai. Į jos tėvo vilą atėjo du žmonės. Vienas iš jų buvo jo draugas — policijos šefas, kitas — šiam pavaldus leitenantas.

— Atleiskite, *padrone*,— atsiprašomai pradėjo policijos šefas,— komisaro reikalavimu privalau atlikti vieną kvailą formalumą. Tūkstantį kartų atsiprašau, *padrone*, bet gal būtumėt toks malonus ir nuvažiuotumėt su mani-

mi į policijos nuovadą? Aš pasirūpinsiu, kad jūs sugrįžtumėt namo laiku ir šventė, rengiama paminėti jūsų dukters gimtadienį, nebūtų sugadinta.

— Žinoma,— kilniaširdiškai atsakė Karminė.— Žmogus privalo vykdyti savo pareigą.— Jis nusišypsojo.— Tas naujasis prezidento paskirtas komisaras, atrodo, uolus kaip bebras, regis, taip sako amerikiečiai, ką?

— Bijau, kad taip,— atsidusdamas atsakė policijos šefas.— Bet neverta jaudintis. Juk mes su jumis esame matę, kad tie „bebrai" ateina ir vėl išeina, argi ne taip, *padrone*?

Pasijuokę jie išvažiavo į policijos nuovadą.

Tą dieną Andželas Karminė taip ir negrįžo namo į šventę. Negrįžo jis ir kitą dieną. Jis daugiau nebegrįžo į savo valdas. Jam buvo pateiktas kaltinimas, susidedąs iš šimto punktų, tarp kurių buvo žmogžudystė, prekyba narkotikais, landynių laikymas, padegimai ir daug kitų nusikaltimų. Nebuvo leista už jį laiduoti. Policija užmetė tinklus ant visos nusikalstamos Karminės grupuotės. Jis tikėjosi, kad galingi jo ryšiai Sicilijoje padės nuneigti jam iškeltus kaltinimus, tačiau jį vidury nakties nuvežė į Romą ir įgrūdo į „Reginos Koeli" kalėjimą, liūdnai pagarsėjusią „nakties karalienę" Jis atsidūrė mažoje kameroje grotuotais langais, su baterija, lova ir skyle vietoj tualeto. Tai kėlė pasipiktinimą! Tik pamanykit — šitaip jį pažeminti!

Iš pradžių Karminė buvo įsitikinęs, jog Tomazas Kontornas, jo advokatas, pasirūpins, kad jį nedelsiant paleistų.

Kai Kontornas atėjo pas jį į kalėjimą, Karminė užsipuolė jį lankymo patalpoje:

— Jie uždarinėja mano viešnamius ir mano narkotikų verslą, suuodė, kaip plaunami pinigai. Kažkas išplepa. Suraskite jį ir atneškite man jo liežuvį.

— Nesijaudinkit, *padrone*,— patikino jį Kontornas,— mes surasim.

Bet advokatas per anksti džiaugėsi. Rūpindamasi liudytojų saugumu, prokuratūra atkakliai neįvardijo jų iki teismo pradžios.

Likus dviem dienoms iki proceso, Andželą Karminę ir kitus mafijos narius perkėlė į Rebibija Pridžionę — itin

budriai saugomą kalėjimą už dvylikos mylių nuo Romos. Netoliese esanti teismo salė buvo įrengta kaip bunkeris. Šimtas šešiasdešimt kaltinamų mafijos narių, surakintų grandinėmis ir antrankiais, buvo pristatyta tenai požeminiu tuneliu ir patalpinta į trisdešimt narvų, pagamintų iš plieno ir neperšaunamo stiklo. Ginkluota sargyba buvo pastatyta teismo salėje ir už jos, ir stebėtojai buvo iškratyti prie įėjimo.

Kai Andželą Karminę įvedė į salę, jo širdis suplazdėjo iš džiaugsmo: jis pamatė, kad teisėjas — Džovanis Busketas, žmogus, pastaruosius penkiolika metų tarnavęs pas Karminę ir labai dažnai svečiavęsis pas jį. Dabar Karminė pagaliau tvirtai patikėjo, kad teisingumas nugalės.

Teismas prasidėjo. Andželas Karminė pasikliovė *omerta* — siciliškuoju tylėjimo kodeksu. Tačiau, didžiausiai jo nuostabai, pagrindinis kaltinimo liudytojas pasirodė esąs ne kas kitas, o Benitas Patas, jo asmens sargybinis. Patas dirbo Karminės šeimai daug metų, ir juo taip pasitikėdavo, kad leisdavo dalyvauti susirinkimuose, kur būdavo svarstomi slapti verslo klausimai, o kadangi visa veikla, susijusi su tuo verslu, buvo draudžiama įstatymų, policijos požiūriu, Patas buvo labai informuotas. Areštavusi Patą, ką tik užmušusį naują savo meilužės draugą ir išdarkiusį jo lavoną, policija pagrasino įkalinti jį iki mirties, ir Patas gavo sutikti padėti policijai iškelti kaltinimą Andželui Karminei mainais už tai, kad jam pačiam nuosprendis bus sušvelnintas. Ir štai Andželas Karminė savo ausimis netikėdamas sėdėjo ir klausėsi, kaip Patas išduoda didžiausias Karminės šeimos paslaptis.

Liučija, kasdien dalyvaujanti teismo salėje, taip pat klausėsi, kaip tas žmogus, kadaise jos meilužis, stumia į pražūtį jos tėvą ir brolius.

Benito Pato parodymai tartum būtų atidarę šliuzą. Kai komisaras ėmė kviesti liudytojus, dešimtys aukų, stojusios prieš teismą, pasakojo, ką joms padarė Andželas Karminė ir jo banditai. Mafija įsibrovė į jų verslą, šantažavo, versdama griebtis prostitucijos, žalojo ir žudė jų artimuosius, pardavinėjo narkotikus jų vaikams. Baisių nusikaltimų sąrašui, atrodė, galo nebus.

Bet dar pražūtingesni buvo parodymai, kuriuos davė *pentiti* — atgailaujantys mafijos nariai, kurie ryžosi prabilti.

Liučijai buvo leista aplankyti tėvą kalėjime.

Jis pasitiko ją gana žvalus ir apkabinęs sušnibždėjo:

— Nurimk, *faccia d'angelo*. Teisėjas Džovanis Busketas — slaptas mano koziris. Jis žino visas įstatymų landas. Jis pasinaudos jomis ir pasirūpins, kad mane ir tavo brolius išteisintų.

Tačiau Andželas Karminė pasirodė esąs prastas pranašas.

Visuomenė buvo pasipiktinusi mafijos nusikaltimais, ir kai pagaliau teismas baigėsi, pasirodė, kad teisėjas Džovanis Busketas, gudrus politikas išgama, nuteisė visus mafijos narius ilgiems kalėjimo metams, o Andželą Karminę ir abu jo sūnus — sunkiausiai bausmei, kurią numato Italijos įstatymai,— kalėti iki mirties. Galutinis nuosprendis skelbė: dvidešimt aštuoneri metai kalėjimo.

Andželui Karminei tai buvo tolygu mirties bausmei.

Visa Italija džiūgavo. Pagaliau nugalėjo teisingumas. Bet Liučijai tai buvo neįsivaizduojamas košmaras. Trys mylimiausieji žmonės nutrenkiami į pragarą.

Liučijai buvo leista dar kartą aplankyti tėvą kameroje. Per naktį jis taip pasikeitė, kad jai suspaudė širdį. Per kelias dienas tėvas pavirto senuku. Jis kažkaip sudžiūvo, sveikai rausvas jo veidas išgelto.

— Mane išdavė,— sudejavo jis.— Visi mane išdavė. Tas teisėjas Džovanis Busketas man tiek skolingas, Liučija! Juk tai aš padariau jį turtingą, ir kaip jis man atsilygino? O Patas... Aš buvau jam kaip tėvas. Kur mes nusiritome? Kur dingo garbė? O juk jie — siciliečiai, kaip ir aš.

Paėmusi tėvui už rankos, Liučija tyliai pasakė:

— Aš irgi sicilietė, tėte. Už tave bus atkeršyta. Prisiekiu gyvybe.

— Mano gyvenimas baigtas,— atsakė jai tėvas,— o tau dar viskas prieš akis. Turiu šifruotą sąskaitą Ciūriche, „Lejo" banke. Ten tiek pinigų, kad tau pakaks dešimčiai gyvenimų.— Jis sušnibždėjo jai į ausį sąskaitos numerį.— Išvažiuok iš tos prakeiktos Italijos. Pasiimk pinigus ir gyvenk savo malonumui.

Liučija apkabino jį.

— Tėte...

— Jeigu tau kada nors prireiks patikimo žmogaus, gali pasikliauti Dominiku Diureliu. Mudu su juo kaip broliai. Jis gyvena Prancūzijoje, Bezjė, netoli Ispanijos sienos.

— Aš įsidėmėsiu.

— Prižadėk man, kad išvyksi iš Italijos.

— Taip, tėte. Bet pirma turiu kai ką padaryti.

Viena — degti kerštu troškimu, o visai kas kita — suplanuoti, kaip tai padaryti. Ji viena, ir tai nelengva. Liučija prisiminė itališką patarlę: *„Rubare il mestiere* — Išmok jų amato". „Aš privalau įsivaizduoti atsidūrusi jų vietoje".

Jau kelintą savaitę tėvas su broliais atlikinėjo savo bausmę, kai Liučija Karminė atėjo į teisėjo Džovanio Busketo namus. Duris atidarė pats teisėjas.

Jis nustebęs įsispoksojo į Liučiją. Jam dažnai tekdavo ją matyti, kai viešėdavo pas Karminę, bet jiedviem ne itin buvo apie ką šnekėtis.

— Liučija Karminė! Kodėl atėjai čionai? Tau nederėjo...

— Aš atėjau padėkoti jums, jūsų malonybe.

Jis žiūrėjo į ją įtariai.

— Padėkoti? Už ką?

Liučija pažvelgė jam į akis:

— Už tai, kad demaskavote mano tėvą ir brolius. Aš gyvenau tuose baisiuose namuose nieko neįtardama. Nė neįsivaizdavau, kokie siaubingi...

Nebaigusi kalbėti, ji pravirko.

Teisėjas šiek tiek suglumo, paskui patapšnojo jai per petį.

— Na jau, na. Užeik, išgerk arbatos.

— Dėkoju jums.

Kai jie jau sėdėjo svetainėje, teisėjas Busketas pasakė:

— Aš nė nemaniau, kad tavo jausmai tėvui tokie. Buvau susidaręs įspūdį, kad jūs labai sutariate.

— Tik todėl, kad aš nė neįsivaizdavau, kokie jis ir

broliai buvo iš tikrųjų. Bet sužinojusi...— Ji krūptelėjo.— Jūs nežinote, kaip aš jaučiuosi. Norėjau pradingti, bet neturėjau kur dėtis. –

— Aš to nežinojau.— Jis patapšnojo jai per ranką.— Deja, aš per menkai tave vertinau, mano mieloji.

— Aš jo bijojau,— karštai tarė ji.

Nebe pirmą kartą teisėjas Busketas atkreipė dėmesį į tai, kad Liučija Karminė — graži jauna moteris. Ji vilkėjo paprasta juoda suknele, išryškinančia nuostabiai dailaus kūno linkius. Dirstelėjęs į jos krūtinės apvalumus, jis negalėjo nepastebėti, kad ji tapo visai suaugusi.

„Būtų įdomu permiegoti su Andželo Karminės dukterimi,— pagalvojo Busketas.— Dabar jis bejėgis ką nors padaryti. Senasis velnias mano, jog nusipirko mane, bet jam aš per gudrus. Liučija tikriausiai dar nekalta mergaitė. Aš šio to ją pamokyčiau patale".

Pagyvenusi kambarinė atnešė su padėklu arbatos, sausainių dubenį ir padėjo ant stalo.

— Įpilti?

— Leiskite man,— tarė Liučija aksominiu daug žadančiu balsu.

Teisėjas Busketas nusišypsojo jai.

— Galite eiti,— pasakė jis kambarinei.

— Taip, pone.

Teisėjas žiūrėjo, kaip Liučija priėjusi prie staliuko su padėklu, tvarkingai pila jam ir sau arbatos.

— Man regis, mudu galėtume tapti labai gerais draugais, Liučija,— atsargiai pasakė Džovanis Busketas.

Liučija žavingai jam nusišypsojo.

— Aš labai norėčiau to, jūsų malonybe.

— Džovanis, prašau vadinti mane Džovaniu.

— Gerai, Džovani,— atsakė Liučija, atkišdama jam puoduką ir pakėlusi savąjį lyg taurę tarė:

— Mirtis piktadariams.

Nusišypsojęs Busketas pakėlė savo puoduką:

— Mirtis piktadariams.

Nugėręs gurkšnį, jis pasiraukė. Arbata buvo kartoka.

— Ką, per daug?

— Ne, ne. Puiku, mano mieloji.

Liučija vėl pakėlė puoduką.

— Už mūsų draugystę.

Ji nugėrė, jis irgi.

— Už...

Busketas taip ir neužbaigė sakyti tosto. Spazmas ūmai užspaudė jam gerklę, ir jis pajuto, kad jo širdį tarsi pervėrė raudonai įkaitintas virbas. Jis griebėsi už krūtinės.

— O Dieve! Iškviesk gydytoją...

Liučija tebesėdėjo ramiai gurkšnodama arbatą, stebėjo, kaip teisėjas sudrebėjęs stojasi ir susmunka ant grindų. Jo kūnas kurį laiką dar trūkčiojo, paskui nurimo.

— Tai pirmasis, tėte,— pasakė Liučija.

Sėdėdamas savo kameroje, Benitas Patas dėliojo pasiansą, kai kalėjimo prižiūrėtojas pranešė jam:

— Jums intymus pasimatymas.

Benitas plačiai išsišiepė. Kaip skundikas, jis naudojosi daugybe privilegijų, ir tai, kad pas jį įleisdavo draugužes intymiems pasimatymams, buvo viena iš jų. Jis turėjo pustuzinį mergyčių, lankančių jį paeiliui. Dabar mėgino atspėti, kuri iš jų atėjo šiandien.

Pasižiūrėjo į save mažame veidrodėlyje ant kameros sienos, šiek tiek sutepė pomada plaukus, tada nusekė paskui prižiūrėtoją kalėjimo koridoriumi į skyrių, kuriame buvo intymių pasimatymų kambariai.

Prižiūrėtojas parodė, kur jam įeiti. Iš anksto mėgaudamasis malonumu, Patas, nutaisęs abejingą veido išraišką, įžengė tenai ir tuojau pat sustojo, iš nuostabos sprogindamas akis.

— Liučija! Dieve mano, ką, po velnių, čia veiki? Kaip čia atsidūrei?

— Aš pasakiau, kad mudu susižadėję, Benitai,— tyliai tarė Liučija.

Ji vilkėjo ryškiai raudono šilko suknele su didele kaklo iškirpte, pabrėžiančia puikią jos figūrą.

Benitas Patas traukėsi nuo jos atatupstas.

— Eik lauk.

— Kaip nori, bet pirma turiu tau šį tą pasakyti. Kai tu ėmei liudyti teisme prieš mano tėvą ir brolius, aš žiūrėjau į tave ir jaučiau, kaip nekenčiu tavęs. Norėjau užmušti tave.— Ji žengtelėjo artyn.— Bet paskui supratau, kad tai buvo vienintelis narsus tavo poelgis. Tu išdrįsai atsistoti ir išrėžti visą tiesą. Tėvas ir broliai nebuvo pik-

tadariai, bet jie pridarė baisių dalykų. Ir tau vieninteliam pakako drąsos sviesti jiems iššūkį.

— Patikėk manimi, Liučija,— pradėjo jis,— policija mane privertė...

— Nieko nereikia aiškinti,— švelniai pasakė Liučija.— Juo labiau man. Ar pameni, kaip mes pirmą kartą mylėjomės? Aš jau tuomet supratau, jog pamilau tave ir mylėsiu visada.

— Liučija, aš niekada nebūčiau padaręs...

— Mylimasis, pamirškime tai, kas atsitiko. Čia nieko nebepadarysi. Dabar kur kas svarbiau, kad mudu esame vėl drauge.

Ji jau visiškai prisikišo prie jo, jis jautė svaigų jos kvepalų aromatą. Jis visiškai suglumo.

— Tu... ar tu rimtai?

— Rimčiau nei kada nors gyvenime. Todėl ir atėjau šiandien, kad tu tai suprastum, kad galėčiau įrodyti, jog esu tavo. Ir ne vien žodžiais.

Jos pirštai siekė petnešėlių, ir akimirksniu suknelė nuslydo ant grindų. Ji stovėjo prieš jį nuogutėlė.

— Dabar tu manimi tiki?

„Dievuliau, kokia ji graži".

— Taip, aš tikiu.— Jo balsas pasidarė kimus.

Liučija prisiglaudė prie jo visu kūnu.

— Nusirenk,— sušnibždėjo ji.— Greičiau! — ji žiūrėjo, kaip Patas rengiasi. Viską nusivilkęs, paėmė ją už rankos ir nusivedė prie mažos lovutės kambario kertėje. Nesivargindamas glamonėmis, akimirksniu užgulė ją. Savimeiliškai šypsodamasis, pražargdė ją ir giliai įsmigo.

— Viskas kaip anksčiau,— pasitikėdamas savimi, pasakė.— Juk tu negalėjai pamiršti manęs, ką?

— Taip,— sušnibždėjo ji jam į ausį.— Ir žinai, kodėl aš negalėjau užmiršti tavęs?

— Ne, *mi amore*. Pasakyk man.

— Nes aš — sicilietė, kaip ir mano tėvas.

Pakėlusi ranką prie galvos, ji išsitraukė iš plaukų ilgą aštrų smeigtuką.

Benitas Patas pajuto, kaip kažkas įsmigo jam po šonkauliais, ir nuo staigaus skausmo norėjo surikti, bet Liučija užspaudė jam burną bučiniu, ir tuo metu, kai Benito

kūnas trūkčiojo ir rangėsi ant jos, apimtas konvulsijų, Liučiją krėtė orgazmas.

Netrukus ji apsirengė, smeigtukas vėl atsidūrė plaukuose. Benitas užmerktomis akimis gulėjo po apklotu. Liučija pabeldė į kameros duris ir nusišypsojo prižiūrėtojui, atidariusiam duris jai išleisti.

— Jis užmigo,— sušnibždėjo ji.

Dirstelėjęs į gražią jauną moterį, prižiūrėtojas neištvėrė nenusišypsojęs.

— Tikriausiai jūs mažumėlę nualsinot jį.

— Aš manau,— atsakė Liučija.

Tos dvi atvirai įžūlios žmogžudystės sukrėtė Italiją. Jauna graži mafijozo duktė atkeršijo už savo tėvą ir brolius, ir įspūdžiui pasiduodanti Italijos visuomenė palaikė ją, jaudinosi dėl jos. O policija, suprantama, manė kitaip. Nunuodijusi gerbiamą teisėją, Liučija Karminė po to įvykdė antrą žmogžudystę tiesiog pačiame kalėjime. Ir — faktiškai tai prilygo pirmiesiems dviem nusikaltimams — ji apmulkino policiją. Laikraščiai, tiesiog springdami iš susižavėjimo, gvildeno tą temą.

— Man reikia jos galvos,— suriaumojo policijos komisaras savo pavaduotojui.— Ir šiandien pat.

Paieškos vis intensyvėjo, tuo tarpu visos tos sumaišties kaltininkė slėpėsi pas Salvatorę Džuzepę, vieną iš tėvo žmonių, kuriems pasisekė išvengti arešto.

Iš pradžių Liučija troško vien atkeršyti už tėvo ir brolių garbę. Ji puikiai suvokė galinti būti sučiupta ir buvo pasirengusi aukotis. O kai jai pavyko išvengti kalėjimo ir pasislėpti, mintis apie kerštą išstūmė planai, kaip išlikti gyvai. Dabar, kai buvo įvykdžiusi sumanymą, gyvenimas vėl įgavo prasmę. „Nepasiduosiu jiems,— prisiekė pati sau.— Niekada".

Salvatorė Džuzepė ir jo žmona padarė viską, ką galėdami, kad nors kiek pakeistų Liučijos išvaizdą. Nušviesino jai plaukus, paspalvino dantis, nupirko akinius ir dukslius drabužius. Salvatorė priekabiai apžiūrėjo savo kūrinį.

— Neblogai,— įvertino jis,— bet to negana. Privalome išvežti tave iš Italijos. Tau reikia važiuoti į tokią vietą, kur pirmuosiuose laikraščių puslapiuose nemirguliuoja

tavo fotografijos ir kur tu galėtum kelis mėnesius pasislėpti.

Ir tuomet Liučija prisiminė: „Jeigu tau kada nors prireiks patikimo žmogaus, gali pasikliauti Dominiku Diureliu. Mudu su juo kaip broliai. Jis gyvena Prancūzijoje, Bezjė, netoli Ispanijos sienos".

— Aš žinau, kur man važiuoti,— pasakė Liučija.— Bet man reikia paso.

— Tuo aš pasirūpinsiu.

Po dvidešimt keturių valandų Liučija jau laikė rankose pasą, išrašytą Liučijai Romai, jame buvo įklijuota jos fotografija — jau pakeistos išvaizdos.

— Kurgi tu keliausi?

— Mano tėvas Prancūzijoje turi bičiulį, kuris padės man.

— Jeigu nori, kad palydėčiau tave iki sienos...— pradėjo Salvatorė.

Abu suprato, kaip tai pavojinga.

— Ne, Salvatore,— pasakė Liučija.— Jūs jau ganėtinai pasitarnavote man. Privalau vykti viena.

Kitą rytą Salvatorė Džuzepė išnuomojo Liučijos Romos vardu „fiatą" ir padavė jai raktus.

— Būk atsargi,— paprašė jis.

— Nesirūpinkit. Esu gimusi po laiminga žvaigžde.

Argi ne taip sakydavo jai tėvas?

Prie Italijos—Prancūzijos sienos lėtai slinko ilga automobilių, važiuojančių į Prancūziją, virtinė. Artėdama prie pralaidos punkto, Liučija vis labiau nervinosi. Tikriausiai jos ieško visuose pasienio punktuose. Ir ji žinojo: jei bus sučiupta, kalėjimas iki gyvos galvos garantuotas. „Geriau jau nusišausiu",— mąstė Liučija.

Ji jau privažiavo budintįjį karininką.

— Jūsų pasą, panele.

Pro automobilio langelį Liučija atkišo jam savo juodą pasą. Paėmęs jį, karininkas žvilgtelėjo į Liučiją, ir ji pastebėjo jo akyse kažkokį sutrikimą. Jis nukreipė žvilgsnį į ją, tada vėl jau atidžiau pasižiūrėjo į pasą. Liučija visa įsitempė.

— Jūs — Liučija Karminė,— pasakė jis.

— Ne! — apimta nevilties, šūktelėjo Liučija. Nė lašelio kraujo nebeliko jos veide. Ji jau dairėsi į šalis, svarstydama, kur jai sprukti. Bet sprukti nebuvo kur. Ir staiga savo akimis netikėdama išvydo, kad karininkas šypsosi. Pasilenkęs prie jos, jis sušnibždėjo:

— Jūsų tėvas buvo geras mano šeimai, panele. Jūs galite važiuoti. Linkiu sėkmės.

Liučija pajuto, kaip nuo netikėto palengvėjimo apsvaigo galva.

— *Gracias.*

Paspaudusi akceleratoriaus paminą, ji nuvažiavo dvidešimt penkis metrus, skyrusius ją nuo Prancūzijos sienos.

Prancūzų pasienietis ne be pasididžiavimo laikė save nusimanančiu apie moterų grožį, bet prie jo sustojusioji akivaizdžiai nepriklausė tam skaičiui. Pelės spalvos plaukai, akiniai storais stiklais, negražūs dėmėti dantys, be to, taip neskoningai apsirengusi.

„Na, kodėl italės ne tokios gražios kaip prancūzės?" — šiek tiek suirzęs pagalvojo jis.

Uždėjęs antspaudą Liučijos pase, rankos mostu paliepė važiuoti.

Po šešių valandų Liučija privažiavo Bezjė.

Ragelį pakėlė jau po pirmojo signalo, ir ji išgirdo malonų vyriškio balsą:

— Alio?

— Prašom pakviesti Dominiką Diurelį.

— Dominikas Diurelis klauso. Su kuo aš kalbu?

— Čia Liučija Karminė. Tėvas sakė man, kad...

— Liučija! — balse pasigirdo nuoširdi šiluma.— Aš tikėjausi, kad man paskambinsi.

— Man reikia pagalbos.

— Gali pasikliauti manimi.

Liučijai lyg akmuo nusirito nuo širdies. Tai buvo pirmieji seniai nebegirdėti malonūs žodžiai, ir ji ūmai pasijuto labai pavargusi.

— Man būtina kur nors pasislėpti nuo policijos.

— Tai nesunku. Mudu su žmona turime vieną vietą, kur galėsi gyventi, kiek tinkama.

Tuo sunku buvo patikėti.

— Dėkui.

— Kur tu esi, Liučija?

— Aš...

Tuo metu ragelyje pasigirdęs trumpabangio policijos radijo traškesys čia pat nutilo.

— Liučija...

Jos galvoje garsiai sugaudė pavojaus signalas.

— Liučija, kur tu? Aš atvažiuosiu tavęs.

„Kam jam reikia namie policijos racijos?" Jis pakėlė ragelį vos po pirmojo signalo. Tarsi būtų laukęs jos skambučio.

— Liučija, ar girdi mane?

Ji jau buvo visiškai tikra, kad žmogus kitame laido gale yra policininkas. Vadinasi, jai jau paspęstos žabangos. Telefono klausomasi.

— Liučija...

Pakabinusi ragelį, ji išskubėjo iš telefono būdelės. „Iš Prancūzijos reikia bėgti",— pagalvojo Liučija.

Ji grįžo į automobilį ir išsiėmė žemėlapį. Iki sienos su Ispanija važiuoti reikėtų vos kelias valandas. Sulanksčiusi žemėlapį, ji paleido variklį ir nuvažiavo į pietvakarius, link San Sebastjano.

O nuo Ispanijos sienos viskas apvirto aukštyn kojomis.

— Prašom parodyti pasą.

Liučija atkišo Ispanijos pasieniečiui savo pasą. Probėgšmais žvilgtelėjęs karininkas jau norėjo sugrąžinti jį, bet kažkas jį sustabdė. Jis skvarbiai pasižiūrėjo į Liučiją, ir jo veido išraiška pasikeitė.

— Prašom palaukti, aš turiu uždėti jame antspaudą.

„Jis mane atpažino",— apimta nevilties, pagalvojo Liučija. Ji matė, kaip pasienietis įėjo į mažą kontorą ir parodė pasą kitam karininkui. Jie ėmė kažką gyvai šnekėtis. Jai reikia bėgti. Atidariusi dureles, ji išlipo iš automobilio. Į greta stovintį ekskursijų autobusą triukšmingai lipo vokiečių turistų grupė, ką tik praėjusi muitinės tikrinimą. Ant priekinio autobuso stiklo buvo pritvirtinta lentelė su užrašu „Madridas".

— *Achtung*! — šūkčiojo grupės vadovas.— *Schnell*!

Liučija žvilgtelėjo į būdelę. Pasienietis, paėmęs jos pasą, kažką rėkė į telefono ragelį.

— Visi lipam, *bitte*.

Daugiau nebesvarstydama, Liučija pasuko prie linksmai klegančių turistų ir nusigręždama nuo grupės vadovo įlipo į autobusą. Nuleidusi galvą, ji nuėjo į autobuso gilumą ir atsisėdo. „Važiuojam! — mėtėsi ji.— Nagi, greičiau!"

Pro langą Liučija matė, kaip prie pirmųjų dviejų pasieniečių priėjo dar vienas, ir jie jau trise apžiūrinėjo jos pasą. Tarsi būtų išgirsta Liučijos malda, autobuso durys užsidarė, ir variklis suburzgė. Netrukus autobusas jau važiavo iš San Sebastjano Madrido kryptimi.

Ką darys pasieniečiai, neradę jos automobilyje? Pirmiausia jie pagalvos, kad ji nuėjo į tualetą. Jie palauks ir pasiųs ką nors pas ją. Paskui jie tikriausiai apžiūrės viską aplinkui, manydami, kad ji kur nors slepiasi. Per tą laiką pasienį kirs jau dešimtys automobilių ir autobusų. Policija nežinos nei kur ji yra, nei kur keliauja.

Turistai aiškiai mėgavosi poilsiu. „O jiems kas rūpi? — su kartėliu mąstė Liučija.— Policija jiems nemina ant kulnų. Dėl ko aš rizikavau visu savo gyvenimu?" Taip galvodama ji atkūrė mintyse epizodus su teisėju Busketu ir Benitu.

„Man regis, mudu galėtume tapti gerais draugais, Liučija. Mirtis piktadariams".

O Benitas Patas:— „Viskas kaip ankščiau. Juk tu negalėjai pamiršti manęs, ar ne?"

Ir ji privertė tuodu nevidonus užmokėti už tai, kad išdavė jos šeimą. „Ar jie nusipelnė mirties?" Jie mirę, bet tėvas su broliais kentės iki pat savo dienų galo. „Taip,— padarė išvadą Liučija,— nusipelnė"

Kažkas iš sėdinčiųjų autobuse užtraukė vokišką dainą, ir kiti jai pritarė:

— *In München ist ein Hofbrau Haus, ein, zwei, sufa.*

„Su šita grupe kol kas būsiu saugi,— pagalvojo Liučija,— o pasiekusi Madridą sugalvosiu, ką daryti toliau".

Bet iki Madrido ji taip ir nenuvažiavo.

Sienos apjuostoje Aviloje autobusas, kaip ir buvo planuota, sustojo, kad turistai galėtų užkąsti ir, kaip delikačiai pasakė grupės vadovas, pasinaudoti patogumais.

— *Alle rous vom bus,*— garsiai paskelbė jis. Liučija tebesėdėjo, stebėdama, kaip turistai stojasi ir braunasi prie priekinių autobuso durų. „Man čia bus saugiau". Bet vadovas ją pastebėjo.

— Lipkite lauk, *fräulein,*— pasakė jis.— Turime tik penkiolika minučių.

Padvejojusi Liučija nenoromis atsistojo ir pasuko prie durų. Kai ji jau ėjo pro vadovą, jis šūktelėjo:

— Bet jūs ne iš šitos grupės.

Liučija švelniai nusišypsojo jam.

— Jūs teisus,— pasakė ji,— bet suprantate, San Sebastjane sugedo mano automobilis, o man būtina pakliūti į Madridą, ir aš...

— *Nein!* — sukliegė vadovas.— Negalima. Tai privati kelionė.

— Aš suprantu,— atsakė Liučija,— bet, matot, man reikia...

— Dėl to privalote susitarti su kompanijos atstovu Miunchene.

— Aš negaliu. Aš labai skubu, ir...

— *Nein, nein.* Per jus turėsiu nemalonumų. Lipkit lauk, kitaip iškviesiu policiją.

— Bet...

Nors ji ir įkalbinėjo, vadovas buvo nepalenkiamas. Ir po dvidešimties minučių Liučija stebėjo, kaip autobusas pajudėjo ir triukšmingai nuburzgė asfaltu link Madrido, palikdamas ją be paso ir beveik be pinigų, jau kelių valstybių policijos ieškomą už žmogžudystę.

Nusigręžusi ji apsidairė. Autobusų stotelė buvo įrengta prieš apskritą pastatą, ant kurio fasado buvo užrašyta: ESTACION DE AUTOBUSES.

„Galėsiu čia įsėsti į kitą autobusą",— pagalvojo Liučija.

Ji įėjo į vidų. Tai buvo erdvus pastatas marmuro sienomis, su daugybe bilietų kasų, virš kurių langelių kabojo lentutės: Segovija, Valjadolidas, Salamanka, Madridas. Laiptai ir eskalatorius vedė į žemutinį aukštą, iš kurio

išvykdavo autobusai. Ten pat buvo ir bufetas, prekiaujantis pyragėliais, saldainiais ir sumuštiniais, suvyniotais į sviestinį popierių, ir Liučija ūmai pasijuto labai išalkusi.

„Prieš ką nors nusipirkdama,— pagalvojo ji,— verčiau sužinosiu, kiek kainuoja autobuso bilietas".

Liučija pasuko prie langelio su užrašu „Madridas", bet tuomet pastebėjo, kad į stoties pastatą skubiai įėjo du uniformuoti policininkai. Vienas iš jų rankoje laikė fotografiją. Policininkai ėmė eiti nuo vieno langelio prie kito, rodydami tarnautojams fotografiją.

„Jie ieško manęs. Tas prakeiktas grupės vadovas mane įskundė".

Eskalatoriumi kėlėsi ką tik atvažiavusių keleivių grupė. Kai jie pasuko link durų, Liučija susilygino su jais ir įsimaišiusi į minią išėjo laukan.

Ji žingsniavo Avilos gatvėmis, stengdamasi nebėgti, kad nepatrauktų į save dėmesio. Pasukusi De La Madre Soledado gatvė pro granitinius jos namus su juodais įmantriai raitytais balkonais, ji pasiekė De La Santos aikštę ir atsisėdusi parke ant suolelio stengėsi sugalvoti, ką daryti toliau. Mėgaudamosi šilta popiečio saule, per šimtą metrų nuo jos tame pačiame parke sėdėjo dar kelios moterys ir kažkokios poros.

Liučija tebesėdėjo ant suolelio, kai pasirodė policijos automobilis. Jis sustojo priešingame aikštės gale, ir iš jo išlipo du policininkai. Priėję prie vienos iš sėdinčių moterų, jie ėmė kažko ją klausinėti. Liučijos širdis suplakė smarkiau.

Ji prisivertė neskubėdama atsikelti ir nusisukusi nuėjo į priešingą nuo policininkų pusę. Širdis daužėsi kaip pašėlusi.

Gretimos gatvės pavadinimas buvo tiesiog neįtikėtinas — Gyvybės ir Mirties gatvė. „Gal tai pranašystė?" Aikštėje iškišę liežuvius lyg gyvi stovėjo du akmeniniai liūtai, ir karščiuojančiai Liučijos vaizduotei pasirodė, kad jie tuojau puls ją. Priešais buvo didelė katedra. Raižytinis jos fasado medalionas vaizdavo merginą ir išsišiepusią kaukolę. Atrodė, kad net ore jaučiamas mirties dvelkimas.

Liučija išgirdo skambant bažnyčios varpus ir pakėlusi akis pažvelgė pro atdarus miesto vartus.

Tolumoje, ant aukšto kalno, šmėžavo vienuolyno sienos. Liučija stovėjo ir neatplėšdama akių žiūrėjo į jį.

— Kas privertė tave ateiti pas mus, mano dukra? — švelniai paklausė garbioji motina Betina.

— Man reikia prieglobsčio.

— Ir tu ryžaisi rasti prieglobstį pas Viešpatį?

„Visiškai teisingai".

— Taip,— Liučija ėmė fantazuoti.— To aš visada ir troškau — pasišvęsti dvasiniam gyvenimui.

— Juk širdyje mes visi to trokštame, argi ne taip, mano dukra?

„Viešpatie, regis, bus užkibusi",— džiaugdamasi pagalvojo Liučija.

Garbioji motina tęsė:

— Privalau perspėti tave, mano kūdiki, kad cistersų ordino regula visų griežčiausia. Mes visiškai atsiskyrusios nuo išorinio pasaulio.— Jos žodžiai Liučijai nuskambėjo kaip muzika.

— Tos, kurios įžengia čionai, duoda įžadus niekada neišeiti iš šių sienų.

— Nieku gyvu nenoriu išeiti,— patikino ją Liučija. „Bent jau artimiausius kelis mėnesius".

Garbioji motina atsistojo.

— Tai rimtas sprendimas. Manau, kad tau vertėtų eiti ir viską apgalvoti prieš jį priimant.

Liučija pajuto, kad situacija komplikuojasi, ir supanikavo. Ji neturėjo kur eiti. Vienintelė jos viltis buvo šios sienos.

— Aš jau viską apgalvojau,— skubiai pasakė ji.— Patikėkit, šventoji motina, vien apie tai ir galvojau. Aš noriu išsižadėti pasaulio.— Ji pažvelgė abatei į akis.— Labiau už viską pasaulyje aš noriu būti čia.

Garbioji motina buvo šiek tiek nustebinta. Kažkokia bruzdi šios moters neviltis kėlė jai nerimą. Kita vertus, ar galėjo būti rimtesnė priežastis ateiti čionai, kur siela nurimsta medituojant ir meldžiantis?

— Tu katalikė?

— Taip.

Garbioji motina paėmė senovišką rašiklį-plunksną.

— Kuo tu vardu, mano vaikeli?

— Aš Liučija Kar... Roma.
— Ar tavo tėvai gyvi?
— Tėvas.
— Ką jis veikia?
— Jis buvo verslininkas. Dabar jis nebedirba.

Ji prisiminė, kokį išblyškusį ir sutrikusį matė savo tėvą paskutinį kartą, ir ją pervėrė ūmus skausmas.

— Ar turi brolių arba seserų?
— Turiu du brolius.
— Ką jie veikia?

Liučija ryžosi pasitelkti visas savo jėgas.

— Jie dvasininkai.
— Puiku.

Pašnekesys užtruko tris valandas. Ir galiausiai garbioji motina Betina tarė:

— Surasiu tau lovą permiegoti. Rytą prasidės tavo mokymas ir vėliau, jei nepakeisi savo sprendimo, galėsi stoti į mūsų bendriją. Tačiau aš privalau perspėti tave, kad pasirinkai labai sunkų kelią.

— Patikėkit,— nuoširdžiai atsakė Liučija,— aš neturiu iš ko rinktis.

Liučija miegojo miško laukymėje švelniai šnabždant šiltam nakties vėjeliui. Ji buvo kviestiniame vakare, gražioje viloje drauge su tėvu ir broliais. Visi džiaugėsi ir linksminosi, kol į kambarį įžengė nepažįstamasis ir pasakė:

— Velniai rautų, kas čia tokios?

Šviesos iškart užgeso, ir jos veidą apšvietė ryškus kišeninio žibintuvėlio spindulys. Nubudusi ji atsisėdo. Šviesa žilpino akis.

Apsupęs vienuoles, laukymėje stovėjo gal pustuzinis vyrų. Ryškios šviesos apakinta, Liučija vos įžiūrėjo jų siluetus.

— Kas jūs? — pakartojo savo klausimą vienas vyras. Jo balsas buvo žemas ir kimus.

Liučija bematant atsipeikėjo, galvoje žaibišku greitumu ėmė suktis mintys. Ji įkliuvo. Tačiau jei tie žmonės būtų policininkai, jie neklaustų vienuolių, kas jos tokios. Ir ką gi jie veiktų miške naktį?

Liučija ryžosi surizikuoti.

— Mes — netoli Avilos esančio vienuolyno seserys,— pasakė ji.— Ten atėjo kažkokie valdžios atstovai, ir...

— Apie tai esam girdėję,— nutraukė ją vyras.

Kitos seserys, taip pat nubudusios, pabūgusios kėlėsi.

— Kas. Kas jūs tokie? — išgąstingai paklausė Megana.

— Aš — Chaimė Miras.

Vyrų buvo šešetas. Apsimovę šiurkštaus audinio kelnėmis, su odinėmis striukėmis ir golfais, drobiniais pusbačiais su kamštiniais padais ir tradicinėmis baskų beretėmis, apsiginklavę iki dantų, blausioje mėnesienoje jie vienuolėms atrodė lyg demonai. Du iš jų buvo žiauriai sumušti.

Žmogus, pasivadinęs Chaime Miru, buvo aukštas, liesokas, degančiomis juodomis akimis.

— Jas galėjo pasekti.

Jis pasisuko į vieną iš savo žmonių.

— Apžiūrėk viską aplinkui.

— *Si.*

Liučija suprato, kad jis kalbėjo su moterimi, ir pamatė, kaip ši be garso dingo už medžių.

— Ką darysim su jomis? — paklausė Rikardas Meljadas.

— Nieko,— atsakė Chaimė Miras,— paliksim jas ir keliausim toliau...

— Chaime,— papriešta ravo vienas iš vyrų,— juk tai Kristaus seserys.

— Tegu tuomet Dievas jomis ir pasirūpina,— nutraukė jį Chaimė Miras,— o mes turime ką veikti.

Vienuolės stovėjo laukdamos. Apsupę Chaimę, vyrai ginčijosi su juo.

— Negalima leisti, kad jas sučiuptų. Akoka su savo žmonėmis jų ieško.

— Jie ir mūsų ieško, *amigo*.

— Be mūsų pagalbos seserys tikrai nepaspruks nuo jų.

— Ne,— tvirtai atsakė Chaimė Miras,— mes nerizikuosim dėl jų gyvybėmis. Turime savo problemų.

— Galėtume nueiti su jomis bent dalį kelio, kad nors išvestume jas iš čia.

Taip prašneko Feliksas Karpijas, vienas iš jo padėjėjų. Jis kreipėsi į vienuoles:

— Kūs jūs einate, seserys?

Čia prabilo Teresė, jos akys švytėjo Dievo šviesa.

— Aš vykdau šventą misiją. Mendavijoje yra vienuolynas, kuris mus priglaus.

— Galėtume palydėti jas tenai,— kreipdamasis į Chaimę Mirą, pasakė Feliksas Karpijas.— Juk tai pakeliui į San Sebastjaną.

— Kvailys! — užsipuolė jį Chaimė.— Gal dar pastatytum rodyklę, kad visi žinotų, kur einam.

— Aš tik norėjau...

— *Mierda*! — jo balsas buvo kupinas pasipiktinimo.— Dabar nebeturime iš ko rinktis. Gausime pasiimti jas drauge. Jas suradęs, Akoka sugebėtų prašnekinti. Jos mums labai trukdys, kartu palengvins Akokos ir jo galvažudžių užduotį susekti mus.

Liučija beveik nesiklausė jų. Auksinis kryžius gulėjo gundančiai arti. „Velniai rautų tuos storžievius! Viešpatie, kodėl Tu viską darai taip ne laiku ir su tokiu niūriu humoru".

— Tiek to,— pasakė Chaimė Miras,— kurgi mums dėtis. Nuvesim jas iki vienuolyno ir paliksim, bet mes negalime eiti visi kartu.

Pasisukęs į vienuoles, jis, neslėpdamas susierzinimo, paklausė:

— Ar bent žinote, kur yra Mendavija?

Seserys susižvalgė.

— Maždaug,— atsakė Grasielė.

— Tai kaip, velniai rautų, ketinate ten eiti?

— Viešpats mus nuves,— tvirtai pasakė sesuo Teresė.

Vienas iš vyrų, Rubijas Arsanas, nusišypsojo.

— Jums pasisekė. Jis pats nusileido iš aukštybių palydėti jūsų, seserie.

Jis linktelėjo Chaimės pusėn, bet pažvelgęs į Mirą prikando liežuvį.

— Mes išsiskirstysim. Eisim trimis skirtingais keliais,— pasakė Chaimė.

Jis išsitraukė iš kuprinės žemėlapį, ir sutūpę vyrai nukreipė į jį savo žibintus.

— Mendavijos vienuolynas yra čia, į pietryčius nuo Logronjo. Aš eisiu į šiaurę, per Valjadolidą ir paskui kopsiu į Burgosą.— Vedžiodamas pirštu po žemėlapį, jis pasisuko į aukštą, malonios išvaizdos Rubiją.— Tu nueisi iki Olmedo, paskui pasuksi į Penjafijelį ir Arandą de Duerą.

— Gerai, *amigo*.

Chaimė vėl įsistebeilijo į žemėlapį. Pakėlęs akis į Rikardą Meljadą, kurio veide mirgėjo žiaurių sumušimų žymės, pasakė jam:

— Rikardai, eisi link Segovijos, paskui užkopsi kalnais iki Sereso de Abacho, toliau — per Soriją. Susitiksim Logronjyje.

Jis sulankstė žemėlapį.

— Iš čia iki Logronjo du šimtai dešimt kilometrų.— Mintyse jis paskaičiavo.— Susitiksime ten po septynių dienų. Laikykitės atokiau nuo vieškelių.

— O kur mes susitiksime Logronjyje? — paklausė Feliksas.

— Kitą savaitę į Logronjį atvyksta gastrolių japonų cirkas,— pasakė Rikardas.

— Tai ir gerai. Susitiksim dieną, per spektaklį.

— O su kuo eis vienuolės? — vėl pasigirdo Felikso Karpijo balsas.

— Mes pasiskirstysim.

„Reikia tai baigti",— pamanė Liučija.

— Jeigu jūsų ieško kareiviai, *senor*, tai mums bus saugiau eiti vienoms.

— O mums ne,— atsakė Chaimė.— Jūs per daug sužinojote apie mūsų planus.

— Be to,— pridūrė tas, kurį vadino Rubiju,— jūs pačios nenueisite. Mes žinom kelią. Mes — baskai, ir šiaurinės Ispanijos gyventojai — mūsų draugai. Jie padės mums ir paslėps mus nuo nacionalistų kareivių. Vienos jūs niekaip nepakliūtumėte į Mendaviją.

„Aš ir nenoriu į Mendaviją, kvaily",— pagalvojo Liučija.

— Gerai,— niūriai pasakė Chaimė Miras,— reikia judėti. Noriu, kad iki aušros nueitume kuo toliau.

Sesuo Megana tyliai stovėjo ir klausėsi įsakinėjančio žmogaus. Jis buvo staigus ir išdidus, tačiau nuo jo dvelkė jėga ir savikliova.

Žvilgtelėjęs į Teresę, Chaimė parodė į Tomą Sanchurą ir Rubiją Arsaną.

— Jie atsako už tave.

— Už mane atsako Viešpats,— pasakė sesuo Teresė.

— Suprantama,— sausai atsakė Chaimė.— Kaip tik todėl jūs čia ir atsiradote.

Rubijas priėjo prie Teresės.

— Rubijas Arsenas jūsų paslaugoms, seserie. Kuo jūs vardu?

— Aš — sesuo Teresė.

— Aš eisiu su seserimi Terese,— skubiai tarė Liučija. Ji nieku gyvu nesileis išskiriama su auksiniu kryžium.

— Gerai,— linktelėjo galvą Chaimė.— Jis parodė į Grasielę.— Rikardai, tu eisi su šita.

— *Bueno*,— linktelėjo galvą Rikardas Meljadas.

Sugrįžo moteris, kurią Chaimė buvo pasiuntęs į žvalgybą.

— Viskas ramu,— pasakė ji.

— Gerai,— Chaimė pažvelgė į Meganą.— Tu eisi su mumis, seserie.

Megana linktelėjo. Kaip užburta ji žiūrėjo į Chaimę Mirą. Moteris ją irgi kažkuo intrigavo. Tamsaus gymio, skvarbaus žvilgsnio ir aštrių veido bruožų, ji panėšėjo į grobuonę. Lūpos raudonos lyg kraujas. Kažkuo ji atrodė neįtikėtinai seksuali.

Moteris priėjo prie Meganos.

— Aš — Ampara Chiron. Neprasižiokite, seserie, ir viskas bus gerai.

— Keliaujam,— tarė Chaimė visiems kitiems.— Po septynių dienų — Logronjyje. Nenuleisti akių nuo seserų.

Sesuo Teresė su vyru, vardu Rubijas, jau nuėjo takučiu. Liučija nuskubėjo paskui juos. Ji matė, kad Rubijas Arsanas įsikišo žemėlapį į savo kuprinę. „Ištrauksiu, kai jis miegos",— pagalvojo ji.

Taip prasidėjo jų kelionė po Ispaniją.

10 SKYRIUS

Migelis Kariljas nervinosi. Galima net sakyti, kad Migelį Kariljį beveik ištiko nervinis stresas. Diena jam anaiptol nebuvo sėkminga. Visa, kas rytą taip gerai pra-

sidėjo (kai jis, susidūręs su keturiomis vienuolėmis, įtikino jas pats esąs vienuolis), baigėsi tuo, kad jis gulėjo be sąmonės, surištomis rankomis ir kojomis ant drabužių parduotuvės grindų.

Pirmoji jį aptiko parduotuvės savininko žmona. Tai buvo masyvi pagyvenusi ūsuota pikto būdo moteris. Nužvelgusi jį, surištą gulintį ant grindų, ji šūktelėjo:

— *Madre de Dios*! Kas tu toks? Ką čia veiki?

Kariljas paleido į darbą visą savo žavesį.

— Dėkui Dievui, kad jūs atėjote, panele.— Nors iškart buvo matyti, kad prieš jį — ištekėjusi moteris.— Mėginau išsivaduoti iš tų pančių, kad galėčiau pasiekti telefoną ir paskambinti į policiją.

— Tu neatsakei į mano klausimą.

Jis pasistengė pasirodyti kuo palankiau.

— Viskas labai paprasta, panele. Aš — brolis Gonsalas iš vienuolyno, esančio netoli Madrido. Praeidamas pro puikią jūsų parduotuvę, pamačiau, kad du jaunuoliai mėgina įsilaužti į vidų. Kaip Viešpaties tarnas, laikiau savo pareiga užkirsti kelią kėslams. Nuėjau paskui juos į vidų, tikėdamasis apsaugoti nuo klaidų, pasitaikančių jų kelyje, tačiau jie pargriovė ir surišo mane. Gal būtumėt dabar tokia maloni ir atrištumėt...

— *Mierda*!

— Atleiskite? — jis įbedė į ją akis.

— Kas tu toks?

— Juk pasakiau jums, kad aš...

— Žinai, ką aš tau pasakysiu: tu — niekingiausias melagis, kokį tik kada nors esu mačiusi.

Ji priėjo prie vienuolių numestų drapanų.

— O čia kas?

— Ai, šitai? Tiedu jaunuoliai buvo persirengę — suprantate? Ir..

— Tai kad iš drabužių matau, jog buvo keturi, o tu sakai — du.

— Teisybė. Paskui atėjo dar du, ir...

Ji priėjo prie telefono.

— Ką jūs darote?

— Skambinu į policiją.

— Sakau jums, kad nėra jokio reikalo. Kai tik padėsi-

te man išsilaisvinti, aš pats tuojau pat nueisiu į policiją ir apie viską pranešiu.

Moteris nužvelgė jį iš aukšto.

— Susisiausk savo abitą, vienuoli.

Policija dar mažiau jį užjautė negu šeimininkė. Kariljį kvotė keturi civilinės gvardijos žandarai. Vien jų išvaizda — žalios uniformos ir juodos blizgančios odos XVIII amžiaus skrybėlės — kėlė baimę visai Ispanijai, ir jie, suprantama, parodė Kariljui savo meną.

— Jūs žinote, kad tiksliai atitinkate aprašymą žmogaus, kuris netoli nuo čia užmušė kunigą?

Kariljas atsiduso.

— Nėra ko stebėtis. Turiu brolį dvynį, tenubaudžia jį Viešpats. Dėl jo ir išėjau į vienuolius. Vargšė mūsų motina...

— Pakaks.

Į kambarį įėjo milžinas su randu per veidą.

— Laba diena, pulkininke Akoka.

— Tai jis?

— Taip, pulkininke. Kadangi be jo, toje pačioje parduotuvėje radome ir vienuolių drapanas, pamanėme, kad norėsite pats jį apklausti.

Ramonas Akoka žengė prie vargano Kariljo.

— Taip. Mielai.

Kariljas pasiuntė pulkininkui visų žavingiausią savo šypseną.

— Džiaugiuosi, kad jūs atėjote, pulkininke. Aš vykdau savo bažnyčios pavedimą, ir man nepaprastai svarbu kuo greičiau pakliūti į Barseloną. Jau mėginau paaiškinti tiems maloniems džentelmenams: tapau aplinkybių auka vien todėl, kad stengiausi būti geras samarietis.

Pulkininkas Akoka mandagiai linktelėjo.

— Kadangi tu skubi, pamėginsiu padėti, kad negaištum brangaus laiko.

— Dėkoju jums, pulkininke.— Kariljas ėmė plačiai šypsotis.

— Užduosiu tau kelis paprastus klausimus. Jei sąžiningai atsakysi, viskas bus puiku. O jei pameluosi, tau labai skaudės.

Kažkas sušmėžavo jo rankoje.

— Viešpaties tarnai nemeluoja,— išdidžiai atsakė Kariljas.

— Man labai malonu tai girdėti. Papasakok man apie tas keturias vienuoles.

— Aš nieko nežinau apie keturias vienuoles...

Kumščio smūgis su užmautu ant pirštų variniu kastetu pataikė jam į lūpas, ir kambaryje patiško kraujo purslai.

— Dieve mano! Ką gi jūs darote? — dusdamas sukliegė Kariljas.

— Papasakok man apie keturias vienuoles,— pakartojo savo klausimą pulkininkas Akoka.

Dar vienas kumščio smūgis išlaužė Kariljui dantis.

— Nereikia. Aš...— Kariljas vos nepaspringo krauju.

— Papasakok man apie keturias vienuoles.— Akoka kalbėjo ramiai, nesikarščiuodamas.

— Aš...— Čia Kariljas išvydo pakeltą kumštį.— Taip! Aš... aš...— žodžiai tarsi pabiro iš jo:— Jos buvo Viljakastine, pabėgo iš savo vienuolyno. Prašau, nebemuškite manęs.

— Tęsk.

— Aš... Aš pasakiau, kad padėsiu joms. Joms reikėjo persirengti.

— Ir tu įsibrovei į parduotuvę...

— Ne. Aš... taip. Aš... Jos pavogė kažkokius drabužius, paskui trenkusios apsvaigino mane ir dingo.

— Ar jos sakė, kur keliauja?

Ir tuomet Kariljį staiga apėmė savotiškas savigarbos jausmas.

— Ne.

Jis nepaminėjo Mendavijos visai ne todėl, kad būtų norėjęs išgelbėti vienuoles. Jos Kariljui visiškai nerūpėjo, bet pulkininkas sudarkė jo veidą. Ir po to, kai išeis iš kalėjimo, jam sunku bus užsidirbti duoną.

Pulkininkas Akoka pasisuko į civilinės policijos žandarus.

— Matote, ko galima pasiekti trumpai draugiškai pasikalbėjus? Siųskite jį į Madridą — jis kaltinamas žmogžudyste.

Liučija, sesuo Teresė, Rubijas Arsanas ir Tomas Sanchura keliavo į šiaurės vakarus, Olmedo link. Stengdamiesi išvengti judrių kelių, jie ėjo kviečių laukais, pievomis, kuriose ganėsi ožkos ir avys, ir idiliškas kaimo kraštovaizdžio nekaltumas ironiškai atrodė to baisaus jiems gresiančio pavojaus fone. Jie ėjo visą naktį, o auštant užkopė į kalnus paieškoti kokios nors atkampios vietelės.

— Olmedas tiesiai priešais mus,— pasakė Rubijas Arsanas.— Mes čia palauksim, kol sutems. Atrodo, judviem abiem nepakenktų pamiegoti.

Sesuo Teresė labai nusikamavo fiziškai. Be to, kažkas negera darėsi ir jos nervams, ir tai jai kėlė dar didesnį nerimą. Ji jautėsi prarandanti realybės pojūtį. Tai prasidėjo, kai prapuolė brangusis jos rožinys. Nejaugi ji pametė rožinį, o gal kas nors pavogė? Ji nežinojo. Daug metų rožinys buvo jos paguoda, tapo jos dalimi, jos išsigelbėjimu, ir štai jo nebėra.

Gal ji pametė jį vienuolyne per užpuolimą? O ar apskritai buvo užpuolimas? Viskas dabar atrodė netikra. Ji jau nebuvo įsitikinusi, kas buvo iš tikrųjų ir ko — ne. Ji matė kūdikį. Ar tas kūdikis buvo Monika, o gal Viešpats šaiposi iš jos? Viskas taip susijaukė. Kai ji buvo jauna, viskas buvo taip paprasta. Kai ji buvo jauna..

11 SKYRIUS

Ezas, Prancūzija, 1924 metai

Aštuonerių metų sulaukusiai Teresei de Fos didžiausias gyvenimo džiaugsmas buvo bažnyčia. Ją tarsi traukė kažkokia šventa liepsna, sušildydama savo šiluma. Ji dažnai eidavo klausytis Atgailaujančių senolių kapelos, melsdavosi katedroje Monake ir Kanuose, Notr Dam Bon Vuajaže, bet dažniausiai klausydavosi pamaldų Ezo bažnyčioje.

Teresė gyveno panašioje į pilį viloje ant kalno, iškilusio virš viduramžiško Ezo miestelio, netoli Monte Karlo, iš kur atsivėrė vaizdas į Kot d'Aziur — Žydrąjį krantą. Miestelis buvo įsikūręs aukštai kalnuose, ir Teresei atrodė, jog iš čia matyti visas pasaulis. Pačioje viršukalnėje

stovėjo vienuolynas, ir pabirusios žemyn kalno pašlaite namų virtinės leidosi iki pat mėlynos Vidužemio jūros.

Monika buvo metais jaunesnė už Teresę ir šeimos laikoma gražuole. Net tada, kai ji buvo dar kūdikis, niekas neabejojo, kad suaugusi ji taps nepaprasto grožio moterimi. Buvo puikios figūros, mėlynai žaižaruojančių akių, ir atsainus pasitikėjimas savimi visiškai atitiko jos išvaizdą.

Teresė buvo bjaurusis ančiukas. Tiesą pasakius, de Fosai gėdijosi savo vyriausiosios dukters. Jeigu Teresė būtų buvusi paprasčiausiai negraži, jie galbūt būtų galėję plastine operacija patrumpinti jai nosį, pakeisti smakro liniją ar pataisyti akių plyšį. Viską komplikavo tai, kad Teresės veidas buvo šiek tiek perkreiptas. Ne vietoje atrodė viskas, tarsi ji lyg komedijos aktorė būtų nutaisiusi tokią grimasą, kad būtų juokingiau.

Bet Viešpats, nuskriausdamas ją išvaizda, pasistengė atlyginti už tai, apdovanodamas kuo kitu. Teresės buvo angeliškas balsas. Šitai buvo pastebėta, kai ji pirmą kartą pragydo bažnyčios chore. Parapijiečiai nustebę klausėsi tyros, skaidrios vaiko giesmės. Augant Teresės balsas darėsi dar gražesnis. Bažnyčioje ji giedodavo visas solo partijas. Ten ji pasijusdavo atsidūrusi savo stichijoje. Bet už bažnyčios sienų Teresė neįtikėtinai drovėdavosi savo išorės.

Mokykloje visi draugavo su Monika. Berniukai ir mergaitės sekiojo paskui ją pulkais. Jie norėdavo žaisti su ja ar bent pabūti greta. Ją kviesdavosi į visus vakarus. Teresę irgi pakviesdavo, bet ją visuomet prisimindavo paskiausiai kaip būtinybę laikytis formalumų, ir Teresė skaudžiai tai išgyvendavo.

„Paklausyk, Renė, negalima kviesti tik vienos iš seserų de Fos, reikia pakviesti abi, nes kitaip bus nemandagu"

Monika gėdydavosi savo sesers bjaurumo. Ji manė, kad tai meta šešėlį ir jai.

Tėvai elgėsi su vyriausiąja dukterimi atitinkamai, pedantiškai vykdė savo tėviškas pareigas. Tačiau jie akivaizdžiai dievino Moniką, ir tas vienintelis dalykas, apie kurį svajojo Teresė, kurio jai trūko, buvo meilė.

Ji augo paklusni mergaitė, visada pasirengusi padaryti ką nors malonaus ir to siekianti. Teresė buvo gabi mo-

kinė ir mielai mokėsi muzikos, užsienio kalbų, mėgo istoriją ir mokykloje pasižymėjo stropumu. Jos mokytojai, tarnaitės ir miestelio gyventojai gailėdavosi jos. Kartą vienos parduotuvės savininkas, Teresei jau išėjus, pasakė: „Viešpats buvo išsiblaškęs ją kurdamas".

Vienintelė vieta, kurioje Teresė rasdavo meilę, buvo bažnyčia. Kunigas mylėjo ją, ir Viešpaties ji buvo mylima. Kas rytą ji eidavo į mišias, niekada nepamiršdama keturiolikos Kristaus sustojimo vietų kryžiaus kelyje. Suklupusi tarp vėsių bažnyčios skliautų, kažkur šalia pajusdavo esant Dievą. O giedant ją užplūsdavo vilties ir lūkesčio jausmai. Atrodydavo, kad tuojau jai atsitiks kažkas nepaprasta. Tai buvo vienintelė jos gyvenimo paguoda.

Teresė niekada neišsakė savo sielvarto nei tėvams, nei seseriai, nenorėdama be reikalo jų liūdinti, ir giliai širdyje slėpė jųdviejų su Viešpačiu abipusę meilę.

Teresė dievino savo seserį. Jiedvi drauge žaisdavo, ir ji visada pasiduodavo Monikai, leisdama šiai pirmauti visuose žaidimuose. Jos drauge eidavo pasivaikščioti, stačiais akmeniniais laiptais, iškirstais kalnuose, nusileisdavo į Ezo miestelį ir klajodavo siauromis jo gatvelėmis, eidamos pro parduotuves, stebėdavo, kaip meistrai pardavinėja savo dirbinius.

Mergytės augo, darėsi paauglės, ir miestelio gyventojų pranašystės pasitvirtino. Monika vis gražėjo, ir berniūkščiai nuolat zujo aplink ją, o Teresė draugų turėjo nedaug. Kone visą laiką ji praleisdavo siūdama ar skaitydama, arba eidavo į miestelį pirkinių.

Kartą eidama pro svetainę, Teresė išgirdo, kaip mama su tėčiu kalbėjo apie ją.

— Ji bus senmergė ir pasiliks su mumis iki pat mūsų mirties.

— Teresė ką nors susiras, ji labai gero būdo.

— Dabartinių vaikinų tuo neprisiviliosi. Jiems reikia tokių, su kuriomis būtų malonu atsigulti.

Teresė spruko šalin.

Sekmadieniais Teresė, kaip ir anksčiau, giedodavo bažnyčioje, dėl to ir atsitiko tai, kas galėjo visiškai pakeisti jos gyvenimą. Kartą į bažnyčią pasimelsti atėjo kažkokia ponia Nef, Nicos radijo stoties direktoriaus teta.

Sekmadienio rytą, priėjusi prie Teresės, ji ryžosi pasišnekėti su ja.

— Kaip galite čia kiurksoti, brangute? Juk jūsų balsas nepaprastas. Privalote tuo naudotis.

— Aš ir naudojuosi. Aš...

— Aš turiu galvoje ne...— ji apžvelgė bažnyčią,— ne šitai. Aš kalbu apie profesionalų jūsų balso panaudojimą. Gal atrodysiu nekukli, bet aš galiu iš klausos pažinti talentą. Noriu, kad jūsų pasiklausytų mano sūnėnas. Jis gali įrašyti jūsų balsą radijui. Na, ką pasakysite?

Teresė šiek tiek pabūgo vien apie tai pagalvojusi.

— Apsvarstykite tai namie.

— Man rodos, tai nuostabu,— pasakė Teresės motina.

— Būtų neblogai, jei pabandytum,— pritarė tėvas.

Monika manė kitaip.

— Juk nesi profesionalė dainininkė,— pasakė ji.— Tave gali išjuokti.

Žinoma, ne dėl to Monika mėgino atkalbėti seserį. Iš tikrųjų ji bijojo, kad Teresei pasiseks. O juk Monika visuomet visi domėdavosi. „Kaip neteisinga,— galvojo ji,— kad Viešpats apdovanojo Teresę tokiu balsu. O jeigu ji taps garsenybe? Tuomet aš liksiu nuošalyje, nepastebėta".

Ir Monika iš kailio nėrėsi atkalbinėdama savo seserį, kad ši nesileistų išklausoma.

Tačiau kitą sekmadienį ponia Nef, sustabdžiusi Teresę bažnyčioje, pasakė:

— Aš pasikalbėjau su savo giminaičiu. Jis labai nori pasiklausyti jūsų. Lauks jūsų trečiadienį, trečią valandą.

Kitą trečiadienį susijaudinusi Teresė pasirodė Nicos radijo stoties direktoriui.

— Aš — Luji Bonė,— trumpai prisistatė jis.— Galiu skirti jums penkias minutes.

Teresės išvaizda tik patvirtino blogiausias jo spėlionės. Jo tetulytė ir anksčiau atsiūsdavo jam tokių talentų. „Ko gero, reikės patarti jai žiūrėti namų ruošos".

Bet jis žinojo taip nepasakysiąs. Tetulytė buvo labai turtinga, o jis — vienintelis jos turtų paveldėtojas.

Siauru koridoriumi Teresė nusekė paskui Luji Bonė į mažą studiją.

— Ar kada nors esate dainavusi profesionalioje scenoje?

— Ne, pone.

Jos palaidinukė permirko nuo prakaito. „Kodėl leidausi įkalbama?" — krimtosi Teresė. Apimta panikos, ji rengėsi pabėgti.

Bonė nuvedė ją prie mikrofono.

— Šiandien neturiu nė vieno pianisto, taigi gausite dainuoti „a kapela". Ar žinote, kas tai yra?

— Taip, pone.

— Nuostabu.

Jau ne pirmą kartą jis susimąstė, ar tie kvaili išklausymai verti jo tetulytės turtų.

— Aš eisiu į aparatinę. Turite laiko vienai dainai.

— Pone... ką man?..

Bet jis jau išgaravo. Teresė liko viena kambaryje, ji stovėjo ir žiūrėjo į mikrofoną. Ji neįsivaizdavo, ką dainuoti. „Tiesiog nueik ir susipažink su juo,— pasakė jo teta.— Šeštadieniais radijo stotis transliuoja muzikinę programą".

„Kur iš čia sprukti?"

Nežinia iš kur nuskardėjo Luji balsas:

— Aš nedaug turiu laiko.

— Atleiskit, aš negaliu...

Bet direktorius sumanė nubausti ją už tai, kad sugaišo jį.

— Nors kelias gaidas.

To pakaks, kad galėtų papasakoti savo tetulytei, kaip kvailai atrodė ta mergiotė. Gal po to ji liausis siuntinėjusi jam savuosius protežė.

— Aš laukiu,— tarė jis.

Atsidrėbęs kėdėje, jis užsirūkė „Žitaną". Jis turi net keturias valandas. Ivetė lauks jo. Jam pakaks laiko pabūti su ja prieš sugrįžtant namo pas žmoną. Gal liks laiko net...

Tuo metu jis išgirdo jos balsą ir negalėjo patikėti. Garsai buvo tokie skaidrūs ir švelnūs, kad jam šiurpuliukai nubėgo nugara. Balsas buvo kupinas aistros ir ilgesio, jis dainavo apie vienatvę ir nevilti, apie prarastą meilę ir neišsipildžiusias svajones. Akyse ėmė tvenktis ašaros. Tas

balsas pažadino jausmus, kuriuos jis jau seniai laikė mirusiais. „Dieve mano! Kur ji buvo anksčiau?"

Įėjęs į aparatinę inžinierius stovėjo ir klausėsi kaip užburtas. Durys liko atdaros, ir to balso pakerėti pro jas ėjo vis nauji žmonės. Jie stovėjo ir tylomis klausėsi, kaip širdies balsas beviltiškai šaukiasi meilės, visi kiti garsai tarsi apmirė patalpoje.

Kai daina baigėsi, kambaryje įsiviešpatavo tyla, paskui kažkokia moteris pasakė:

— Kad ir kas tokia ji būtų, nepaleiskite jos.

Luji Bonė nuskubėjo į studiją. Teresė jau rengėsi išeiti.

— Atleiskit, aš atėmiau iš jūsų per daug laiko. Suprantate, aš niekada...

— Sėskitės, Marija.

— Teresė.

— Atleiskit.— Jis giliai atsiduso.— Kas šeštadienį mes transliuojame muzikinę programą.

— Aš žinau. Aš klausausi jos.

— O ką pasakytumėt, jei pasiūlyčiau dalyvauti joje?

Ji nustebusi spitrėjo į jį, negalėdama patikėti tuo, ką išgirdo.

— Ar sakote, kad norite pasiūlyti man darbą?

— Dar šią savaitę. Iš pradžių mokėsime jums nedaug. Bet tai bus jums gera reklama.

Tuo sunku buvo patikėti. Jai ketino mokėti už dainavimą.

— Tau mokės pinigus? Ir kiek?

— Nežinau, man nesvarbu.

„Svarbiausia, kad aš kažkam reikalinga",— vos nepasakė ji, bet susilaikė.

— Kokia maloni naujiena. Vadinasi, tave transliuos per radiją? — pasakė tėvas.

Jos motina jau ėmė kurti planus.

— Mes perspėsim visus bičiulius, kad jie klausytųsi ir parašytų, ar tu jiems patikai.

Teresė žvilgtelėjo į Moniką, tikėdamasi, jog ši pasakys: „Nereikia to daryti, Teresė ir taip visiems patiks".

Bet Monika tylėjo. „Tai greit bus pamiršta",— galvojo ji.

Bet ji klydo.

Šeštadienio vakarą radijo stotyje Teresė visa tirtėjo jaudindamasi.

— Patikėkit,— ramino ją Luji Bonė.— Tai visiškai natūralu. Šitai patiria visi artistai.

Jie sėdėjo mažame žaliame artistų kambarėlyje.

— Jūs tapsite sensacija.

— Man pasidarys bloga.

— Mes nebeturime laiko. Po dviejų minučių privalome būti eteryje.

Dieną Teresė repetavo su mažu orkestru, kuris turėjo jai akompanuoti. Tai buvo nuostabi repeticija. Sceną, iš kurios transliuojama, užplūdo radijo stoties darbuotojai, prisiklausę gandų apie nepaprasto balso mergaitę. Pagarbiai nutilę jie klausėsi, kai Teresė repetavo dainas, kurios turės skambėti eteryje. Niekas neabejojo dalyvaująs gimstant naujai žvaigždei.

— Kaip gaila, kad ji nelabai patraukli,— pastebėjo režisierius,— tačiau kas tai sužinos per radiją?

Tą vakarą Teresė pasirodė puikiai. Ji jautė niekada geriau nedainavusi. Ir kas žino, kuo visa tai baigsis? Gal ji taps garsenybe, ir prie jos kojų klūpos daugybė gerbėjų, prašančių jos rankos. Taip kaip prašo Monikos rankos.

Lyg skaitydama jos mintis, Monika pasakė:

— Aš nuoširdžiai džiaugiuosi dėl tavęs, sesute, bet nedėk daug vilčių į tai. Viskas greit praeina.

„Tai nepraeis,— mąstė laiminga Teresė.— Pagaliau aš tapau kažkuo, aš suradau save".

Pirmadienio rytą sučirškė tarpmiestinis telefono skambutis.

— Tikriausiai kažkas sumanė pajuokauti,— perspėjo Teresę tėvas.— Jis pasivadino Žaku Remiu.

„Garsiausias Prancūzijos režisierius". Teresė su nepasitikėjimu paėmė ragelį.

— Alio?

— Panelė de Fos?

— Taip.

— Teresė de Fos?

— Taip.

— Tai Žakas Remiu. Aš klausiausi, kaip šeštadienį dainavote per radiją. Kaip tik esate ta, kurios man reikia.

— Aš... Aš nesuprantu.

— Ketinu statyti spektaklį „Komedi Francez" teatre, tai bus miuziklas. Repeticijos prasideda kitą savaitę. Ieškojau tokio kaip jūsų balso. Tiesą pasakius, tokio balso kaip jūsų niekur nėra. Kas jūsų impresarijus?

— Impresarijus? Aš... Aš neturiu impresarijaus.

— Tuomet aš atvažiuosiu pas jus, ir mes pasirašysim kontraktą.

— Pone Remiu... aš... aš nelabai patraukli.

Jai buvo labai sunku ištarti tuos žodžius, bet ji suprato privalanti tai padaryti, kad nenuviltų jo lūkesčių.

Jis prajuko:

— Jūs pasidarysite patraukli, kai aš padirbėsiu su jumis. Teatras — tai apgavystė. Teatrinis grimas gali daryti stebuklus.

— Bet...

— Iki rytojaus.

Tai buvo svajonių viršūnė. Tik pamanykit! Dalyvauti Remiu spektaklyje?

— Aš pats aptarsiu kontraktą su juo,— pasakė Teresės tėvas.

— Reikia būti budriems, kai turi reikalų su ta „teatro publika".

— Tau reikia naujos suknios,— pasakė motina.— Pakviesiu jį papietauti su mumis.

Monika nieko nepasakė. Tai, kas čia darėsi, jai buvo nepakeliama. Ji nė pagalvoti negalėjo, kad jos sesuo taps žvaigžde. Gal dar galima ką nors padaryti...

Monika pasistengė pirmoji nulipti laiptais ir pasitikti Žaką Remiu, kuris dieną atvažiavo į de Fosų vilą. Išvydus tokią žavią merginą, jo širdis suspurdėjo iš džiaugsmo. Ji vilkėjo paprastute balta suknele, puikiai pabrėžiančia jos figūrą.

„Dieve mano,— pagalvojo jis.— Toks balsas ir tokia išvaizda! Ji — tikra tobulybė. Ji taps didele žvaigžde".

— Neapsakomai malonu susipažinti su jumis,— pasakė Remiu.

— Džiugu jus matyti.— Monika švelniai nusišypsojo jam atsakydama.— Aš — didelė jūsų talento gerbėja, pone Remiu.

— Puiku. Vadinasi, mes sutarsime. Scenarijų aš turiu. Tai nuostabi istorija apie meilę, ir aš manau.

Tuo metu į kambarį įėjo Teresė. Ji vilkėjo nauja suknia, bet su ja atrodė nedailiai. Išvydusi Žaką Remiu, ji sustojo.

— Sveiki. Nežinojau, kad jūs jau čia. Aš noriu pasakyti... Jūs atvažiavote šiek tiek ankstėliau...

Jis klausiamai pažvelgė į Moniką.

— Tai mano sesuo,— pasakė Monika.— Teresė.

Jiedvi žiūrėjo, kaip mainosi jo veidas: sukrėtimą pakeitė nusivylimas, tada — neslepiamas pasibjaurėjimas.

— Tai ten jūs dainavote?

— Taip.

Jis pasisuko į Moniką.

— O jūs?

— Aš — Teresės sesuo,— nekaltai šypsodamasi atsakė Monika.

Nukreipęs žvilgsnį į Teresę, Remiu vėl įdėmiai pažiūrėjo į ją ir papurtė galvą.

— Man gaila,— pasakė jis Teresei,— bet jūs per daug...— jis ieškojo tinkamo žodžio,— jūs per... jauna. Jums leidus, aš grįžtu į Paryžių.

Jos stovėjo ir žiūrėjo jam įkandin.

„Pasisekė,— džiūgaudama pagalvojo Monika.— Pasisekė"

Teresė daugiau nebedainavo nė per radiją. Luji Bonė maldavo ją ateiti, bet žaizda buvo per daug gili.

„Pasižiūrėjęs į mano seserį,— mąstė Teresė,— niekas nenorės prasidėti su manim. Aš tokia pabaisa".

Visam gyvenimui jai atmintin įsirėžė Žako Remiu veido išraiška.

„Aš pati kalta, kvaila buvo apie ką nors svajoti,— įtikinėjo save Teresė.— Dievas mane nubaudė".

Po to Teresė giedojo tiktai bažnyčioje ir tapo dar labiau užsidariusi.

Per pastaruosius dešimt metų Monika pavarė per dešimt jaunikių. Jos rankos prašė mero sūnūs, bankininkas,

gydytojas, vietos parduotuvių savininkai. Gerbėjų turėjo įvairaus amžiaus — nuo ką tik baigusių mokyklą jaunuolių iki respektabilių, klestinčių keturiasdešimt penkiasdešimt metų sulaukusių vyriškių. Tarp jų buvo turtingų ir vargšų, gražių ir baisių, išsilavinusių ir storžievių. Bet visi jie buvo pavaryti.

— Ko gi tau dar reikia? — klausdavo Monikos susirūpinęs tėvas.

— Kad jie visi labai nuobodūs, tėte. Ezas — tokia nyki vieta. Aš svajoju apie princą iš Paryžiaus.

Tėvas paklusniai išsiuntė ją į Paryžių, bet paskutinę akimirką sumanė pasiųsti su ja ir Teresę. Merginos apsistojo mažame Bua de Bulonės viešbutyje.

Seserys matė Paryžių skirtingai: Monika lankė labdaros vakarus, kviestinius pietus, tituluotų jaunuolių ji buvo kviečiama arbatos. Teresė apsilankė Invalidų namuose ir Luvre. Monika važinėjo į žirgų lenktynes Lonšame ir į šventinius renginius Malmezone. Teresė eidavo melstis į Dievo Motinos katedrą ir pasivaikščioti — ūksmingu takučiu palei Sen Marteno kanalą. Monika linksmindavosi pas „Maksimą" ir „Mulen Ruže", kol Teresė klajodavo krantine, stabčiodama prie knygynėlių ir gėlių kioskų, stovėdavo prie Sen Deni bazilikos. Teresei Paryžius suteikė didžiulį pasitenkinimą, tuo tarpu Monikos kelionė buvo nesėkminga.

Sugrįžusi namo, Monika pareiškė:

— Aš nesutikau tokio vyro, už kurio norėčiau ištekėti.

— Ir tavęs visiškai niekas nesudomino? — paklausė tėvas.

— Iš tikrųjų niekas. Buvo vienas jaunuolis, jis kvietė mane pavakarieniauti pas „Maksimą". Jo tėvas turi anglių kasyklų.

— Na, ir kaipgi jis? — smalsavo motina.

— Jis turtingas, gražus, gerai išauklėtas ir dėl manęs kraustosi iš proto.

— Ar jis prašė tavęs rankos?

— Kas dešimt minučių. Galiausiai man atsipyko jį matyti.

Apstulbusi motina įbedė į ją akis.

— Bet kodėl?

— Nes jis kalbėjo vien apie anglis: bitumines, gabalines, akmens anglis, rusvąsias anglis. Tai taip nuobodu, nuobodu, nuobodu.

Kitais metais Monika pasisakė vėl norinti keliauti į Paryžių.

— Susikrausiu daiktus,— tarė Teresė.

Monika papurtė galvą.

— Ne. Manau, kad bus geriau, jei šįkart važiuosiu viena.

Monika išvažiavo į Paryžių, o Teresė, likusi namie, kas rytą vaikščiodavo į bažnyčią ir melsdavosi, kad jos sesuo susirastų gražuolį princą. Ir štai kartą atsitiko stebuklas. Stebuklas, nes jis atsitiko ne kam nors kitam, o Teresei. Jis buvo vardu Raulis Žirardo.

Vieną sekmadienį jis atsidūrė toje bažnyčioje, kurią lankė Teresė, ir išgirdo ją giedant. Niekada nieko panašaus nebuvo girdėjęs ir davė sau žodį žūtbūt su ja susipažinti.

Ankstų pirmadienio rytą Teresė užėjo į miesto universalinę parduotuvę nusipirkti medžiagos sukniai, kurią ketino pasisiūti. Prie prekystalio stovėjo Raulis Žirardo. Jis pažvelgė į įėjusią Teresę ir visas nušvito:

— Jūsų balsas...

Suglumusi ji pasižiūrėjo į jį.

— Atleiskit?

— Aš girdėjau, kaip jūs vakar giedojot bažnyčioje. Puiku!

Jis buvo aukštas, gražus, protingomis žibančiomis tamsiomis akimis ir gražia geidulinga burna. Metų turėjo vos per trisdešimt, metais ar pora daugiau už Teresę.

Jo išvaizda taip pribloškė Teresę, kad iš susijaudinimo ji ėmė mikčioti. Žiūrėjo į jį akis pastačiusi ir jautė, kaip smarkiai daužosi jos širdis.

— D-dėkoju,— atsakė Teresė.— P-prašyčiau atkirpti m-man tris jardus muslino.

— Mielai,— nusišypsojo Raulis.— Prašom čionai.

Teresei staiga pasidarė labai sunku galvoti apie tai, ko ji čia atėjo. Galvojo vien apie tą jauną vyrą — apie malonią jo išvaizdą ir žavesį, nuo jo sklindantį vyriškumą.

Kai Teresei pagaliau pavyko šį tą išsirinkti ir Raulis suvyniojo pirkinį, ji išdrįso paklausti:

— Jūs... jūs čia neseniai, taip?

Žvilgtelėjęs į ją, jis nusišypsojo, ir Teresė visa suvirpėjo.

— Taip. Aš atvažiavau į Ezą vos prieš kelias dienas. Tai mano tetos parduotuvė, ir kadangi jai reikia pagalbos, ryžausi kurį laiką čia padirbėti.

„Kiek bus tas „kurį laiką"?" — pagalvojo Teresė.

— Privalote dainuoti profesionalioje scenoje,— pasakė Raulis.

Ji prisiminė, kokia buvo Remiu veido išraiška, kai jis pamatė ją. Ne, daugiau niekada neberizikuos.

— Dėkoju jums,— išlemeno Teresė.

Jį sujaudino jos sumišimas ir drovumas, ir jis pamėgino ją pašnekinti.

— Anksčiau man neteko būti Eze. Tai gražus miestukas.

— Taip,— murmleno Teresė.

— Jūs čia gimėte?

— Taip.

— Jums patinka čia?

— Taip.

Griebusi ryšulėlį, Teresė pabėgo.

Kitą dieną ji rado dingstį vėl nueiti į parduotuvę. Ji nemiegojo pusę nakties, vis svarstė, ką pasakys Rauliui.

„Džiaugiuosi, kad jums patiko Ezas..."

„Vienuolynas, kaip sakėte, buvo pastatytas keturioliktajame amžiuje..."

„Ar esate buvęs Sad Pol de Vanse? Ten yra žavinga bažnyčia..."

„Man labai patinka Monte Karlas, o jums? Kaip puiku, kad jis netoli nuo čia. Mudvi su seserim kartais nulipame Grand Kornišu ir einame į For Antuano teatrą. Ar esate girdėjęs apie jį? Tai didelis lauko teatras..."

„Ar žinote, kad Nica kadaise buvo vadinama Nikaja? Oi, jūs nežinojote? Taip, taip. Prieš daugelį metų ten gyveno graikai. Nicoje yra muziejus su urvinių žmonių, gyvenusių ten prieš tūkstantmečius, reliktais. Įdomu, ar ne?"

Teresė prikalbėjo dešimtis tokių frazių. Deja, vos įžengė į parduotuvę ir išvydo Raulį, viskas išdulkėjo jai iš gal-

vos. Ji tik spigino į jį akis, neįstengdama nė žodžio pratarti.

— *Bonjour*,— linksmai pasakė Raulis.— Džiaugiuosi vėl jus išvydęs, panele de Fos.

— *M-merci.*

Ji jautėsi esanti mulkė. „Man trisdešimt metų,— mąstė ji,— o elgiuosi kaip kvailutė mokinė. Gana".

Bet nieko negalėjo sau padaryti.

— Kaip galėčiau pasitarnauti šiandien?

— Aš... Man reikia dar muslino.

Šito jai reikėjo visų mažiausiai.

Ji žiūrėjo, kaip Raulis eina atnešti ritinio. Padėjęs jį ant prekystalio, ėmė matuoti.

Ji rengėsi sakyti „du", bet vietoj šio žodžio tarė:

— Jūs vedęs?

Pakėlęs į ją akis, jis meiliai nusišypsojo.

— Ne,— atsakė jis.— Tokios laimės dar neturėjau.

„Greit jos sulauksi,— pagalvojo Teresė.— Kai tik Monika grįš iš Paryžiaus".

Monika privalo pamilti tą žmogų. Jiedu tiesiog sukurti vienas kitam. Teresę užplūdo laimė vien pagalvojus, kaip Monika susipažins su Rauliu. Bus nuostabu, jeigu Raulis Žirardo taps jos sesers vyru.

Kitą dieną, kai Teresė ėjo pro parduotuvę, ją pastebėjęs Raulis išbėgo į gatvę.

— Laba diena, panele. Aš kaip tik ketinu daryti pertrauką. Ar nesutiktumėt išgerti su manimi puodelio arbatos, jei turite laiko?

— Aš... Taip, dėkui.

Jo buvimas tarsi atėmė jai žadą, tačiau Raulis elgėsi su ja nepaprastai maloniai. Jis kaip įmanydamas stengėsi, kad jai būtų lengva su juo, ir netrukus Teresė pasijuto pasakojanti tam nepažįstamajam tokius dalykus, kurių iki tol niekam neišsakydavo. Jie kalbėjosi apie vienatvę.

— Minioje jautiesi vienišas,— pasakė Teresė.— Žmonių jūroje jaučiuosi lyg sala.

— Aš suprantu,— nusišypsojo jis.

— Bet jūs tikriausiai tiek draugų turite.

— Pažįstamų. Draugų negali būti daug.

Ji kalbėjosi tarsi su savo atvaizdu. Valanda prabėgo

nepastebimai, ir jam reikėjo grįžti į darbą. Jiems jau pakilus eiti, Raulis paklausė:

— Gal sutiktumėt rytoj papietauti su manim?

Na, žinoma, jis labai geras. Teresė žinojo, kad nė vienas vyras negali susižavėti ja. Juo labiau toks gražuolis kaip Raulis Žirardo. Ji buvo įsitikinusi, kad jis geras visiems.

— Labai mielai,— atsakė Teresė.

Kai jie susitiko kitą dieną, Raulis linksmai pasakė:

— Šiandien aš nedirbu. Gal nuvažiuotume į Nicą, jei jūs nelabai užsiėmusi?

Jie važiavo Mojen Kornišu atviru jo automobiliu; žemai lyg stebuklingas kilimas plytėjo miestas. „Aš niekada nebuvau tokia laiminga",— mąstė Teresė atsilošusi sėdynėje. Ir tuojau kaltai prisiminė:— „Aš džiaugiuosi dėl Monikos".

Monika turėjo grįžti iš Paryžiaus kitą dieną. Raulis bus Teresės dovana seseriai. Ji ganėtinai blaiviai mąstė, todėl suvokė, jog tokie vyrai pasaulyje egzistuoja ne jai. Teresė jau nemažai prisikentėjo per gyvenimą ir senų seniausiai išmoko atskirti tikrovę nuo neįmanomų dalykų. Gražus vyras, sėdintis prie vairo greta jos, priklausė nepasiekiamoms svajonėms, apie tai ji nedrįso nė galvoti.

Atvažiavę į Nicą, jie papietavo „Negresko" viešbučio restorane „Le Šantekler". Valgiai buvo puikūs, bet paskui Teresė nė negalėjo prisiminti, ką valgiusi. Jai atrodė, jog šnekoms su Rauliu ir galo nebus. Jie tiek daug norėjo pasakyti vienas kitam. Jis buvo sąmojingas, žavus ir, atrodo, jam buvo įdomu su Terese — labai įdomu. Jį domino jos nuomonė apie viską, ir jis įdėmiai jos klausėsi. Jų pažiūros daugeliu atžvilgių sutapo. Jie tartum jautė vienas kitame gimininga sielą. Gal Teresė tarpais ir apgailestavo dėl to, kas turės įvykti, bet ryžtingai kratėsi tos minties.

— Ar nenorėtumėt ateiti pas mus rytoj pietų? Mano sesuo turi grįžti iš Paryžiaus. Norėčiau jus supažindinti su ja.

— Mielai, Terese.

Monikai kitą dieną sugrįžus namo, Teresė skubėjo ją pasitikti prie durų.

Nepaisydama savo ketinimo, ji negalėjo ištverti nepaklaususi:

— Na, ar sutikai Paryžiuje ką nors vertą dėmesio?

Užgniaužusi kvapą, ji laukė, ką atsakys sesuo.

— Vis tie patys nuobodūs vyrai,— pasakė Monika.

Na, štai, Viešpats ir nusprendė galutinai.

— Aš pakviečiau šiandien pietų vieną žmogų,— pasakė Teresė.— Manau, kad jis tau patiks.

„Niekas neturi žinoti, koks jis man svarbus",— pagalvojo Teresė.

Vakare, lygiai 7.30, į svetainę, kur jau buvo Teresė, Monika ir tėvai, tarno lydimas įžengė Raulis Žirardo.

— Tai mano mama, mano tėtė,— pristatė Teresė.— Ponas Žirardo.

— Labai malonu.

Teresė giliai įkvėpė oro:

— O čia — mano sesuo Monika.

— Labai malonu.

Monikos veidas nieko nerodė, išskyrus mandagumą.

Teresė žvilgtelėjo į Raulį, tikėdamasi, kad jis priblokštas Monikos grožio.

— Džiaugiuosi, galėdamas susipažinti.

Nieko, išskyrus mandagumą. Teresė stovėjo sulaikiusi kvapą, laukdama, kad tarp jų žybtelės jai pažįstamos kibirkštėlės. Bet Raulis žiūrėjo į Teresę.

— Šiandien jūs žavinga, Terese.

— Dėkoju jums,— užsiplieskusi raudoniu sumikčiojo ji.

Tą vakarą viskas virto aukštyn kojomis. Nebuvo jokio ženklo, kad imtų pildytis Teresės planas — suvesti draugėn Moniką ir Raulį, pasižiūrėti į jų vestuves, pamatyti jį kaip sesers vyrą. Neįtikėtina, bet visą savo dėmesį Raulis skyrė vien Teresei. Tarsi būtų pildęsis kažkoks nepaprastas sapnas. Ji jautėsi tapusi Pelene, tiktai ji buvo bjaurioji sesuo, ir princas išsirinko ją. Tuo buvo sunku patikėti, bet viskas tik taip ir atrodė, ir ji beviltiškai priešinosi Raulio žavesiui, nes negalėjo patikėti tuo, kas dedasi, ir bijojo dar kartą būti sužeista. Visus tuos metus ji slėpė savo jausmus, stengdamasi apsisaugoti nuo skaudaus nusivylimo. Ji ir dabar instinktyviai darė tą patį. Bet argi atsispirsi Rauliui?

— Aš girdėjau, kaip dainuoja jūsų duktė,— pasakė jis.— Ji — tiesiog stebuklas!

Teresė pasijuto raustanti.

— Jos balsas visiems patinka,— meiliai pasakė Monika.

Tai buvo svaiginantis vakaras. Tačiau visa, kas pikantiškiausia, dar buvo prieš akis.

Baigiant pietauti, Raulis, kreipdamasis į Teresės tėvus, pasakė:

— Jūsų puiki vila.

Tada jis pasisuko į Teresę.

— Gal parodytumėt man sodą?

Teresė nukreipė žvilgsnį į Moniką, stengdamasi įžvelgti jos jausmus, bet Monikos veidas atrodė kuo abejingiausias.

„Tikriausiai ji akla ir kurčnebylė",— pagalvojo Teresė.

Tuomet ji prisiminė visas Monikos keliones į Paryžių, Kanus ir Sen Tropezą, puikiojo princo paieškas — princo, kurio ji taip ir nesutiko.

„Vadinasi, ne vyrai dėl to kalti. Tai tik jos kaltė. Ji pati nežino, ko nori".

— Mielai,— atsakė Teresė, pasisukdama į Raulį.

Išėjus į lauką, ji neištvėrė nepaklaususi:

— Ar jums patiko Monika?

— Ji labai miela,— atsakė Raulis.— Dabar paklauskite, ar man patinka jos sesuo.

Ir apkabinęs jis pabučiavo ją.

Teresė niekada nebuvo patyrusi tokių jausmų. Virpėdama jo glėbyje, ji galvojo: „Dėkoju tau, Viešpatie. Kokia aš dėkinga tau"

— Ar papietausi su manim rytoj vakare? — paklausė Raulis.

— Taip,— atsiduso Teresė.— Taip, žinoma.

Seserims likus vienoms, Monika pasakė:

— Atrodo, kad tu iš tikrųjų jam patinki.

— Atrodo, kad taip,— sumišusi atsakė Teresė.

— O jis tau?

— Taip.

— Na, ką gi, žiūrėk, sese,— nusijuokė Monika.— Nepamesk galvos.

„Jau vėlu,— bejėgiškai mąstė Teresė,— per vėlu".

Po to vakaro Raulis ir Teresė visas dienas leido kartu. Monika paprastai juos lydėdavo. Jie trise vaikštinėdavo Nicos gatvėmis ir paplūdimiais, pramogaudavo pakopiniuose, panašiuose į vestuvių tortus, viešbučiuose. Jie pietavo žavingame bistro Kap d'Antibuose ir aplankė Matiso koplyčią Vanse. Jie vakarieniavo Šato de la Ševr d'Or ir pasakiškoje Sen Mišel La Fermoje. Kartą penktą valandą ryto jie trise išsirengė į kaimiškąją turgavietę, įsikūrusią Monte Karlo gatvėse, ir prisipirko ką tik iškeptos duonos, vaisių bei daržovių.

Sekmadieniais, kai Teresė giedodavo bažnyčioje, Raulis ir Monika ateidavo pasiklausyti, o po to Raulis, apkabinęs Teresę, kalbėdavo:

— Tu — tikras stebuklas. Klausyčiausi tavo giedojimo iki pat mirties.

Raulis pasipiršo jai praėjus keturioms savaitėms po jų susipažinimo.

— Esu tikras, kad panorėjusi tu kiekvieną galėtum pavergti,— pasakė Raulis,— bet jausiuosi labai pagerbtas, jei iš visų vyrų išsirinksi mane.

Teresė pašiurpo, pamaniusi, kad jis šaiposi iš jos, bet jai dar nieko nespėjus pasakyti jis tęsė:

— Brangioji, turiu prisipažinti, jog esu turėjęs daug moterų, bet tu — visų jautriausia, visų talentingiausia, visų geriausia...

Kiekvienas jo ištartas žodis skambėjo jai kaip muzika. Norėjosi juoktis, verkti. „Kokia aš laiminga,— mąstė ji,— galėdama mylėti ir būti mylima".

— Ar sutinki tapti mano žmona?

Jos žvilgsnis buvo iškalbingesnis už kokį nors atsakymą.

Rauliui išėjus, Teresė tekina nubėgo į biblioteką, kur motina, tėvas ir sesuo gėrė kavą.

— Raulis man pasipiršo.

Spindintis jos veidas buvo beveik gražus.

Apstulbę tėvai žiūrėjo į ją. Prabilo Monika:

— Terese, ar esi tikra, kad jis neturi savanaudiškų tikslų?

Tai panėšėjo į antausį.

— Aš nenoriu tavęs įžeisti,— tęsė Monika,— bet viskas klostosi kažkaip per greitai.

Teresė tikrai neketino leisti, kad kas nors aptemdytų jos laimę.

— Aš suprantu, kad tu nori apsaugoti mane,— pasakė ji seseriai,— bet Raulis turi pinigų. Tėvas paliko jam nedidelį palikimą, be to, jis nesibijo darbu pelnytis duoną.

Paėmusi seserį už rankos, ji maldaujamai prašneko:

— Prašau, Monika, pasidžiauk su manim. Niekada nemaniau, kad man bus lemta tai patirti. Aš tiesiog mirštu iš laimės.

Ir visi trys ėmė glėbesčiuoti ją, kalbėti, kaip jie džiaugiasi dėl jos, paskui susijaudinę ėmė aptarinėti, kaip rengsis vestuvėms.

Ankstų kitos dienos rytą Teresė bažnyčioje atsiklaupusi meldėsi:

„Dėkoju Tau, Viešpatie. Dėkoju Tau už man suteiktą laimę. Padarysiu viską, kad būčiau verta Tavo ir Raulio meilės. Amen".

Lyg sparnus įgijusi Teresė nulėkė į universalinę parduotuvę ir tarė:

— Būkit toks malonus, pone, norėčiau išsirinkti medžiagą vestuvinei sukniai.

Raulis juokdamasis apkabino ją.

— Tu būsi žavinga nuotaka.

Ir Teresė neabejojo, kad jis kalba nuoširdžiai. Tai buvo panašu į stebuklą.

Vestuvių ceremonija turėjo įvykti po mėnesio miesto bažnyčioje. Suprantama, Monika bus pamergė.

Penktadienį, penktą valandą vakaro, Teresė šnekėjosi su Rauliu paskutinį kartą. Šeštadienį, pusę pirmos, kai Teresė stovėjo bažnyčios zakristijoje laukdama jau trisdešimt minučių vėluojančio Raulio, prie jos priėjo kunigas. Paėmęs ją už rankos, pasivėdėjo į šalį, ir Teresė nu-

stebo pastebėjusi, kaip jis jaudinasi. Jos širdis neramiai suspurdėjo.

— Kas? Kas atsitiko? Kas nors Rauliui?

— Ak, mano vaikeli,— prašneko kunigas,— mano vargše, mano brangioji Terese.

Ją apėmė panika.

— Kas atsitiko, tėve? Nagi, sakykit!

— Aš ką tik gavau žinią. Raulis...

— Nelaimingas atsitikimas? Jis sužeistas?

— Šiandien, anksti rytą, Žirardo išvyko iš miesto.

— Jis išvažiavo? Tikriausiai atsitiko kažkas neatidėliotina, kas privertė jį...

— Jis išvažiavo su tavo seserimi. Juos matė sėdančius į Paryžiaus traukinį.

Viskas ėmė suktis jai prieš akis. „Ne,— pagalvojo Teresė.— Tik nepargriūti. Negaliu apsigėdinti Viešpaties akivaizdoje".

Ji tik miglotai prisiminė, kas įvyko vėliau. Tartum kažkur iš tolių girdėjo, kaip kunigas kažką pranešė susirinkusiems svečiams ir bažnyčioje kažkodėl sušurmuliavo.

Apkabinusi savo dukterį, Teresės motina pasakė:

— Vargšė Teresė. Kaip tikra sesuo galėjo taip žiauriai pasielgti? Tai baisu.

Bet Teresė ūmai nusiramino. Ji žinojo, ką turi daryti.

— Nesijaudink, mama. Aš nekaltinu Raulio, kad jis pamilo Moniką. Kiekvienam būtų taip atsitikę. Privalėjau žinoti, kad nė vienas vyras niekada nepamils manęs.

— Tu neteisi,— su ašaromis akyse pasakė tėvas.— Tu verta dešimties monikų.

Bet jis per vėlai apgailestavo.

— Dabar aš noriu namo.

Jie nuėjo per minią. Susirinkusieji bažnyčioje prasiskyrė, duodami kelią, ir tylėdami žvelgė jiems įkandin.

Kai jie grįžo į vilą, Teresė tyliai pasakė:

— Prašau jus, nesijaudinkit dėl manęs. Pažadu, kad viskas bus kuo puikiausiai.

Paskui ji užkopė į tėvo kambarį ir pasiėmusi skustuvą persipjovė venas.

12 SKYRIUS

Atsimerkusi Teresė išvydo prie savo lovos jų šeimos gydytoją ir miestelio kunigą.

— Ne! — suklykė ji.— Aš nenoriu grįžti. Aš noriu numirti. Leiskite man numirti!

— Savižudybė — mirtina nuodėmė,— pasakė kunigas.— Gyvybę tau suteikė Viešpats, Terese, ir tik jis sprendžia, kada ji turi užgesti. Esi jauna. Tau dar taip ilgai gyventi!

— Kam? — raudojo Teresė.— Kad dar kentėčiau? Aš nebepakelsiu to skausmo. Daugiau nebegaliu.

— Kristus kentėjo ir mirė dėl mūsų,— maloniai pasakė kunigas.— Nenusigręžk nuo jo.

Daktaras apžiūrėjo Teresę:

— Tau reikia pailsėti. Jau pasakiau tavo motinai, kad kurį laiką tau taikytų lengvą dietą.— Daktaras pagrasino jai pirštu.— Ir nieku gyvu nevartoti skustuvų.

Kitą rytą Teresė šiaip taip atsikėlė iš lovos. Kai atėjo į svetainę, motina sunerimusi paklausė jos:

— Kodėl atsikėlei? Daktaras sakė tau...

— Man reikia į bažnyčią,— sutvirtėjusiu balsu atsakė Teresė.— Turiu pasikalbėti su Dievu.

Padvejojusi motina pasisiūlė:

— Aš eisiu su tavim.

— Ne, aš turiu nueiti viena.

— Bet...

— Tenueis,— linktelėjo tėvas.

Jie sekė akimis iš namų einančią bejausmę figūrą.

— Kas jai bus? — prislėgtu balsu prašneko motina.

— Vienas Dievas žino.

Ji įžengė į pažįstamą bažnyčią ir nuėjusi prie altoriaus atsiklaupė.

— Atėjau į Tavo šventovę, Viešpatie, kai ką tau pasakyti. Aš niekinu Tave. Niekinu Tave už tai, kad pasirūpinai, jog gimčiau bjauri. Niekinu Tave už tai, kad mano seseriai Tu suteikei grožį. Niekinu Tave už tai, kad Tu leidai jai atimti iš manęs vienintelį žmogų, kurį aš mylėjau. Aš spjaunu į Tave.

Paskutinius žodžius ji ištarė taip garsiai, kad daugelis parapijiečių atsigręžė į ją. Jie tylomis stebėjo, kaip ji atsikėlė ir svyruodama išėjo iš bažnyčios.

Teresė niekada nebūtų patikėjusi, kad gali būti taip skaudu. Skausmas buvo nepakeliamas. Ji neįstengė galvoti apie ką nors kita. Negalėjo nei valgyti, nei miegoti. Pasaulis atrodė jai apgaubtas rūko ir kažkoks nutolęs. Galvoje lyg filmo kadrai šmėsčiojo prisiminimų nuotrupos.

Ji prisiminė tą dieną, kai drauge su Rauliu ir Monika vaikštinėjo Nicos paplūdimiu.

— Šiandien tokia graži diena, kad būtų galima išsimaudyti,— pasakė Raulis.

— Aš mielai, bet Teresė nemoka plaukti.

— Neprieštarausiu, jei išsimaudysite dviese, o aš palauksiu jūsų viešbutyje.

Ji taip džiaugėsi, kad Raulis ir Monika pagaliau rado bendrą kalbą.

Jie pietavo mažutėje užeigoje netoli Kanjeso.

— Šiandien labai geri omarai,— tarė metrdotelis.

— Aš paragausiu,— atsiliepė Monika.— O vargšei Teresei negalima. Nuo moliuskų ją pykina.

Sen Tropezas.

— Kaip seniai nejodinėjau. Namie jodinėdavau kas rytą. Ar nori pajodinėti drauge su manim, Terese?

— Bijau, kad man nieko neišeis, Rauli. Aš...

— Aš mielai pajodinėčiau,— pasakė Monika.— Labai mėgstu jodinėti.

Jų nebuvo visą rytą.

Būtų galima prisiminti šimtus tokių akimirkų, bet tada ji tiesiog jų nepastebėdavo. Nematydavo jų, nes nenorėdavo matyti nei jų susižvalgymo, nei nekalto rankų susilietimo, nei šnabždesio, nei juoko.

„Kaip galėjau būti tokia kvaila?"

Naktį, kai Teresei pagaliau pavykdavo užsnūsti, ją kamuodavo sapnai. Kas kartą ji sapnuodavo vis kitą sapną, bet visi jie būdavo vienodi.

Raulis ir Monika nuogi važiuoja traukiniu, jie mylisi, o traukinys dunda virš gilaus kanjono, tiltas griūva, ir visi važiuojantys traukiniu skrieja į mirties glėbį.

Raulis ir Monika nuogi lovoje, viešbučio numeryje. Raulis numeta cigaretę, kambaryje įsiplieskia liepsna, ir jie abu sudega. Teresė nubunda nuo jų riksmų.

Raulis ir Monika krinta nuo kalno, skęsta upėje, žūva sudužus lėktuvui.

Sapnai visuomet būdavo skirtingi.

Sapnai visuomet būdavo vienodi.

Teresės motina ir tėvas iš nevilties nežinojo, ko griebtis. Duktė jų akivaizdoje geso, bet jie niekuo negalėjo jai padėti. Ir staiga Teresė ėmė valgyti. Ji be paliovos valgė. Atrodė, kad niekada nepasisotins. Ji greit atgavo savąjį svorį ir vis dar taisėsi, kol visai sustorėjo.

Kai tėvas su motina mėgindavo pašnekinti ją apie jos kančias, ji atsakydavo:

— Aš jaučiuosi puikiai. Nesirūpinkit manimi.

Teresė ir toliau gyveno taip, lyg nieko nebūtų atsitikę. Ji eidavo į miestą pirkinių, viską darydavo kaip anksčiau. Kasdien vakarieniaudavo su tėvu ir motina, skaitydavo arba siūdavo. Tarsi apsupo save nematoma tvirtove, į kurią tvirtai pasiryžo nieko nebeįsileisti. „Dabar nė vienas vyras nebenorės pažvelgti į mane. Niekada".

Iš šalies žiūrint, atrodė, kad Teresei viskas klostosi kuo puikiausiai. Tačiau ji jautėsi atsidūrusi beviltiškos vienatvės bedugnėje. Net tarp žmonių būdama jausdavosi taip, tarsi sėdėtų visiškai viena tuščiame vienišo namo kambaryje vienišame pasaulyje.

Praėjo ne ką daugiau kaip metai nuo to laiko, kai Raulis pametė Teresę. Jos tėvas rengėsi važiuoti į Avilą.

— Turiu ten reikalų,— pasakė jis Teresei,— bet paskui būsiu laisvas. Kodėl negalėtum nuvažiuoti su manim? Avila — žavingas miestas. Tau praverstų šiek tiek atitrūkti nuo namų.

— Ne, dėkui, tėte.

Dėbtelėjęs į žmoną, jis atsiduso:

— Na, ką gi, gerai.

Į svetainę įėjo tarnas.

— Prašom atleisti, panele Fos. Ką tik atėjo laiškas jums.

Teresė dar nespėjo atplėšti voko, ir ją nusmelkė neaiški bloga nuojauta.

Laiške buvo parašyta:

„Terese, mieloji mano Terese!

Dievas mato, kad neturiu teisės vadinti tavęs „mieląja", taip niekšiškai pasielgęs su tavimi. Prisiekiu atlyginti savo kaltę, net jeigu tam prireiktų viso mano gyvenimo. Nežinau, nuo ko pradėti.

Monika pabėgo, palikusi mane su dviejų mėnesių mūsų dukryte. Tiesą pasakius, atsidusau su palengvėjimu. Turiu prisipažinti, kad nuo tos dienos, kai palikau tave, mano gyvenimas virto pragaru. Pats negaliu suprasti, kodėl taip pasielgiau. Mane lyg pavergė kažkokie stebuklingi Monikos kerai, nors iš pat pradžių supratau daręs baisią klaidą. Aš visada mylėjau tik tave. Dabar suprantu galėsiąs rasti laimę tik su tavimi. Kai gausi mano laišką, aš jau būsiu pakeliui pas tave.

Aš myliu ir visada mylėjau tave, Terese. Vardan viso mudviejų su tavim gyvenimo prašau, kad atleistum man. Aš noriu..."

Daugiau ji nebegalėjo skaityti. Mintis, kad jai vėl reikės pamatyti Raulį su kūdikiu — jo ir Monikos kūdikiu,— jai atrodė neįsivaizduojama, įžeidžiama.

Isteriškai sviedusi laišką, ji sukliegė:

— Privalau išvažiuoti iš čia. Šiandien. Tuojau pat. Prašau... Maldauju!

Tėvas neįstengė jos nuraminti.

— Jeigu Raulis atvažiuos čionai,— pasakė tėvas,— tau derėtų bent pasišnekėti su juo.

— Ne! Aš užmušiu jį vos pamačiusi.— Apsipylusi ašaromis, ji griebė tėvą už rankos.— Pasiimk mane drauge,— ėmė maldauti.

Būtų bet kur važiavusi, kad tik pabėgtų iš čia.

Ir tą patį vakarą Teresė su tėvu išvyko į Avilą.

Teresės tėvą gniuždė dukters sielvartas. Šiaip jis nebuvo gailiaširdis, bet pastaraisiais metais ėmė labai gerbti Teresę, žavėjosi jos ištverme. Ji oriai atlaikydavo mies-

telio gyventojų žvilgsnius ir niekada neaimanuodavo. Jis jautėsi esąs bejėgis, nesugebąs palengvinti jos kančios.

Prisiminęs, kokią paguodą Teresei kadaise teikdavo bažnyčia, atvažiavus į Avilą, jis pasakė:

— Vietos kunigas tėvas Berendas — senas mano bičiulis. Gal jis kaip nors padėtų tau. Pasikalbėk su juo.

— Ne.

Ji nebenorėjo turėti jokių ryšių su Viešpačiu.

Teresė liko viešbučio numeryje viena, kol tėvas tvarkė reikalus. Jam sugrįžus, ji tebesėdėjo ant kėdės abejingai įsistebeilijusi į sieną.

— Prašau tavęs, Terese, pasišnekėk su tėvu Berendu.

— Ne.

Jį ėmė neviltis. Ji nenorėjo eiti iš numerio ir atsisakė grįžti į Ezą.

Kunigas pats atėjo pas Teresę, tai buvo paskutinė viltis.

— Jūsų tėvas sako, kad anksčiau jūs reguliariai eidavote į bažnyčią.

Teresė pažiūrėjo nugeibusiam kunigui į akis ir šaltai atsakė:

— Bažnyčia manęs nebedomina. Ji neturi ko man pasiūlyti.

— Bažnyčia kiekvienam turi ką pasiūlyti, mano vaike,— šypsodamasis pasakė tėvas Berendas.— Bažnyčia teikia mums vilties ir švajonių...

— Svajonių aš soti per akis. Man jau gana.

Suėmęs jos rankas savo plonais pirštais, jis atkreipė dėmesį į skustuvo paliktus ant jos riešų baltus randus tarsi senus blėstančius prisiminimus.

— Viešpats tuo netiki. Pasikalbėk su Juo, ir Jis pats tau pasakys.

Teresė tebesėdėjo įbedusi žvilgsnį į sieną ir, atrodė, net nepastebėjo, kada kunigas išėjo iš kambario.

Kitą rytą Teresė įžengė bažnyčios skliautų vėsumon ir kone iškart pajuto, kaip ją užplūdo pažįstamas, seniai pamirštas susitaikymo jausmas. Paskutinį kartą ji atėjo į bažnyčią išrėžti Viešpačiui savo prakeiksmų. Ją smaugė baisi gėda. Ją nuvylė jos pačios silpnumas. Viešpats jos neišdavė.

— Atleisk man,— sušnibždėjo ji.— Aš nusidėjau. Gyvenau su neapykanta širdyje. Padėk man. Prašau Tavęs, padėk man.

Pakėlusi akis, ji išvydo tėvą Berendą. Kai Teresė baigė melstis, jis nusivedė ją į savo kabinetą už zakristijos.

— Nežinau, ką man daryti, tėve. Daugiau niekuo nebetikiu. Aš praradau tikėjimą.

Jos balsas buvo kupinas nevilties.

— O ar tu tikėjai anksčiau?

— Taip. Labai.

— Tuomet tu ir dabar tiki, mano vaike. Tikėjimas neišnyksta. Išnyksta visa kita.

Tą dieną jie kalbėjosi kelias valandas.

Vakare Teresė grįžo į viešbutį.

— Man reikia grįžti į Ezą,— pasakė jai tėvas.— Ar tu pasirengusi važiuoti?

— Ne, tėte. Leisk man bent kiek pasilikti čia.

Jis dvejojo.

— Ar tau nieko nenutiks?

— Ne, tėte. Pažadu tau.

Po to Teresė ir tėvas Berendas susitikdavo kasdien. Dvasininkas nuoširdžiai mylėjo Teresę. Po negražia tos apkūnios moters išvaizda jis įžvelgė gražią nelaimingą jos sielą. Jis kalbėjo apie Dievą, apie visatą, apie gyvenimo prasmę, ir lėtai, beveik prieš savo valią Teresė vėl ėmė atgauti ramybę. Kartą tėvas Berendas pasakė tai, į ką gyvai atsiliepė jos širdis.

— Mano vaike, jeigu tu praradai tikėjimą šiuo pasauliu, patikėk kitu. Patikėk tuo pasauliu, kuriame tavęs laukia Jėzus.

Pirmą kartą nuo neįvykusių jos vestuvių dienos Teresė vėl pajuto ramybę ir susitaikymą su bažnyčia, kuri ir vėl tapo jos prieglobsčiu. Bet reikėjo galvoti apie ateitį.

— Aš neturiu kur eiti.

— Galėtum grįžti namo.

— Ne. Aš niekada negalėčiau grįžti, niekada negalėčiau susitikti su Rauliu. Nežinau, ką man daryti. Aš noriu pasislėpti, o slėptis nėra kur.

Tėvas Berendas ilgai tylėjo, pagaliau tarė:

— Galėtum pasilikti čia.

Šiek tiek nustebusi ji apsižvalgė aplinkui.

— Čia?

— Netoliese yra cistersių vienuolynas.— Šiek tiek palinkęs į priekį, jis tęsė.— Aš papasakosiu tau apie jį. Tai — ypatingas pasaulis, kurio gyventojos paskyrė savo gyvenimą Viešpačiui. Tai vieta, kurioje viešpatauja ramybė ir taika.

Teresę apėmė įkvėpimas.

— Tai puiku.

— Bet aš privalau perspėti tave. Vienuolyno regula yra viena iš griežčiausių pasaulyje. Tos, kurias tenai priima, duoda celibato, tylėjimo ir paklusnumo įžadus. Įžengusios į vienuolyną, lieka tenai amžiams.

Tie žodžiai privertė Teresę virpėti.

— Niekada neįsigeisiu išeiti iš vienuolyno. Kaip tik to aš ir ieškojau, tėve. Aš niekinu pasaulį, kuriame gyvenu.

Bet tėvas Berendas vis dar nerimavo. Jis žinojo, kad Teresės laukia gyvenimas, visiškai nepanašus į ankstesnį.

— Iš ten nebus įmanoma sugrįžti.

— Aš nenorėsiu sugrįžti.

Ankstų kitos dienos rytą tėvas Berendas nuvedė Teresę į vienuolyną, kad ši susipažintų su garbiąja motina Betina. Jis išėjo palikęs jiedvi vienas.

Vos peržengusi vienuolyno slenkstį, Teresė liovėsi abejojusi. „Pagaliau,— džiūgavo jos širdis.— Pagaliau".

Pasišnekėjusi su abate, ji nedelsdama paskambino motinai su tėvu.

— Aš taip jaudinausi,— pasakė motina.— Kada tu sugrįši namo?

— Aš jau namie.

Įšventinimo apeigas atliko Avilos vyskupas.

— Viešpatie, mūsų Kūrėjau, palaimink savo vergę, kad suteiktum jai jėgų šventosios doros kelyje ir sutvirtintum jos tikėjimą bei ištikimybę Tau.

— Mūsų Viešpaties Jėzaus Kristaus dėlei aš išsižadu šio pasaulio karalystės ir visų žemiškųjų džiaugsmų,— atsakė Teresė.

Vyskupas peržegnojo ją kryžiumi.

— Tu susižadi su Dievo Tėvo sūnumi Jėzum Kristum. Tvirtinu šią sąjungą Šventosios Dvasios antspaudu ir skel-

biu tave Viešpaties Sužadėtine. Ir tu pelnysi Dangaus Karalystę ištikimybe savo Viešpačiui per amžių amžius.— Vyskupas atsistojo.— Dieve, Visagalis Tėve, mūsų Kūrėjau, kuris teikeisi pasirinkti ją sužadėtine tarytumei Šventą Mariją, Jėzaus Kristaus, Mūsų Viešpaties, Motiną — *ad beatae Mariae, matris Domini nostri, Jesu Christi, consortium* — tešviečia Tavo vardas. Viešpaties ir Jo angelų akivaizdoje laiminu tave, kad išsaugotum tyrumą, dorą, kantrybę vykdyti savo paskirtį, mylėti Viešpatį ir gėrį, nes tavęs laukia didžiulis atpildas Danguje — amžinojoje Kristaus, Mūsų Viešpaties, Karalystėje. Teįkvėps Viešpats tau jėgų, kai jos išseks, tepaguos Jis tave ir vadovaus geriems tavo darbams, teparodys tau Viešpats tikrąjį kelią. Amen.

Ir štai dabar, po trijų dešimčių metų, gulėdama miške ir žiūrėdama į kopiančią dangumi saulę, sesuo Teresė mąstė: „O juk aš atėjau į vienuolyną anaiptol ne todėl, kad troškau priartėti prie Viešpaties. Aš troškau pabėgti nuo šio pasaulio. Ir Viešpats viską perskaitė mano širdyje".

Jai buvo šešiasdešimt, ir pastarieji trisdešimt metų buvo laimingiausi jos gyvenime. Ir šit ji nelauktai vėl atsidūrė pasaulyje, nuo kurio bėgo. Jos protui darėsi kažkas negera.

Ji prarado realybės jausmą. Keistai susipynė praeitis ir dabartis. „Kodėl man taip darosi? Kokį išmėginimą Viešpats man siunčia?"

13 SKYRIUS

Žygis seseriai Meganai atrodė įdomi kelionė. Ji pati stebėjosi, kaip stulbinančiai greit apsiprato su naujais aplinkos vaizdais ir garsais.

Jos palydovai jai atrodė žavūs. Ampara Chiron buvo stipri moteris. Niekuo nenusileisdama abiem vyriškiams, podraug ji buvo labai moteriška.

Feliksas Karpijas — augalotas, su rausvoka barzda ir randu — atrodė draugiškas ir malonus.

Bet ryškiausia asmenybė iš jų Meganai atrodė Chaimė Miras. Jame slypėjo kažkokia nenugalima jėga, nepalau-

žiamas atsidavimas savo įsitikinimams — panašus į tą vienuolišką tikėjimą vienuolyne.

Vos prasidėjus jų kelionei, Chaimė, Ampara ir Feliksas nešė ant pečių miegamuosius maišus ir šautuvus.

— Duokit man nešti kokį nors maišą,— pasisiūlė Megana. Chaimė Miras nustebęs pasižiūrėjo į ją.

— Gerai, seserie,— gūžtelėjęs pečiais, atsakė jis ir padavė jai maišą.

Pasirodo, jis buvo sunkesnis, negu Megana spėjo, bet ji nesiskundė. „Kol būsime drauge, kartu su jais pakęsiu visus sunkumus".

Meganai atrodė, kad jie, klupinėdami tamsoje, kliūdami už krūmokšnių, kandžiojami vabzdžių, lydimi tik mėnesienos, rodančios jiems kelią, eina jau visą amžinybę.

„Kas jie tokie? — suko sau galvą Megana.— Kodėl juos persekioja?" Kadangi Megana su vienuolėmis taip pat buvo persekiojama, ji jautėsi labai panašiai, ir tai artino ją su tais žmonėmis.

Jie beveik nesikalbėjo, bet retsykiais tarsteldavo vienas kitam kokį mįslingą žodį.

— Ar Valjadolide viskas parengta?

— Taip, Chaime. Rubijas su Tomu pasitiks mus prie banko per bulių kautynes.

— Gerai. Pasakykit Largui Kortesui, kad lauktų mūsų. Bet neminėkit skaičiaus.

— Supratau.

„Kas tokie tie Largas Kortesas, Bubijas ir Tomas? — galvojo Megana.— Kas turi atsitikti per bulių kautynes ir kuo čia dėtas bankas?" Ji vos nepaklausė, bet laiku susizgribo. „Vargu ar jiems patiks, jei daug klausinėsiu".

Prieš aušrą jie pajuto, kaip iš apačios, iš slėnio, padvelkė dūmai.

— Luktelėkit čia,— sušnibždėjo Chaimė.— Kad man nė garso.

Jie stebėjo, kaip pasiekęs miško pakraštį, jis dingo iš akių.

— Kas čia? — paklausė Megana.

— Tylėk! — sušnypštė Ampara Chiron. Po penkiolikos minučių Chaimė Miras grįžo.

— Kareiviai. Mes juos apeisim.

Sugrįžę pusę mylios atgal, jie atsargiai išėjo mišku į kaimo keliuką.

Prieš juos plytėjo kaimo kraštovaizdis, tvyrojo ką tik nušienautos žolės ir prisirpusių vaisių kvapai.

Megana nesitvėrė iš smalsumo.

— Kodėl kareiviai jūsų ieško? — paklausė ji.

— Na, tarkime, kad mūsų pažiūros šiek tiek skiriasi,— pasakė Chaimė Miras.

Ir ji gavo pasitenkinti tuo atsakymu. „Kol kas",— pagalvojo ji, pasiryžusi sužinoti apie tą žmogų daugiau.

Po pusvalandžio jie pasiekė nuošalią laukymę tarp miškų, ir Chaimė pasakė:

— Saulė patekėjo. Pabūsim čia iki tamsos.— Jis pažvelgė į Meganą.— Šiąnakt mums reikės paėjėti greičiau.

— Gerai,— linktelėjo ji.

— Chaimė išdėliojo miegamuosius maišus.

— Paimk manąjį, seserie,— pasakė Feliksas Karpijas.— Aš pripratęs miegoti ant žemės.

— O kaipgi jūs? — prašneko Megana.— Aš negaliu...

— Dėl Dievo meilės,— nutraukė ją Ampara.— Lįsk į maišą. Mes nenorim, kad tu žadintum mus, rėkdama dėl tų prakeiktų vorų.

Jos balse Megana pajuto nesuprantamą priešiškumą.

Daugiau nieko nesakydama Megana šmurkštelėjo į maišą. „Ko gi ji pyksta?" — stebėjosi ji.

Megana žiūrėjo, kaip Chaimė Miras, išvyniojęs savo miegamąjį maišą netoliese jos, įlindo į jį. Ampara Chiron atsigulė prie jo. „Viskas aišku",— pagalvojo Megana.

Chaimė pasižiūrėjo į Meganą:

— Verčiau pamiegotum. Mūsų laukia ilgas kelias,— pasakė jis.

Megana nubudo nuo keistų garsų. Tarsi kas būtų dejavęs nuo nepakeliamo skausmo. Nerimo pagauta ji atsisėdo. Garsas sklido iš ten, kur gulėjo Chaimė. „Tikriausiai jis labai serga",— pirmiausia pagalvojo ji.

Dejonė darėsi garsesnė, paskui ji išgirdo Amparos Chiron balsą: „O taip, taip... nesustok, *querido*. Smarkiau! Štai taip! Taip!.. taip!.."

Megana plykstelėjo. Ji mėgino užsikimšti ausis, kad negirdėtų tų garsų, bet nieko nepadėjo. Ir ji įsivaizdavo esanti Amparos Chiron vietoje.

Megana tuojau persižegnojo ir pradėjo melstis: „Atleisk man, Viešpatie. Tekrypsta mano mintys tik į tave vieną, tebūnie mano širdis pilna tiktai Tavęs, nes ji rado tavyje gerumo šaltinį".

O dejonės nesiliovė. Pagaliau, kai Megana pajuto nebegalinti ilgiau to ištverti, jos nuščiuvo. Bet dabar kas kita nebeleido jai užmigti. Miškas aplinkui buvo pilnas garsų. Jie susiliejo į nedarnią kakofoniją — čiulbėjo paukščiai, čirškė žiogai, erzeliavo maži žvėreliai ir kimiai riaumojo stambesni žvėrys. Megana jau buvo atpratusi nuo triukšmingo aplinkinio pasaulio. Su liūdesiu ji prisiminė vienuolyno tylą. Nustebo pasijutusi, jog ilgisi našlaičių prieglaudos. Tos baisios, bet nuostabios našlaičių prieglaudos...

14 SKYRIUS

Avila, 1957

Ją vadindavo Audra.

Ją vadindavo Mėlynakiu kipšiuku.

Ją vadindavo Nepakenčiamąja Megana.

Jai buvo dešimt metų.

Pamesta prie durų fermeriui ir jo žmonai, o šie neįstengė auginti jos, ji pateko į prieglaudą nuo pat kūdikystės.

Prieglauda — tai paprastas dviejų aukštų baltas namas Avilos pakraštyje, skurdžiausiame miesto rajone netoli nuo Plasa de Santo Visentės. Jo šeimininkė buvo Mersedesė Ancheles, panaši į amazonę staigaus būdo moteris, tačiau po tuo staigumu slypėjo širdies šiluma savo auginiams.

Megana skyrėsi nuo visų kitų vaikų. Šviesiaplaukė, giedrų mėlynų akių, ji atrodė lyg svetimšalė tarp tamsiaplaukių ir tamsiaakių vaikučių. Bet nuo kitų ji skyrėsi ne vien išvaizda. Ji buvo per daug savarankiškas vaikas visų vadeiva ir kurstytoja. Kad ir kas atsitikdavo prieglaudoje, Mersedesė Ancheles galėdavo neabejoti — sukurščiusi bus Megana.

Nebe vienus metus Megana vadovaudavo maištams prieš prastą maitinimą, stengdamasi suburti vaikus į sąjungą; ji sugalvodavo išradingų būdų, kaip kamuoti auklėtojas, kelis kartus mėgino surengti bėgimą iš prieglau-

dos. Savaime suprantama, kad Megana turėjo nepaprastai didelį autoritetą tarp vaikų. Daugelis iš jų buvo vyresni už ją, bet visi pripažino ją lydere. Ji turėjo įgimtą vadovės talentą. Jaunesnieji vaikai mėgdavo klausytis Meganos pasakojimų. Ji buvo nepaprastai lakios vaizduotės.

— Kas buvo mano tėvai, Megana?

— Tavo tėvas buvo sumanus vagis, brangenybių specialistas. Vieną naktį jis pro stogą įsigavo į viešbutį, norėdamas pavogti garsios artistės briliantą. Ir štai tuo metu, kai jau rengėsi dėtis jį į kišenę, artistė atsibudo. Ji įjungė šviesą ir išvydo jį.

— Ji iškvietė policiją?

— Ne. Jis buvo labai gražus.

— Kas gi tada nutiko?

— Jie įsimylėjo vienas kitą ir susituokė. Paskui gimei tu.

— Tai kodėl jie išsiuntė mane į prieglaudą? Argi jie nemylėjo manęs?

Tai visuomet būdavo sunkiausia.

— Žinoma, jie mylėjo tave. Bet... bet... jie slidinėjo Šveicarijoje ir žuvo nuo baisios sniego lavinos...

— O kas yra ta baisi sniego lavina?

— Taip yra, kai daugybė sniego nukrinta žemyn ir užgriūna ant tavęs.

— Ir mano mama su tėte abu žuvo?

— Taip. Ir paskutiniai jų ištarti žodžiai — kad jie myli tave. Bet nebeliko nieko, kas galėtų tavimi pasirūpinti, todėl ir pakliuvai čionai.

Kaip ir kiti vaikai, Megana labai norėjo sužinoti, kas buvo jos tėvai, ir vakarais užmigdama prisigalvodavo visokiausių istorijų.

„Mano tėvas kariavo pilietiniame kare. Jis buvo labai narsus kapitonas. Buvo sužeistas mūšyje, o mano mama buvo sanitarė ir slaugė jį. Jiedu susituokė, jis grįžo į frontą ir žuvo. Mano motina buvo per daug neturtinga, kad galėtų išlaikyti mane, todėl buvo priversta palikti mane prie fermerio namų, jai buvo nepakeliamai sunku.

Ir ji verkė gailėdamasi narsiojo savo tėvo ir skausmo palaužtos motinos.

Arba: „Mano tėvas buvo toreadoras. Visų geriausias. Jis buvo Ispanijos pažiba. Visi jį dievino. Mano mama

buvo puiki flamenko šokėja. Jie susituokė, bet kartą jį nudūrė didžiulis įniršęs bulius. Mano motina buvo priversta išsižadėti manęs".

Arba: „Mano tėtis buvo apsukrus užsienio žvalgas..."

Fantazija niekada neišsekdavo.

Prieglaudoje buvo trisdešimt įvairaus amžiaus vaikų: nuo pamestų naujagimių iki keturiolikmečių paauglių. Be ispanų — jie sudarė daugumą,— čia buvo vaikų iš kitų šalių, ir Megana išmoko kalbėti keliomis kalbomis. Megana miegodavo miegamajame drauge su tuzinu kitų mergyčių. Naktimis jos šnibždėdavosi apie lėles ir sukneles, o paaugusios — apie seksą. Netrukus tai tapo svarbiausia jų pašnekesių tema.

— Girdėjau, kad tai labai skausminga.

— Niekai. Taip norisi greičiau pabandyti.

— Aš ištekėsiu, bet niekada neleisiu savo vyrui, kad taip man darytų. Man atrodo, jog tai nepadoru.

Vieną naktį, kai visi jau miegojo, vienas berniukas — tai buvo Primas Kondė — įsėlino į mergaičių miegamąjį. Jis prisiartino prie Meganos lovos.

— Megana...— pašnibždomis pašaukė jis.

Ji tuojau nubudo:

— Tai tu, Primai? Kas atsitiko?

— Ar galima, atsigulsiu šalia tavęs? — paklausė jis išgąstingai kūkčiodamas.

— Taip. Tik tyliai.

Primas buvo trylikos metų, kaip ir Megana, bet jis atrodė visai dar vaikas. Iki prieglaudos patyrusį prievartą berniuką kankindavo nakties košmarai, ir jis nubusdavo vidury nakties rėkdamas. Kiti vaikai tyčiodavosi iš jo, bet Megana visada gindavo.

Primas įsilipo į jos lovą, ir Megana pajuto, kaip jo skruostais byra ašaros. Ji tvirtai apkabino jį.

— Viskas gerai,— šnibždėjo ji.— Viskas gerai. Ji švelniai pasūpavo jį, ir jis liovėsi verkęs. Prisiglaudė prie jos, ir ji pajuto stiprėjantį jo seksualinį susijaudinimą.

— Primai...

— Atleisk. Aš... čia aš nieko negaliu padaryti.

Jis dar tvirčiau prisiglaudė prie jos.

— Aš myliu tave, Megana. Esi vienintelė, kurią aš myliu visame pasaulyje.

— Tu dar nematei pasaulio.

— Prašau, nesijuok iš manęs.

— Aš nesijuokiu.

— Be tavęs nieko daugiau neturiu. Aš myliu tave.

— Ir aš tave myliu, Primai.

— Megana... Ar galima man... aš noriu tavęs. Prašau.

— Ne.

Įsiviešpatavo tyla.

— Atleisk, kad pažadinau tave. Eisiu į savo lovą,— su kartėliu pasakė jis ir jau rengėsi išeiti.

— Palauk.

Kad palengvintų jo kančią, Megana apkabino jį ir pajuto, kaip pati ima jaudintis.

— Primai, aš... aš negaliu tau atsiduoti, bet galiu šį tą padaryti tau, kad pasidarytų lengviau. Nori?

— Taip,— sumurmleno jis.

Jis vilkėjo pižama. Atrišusi pižamos kelnių raištelį, ji kyštelėjo tenai ranką. „Jis jau vyras,— pagalvojo Megana ir ėmė švelniai glamonėti jį ranka.

Primas sudejavo.

— Kaip nuostabu,— pasakė jis.— Dieve, aš myliu tave, Megana.

Visas jos kūnas liepsnote liepsnojo, ir jei tuo metu jis būtų pasakęs: „Aš noriu tavęs", ji būtų sutikusi.

Bet jis tyliai gulėjo greta ir netrukus grįžo į savo lovą.

Tą naktį Megana nebegalėjo užmigti. Daugiau ji niekada nebeleido jam gultis pas ją į lovą.

Pagunda buvo per daug didelė.

Retsykiais auklėtojai iškviesdavo kurį nors vaiką susipažinti su būsimaisiais įtėviais. Vaikai visuomet imdavo labai jaudintis, nes tai reikšdavo galimybę ištrūkti iš nykios prieglaudos kasdienybės, turėti tikrus namus ir šeimą.

Tiek metų Megana stebėjo, kaip išsirenkami vaikai. Jie išeidavo į prekeivių, fermerių, bankininkų, parduotuvių savininkų namus. Bet tai visada atsitikdavo kitiems vai-

kams, ne jai. Meganai trukdė jos reputacija. Ji ne kartą girdėjo, kaip būsimieji tėvai kalbėdavosi tarpusavyje.

— Ji — žavi mergytė, bet aš girdėjau, kad ji — sunkus vaikas.

— Ar tik ne ta pati, kuri praeitą mėnesį atvedė į prieglaudą dvylika šunų?

— Sako, kad ji čia — pagrindinė kurstytoja. Bijau, kad ji nesutars su mūsų vaikais.

Jie neįsivaizdavo, kaip visi vaikai myli Meganą.

Kartą per savaitę prieglaudos auklėtinius aplankydavo tėvas Berendas, ir Megana nekantriai laukdavo jo. Ji nepaprastai mėgo skaityti, ir kunigas su Mersedese Ancheles rūpindavosi, kad mergaitė visada turėtų knygučių. Kunigui ji patikėdavo tokius dalykus, kurių niekam kitam nesipasakodavo. Ne kam nors kitam, o tėvui Berendui fermerių šeima atidavė primestąją mažutę Meganą.

— Kodėl jie nenorėjo pasilikti manęs? — paklausė Megana.

— Jie būtų labai norėję, Megana,— meiliai atsakė jai pagyvenęs kunigas,— bet buvo seni ir ligoti.

— Kaip manote, kodėl tikrieji mano tėvai pametė mane toje fermoje?

— Tikriausiai todėl, kad jie buvo neturtingi ir negalėjo išlaikyti tavęs.

Augdama Megana darėsi vis dievotesnė. Ji ėmė rimtai domėtis Katalikų bažnyčios principais. Perskaitė švento Augustino „Išpažintį", švento Pranciškaus Asyžiečio raštus, Tomo Moro veikalus, Tomą Mertoną ir daug kitų. Megana reguliariai eidavo į bažnyčią, jai labai patikdavo šventinės apeigos, mišios, komunijos priėmimas, laiminimas. Bet turbūt labiausiai viliojo ta ramuma, kuri apimdavo būnant bažnyčioje.

— Noriu tapti katalike,— kartą Megana pasakė tėvui Berendui.

Paėmęs ją už rankos, jis linksmai atsakė jai:

— Tikriausiai tu jau tapai ja, Megana, bet mes apsidrausime. Ar tu tiki Dievą, Visagalį Dangaus ir Žemės Kūrėją?

— Taip, tikiu.

— Ar tiki Jėzų Kristų, Vienintelį Jo Sūnų, kuris užgimė ir kentėjo?

— Taip, tikiu.

— Ar tiki Šventąją Dvasią, Šventąją Katalikų bažnyčią, komuniją, nuodėmių atleidimą, kūno prisikėlimą iš numirusiųjų ir amžinąjį gyvenimą?

— Taip, tikiu.

Kunigas lengvai papūtė jai į veidą.

— *Exi ab ea, spiritus immunde.*— Išeik, piktoji dvasia, užleisk vietą Šventajai Dvasiai.

Jis vėl papūtė jai į veidą.

— Megana, teįeis su šiuo papūtimu į tave gėrio dvasia ir Viešpaties palaiminimas. Teapima tave ramybė.

Penkiolikos metų Megana tapo gražia mergina ilgais labai šviesiais plaukais ir balta kaip pienas oda. Ji ėmė dar labiau skirtis nuo savo bendraamžių.

Kartą ji buvo pakviesta į Mersedesės Ancheles kabinetą. Ten rado tėvą Berendą.

— Sveiki, tėve.

— Sveika, mieloji Megana.

— Atrodo, kad turime keblumų, Megana,— pradėjo Mersedesė Ancheles.

— Kokių?

Ji suko galvą stengdamasi prisiminti, ką ir kada galėjo iškrėsti.

Mersedesė Ancheles tęsė:

— Mes neturime teisės laikyti čia vyresnių kaip penkiolikos metų vaikų, o tau jau sukako penkiolika.

Žinoma, Megana seniai žinojo šią taisyklę. Bet stengdavosi negalvoti apie tai, nes nenorėdavo prisipažinti sau neturinti kur eiti, esanti niekam nereikalinga ir vėl galinti būti pamesta.

— Aš... ar aš turiu išeiti?

Geroji amazonė atvirai gailėjosi jos, bet ji nieko negalėjo padaryti.

— Deja, mes turime laikytis taisyklių. Galime tau surasti kambarinės vietą.

Megana neturėjo ką sakyti.

— Kur tu norėtum eiti? — paklausė tėvas Berendas.

Kol ji svarstė, ką atsakyti, į galvą šovė viena mintis. Ji turėjo kur eiti.

Nuo dvylikos metų Megana padėdavo prieglaudai: atlikdavo įvairius pavedimus mieste, ją dažnai siųsdavo ko nors nunešti į cistersių vienuolyną. Megana slapčia stebėdavo vienuoles, kol šios melsdavosi ar paprasčiausiai vaikštinėdavo koridoriais, ir ji jausdavo, kaip nuo jų dvelkia begalinė ramybė. Ji pavydėdavo to džiaugsmo, kurį, atrodė, skleidė aplinkui save vienuolės. Ir vienuolynas Meganai atrodė esąs visuotinės meilės namai.

Garbioji motina jautė simpatiją tai gyvai nuovokiai mergaitei, ir jau kelerius metus jiedvi ilgai šnekėdavosi su ja.

— Kodėl žmonės pasitraukia į vienuolyną? — kartą paklausė Megana.

— Pas mus ateinama dėl įvairių priežasčių. Daugelis nori pasišvęsti Viešpačiui. O kai kurios ateina iš nevilties. Mes suteikiame joms viltį. Yra tokių, kurios nemato prasmės gyventi.

Mes aiškiname joms, kad gyventi verta dėl Viešpaties. Kai kurios ateina čionai norėdamos pabėgti nuo žemiškųjų rūpesčių. Kitos ateina, nes jaučiasi esančios pamestos ir nori būti kam nors reikalingos.

Pastarieji žodžiai nuskambėjo kaip atsakymas į mergytės mintis. „Juk manęs niekam nereikėjo,— mąstė Megana.— Tai mano likimas".

— Aš norėčiau eiti į vienuolyną.

Ir Megana pagaliau surado tai, ko taip ilgai ieškojo. Ji pasijuto atsidūrusi namie. Čia buvo jos seserys, niekada neturėta šeima, ir visos jos buvo lygios Dievo akivaizdoje.

Vienuolyne Meganai buvo pavesta buhalterija. Jai labai patiko griežta gestų kalba, kurios imdavosi seserys bendraudamos su garbiąja motina. Buvo 472 gestai, ir jų pakako, kad seserys galėtų išreikšti visa, ko prireikdavo.

Kai kuri nors sesuo privalėdavo nušluostyti dulkes ilguose koridoriuose, abatė Betina, ištiesusi dešinę ranką atverstu delnu pūstelėdavo rankos viršų. Sukarščiavusi vienuolė ateidavo pas garbiąją motiną ir suglaustus dešinės rankos smalyžiaus bei didžiojo piršto galiukus pridėdavo prie kairio riešo. Jeigu dėl kurio nors prašymo derėdavo palaukti, abatė Betina pakeldavo dešinės rankos

kumštį prie dešinio peties, paskui tarsi lengvai stumtelėdavo juo į priekį ir žemyn. „Rytoj".

Vieną lapkričio mėnesio rytą Megana pirmą kartą patyrė, ką reiškia gedulingos pamaldos. Merdėjo vienuolė, ir arkadoje nuaidėjo medinė tarškynė, skelbianti, jog prasideda ritualas, nepakitęs nuo 1030 metų. Kas tik galėjo atsiliepti į tą kvietimą, skubėjo į ligoninę patepimo ir giedoti psalmių. Kritusios ant kelių, jos tyliai meldėsi, kreipdamosi į šventuosius, kad šie pasirūpintų priimti komuniją, abatė, ištiesusi kairę ranką atverstu į viršų delnu, nubrėžė ant jo kryžių dešinės rankos nykščio galiuku.

Ir pagaliau — pačios mirties ženklas: viena iš seserų, pridėjusi dešinės rankos nykštį prie smakro, šiek tiek kilstelėjo jį.

Pasibaigus maldai, visos valandą pasitraukė, kad siela visiškai netrukdoma galėtų apleisti kūną. Prie velionės kojų medinėje žvakidėje degė didelė velykinė žvakė — krikščioniškasis amžinosios šviesos simbolis.

Ligoninės vienuolė apiplovė velionės kūną ir aptaisė jį vienuolės drapanomis, uždėjo juodą galvos apdangalą virš balto gobtuvo, apavė šiurkščiomis kojinėmis ir pačių siūtais sandalais. Viena vienuolė atnešė iš sodo ką tik suskintų gėlių vainiką. Velionę aprengus, šešių seserų procesija nunešė ją į bažnyčią ir padėjo ant balta paklode uždengtų neštuvų prieš altorių. Velionė neturėjo likti viena su Viešpačiu, todėl greta jos prie plazdenančios velykinės žvakės šviesos iki baigėsi diena ir visą naktį meldėsi dvi vienuolės.

Kitą dieną po gedulingų pamaldų vienuolės nunešė ją po arkada į aukšta siena aptvertas vienuolyno kapines, kur net mirusios vienuolės tebebūdavo atsiskyrusios. Sustojusios po tris iš kiekvienos pusės, seserys prilaikydamos baltomis drobinėmis juostomis, atsargiai nuleido kūną į duobę. Cistersų papročiu velionių kūnai į žemę atguldavo be karsto. Baigiantis laidotuvių ritualui, dvi vienuolės ėmė atsargiai berti žemę ant mirusiosios sesers kūno, tada visos grįžo į bažnyčią skaityti psalmių. Jos tris kartus meldė Viešpatį pasigailėti jos sielos:

Domine miserere super peccatrice.
Domine miserere super peccatrice.
Domine miserere super peccatrice.

Meganą dažnai apimdavo melancholija. Vienuolynas suteikė jai ramybę, bet visiško susitaikymo ji nepajuto. Ji ilgėjosi to, kas jos nebeturėjo jaudinti. Staiga ji prisimindavo draugus, likusius prieglaudoje, galvodavo, kas jiems nutiko. Ją domindavo tai, kas dedasi pasaulyje už vienuolyno sienų, pasaulyje, kurio ji išsižadėjo, pasaulyje, pilname muzikos, šokių ir juoko.

Megana atėjo pas motiną Betiną.

— Retsykiais tai mus visas ištinka,— mėgino ją raminti abatė.— Bažnyčia tai vadina *acedia*. Tai dvasinė melancholija — šėtono ginklas. Negalvok apie tai, mano vaike, ir viskas praeis.

Ir tai praėjo.

Bet nepraėjo karštas troškimas sužinoti, kas jos tėvai.

„Man taip ir nelemta to sužinoti,— apimta nevilties, mąstė Megana.— Iki pat mirties".

15 SKYRIUS

Niujorkas, 1976 metai

Prieš pilką „Voldorfo-Astorijos" viešbučio pastatą Niujorke būriavosi reporteriai; jie stebėjo paradą vakariniais apdarais vilkinčių garsenybių, lipančių iš savo limuzinų ir per sukamas duris einančių garsenybių, lipančių iš savo limuzinų ir per sukamas duris einančių į didžiulę pokylių salę trečiajame aukšte. Čia suvažiavo svečiai iš viso pasaulio.

Sužybčiojo fotoaparatų blykstės, ir nuskardėjo reporterių balsai:

— Pone viceprezidente, būkit toks malonus, prašom žvilgtelėti čionai.

— Pone gubernatoriau Adamsai, leiskite man padaryti dar vieną kadrą.

Čia buvo senatorių ir užsienio šalių atstovų, magnatų ir garsenybių. Visi jie susirinko į Elenos Skot šešiasdešimties metų jubiliejų. Tiesą sakant, taip buvo pagerbta ne tiek pati Elena Skot, kiek vieno iš galingiausių pasaulyje konglomeratų, „Skot indastriz", filantropija. Didžiulė transnacionalinė imperija susidėjo iš naftos kompanijų, metalurgijos gamyklų, komunikacijų sistemos ir bankų tinklo. Visos tą vakarą surinktos lėšos turėjo atitekti labdarai.

„Skot indastriz" įmonių buvo visame pasaulyje. Prieš dvidešimt septynerius metus konglomerato prezidentas Mailas Skotas netikėtai pasimirė nuo širdies priepuolio, ir jo žmona Elena paėmė valdžią į savo rankas. Ji pasirodė kaip puiki vadovė, o įrodymas — tai, kad per pastaruosius kelerius metus kapitalas padidėjo daugiau nei trigubai.

„Voldorfo-Astorijos" pokylių salė — tai didžiulė pilkšvai auksiniais atspalviais dekoruota patalpa, kurios viename gale įrengta scena, ištiesta raudonu kilimu. Visą salę juosė balkonas, susidedantis iš trisdešimt trijų ložių, virš kiekvienos kabojo po sietyną.

Balkono centre sėdėjo iškilmių kaltininkė. Prie stalų, ant kurių žybčiojo sidabriniai valgomieji įrankiai, sėdėjo mažiausiai šeši šimtai žmonių.

Jau pietums einant į pabaigą, į sceną pakilo Niujorko valstijos gubernatorius.

— Pone viceprezidente, ledi ir džentelmenai, gerbiamieji svečiai, visi mes čionai susirinkome pareikšti susižavėjimo nepaprasta moterimi ir daug metų neišsenkančiu nesavanaudišku jos dosnumu. Elena Skot — tai asmenybė, kuri daug nuveiktų kiekvienoje srityje. Ji galėtų tapti didžia mokslininke arba gydytoja. Ji galėtų tapti ir garsia politike, ir turiu prisipažinti jums: jei Elena Skot ryžtųsi balotiruotis į Jungtinių Valstijų prezidento postą, aš vienas iš pirmųjų balsuočiau už ją. Ne per ateinančius rinkimus, žinoma, o per tolesnius.

Salėje suošė juokas ir plojimai.

— Tačiau Elena Skot — ne šiaip nepaprasta moteris. Ji — gailiaširdis, jautrus žmogus, kuris nedvejodamas padeda spręsti dabartinio pasaulio problemas...

Kalba nesibaigė dar dešimt minučių, bet Elena Skot nebesiklausė: „Kaip jis klysta,— liūdnai mąstė ji.— Kaip jie visi klysta. Kompanija „Skot indastriz" man netgi nepriklauso. Mudu su Mailu pavogėme ją. Ir mane slegia dar didesnė kaltė. Tai jau nebesvarbu. Dabar. Nes aš greit mirsiu".

Ji tiksliai įsidėmėjo, ką pasakė daktaras, išstudijavęs jos analizių rezultatus,— tai buvo mirties nuosprendis.

— Man labai gaila, ponia Skot, bet aš bijau, jog negalėsiu pranešti jums šito bent kiek švelnesne forma. Vėžys pažeidė visą limfinę sistemą. Operacija nieko nepadėtų.

Nelauktai ji pajuto sunkumą skrandyje.

— Kiek... Kiek man liko?

Jis atsakė ne iškart.

— Tikriausiai maždaug metai.

„Mažai. Dar tiek daug reikia padaryti".

— Suprantama, aš pasikliauju jūsų tylėjimu,— ramiai tarė ji.

— Suprantama.

— Ačiū, daktare.

Ji neatsimena, kaip išėjo iš Kolumbijos apygardos presbiterionų medicinos centro, kaip nuvažiavo iki miesto. Galvoje sukosi vienintelė mintis: „Privalau surasti ją prieš savo mirtį".

Gubernatorius jau baigė kalbėti.

— Ledi ir džentelmenai, turiu garbės pristatyti jums ponią Eleną Skot.

Visi stovėdami plojo jai. Pakilusi iš savo vietos, ji žengė į sceną. Apyliesė, žilaplaukė, tiesios laikysenos, elegantiškai apsirengusi Elena atrodė kupina energijos, kurios ji pati jau nebejautė. „Aš — tarsi atsklindanti seniai užgesusios žvaigždės šviesa,— su kartėliu pagalvojo ji.— Iš tikrųjų manęs čia nebėra".

Stovėdama scenoje, ji laukė, kol nutils plojimai. „Jie sveikina pabaisą. Ką jie darytų sužinoję?"

Kai ji prabilo, balsas skambėjo tvirtai:

— Pone viceprezidente, senatoriai, gubernatoriau Adamsai...

„Vieneri metai,— mąstė ji.— Įdomu, kur ji, ar dar gyva. Aš privalau sužinoti".

Ji automatiškai tarė visa, ko iš jos ir tikėjosi išgirsti.

— Aš dėkinga jums už sveikinimus ir priskiriu juos ne vien sau, noriu pasidalyti jais su visais tais, kurie atkakliai dirbo, padėdami tiems, kuriems pasisekė mažiau negu mums su jumis...

Jos mintys nuskriejo į keturiasdešimt dvejų metų praeitį, į Garį, Indianą...

Aštuoniolikmetė Elena Dudaš įsidarbino Garyje, automobilių gamykloje, kuri priklausė korporacijai „Skot indastriz" Ji buvo patraukli, mokanti bendrauti, visų mėgs-

tama mergina. Kartą, kai į gamyklą atvyko Mailas Skotas, jį lydėti buvo parinkta Elena.

— Ką tu apie tai pasakysi, Ele? O gal ištekėsi už šeimininko brolio, ir mes visi dirbsime tau.

— Žinoma,— nusijuokė Elena.— Pasitaiko, kad ir kiaulės skraido.

Mailas Skotas buvo visiškai ne toks, kokį jį įsivaizdavo Elena. Vargu ar daugiau kaip trijų dešimčių metų. „Simpatiškas",— galvojo Elena, žiūrėdama į tą aukštą dailų drovų žmogų, kuris kreipėsi į ją beveik su pagarba.

— Aš labai dėkingas jums, kad radote laiko parodyti man gamyklą, panele Dudaš. Tikiuosi, kad neatitraukiu jūsų nuo darbo?

— Atitraukiate, bet aš nieko prieš,— nusišypsojo ji.

Su juo kalbėtis buvo labai lengva.

„Tiesiog neįmanoma patikėti, kad aš taip laisvai plepu su didelio viršininko broliu. Kaip įdomu bus papasakoti apie tai mamai su tėte".

Atrodė, kad Mailas nuoširdžiai domėjosi darbininkais ir jų problemomis. Elena vedžiojo jį po cechą, kur buvo gaminami varomieji ir varantieji krumpliaračiai. Ji aprodė jam termino apdorojimo cechą, kur krumpliaračiai buvo grūdinami, pakavimo skyrių, krovimo cechą. Viskas atrodė gana įspūdingai.

— Žinoma, tai labai sudėtingas ciklas, ar ne tiesa, panele Dudaš?

„Jis pats valdo visa tai, o elgiasi kaip apstulbintas vaikas. Tikriausiai kiekvienam tai padarytų įspūdį".

Tai atsitiko surinkimo ceche. Trūko pakabinamojo vežimėlio, gabenančio metalinius strypus į mechaninį cechą, lynas, ir metalo krūva žlegėdama pabiro žemyn. Mailas Skotas buvo kaip tik po juo. Tai išvydusi Elena negalvodama per kelias sekundės dalelytes stumtelėjo jį iš tos baisios vietos. Ji nespėjo pabėgti, ir du sunkūs ruošiniai užkliudė ją, Elena neteko sąmonės.

Ji atsibudo kažkokios ligoninės palatoje. Patalpa buvo tiesiog pilna gėlių. Atsimerkusi ir apsidairiusi Elena pamanė: „Aš numiriau ir patekau į rojų".

Aplinkui buvo orchidėjos, rožės, lelijos, chrizantemos ir kažkokios nepaprastos gėlės, kurių pavadinimų ji nė nežinojo.

Dešinė jos ranka buvo sugipsuota, o liemuo ties šonkauliais sutvarstytas ir skaudėjo.

Įėjo medicinos sesuo.

— Jūs jau atsipeikėjote, panele Dudaš? Aš pakviesiu daktarą.

— Kur. kur aš esu?

— Jūs Bleiko centre, tai privati ligoninė.

Elena apsižvalgė erdvioje palatoje. „Juk aš neišsimokėsiu už viską".

— Buvo daug skambučių, bet mes nenorėjome jūsų žadinti.

— Kokių skambučių?

— Reporteriai mėgino įsibrauti, kad gautų iš jūsų interviu. Skambino jūsų draugai. Kelis kartus skambino ponas Skotas...

„Mailas Skotas!"

— Ar jam nieko nenutiko?

— Atleiskit?

— Ar jis per tą avariją nenukentėjo?

— Ne. Jis buvo atėjęs šįryt, bet jūs dar miegojote.

— Jis norėjo aplankyti mane?

— Taip.— Medicinos sesuo linktelėjo į gėles.— Kone visos tos gėlės nuo jo.

„Neįtikėtina".

— Jūsų motina su tėvu laukia priimamajame. Ar norite dabar su jais pasimatyti?

— Žinoma...

— Aš pakviesiu juos.

„Čia tai bent! Su manim ligoninėje dar niekad taip nesielgė",— galvojo Elena.

Įėję motina su tėvu prisiartino prie jos lovos. Jie buvo gimę Lenkijoje ir angliškai kalbėjo anaiptol netobulai. Elenos tėvas, tvirtai surėstas, gana storžieviškas vyriškis per penkiasdešimt metų, dirbo mechaniku; jos motina buvo paprasta valstietė iš Šiaurės Europos.

— Atnešiau tau sriubos, Elena.

— Mamyt... ligoninėje juk duoda valgyti.

— Tokios sriubos kaip mano tau čia neduos. Valgyk, greičiau pasveiksi.

— Ar skaitei laikraštį? — paklausė tėvas.— Atnešiau tau.

Jis atkišo jai laikraštį. Ji išvydo antraštę: „Rizikuodama gyvybe, tarnautoja gelbsti savo bosą".

Ji du kartus perskaitė straipsnį.

— Tu narsiai pasielgei gelbėdama jį.

„Narsiai?! Kvailai! Jei būčiau spėjusi pagalvoti, būčiau gelbėjusi savo kailį. Tai buvo kvailiausias viso mano gyvenimo poelgis. Juk galėjau žūti!"

Šiek tiek vėliau tą patį rytą Eleną aplankė Mailas Skotas. Jis atnešė dar vieną gėlių puokštę.

— Tai jums,— sumišęs pradėjo jis.— Daktaras pasakė man, kad jums viskas bus puiku. Aš... aš negaliu apsakyti, koks esu dėkingas jums.

— Neverta.

— Tai buvo drąsiausias iš visų kada nors mano regėtų poelgių. Jūs išgelbėjot man gyvybę.

Ji mėgino pasijudinti, ir nuo judesio labai suskaudo ranką.

— Ar jums viskas gerai?

— Visiškai.— Šonas ėmė tvinkčioti iš skausmo.— Ar daktaras sakė, kas man yra?

— Jums lūžo ranka ir trys šonkauliai.

Tai buvo blogiausia, ką ji galėjo išgirsti iš jo. Jos akys pritvinko ašarų.

— Kas jums?

Argi ji galėjo paaiškinti jam? Juk tik pasijuoktų iš jos. Ji kaupė pinigus ilgai lauktoms atostogoms, kurias ketino praleisti Niujorke su savo draugėmis iš gamyklos. Ji svajojo apie atostogas. „Dabar aš mėnesį, o gal ir ilgiau negalėsiu dirbti. Štai tau ir Manhatanas".

Elena dirbo nuo penkiolikos metų. Ji buvo labai nepriklausoma, savarankiška, bet dabar pagalvojo: „Kadangi jis toks dėkingas man, gal apmokės dalį mano ligoninės sąskaitų. Bet aš geriau skradžiai žemę prasmegsiu, negu paprašysiu šito". Ji pasijuto norinti miego. „Tai tikriausiai nuo vaistų".

— Aš labai dėkinga jums už gėles, pone Skotai,— pasakė ji mieguistai.— Man buvo labai malonu.

„O vėliau pažiūrėsim, ką daryti su ligoninės sąskaitomis".

Elena Dudaš užmigo.

Kitą rytą į Elenos palatą įėjo aukštas solidžios išvaizdos vyras.

— Labas rytas, panele Dudaš. Kaip jūs šiandien jaučiatės?

— Dėkui, man geriau.

— Mano pavardė Semas Nortonas. Esu „Skot indastriz" informacijos skyriaus viršininkas.

Niekada anksčiau nebuvo jo mačiusi.

— Jūs gyvenate čia?

— Aš atskridau iš Vašingtono.

— Kad susitiktumėt su manim?

— Kad padėčiau jums.

— Padėtumėt kuria prasme?

— Ten, už durų, laukia reporteriai, panele Dudaš. Ir kadangi jums, kaip aš manau, nėra tekę vadovauti spaudos konferencijai, aš pamaniau, kad jums reikėtų šiokios tokios pagalbos.

— O ko jie nori?

— Daugiausia jie prašys jūsų papasakoti, kaip ir kodėl jūs išgelbėjot poną Skotą.

— Na, tai ne taip ir sudėtinga. Jeigu tada būčiau turėjusi laiko pagalvoti, būčiau sprukusi galvotrūkčiais...

Nortonas išpūtė akis:

— Panele Dudaš... manau, kad jūsų vietoj būdamas aš taip nekalbėčiau.

— O ką? Juk tai tiesa.

Visiškai ne to jis tikėjosi. Atrodė, kad mergaitė nesuvokia savo padėties.

Elena turėjo priežasčių nerimauti, ir ji ryžosi iškloti viską atvirai.

— Ar jūs pamatysite poną Skotą?

— Taip.

— Gal padarytumėt man vieną paslaugą?

— Žinoma, jei tik pajėgsiu.

— Aš suprantu, kad jis nekaltas dėl to, kas atsitiko, ir jis neprašė manęs, kad nustumčiau jį nuo tos vietos, bet...

Jai būdingas karštas troškimas būti nepriklausoma privertė ją nutilti.

— Tiesą sakant, neverta.

„Aha, šit kas,— pamanė Nortonas.— Kokio gi ji atlyginimo nori? Pinigų? Paaukštinimo? Ko gi?"

— Prašom tęsti, panele Dudaš.

— Atvirai kalbant, aš ne tiek daug ir turiu pinigų,— pradėjo ji,— o čia dar per tai praradau dalį uždarbio ir nemanau galinti leisti sau užmokėti už visas tas ligoninės sąskaitas. Aš nenoriu trukdyti pono Skoto, bet jei jis galėtų paskolinti man šiek tiek, aš vėliau pinigus grąžinčiau.

Ji pažvelgė į Nortoną, bet neteisingai suprato jo veido išraišką.

— Atleiskit, tikriausiai aš atrodau savanaudė. Mat aš taupiau pinigus kelionei, o dėl viso šito viskas eina velniop.— Ji giliai atsiduso.— Beje, tegu jis tuo nesirūpina. Aš kaip nors išsisuksiu.

Semas Nortonas vos ištvėrė neišbučiavęs jos. „Kada gi aš paskutinį kartą mačiau tokią nekaltybę? Šit imsiu ir vėl patikėsiu, kad esama padorių moterų".

Jis prisėdo ant jos lovos, ir kažkur dingo oficialus jo tonas. Paėmęs ją už rankos, jis tarė:

— Elena, aš jaučiu, kad mudu tapsime gerais draugais. Pažadu, kad jums nereikės nerimauti dėl pinigų. Bet pirmiausia mudu turime deramai atlaikyti tą spaudos konferenciją. Mes norime, kad atrodytumėt oriai, kad.. Jis užsikirto.— Būsiu atviras su jumis. Mano užduotis — pasirūpinti, kad „Skot indastriz" atrodytų oriai. Ar suprantat mane?

— Manau, kad taip. Jūs turite omenyje, kad bus nelabai gerai, jei pasakysiu iš tikrųjų neketinusi gelbėti Mailo Skoto? Ir kad bus geriau, jei pasakysiu šitaip: „Man taip patinka dirbti „Skot indastriz", kad išvydusi Mailą Skotą atsidūrusį pavojuje, supratau privalanti gelbėti jį net negailėdama savo gyvybės?

— Taip.

Ji nusijuokė.

— Gerai. Aš pasakysiu, jei tai jums bus naudinga. Bet, tiesą pasakius, pone Nortonai, aš nežinau, kas pastūmėjo mane tai padaryti.

Jis nusišypsojo.

— Telieka tai mūsų paslaptimi. Įleisiu tuos liūtus.

Į palatą įėjo dvi dešimtys fotokorespondentų ir radijo,

laikraščių bei žurnalų žurnalistų. Tai buvo sensacinga medžiaga, ir spauda ketino išspausti iš jos visa, kas įmanoma. Ne kasdien jaunutė graži tarnautoja, rizikuodama gyvybe, gelbsti savo boso brolį, juoba kad tas brolis — Mailas Skotas.

— Panele Dudaš, ką pagalvojote, išvydusi į jus lekiančią metalo krūvą?

Pažvelgusi į Semą Nortoną, Elena nė kiek nesutrikdama atsakė:

— Aš pamaniau: „Privalau išgelbėti poną Skotą. Aš niekada neatleisiu sau, jeigu jis žus man matant".

Viskas sekėsi sklandžiai, ir pamatęs, kad Elena ėmė pavargti, Semas Nortonas pasakė:

— Na, tuo ir baigsime, ledi ir dženteImenai. Labai jums dėkui.

— Na, kaip man išėjo?

— Buvote puiki. O dabar jums reikia pamiegoti.

Ji miegojo nekaip. Sapnavo esanti „Empair steit bildingo" vestibiulyje, bet jos neleido į viršų, nes ji neturėjo pinigų bilietui nusipirkti.

Mailas Skotas dieną aplankė Eleną. Išvydusi jį, ji labai nustebo, nes buvo girdėjusi, kad jis gyvena Niujorke.

— Aš girdėjau, kad spaudos konferencija praėjo sėkmingai. Jūs — tikra didvyrė.

— Pone Skotai... Turiu šį tą jums pasakyti. Aš nesu didvyrė. Aš nė nemaniau jūsų gelbėti. Aš... Man tiesiog taip išėjo.

— Aš žinau. Semas Nortonas man pasakė.

— Tokiu atveju...

— Elena, didvyriškumas būna skirtingas. Jūs nemanėte gelbėti manęs, jūs instinktyviai tai padarėte, užuot gelbėjusis pati.

— Tiesiog aš norėjau, kad jūs tai žinotumėt.

— Semas dar sakė man, kad nerimaujate dėl ligoninės sąskaitų.

— Na...

— Jos sutvarkytos. O dėl prarasto darbo užmokesčio, — jis nusišypsojo, — panele Dudaš, man rodos, jūs nesuprantate, kiek aš jums skolingas.

— Jūs nieko man neskolingas.

— Daktaras sakė, kad rytoj jus išrašys. Ar leisite pakviesti jus pietų?

„Jis nesupranta,— pagalvojo Elena.— Nereikia man jo labdaros ir gailesčio".

— Aš rimtai sakau jums, kad nesate man skolingas. Dėkoju jums, kad pasirūpinote ligoninės sąskaitomis. Mes atsiskaitę.

— Gerai. O vis dėlto gal galima pakviesti jus papietauti?

Taip viskas ir prasidėjo. Mailas Skotas Garyje praleido savaitę, ir kas vakarą jis susitikdavo su Elena.

— Būk atsargi,— perspėjo Eleną tėvas su motina.— Turtingi vyrai šiaip sau nesusitikinėja su mergaitėmis iš gamyklos.

Ir iš pradžių Elena elgėsi su juo įtariai, bet Mailas pakeitė jos nuomonę. Jis visada buvo tikras džentelmenas, ir pagaliau Elena suprato: „Jam išties patinka būti su manim".

Mailas būdavo santūrus ir drovus, o Elena — atvira ir ryžtinga. Visą gyvenimą Mailą supo moterys, karštai trokštančios susigiminiuoti su galingąja Skotų dinastija. Jos elgdavosi taip iš išskaičiavimo. Elena Dudaš buvo pirmoji nuoširdi moteris iš visų jo sutiktųjų. Ji sakė tai, ką galvojo, buvo nuovoki, patraukli, ir svarbiausia — su ja buvo įdomu. Savaitei baigiantis, jie įsimylėjo vienas kitą.

— Aš noriu, kad tu taptum mano žmona,— pasakė Mailas.— Aš negaliu galvoti apie ką nors kita. Ar tekėsi už manęs?

— Ne.

Elena irgi vien apie tai galvojo. Tik ši mintis ją gąsdino. Skotai jai buvo tokie pat nepasiekiami kaip kita planeta. Jie turėjo šlovę, turtus ir galybę. „Aš ne iš jų aplinkos. Rizikuoju tapti pajuokos objektu. Mailas irgi". Bet ji žinojo, kad priešintis beviltiška.

Jų santuoką įregistravo taikos teisėjas Grinviče, Konektikuto valstijoje, o paskui jaunavedžiai išvyko į Manhataną, kad Elena Dudaš susipažintų su naujaisiais savo giminaičiais.

Baironas Skotas pasitiko brolį tokiais žodžiais:

— Kurių velnių tu vedei lenkų kekšę? Gal išprotėjai?

Sjuzena Skot nebuvo atlaidesnė:

— Na, žinoma, ji ištekėjo už Mailo dėl pinigų. Kai ji sužinos, kad jis nieko neturi, mes organizuosim skyrybas. Ta santuoka pasmerkta žlugti.

Jie akivaizdžiai nepakankamai vertino Eleną Dudaš.

— Tavo brolis ir jo žmona neapkenčia manęs, bet aš ištekėjau ne už jų, o už tavęs. Aš nenoriu įsiterpti tarp tavęs ir Bairono. Jeigu tave tai per daug liūdina, Mailai, pasakyk man, ir aš pasitrauksiu.

Apkabinęs savo jaunąją žmoną, jis sušnibždėjo:

— Aš dievinu tave, ir kai Baironas su Sjuzena tave geriau pažins, jie irgi pamils tave.

Ji prisiglaudė prie jo ir pagalvojo: „Na, koks jis naivus. Ir kaip karštai aš jį myliu".

Baironas ir Sjuzena atvirai nerodė savo brolienei priešiškumo. Jie buvo jai atlaidūs. Jiems ji taip ir liko mergiotė iš kažkurios Skotų gamyklos.

Elena mokėsi, skaitė ir viską dėjosi į galvą. Ji stebėjo, kaip rengiasi Mailo draugų žmonos, ir sekė jų pavyzdžiu. Ji tvirtai pasiryžo tapti Mailo Skoto verta žmona ir ilgainiui to pasiekė. Bet tiktai ne savo giminaičių akimis žiūrint. Ir pamažu jos naivumas virto cinizmu. „Turtingieji ir galingieji ne tokie ir šaunūs,— galvojo ji.— Jie tik trokšta tapti dar turtingesniais ir galingesniais".

Elena visada uoliai gynė Mailą, bet vargu ar ji galėjo kuo nors padėti. „Skot indastriz" buvo vienas iš nedaugelio privačių konglomeratų pasaulyje, ir visos akcijos priklausė Baironui. Jaunėlis jo brolis kaip kiekvienas tarnautojas gaudavo algą, ir Baironas nepraleisdavo progos jam tai priminti. Jis nelepindavo savo brolio, nuolat pavesdavo jam visą juodą darbą ir niekada nerodydavo nė menkiausio pasitikėjimo.

— Kaip tu gali su tuo taikstytis, Mailai? Argi tu be jo neapsieisi? Mes galėtume išvažiuoti iš čia, ir tu pats pradėtum verslą.

— Aš negaliu mesti „Skot indastriz". Aš reikalingas Baironui.

Tačiau ilgainiui Elena suprato tikrąją priežastį. Mailas buvo silpnas, ir jam reikėjo į ką nors atsiremti. Ji žinojo, kad jam niekada nepakaks drąsos pasitraukti iš kompanijos.

„Tiek to,— piktindamasi galvojo ji.— Ateis laikas, kai kompanija priklausys jam. Bironas nėra amžinas. Ir Mailas — vienintelis paveldėtojas".

Kai Sjuzena Skot pareiškė pastojusi, Elenai tai buvo tikras smūgis. „Visas palikimas atiteks tam vaikui".

Gimė mergytė, bet Bironas pasakė:

— Aš išmokysiu ją valdyti kompaniją.

„Niekšas",— pagalvojo Elena. Jai širdį spaudė iš nuoskaudos dėl Mailo.

— Žavus kūdikis, tiesa? — tik tiek pasakė Mailas.

16 SKYRIUS

Lėktuvo „Lokhid Loudstar" pilotas labai nerimavo.

— Artėja audra. Man tai nepatinka.— Jis linktelėjo antrajam pilotui.— Perimk valdymą.

Išėjęs iš kabinos, jis pasuko į saloną.

Be dviejų lakūnų lėktuve buvo penki keleiviai. Bironas Skotas — protingas, energingas kompanijos „Skot indastriz" įkūrėjas ir vadovas, žavingoji jo žmona Sjuzena, metukų jų duktė Patricija, Mailas Skotas — jaunesnysis Bairono brolis, ir Mailo žmona Elena. Jie skrido vienu kompanijos lėktuvu iš Paryžiaus į Madridą. Sjuzena sugalvojo pasiimti kūdikį paskutinę akimirką.

— Nemėgstu su ja ilgai išsiskirti,— pasakė ji vyrui.

— Ar bijai, kad ji mus pamirš? — paerzino jis ją.— Gerai, pasiimsim ją drauge.

Dabar, kai baigėsi Antrasis pasaulinis karas, „Skot indastriz" sparčiai skverbėsi į Europos rinką. Madride Bironas Skotas ketino ištirti perspektyvas statyti naują metalurgijos gamyklą.

Pilotas priėjo prie jo.

— Atleiskite, sere. Priešaky — audros debesys. Tai nieko gero nežada. Ar nenorėtumėt grįžti?

Bironas pažvelgė pro iliuminatorių. Jie skrido tarp pilkų tirštų debesų, kuriuos tolydžio nušviesdavo tolimų žaibų blyksniai.

— Šįvakar Madride man pasitarimas. Ar negalima išsilenkti audros?

— Aš pamėginsiu. Jei nieko neišeis, gausime sukti atgal.

— Gerai,— linktelėjo Baironas.

— Visus prašau prisisegti diržus.

Pilotas skubiai grįžo į kabiną.

Sjuzena girdėjo visą šį pokalbį. Laikydama kūdikį ant rankų ir glausdama jį prie savęs, ji staiga pasigailėjo pasiėmusi mergytę su savimi. „Reikia pasakyti Bironui, kad lieptų pilotui grįžti",— pagalvojo ji.

— Baironai...

Nelauktai jie atsidūrė audros epicentre; užgriuvę vėjo gūsiai ėmė mėtyti lėktuvą aukštyn ir žemyn. Kratė vis labiau. Iliuminatoriaus stiklus čaižė lietus. Audros debesys visiškai neleido nieko matyti. Keleiviams atrodė, tarsi juos sūpuotų vatinės jūros bangos.

Baironas įjungė selektoriaus ryšį.

— Kur mes esame, Bleikai?

— Mes už penkiasdešimt penkių mylių į šiaurės vakarus nuo Madrido, virš Avilos.

Baironas vėl pažvelgė pro langą.

— Šiandien apsieisim be Madrido. Nagi, suk atgal ir nešdinkimės iš čia velniop.

— Supratau jus.

Sprendimas sekundės dalelytę pavėlavo. Pilotas tik pradėjo posūkį, kai priekyje nelauktai iškilo viršukalnė. Katastrofa buvo neišvengiama. Baisiai sudžeržgėjo draskomas metalas, ir dangus tarsi sprogo, kai lėktuvas, rėžęsis į kalno šlaitą, subyrėjo į šipulius.

Po katastrofos įsiviešpatavo keista tyla, trukusi, atrodė, visą amžinybę. Ją trikdė tik degančios važiuoklės gumos spragsėjimas.

— Elena...

Elena Skot atsimerkė. Ji gulėjo po medžiu. Prie jos pasilenkęs jos vyras švelniai plekšnojo jai per skruostus.

— Dėkui Dievui,— pasakė jis, išvydęs, kad ji gyva.

Elena atsisėdo, ją šiek tiek pykino, galvoje tvinkčiojo, visą kūną maudė. Ji apžvelgė sulankstytas dar neseniai

buvusio lėktuvo su jame sėdėjusiais žmonėmis nuolaužas ir krūptelėjo.

— Kur kiti? — kimiai paklausė ji.

— Žuvo.

Ji nesuprasdama žiūrėjo į vyrą.

— O Dieve! Ne!

Jis linktelėjo, jo veidas buvo sustingęs iš sielvarto.

— Bajronas, Sjuzena, kūdikis, pilotai — visi.

Vėl užsimerkusi Elena Skot be garso meldėsi. „Kodėl išlikome mudu su Mailu? — galvojo ji. Jai buvo sunku susikaupti.— Mums reikia nusileisti žemyn ir šauktis pagalbos. Bet jau per vėlu. Jie visi žuvo. Tuo neįmanoma patikėti. Vos prieš valandėlę jie buvo kupini gyvybės.

— Ar gali atsistoti?

— Atrodo... atrodo, kad taip.

Mailas padėjo žmonai atsistoti. Jai susvaigo galva ir ėmė pykinti, ir ji stovėjo laukdama, kol tai praeis.

Mailas atsigręžė pasižiūrėti į lėktuvą. Liepsna įsidegė vis labiau.

— Mums reikia eiti iš čia,— pasakė jis.— Tas daiktas kiekvieną akimirką gali sprogti.

Jie tyliai atsitraukė ir žiūrėjo į liepsną. Dar po akimirkos liepsna pasiekė degalų bakus ir nudrioksėjo sprogimas. Visą lėktuvą apgaubė liepsnos.

— Stebuklas, kad mes likome gyvi,— pasakė Mailas.

Elena žiūrėjo į degantį lėktuvą. Kažkokia mintis nedavė jai ramybės, bet jai sunku buvo susikaupti. Kažkas, kas susiję su „Skot indastriz". Ir staiga ji suprato.

— Mailai.

— Taip? — jis beveik nesiklausė jos.

— Tai likimas.

Jos balse nuskambėjęs karščiavimasis privertė jį atsigręžti.

— Apie ką tu?

— „Skot indastriz" dabar priklauso tau.

— Aš ne.

— Mailai, Viešpats atidavė ją tau į rankas,— karštai tarė ji.— Visą gyvenimą tu buvai šešėlyje, savo vyresniojo brolio šešėlyje.

Dabar ji jau mąstė aiškiai ir nuosekliai, pamiršusi galvos skausmą ir silpnumą. Ją visą krėtė nesulaikomas žo-

džių srautas.— Dvidešimt metų tu dirbai Baironui, šiai kompanijai. Tu ne mažiau už jį prisidėjai prie jos suklestėjimo, o jis... ar jis tau kaip nors atsidėkojo? Ne. Tai buvo jo kompanija, jo sėkmė, jo pelnas. Ir štai dabar... dabar tau atsirado galimybė gauti tai, kas tavo.

Siaubo apimtas jis pasižiūrėjo į ją.

— Elena... jų kūnai... kaip tu gali net galvoti apie tai?..

— Aš suprantu, bet juk ne mes juos nužudėme. Atėjo mūsų eilė, Mailai. Pagaliau mes gavome tai, kas mums teisėtai priklauso. Išskyrus mus, neliko nieko, kas galėtų pareikšti savo teises į kompaniją. Ji mūsų! Tavo!

Ir tuo metu jie išgirdo kūdikio verksmą. Netikėdami savo ausimis, jiedu susižvalgė.

— Tai Patricija! Ji gyva. O Viešpatie!

Jie surado mergytę nuošaliau, prie krūmų. Stebuklas, bet ji nebuvo sužeista.

Paėmęs ją ant rankų, Mailas priglaudė ją prie savęs.

— Ts-s-s! Viskas gerai, mieloji,— šnibždėjo jis.— Viskas bus gerai.

Elena stovėjo greta jo, jos veidą iškreipė siaubas.

— Tu... juk tu sakei, kad ji žuvo.

— Tikriausiai ji buvo be sąmonės.

Elena ilgai žiūrėjo į vaiką.

— Ji privalėjo žūti drauge su visais,— slopiu balsu pasakė ji.

Mailas pakėlė į ją akis, jis buvo sukrėstas.

— Ką tu šneki?

— Bironas viską užrašė Patricijai. Artimiausius dvidešimt metų tu būsi globėjas, o paskui, užaugusi, ji elgsis su tavim taip pat niekinamai, kaip ir jos tėvas. Ar tu to nori?

Jis neatsakė.

— Tokio atvejo, kaip dabar, mums daugiau nebepasitaikys.— Neatplėšdama žvilgsnio, jį žiūrėjo į kūdikį, jos akys pasidarė kažkokios laukinės, to Mailas niekada anksčiau nebuvo pastebėjęs. Ji tarsi norėjo...

„Ji apdujusi. Jai smegenų sukrėtimas".

— Viešpatie, Elena, ką tu sau galvoji?

Ji ilgai žiūrėjo į vyrą, ir laukinis akių žėrėjimas priblėso.

— Nežinau,— ramiai pasakė ji ir šiek tiek padelsusi pridūrė:— Štai ką mes galime padaryti: mes galime ją kur nors palikti, Mailai. Pilotas sakė, kad mes buvome netoli Avilos. Ten turi būti daug turistų. Kam šautų į galvą mintis susieti kūdikį su lėktuvo katastrofa?

Jis papurtė galvą:

— Draugai žino, kad Baironas ir Sjuzena pasiėmė Patriciją su savim.

Elena dėbtelėjo į degantį lėktuvą.

— Niekai. Jie visi sudegė. Surengsim jiems čia gedulingą minėjimą.

— Mes negalime to padaryti, Elena,— paprieštaravo jis.— Mums tai geruoju nesibaigs.

— Viešpats viską padarė už mus.

Mailas pasižiūrėjo į mergytę.

— Bet ji tokia...

— Jai viskas bus gerai,— ramino Elena.— Paliksime ją prie kokios nors gražutės užmiesčio fermos. Ją kas nors įdukrins, ji užaugs ir puikiai čia gyvens.

Jis vėl papurtė galvą.

— Ne. Aš negaliu to padaryti.

— Jei myli mane, tu padarysi tai dėl mūsų. Gausi rinktis, Mailai. Gali pasilikti su manimi arba praleisti visą gyvenimą dirbdamas savo brolvaikiui.

— Prašau tavęs, aš...

— Tu myli mane?

— Labiau už gyvybę,— paprastai pasakė jis.

— Tuomet įrodyk tai.

Vėjo genami, tamsoje jie atsargiai nusileido žemyn šlaitu. Lėktuvas sudužo aukštai kalnuose tarp miškų, prislopinusių sprogimą, todėl miesto gyventojai dar nežinojo, kas atsitiko.

Po trijų valandų Elena ir Mailas pasiekė mažą fermą Avilos pakraštyje. Dar neišaušo rytas.

— Mes paliksime ją čia,— sušnibždėjo Elena.

Mailas paskutinį kartą pabandė:

— Elena, gal mudu vis dėlto?

— Daryk, ką aš tau sakau! — šaižiai nutraukė ji.

Daugiau nė žodžio netaręs, jis apsisuko ir nunešė mergytę prie namo slenksčio. Aprengta tik sudraskytais rausvais marškinėliais, ji buvo įsukta į antklodėlę.

Mailas ilgai žiūrėjo į Patriciją, jo akys paplūdo ašaromis, paskui jis atsargiai paguldė ją.

— Būk laiminga, meilute,— sušnibždėjo jis.

Asunsijoną Moras pažadino verksmas. Dar nespėjusi išsibudinti iš sapno, ji pamanė, kad ten avis bliauna „Kaipgi ji ištrūko iš tvarto?"

Asunsijona niurzgėdama išsliuogė iš šiltos lovos ir užsimetusi seną išblukusį chalatą priėjo prie durų.

— *Madre de Dios*! — šūktelėjo ji, išvydusi gulintį ant žemės ir iš visų jėgų rėkiantį kūdikį.

Ji pasikvietė vyrą.

Ji įnešė kūdikį į vidų ir nežinodama, ką daryti, žiūrėjo į jį. Mergytė nesiliovė verkusi ir atrodė, kad jau ima mėlynuoti.

— Reikia vežti ją į ligoninę.

Skubiai įsukę kūdikį dar į vieną apklotą, jie paguldė jį į pikapą ir nuvežė į ligoninę. Atsisėdę ant suolo ilgame koridoriuje, laukė, kol kas nors atkreips į juos dėmesį. Po trisdešimt minučių išėjo gydytojas ir pasiėmė mergytę apžiūrėti.

Grįžęs jis pasakė:

— Jai plaučių uždegimas.

— Ar ji išgyvens?

Gydytojas gūžtelėjo pečiais.

Svyruodami Mailas ir Elena įžengė į Avilos policijos nuovadą.

Budintis seržantas pažvelgė į du apdriskusius turistus.

— *Buenos dias*. Kuo galiu padėti?

— Įvyko kraupi katastrofa,— pasakė Mailas.— Mūsų lėktuvas sudužo kalnuose, ir...

Po valandos gelbėtojų ekspedicija jau žengė kalno šlaitu. Atvykę į vietą, jie išvydo tik rūkstančias apanglėjusias lėktuvo liekanas ir jo keleivius.

Ispanijos valdžios atstovai paviršutiniškai ištyrė lėktuvo katastrofos vietą.

— Pilotui nederėjo skristi per tokią stiprią audrą. Turime pripažinti, kad katastrofa įvyko dėl piloto kaltės.

Niekam nė į galvą neatėjo lėktuvo katastrofą susieti su kūdikiu, paliktu ant fermos slenksčio.

Viskas baigėsi.

Viskas tik prasideda.

Mailas ir Elena surengė uždarą Bairono, jo žmonos Sjuzenos ir jų dukters Patricijos minėjimą. Grįžę į Niujorką, jie surengė dar vienas gedulingas pamaldas, kuriose dalyvavo įvykio priblokšti Skotų bičiuliai.

— Kokia baisi tragedija. Vargšė mažoji Patricija.

— Taip,— sielvartingai kalbėjo Elena.— Vien tuo galima guostis, kad viskas įvyko labai greit, niekas iš jų nesikankino.

Finansinį pasaulį sukrėtė Bairono Skoto mirtis. „Skot indastriz" akcijų kursas ėmė staigiai kristi. Bet Elena Skot dėl to nesijaudino.

— Nesirūpink,— ramino ji vyrą.— Netrukus jis vėl pakils. Tu visais atžvilgiais geresnis už Baironą. Jis tempė kompaniją žemyn. O tu skatinsi jos pažangą.

Mailas apkabino žmoną:

— Nežinau, ką aš daryčiau be tavęs.

Ji nusišypsojo:

— Tau niekada to ir nereikės. Nuo šiol turėsime viską, apie ką įmanoma svajoti šiame pasaulyje.

Prisiglaudusi prie jo, ji galvojo: „Kas būtų galėjęs įsivaizduoti, kad Elena Dudaš iš neturtingos Garyje, Indianoje, gyvenančios lenkų šeimos, vieną kartą pasakys: „Nuo šiol turėsime viską, apie ką įmanoma svajoti šiame pasaulyje".

Tai nebuvo tušti žodžiai.

Dešimt dienų kūdikis buvo tarp gyvybės ir mirties, ir kai praėjo krizė, tėvas Berendas užsuko pas fermerį ir jo žmoną.

— Turiu jums gerų naujienų,— džiugiai pasakė jis.— Mažylė ėmė sveikti.

Morasai suglumę susižvalgė.

— Džiaugiuosi dėl jos,— išsisukinėdamas pasakė fermeris.

Tėvas Berendas nusišypsojo.

— Tai Viešpaties dovana.

— Žinoma, tėve. Mes su žmona pasišnekėjom ir nutarėm, kad Viešpats parodė mums per didelį dosnumą. Jo dovaną reikia maitinti. Mes neišgalim išlaikyti jos.

— Bet juk tai toks žavus kūdikis,— pastebėjo tėvas Berendas.

— Sutinku. Bet mes su žmona jau seni ir ligoti, mes negalime atsakyti už jos auklėjimą. Viešpats turės atsiimti atgal savo dovaną.

Ir susiklostė taip, kad negalėdami pasiūlyti nieko geresnio, kūdikį atidavė į Avilos našlaičių prieglaudą.

Atėję pas Bairono Skoto advokatą Mailas ir Elena sėdėjo laukdami, kol bus perskaitytas testamentas. Kabinete jie buvo tik trise. Elena nepaprastai jaudinosi. Keli žodžiai popieriaus lakšte padarys ją su Mailu neįtikėtinai turtingus.

„Mes pirksime didžiųjų menininkų drobes, įsigysim sodybą Sautamptone, pilį Prancūzijoje. Ir tai bus tik pradžia".

Advokatas prašneko, ir Elena visą dėmesį sutelkė į jį. Prieš kelis mėnesius ji buvo mačiusi testamento kopiją ir tikriausiai žinojo, kad ten parašyta: „Tuo atveju, jei mirčiau aš ir mirtų mano žmona, visą man priklausantį „Skot indastriz" kapitalą aš užrašau savo vienintelei dukteriai Patricijai, ir savo brolį Mailą skiriu savo turto tvarkytoju, kol ji sulauks pilnametystės ir įgis teisę valdyti paveldą..."

„Dabar viskas pasikeitė",— susijaudinusi galvojo Elena.

Advokatas Lorensas Grėjus iškilmingai pradėjo:

— Tai visus mus siaubingai sukrėtė. Aš žinau, kaip jūs, Mailai, mylėjote savo brolį, o apie žaviąją mažylę nė nekalbu...— Jis palingavo galvą.— Na, ką gi, gyvenimas tęsiasi. Gal jūs nežinote, kad jūsų brolis pakeitė testamentą. Aš nevarginsiu jūsų teisinėmis smulkmenomis ir per-

skaitysiu jums tik jo esmę.— Pasklaidęs testamentą, jis sustojo prie reikiamo punkto.

— „Atsižvelgiant į tai, ką aš pakeičiau savo testamente, mano duktė Patricija gaus penkis milijonus dolerių ir kasmet po milijoną dolerių iki pat savo mirties. Visą man priklausantį „Skot indastriz" kapitalą aš perduodu valdyti savo broliui Mailui, atsilygindamas už neįkainojamą jo indėlį į kompanijos reikalus ir ištikimą daugelio metų tarnybą".

Mailas pajuto, kaip viskas ėmė plaukti jam prieš akis.

Ponas Grėjus pasižiūrėjo į jį.

— Ar jums nieko blogo?

Mailui pasidarė sunku kvėpuoti. „Dieve mano, ką mes padarėme? Mes atėmėme iš jos visas teises, nors nebuvo jokio reikalo. Dabar galime jai sugrąžinti visa tai".

Pasisukęs jis norėjo kažką pasakyti Elenai, bet jos žvilgsnis jį sustabdė.

— Mes privalome rasti kokią nors išeitį, Elena. Juk negalima palikti Patricijos ten? Ypač dabar.

Jie buvo savo bute Penktojoje aveniu ir rengėsi eiti į pietus, rengiamus labdaros tikslais.

— Kaip tik taip mes ir padarysim,— atsakė į tai Elena.— Jeigu tu, žinoma, nenori atsivežti jos čionai ir bandyti paaiškinti, kodėl mes pasakėme, kad ji sudegė sudužusiame lėktuve.

Jis nežinojo, ką atsakyti. Kiek pagalvojęs pasakė:

— Gerai, tuomet mes kas mėnesį siųsime jai pinigų, kad ji..

— Nekvailiok, Mailai,— atžariai pasakė ji.— Siųsti jai pinigus? Kad policija susidomėtų, kas juos siunčia jai, ir susektų mus? Ne. Jei tave graužia sąžinė, teskirs kompanija lėšų labdarai. Pamiršk apie kūdikį, Mailai. Jis žuvo. Atmink tai.

„Atmink... atmink.. atmink..."

Tie žodžiai skambėjo Elenos Skot ausyse, kai ji, baigdama savo kalbą, žiūrėjo į žmones, susirinkusius „Voldorfo-Astorijos" pokylių salėje. Jie vėl ėmė ploti.

„Jūs sveikinate tą, kurios jau nebėra",— pagalvojo ji.

Tą naktį ją vėl aplankė šmėklos. Manė, jog seniai bus jų atsikračiusi. Iš pat pradžių, po gedulingų pamaldų, laikytų už Baironą, Sjuzeną ir Patriciją, naktiniai svečiai dažnai lankydavo ją. Blyškūs, panašūs į rūką, jie palinkdavo prie jos lovos ir kažką šnibždėdavo jai. Ji nubusdavo, širdis smarkiai daužydavosi, bet aplinkui nieko nebūdavo. Ji nepasakodavo apie tai Mailui. Jis buvo silpnas ir išsigandęs galėjo iškrėsti kokią kvailystę, dėl kurios būtų kilusi grėsmė kompanijos reputacijai. Jei paaiškės tiesa, skandalas sužlugdys „Skot indastriz", o Elena tvirtai pasiryžusi to neleisti. Ir ji tylomis pakentė šmėklas, kol pagaliau jos dingo, palikdamos ją ramybėje.

Ir štai dabar, naktį po pokylio, jos grįžo. Nubudusi ji atsisėdo lovoje ir apsidairė. Kambaryje buvo tuščia ir tylu, bet ji žinojo, kad jos buvo kažkur greta. Ką jos stengėsi pasakyti jai? Ar jos žinojo, kad netrukus ji ateis pas jas?

Elena atsikėlė ir nuėjo į erdvią, antikvariniais daiktais išpuoštą prabangaus buto, kurį ji nusipirko mirus Mailui, svetainę. „Vargšelis Mailas",— pagalvojo ji žvalgydamasi po ištaigingą kambarį. Jis taip ir nespėjo pajusti, kokie turtai užgriuvo jį mirus broliui. Praėjus metams po lėktuvo katastrofos, jis mirė nuo širdies priepuolio, ir Elena Skot suėmė kompanijos valdymo vadžias į savo rankas. Apsukriai ir sumaniai jos vadovaujama „Skot indastriz" netrukus užėmė dar reikšmingesnę vietą pasaulyje.

„Kompanija priklauso Skotams,— mąstė ji.— Ir aš nesirengiu atiduoti jos bet kam".

Tai privertė ją pagalvoti apie Bairono ir Sjuzenos dukterį — teisėtą iš jos pavogto sosto įpėdinę. Ar tai buvo baimė, o gal troškimas išpirkti savo nuodėmę prieš mirtį?

Visą naktį Elena Skot išsėdėjo svetainėje stebeilydama į tuštumą, svarstydama, galvodama. Kiek metų praėjo nuo to laiko? Dvidešimt aštuoneri. Patricija turi būti jau suaugusi, jeigu tik liko gyva. Kaip susiklostė jos gyvenimas? Ar ji ištekėjo už fermerio, o gal už kokio nors prekeivio iš miesto? Ar turi ji vaikų? Ar ji vis dar gyvena Aviloje, o gal kur nors išvažiavo? „Būtina surasti ją,— mąstė Elena.— Ir kuo greičiau. Jei Patricija dar gyva, privalau surasti ją ir pasikalbėti. Galų gale man reikia viską

sužinoti. Pinigai gali melą paversti tiesa. Aš rasiu būdą, kaip išsisukti iš tos padėties, neaiškindama jai, kas atsitiko iš tikrųjų".

Kitą rytą Elena išsikvietė Elaną Takerį, „Skot indastriz" saugumo tarnybos šefą. Tai buvo liesas išblyškęs plinkantis vyriškis šiek tiek per keturiasdešimt metų, anksčiau dirbęs detektyvu ir pasižymintis uolumu bei nuovokumu.

— Noriu, kad atliktumėt man vieną užduotį.

— Taip, ponia Skot.

Įdėmiai žvelgdama į jį, ji mąstė, kiek gali būti atvira jam. „Nieko negaliu pasakoti jam,— apsisprendė.— Būdama gyva, nenoriu rizikuoti nei savo, nei kompanijos reputacija. Tegu jis pirma suranda Patriciją, o paskui aš matysiu, kaip su ja elgtis".

Ji šiek tiek palinko į priekį.

— Prieš dvidešimt aštuonerius metus Ispanijoje, Avilos apylinkėse, vienoje fermoje buvo rasta maža mergytė. Noriu, kad sužinotumėte, kur ji dabar, ir kuo greičiau man ją pristatytumėt.

Elano Takerio veidas liko abejingas. Poniai Skot nepatikdavo tarnautojai, nesugebantys slėpti savo emocijų.

— Gerai, ponia. Rytoj išvykstu.

17 SKYRIUS

Pulkininkas Ramonas Akoka buvo pakilios nuotaikos. Pagaliau viskas stojosi į savo vietas.

Į jo kabinetą įžengė budintysis karininkas.

— Atvyko pulkininkas Sostelas.

— Kvieskit.

„Jo man nebereikia,— galvojo Akoka.— Tekeliauja atgal su savo alaviniais kareivėliais".

Įėjo pulkininkas Falas Sostelas.

— Turiu garbės!

— Sveiki, pulkininke.

„Juokinga,— mąstė Sostelas.— Mudu su juo vienodo laipsnio, bet tas milžinas su randu kuo lengviausiai gali sutriuškinti mane. Ir vien todėl, kad jis susijęs su OPUS MUNDO".

Sostelą žemino tai, kad jis privalo vykdyti Akokos reikalavimus, tarsi būtų koks nors jo pavaldinys. Bet jis sumaniai slėpė savo jausmus.

— Jūs norėjote pamatyti mane?

— Taip.— Akoka nurodė jam kėdę.— Sėskitės. Turiu jums naujienų. Vienuolės pas Chaimę Mirą.

— Kaip?!

— Taigi taigi. Jos keliauja su Miru ir jo žmonėmis. Jis paskirstė jas į tris grupes.

— Kaip... kaip jūs tai sužinojote?

Ramonas Akoka atsilošė kėdėje:

— Ar žaidžiate šachmatais?

— Ne.

— Gaila. Labai pamokomas žaidimas. Jeigu nori gerai žaisti, privalai įsivaizduoti atsidūręs varžovo vietoje. Mes su Chaime Miru žaidžiame tarpusavyje šachmatais.

Falas Sostelas nesuprasdamas žiūrėjo į jį.

— Aš nesuprantu, kaip...

— Na, ne tiesiogine prasme, pulkininke. Mes žaidžiame be lentos. Mintyse. Aš tikriausiai geriau už visus suprantu Chaimę Mirą. Aš žinau, ką jis galvoja. Žinojau, kad jis pamėgins susprogdinti užtvanką prie Puente la Reino. Ten mes sučiupome du jo padėjėjus, o pačiam Mirui pasprukti padėjo tik laimingas atsitiktinumas. Aš žinojau, kad jis mėgins išlaisvinti juos, ir Miras žinojo, kad aš žinau.— Akoka gūžtelėjo pečiais.— Bet aš neįsivaizdavau, kad jis pasinaudos buliais, gelbėdamas savo žmones.

Jo balse pasigirdo susižavėjimas.

— Kalbate taip, tarsi jūs...

— Žaviuosi juo? Aš žaviuosi jo protu. Bet tą žmogų niekinu.

— Ar žinote, kur keliauja Miras?

— Jis keliauja į šiaurę. Per artimiausias tris dienas aš sučiupsiu jį.

Pulkininkas Sostelas apstulbęs spoksojo į jį.

— Pagaliau tai bus „matas".

Iš tikrųjų pulkininkas Akoka suprato Chaimę Mirą ir atspėjo, kurlink krypsta jo mintys, bet to jam nepakako. Kad užsitikrintų pergalę, pulkininkui reikėjo pasiekti pranašumą, ir jis sugalvojo, kaip tai padaryti.

— Kaip?..

— Vienas iš Miro teroristų yra mano informatorius,— pasakė pulkininkas Akoka.

Rubijas, Tomas ir dvi seserys vengė didelių miestų, jie rinkosi kaimo kelius, vingiuojančius pro senų, iš akmenų sumūrytų namų gyvenvietes, greta kurių ganėsi ožkos ir avys, ir piemenys klausėsi per tranzistorinius radijo imtuvus muzikos bei futbolo. Tai atrodė ryškus praeities ir dabarties susilietimas, bet Liučijai rūpėjo kas kita.

Ji nepaleido iš akių sesers Teresės, kad vos pasitaikius galimybei pasiimtų kryžių ir dingtų. Abu vyrai nuolat būdavo greta jų. Aukštas simpatiškas linksmas Rubijas Arsanas buvo joms dėmesingas. „Šitas — naivus valstietis",— padarė sau išvadą Liučija. Tomas Sanchuras buvo geibus ir praplikęs. „Jis panašesnis į batsiuvį nei į teroristą. Abu juos apvyniosiu aplink pirštą".

Naktimis jie ėjo plytinčiomis į šiaurę nuo Avilos lygumomis, kur nuo Gvadaramos kalnų pūtė vėsūs vėjai. Mėnesienos nušviestos lygumos, atrodydavo, prisipildydavo pamėkliškos tuštumos. Jie ėjo pro kviečių ir kukurūzų laukus, alyvmedžius, vynuogynus. Patys pasikasdavo bulvių, skynėsi salotas, nuo medžių — vaisius, pasirinkdavo vištidėse kiaušinių ir pasigaudavo vištų.

— Visi Ispanijos kaimai panašūs į judrią turgavietę,— sakydavo Rubijas Arsanas.

— Ir viskas už dyką,— šypsodamasis pridurdavo Tomas Sanchuras.

Sesuo Teresė visiškai nepastebėdavo, kad dedasi aplinkui. Vienintelis jos rūpestis — kaip nusigauti iki Mendavijos. Kryžius darėsi vis sunkesnis, bet ji tvirtai pasiryžo neišleisti jo iš rankų. „Jau greit,— galvojo ji.— Netrukus būsime tenai. Mes bėgame iš Hefsimanijos nuo savo priešų į naują buveinę, kurią Viešpats mums parūpino".

— Ką? — perklausė Liučija.

Sesuo Teresė pati nepasijuto kalbanti balsu.

— Aš... nieko,— sumurmėjo ji.

Liučija skvarbiai pasižiūrėjo į ją. Pagyvenusi moteris atrodė tarsi nesava: ji sunkiai įsivaizdavo, kur esanti, ir nesuprato, kas čia dedasi. Liučija galvos linktelėjimu parodė į drobinį ryšulį, kurį nešė sesuo Teresė.

— Tikriausiai sunku,— užjaučiamai pasakė ji.— Gal duosi galiuką man panėšėti?

Sesuo Teresė dar tvirčiau priglaudė prie savęs kryžių:

— Viešpaties našta buvo sunkesnė. Privalau nešti ją dėl jo. Argi ne taip yra pasakęs Lukas: „Jeigu kas norite eiti su manim, išsižadėkit savęs, pasiimkit savo kryžių ir sekite paskui mane"? Aš jį nešiu,— atkakliai pasakė ji.

Kažkaip keistai skambėjo jos balsas.

— Ar tau viskas gerai, seserie?

— Taip, žinoma.

Seseriai Teresei anaiptol nebuvo gerai. Ji jautėsi karščiuojanti, jai svaigo galva. Jos protui vėl darėsi kažkas negera. „Man negalima susirgti,— galvojo ji.— Motina Betina supyks ant manęs". Bet motinos Betinos nebuvo šalia. Ir viskas atrodė per daug nesuprantama. Kas tokie tie žmonės? „Aš jai netikiu. Ko jiems reikia iš manęs"?

Rubijas Arsanas mėgino pašnekinti seserį Teresę, kaip nors ją nuraminti.

— Tikriausiai tau neįprasta vėl atsidurti šiame pasaulyje, seserie? Kiek laiko tu išbuvai vienuolyne?

„Kodėl jis teiraujasi?"

— Trisdešimt metų.

— Dievuliau! Taip ilgai. O iš kur tu kilusi?

Jai sunku buvo net ištarti tą žodį.

— Iš Ezo.

Jo veidą nušvietė šypsena.

— Iš Ezo? Kadaise vasarą ten ilsėjausi. Puikus miestukas. Aš gerai jį pažįstu. Aš prisimenu...

„Aš gerai jį pažįstu. Gerai? Gal jis pažįsta Raulį? Ir Raulis pasiuntė jį čionai?" Ši mintis trenkė ją kaip žaibas. Tie nepažįstamieji pasiųsti sugrąžinti ją į Ezą pas Raulį Žirardo. Jie nori pagrobti ją. Viešpats sumanė nubausti ją už tai, kad ji pametė Monikos kūdikį. Dabar ji tikrai žinojo, kad tas Viljakastino aikštėje matytas kūdikis buvo jos sesers. „Bet to negali būti. Juk praėjo trisdešimt metų,— bambėjo Teresė.— Jie meluoja man".

Klausydamasis jos murmėjimo, Rubijas Arsanas stebėjo ją.

— Ar kas nors atsitiko, seserie?

Sesuo Teresė atšoko nuo jo.

— Ne.

Na, dabar tai ji juos perprato. Ji nesileis nuvežama atgal pas Raulį ir jo kūdikį. Ji turi pasiekti Mendaviją ir perduoti auksinį nukryžiuotąjį vienuolynui, tada Viešpats atleis jai baisią nuodėmę. „Turiu būti protingesnė. Privalau neparodyti atspėjusi tą paslaptį".

Ir žvilgtelėjusi į Rubiją ji pasakė:

— Jaučiuosi puikiai.

Toliau keliaudami sausringomis, saulės išdžiovintomis lygumomis, jie priėjo mažą kaimelį, kur juodai apsirengusios valstietės skalbėsi prie upelio po pastatyta virš jo pastoge, prilaikoma keturių senų sijų. Vanduo tekėjo į ilgą medinį lovį ir čia pat sruvo iš jo, keičiamas švaraus. Moterys trynė skalbinius ant akmeninių plokščių ir skalavo juos tekančiame vandenyje.

„Toks taikus vaizdas",— mąstė Rubijas. Tai priminė jam paliktą fermą. „Va tokia ir buvo Ispanija. Be bombų ir žudynių. Ar vėl kada nors pas mus ateis taika?"

— *Buenos dias.*

— *Buenos dias.*

— Gal galėtume atsigerti? Nelengva keliauti.

— Žinoma. Gerkit sau į sveikatą.

Vanduo buvo šaltas, gaivinantis.

— *Gracias. Adios.*

— *Adios.*

Rubijui taip nesinorėjo išeiti.

Dvi moterys toliau keliavo su savo palydovais. Jos praėjo pro kamštinius ąžuolus ir alyvmedžius; vasaros ore tvyrojo prisirpusių vynuogių ir apelsinų kvapai. Praėjo pro obelų, vyšnių, slyvų sodus ir fermas, kuriose kudakavo vištos, kriuksėjo kiaulės ir mekeno ožkos.

Rubijas ir Tomas ėjo šiek tiek priekyje ir negarsiai šnekučiavosi.

„Jie kalba apie mane. Mano, jog aš nežinau jų planų".— Sesuo Teresė prisiartino prie jų, norėdama nugirsti, ką jie šneka.

— ...Penki šimtai tūkstančių pesetų už mūsų galvas. Už Chaimę pulkininkas Akoka tikriausiai sumokėtų ir daugiau. Bet jam reikia ne tiek jo galvos, kiek kiaušų.

Vyriškiai prajuko.

Klausydamasi jų pokalbio, Teresė vis tvirčiau įsitikino:— „Tie žmonės — šėtoniški žmogžudžiai, velnio tarnai, man siųstas prakeikimas, kad būčiau pasmerkta nesibaigiančioms pragaro kančioms. Bet Viešpats galingesnis už juos. Jis neleis jiems sugrąžinti manęs namo".

Greta jos buvo taip pažįstamai šypsąs Raulis Žirardo.

„Tas balsas!"

„Atleiskite?"

„Aš girdėjau, kaip jūs vakar giedojote. Puiku".

„Ar galiu jums kuo nors pasitarnauti?"

„Prašom man atkirpti tris jardus muslino".

„Žinoma. Prašom čionai... Tai mano tetos parduotuvė, jai reikia pagalbos, ir sumaniau kurį laiką padirbėti pas ją".

„Esu tikras, kad tu galėtum pavergti ką panorėjusi, bet tikiuosi, jog išsirinksi mane".

„Niekada nesu sutikęs tokios kaip tu, brangioji".

„Tu būsi žavinga nuotaka".

„Bet dabar aš — Kristaus sužadėtinė. Aš negaliu grįžti pas Raulį".

Liučija įdėmiai stebėjo Teresę. Ši kalbėjosi pati su savimi, bet Liučija negalėjo suprasti žodžių.

„Ji palūš",— galvojo Liučija.— Ji nenueis. Reikia greičiau pasiimti tą kryžių".

Jau temstant tolumoje išniro Olmedas. Rubijas sustojo.

— Ten kareiviai. Užkopkime į kalnus ir apeikime miestą.

Pasukę iš kelio, jie ėmė tolti nuo lygumos link stūksančių virš Olmedo kalnų. Saulė jau pasislėpė už medžių viršūnių, ir dangus ėmė tamsėti.

— Mums liko vos kelios mylios,— stengėsi padrąsinti seseris Rubijas Arsanas.— Paskui galėsime pailsėti.— Jiems jau pasiekus aukštos viršukalnės keterą, Tomas Sanchuras staiga pakėlė ranką.

— Sustokit,— sušnibždėjo jis.

Rubijas nuskubėjo pas jį, ir priėję prie skardžio krašto jie pažvelgė žemyn. Slėnyje dislokavosi kareivių stovykla.

— *Mierda*! — sušnibždėjo Rubijas.— Ten vos ne visas

būrys. Naktį praleisime čia. Rytą jie gal pasitrauks, ir mes galėsim keliauti toliau.

Stengdamasis neišsiduoti sunerimęs, jis pasisuko į Liučiją ir seserį Teresę.

— Mes pasiliksim čia per naktį, seserys. Privalome elgtis labai tyliai. Slėnyje įsikūrė kareiviai. Negalima, kad jie mus aptiktų.

Liučijai tai buvo geriausia naujiena, kurią ji galėjo išgirsti. „Puiku,— pagalvojo ji.— Naktį aš su kryžiumi ir dingsiu. Dėl kareivių jie pabijos mane persekioti".

Seseriai Teresei ši naujiena turėjo šiek tiek kitokią reikšmę. Ji girdėjo, kaip vyrai kalbėjo, kad jų ieškąs kažkoks pulkininkas Akoka. „Jie vadino pulkininką Akoką savo priešu. Tačiau tie žmonės patys yra priešai, vadinasi, pulkininkas Akoka turi būti mano draugas. Dėkoju Tau, maloningasis Dieve, kad siunti man pulkininką Akoką"

Aukštasis vyriškis, vardu Rubijas, kreipėsi į ją:

— Ar supranti, seserie? Privalome būti itin atsargūs.

— Taip, aš suprantu.

„Aš suprantu daugiau, negu tu manai". Jie nė neįtaria, kad Viešpats leido jai atspėti jų kėslus.

— Aš suprantu, kaip jums abiem turi būti sunku,— užjaučiamai pasakė Tomas Sanchuras.— Nesijaudinkit. Mes pasirūpinsim, kad jūs sėkmingai pasiektumėt vienuolyną.

„Jis turi galvoje Ezą. Na, ir gudrus. Meilios jo kalbos — tai šėtono veidmainystė. Bet su manim — Viešpats, ir Jis veda mane" Ji žinojo, ką turi daryti. Bet privalo būti atsargi.

Vyrai išvyniojo seserims miegamuosius maišus ir paklojo juos greta vienas kito.

— Jums abiem dabar reikia pamiegoti.

Moterys sulindo į joms neįprastus miegamuosius maišus. Naktis buvo nepaprastai šviesi; danguje mirgėjo žvaigždės. Žiūrėdama į jas, Liučija linksmai galvojo: „Dar kelios valandos, ir aš keliausiu į laisvę. Kai tik jie visi sumigs". Ji nusižiovavo. Nė neįtarė, kokia yra pavargusi. Ilga varginanti kelionė ir nervinė įtampa padarė savo darbą. Akys lipte sulipo „Tik mažumėlę atsipūsiu",— pagalvojo Liučija.

Ji užmigo.

Gulinti greta jos sesuo Teresė nė nesirengė miegoti, ji grūmėsi su demonais, kurie stengėsi įveikti ją, nudanginti jos sielą į pragarą. „Aš nepasiduosiu. Viešpats siunčia man išbandymą. Aš buvau išvaryta, kad radusi kelią vėl sugrįžčiau pas Jį. O tie žmonės nori mane sustabdyti. Aš jiems nepasiduosiu".

Rytą, ketvirtą valandą, sesuo Teresė tyliai atsisėdo ir apsidairė. Tomas Sanchuras miegojo vos už kelių žingsnių nuo jos. Aukštas tamsaus gymio vyriškis, vardu Rubijas, stovėjo atsukęs jai nugarą ir budėjo laukymės pakraštyje. Medžių fone ji matė jo siluetą.

Sesuo Teresė kuo tyliau atsistojo. Šiek tiek padelsė, prisiminusi kryžių. „Pasiimti jį su savim? Bet aš greit sugrįšiu čionai. Reikia rasti saugią vietą, kur jis pabūtų, kol aš sugrįšiu". Ji pažvelgė į tą pusę, kur miegojo sesuo Liučija. „Taip, su mano seserim Kristuje jis bus saugus",— pamanė sesuo Teresė.

Ji be garso priėjo prie miegančios Liučijos ir atsargiai įkišo suvyniotą kryžių į jos miegamąjį maišą. Liučija nė nekrustelėjo. Apsigręžusi sesuo Teresė žengė į mišką ir Rubijo Arsano nepastebėta ėmė atsargiai leistis žemyn prie kareivių stovyklos. Leistis gavo skardėtu ir šlapiu nuo rasos šlaitu, bet Dievas suteikė jai sparnus, ir ji greit leidosi juo, nė karto nesuklupusi ir nepargriuvusi skubėjo į savo išsigelbėjimą.

Ūmai prieš ją tamsoje išdygo žmogaus figūra.

— Kas eina? — pasigirdo kažkieno balsas.

— Sesuo Teresė.

Ji priėjo prie karine uniforma vilkinčio sargybinio, kuris laikė atstatytą šautuvą.

— Iš kur čia atsiradai, sene? — šiurkščiai paklausė jis.

Ji pažvelgė į jį savo spindulingomis akimis:

— Mane pasiuntė Viešpats.

Sargybinis įsispoksojo į ją.

— Iš tikrųjų?

— Taip. Jis pasiuntė mane susitikti su pulkininku Akoka.

Sargybinis palingavo galvą:

— Pasakyk Viešpačiui, kad esi ne pulkininko skonio.

— Jūs nesupratote. Aš — sesuo Teresė iš cistersių vienuolyno. Aš buvau Chaimės Miro ir jo žmonių belaisvė.

Ji išvydo, kaip kareivio veidas ištįso iš nuostabos.

— Tu... tu iš vienuolyno?

— Taip.

— Iš to, kuris yra prie Avilos?

— Taip,— suirzusi atsakė Teresė. „Kas yra tam žmogui? Nejaugi jis nesupranta, kaip svarbu išgelbėti mane nuo tų piktadarių?"

Kruopščiai parinkdamas žodžius, kareivis pasakė:

— Pulkininko dabar čia nėra, seserie...

Tai buvo netikėtas smūgis jai.

— ...mes pavaldūs pulkininkui Sostelui. Galiu nuvesti jus pas jį.

— Ar jis galės man padėti?

— Žinoma. Esu tuo įsitikinęs. Prašom eiti paskui mane.

Sargybinis niekaip negalėjo patikėti, kad jam taip pasisekė. Pulkininkas Falas Sostelas, ieškodamas keturių vienuolių, siuntė ištisus kareivių būrius išnaršyti apylinkes, bet vis nesėkmingai. O šit viena iš seserų pati teikėsi ateiti į stovyklą ir pasidavė jam. Pulkininkas bus labai patenkintas.

Jie priėjo prie palapinės, kurioje Falas Sostelas su pirmuoju savo padėjėju susikaupę studijavo žemėlapį. Jie pakėlė akis į įėjusius moterį ir sargybinį.

— Prašom atleisti, pulkininke. Tai sesuo Teresė iš cistersių vienuolyno.

Pulkininkas Sostelas apstulbęs įsispitrėjo į ją. Jau tris paras jis nieko kito neveikė, tik ieškojo Chaimės Miro ir vienuolių. Ir šit viena iš jų dabar stovi prieš jį. Vis dėlto Dievas yra.

— Sėskitės, seserie.

„Tam neturime laiko",— pagalvojo sesuo Teresė. Jai reikėjo įtikinti jį, kad tai labai skubu.

— Mums reikia skubėti. Jie nori išvežti mane atgal į Ezą.

Pulkininkas šiek tiek suglumo.

— Kas ketina išvežti jus į Ezą?

— Chaimės Miro žmonės.

Jis atsistojo.

— Seserie, gal kartais žinote, kur dabar yra tie žmonės?

— Suprantama, žinau,— netekdama kantrybės, atsakė sesuo Teresė. Pasisukusi ji parodė ranka į kalnus.

— Jie ten, slepiasi nuo jūsų tuose kalnuose.

18 SKYRIUS

Elanas Takeris atvyko į Avilą kitą dieną po pašnekesio su Elena Skot. Skrydis užtruko ilgai, bet jis jautė ne nuovargį, o kažkokį pakilimą. Elena Skot ne iš tų moterų, kurioms būdinga ko nors užsigeisti. „Čia kažkas slypi,— mąstė Elanas Takeris,— ir tinkamai elgdamasis, man regis, galėsiu turėti iš to daug naudos".

Apsistojęs „Quarto postes" viešbutyje, jis paklausė durininko:

— Ar čia nėra kur nors netoliese kokio nors laikraščio redakcijos?

— Nusileisite gatve žemyn, pone. Už dviejų kvartalų į kairę. Pats pamatysite.

— Dėkoju.

— Nėra už ką.

Žingsniuodamas pagrindine gatve ir žvalgydamasis po nubundantį po popiečio siestos miestą, Takeris galvojo apie paslaptingąją mergytę, kurią jam buvo paliepta atvežti. Taip, tikriausiai tai svarbu. Tačiau kas? Jis tebegirdėjo Elenos Skot balsą: „Jeigu ji gyva, atvežkite ją man. Niekam to neturite sakyti".

„Taip, ponia. Ką privalau pasakyti jai?"

„Pasakykite tik tiek, kad ją nori pamatyti jos tėvo bičiulis. Ji važiuos".

Takeris užsuko į redakciją. Įėjęs jis kreipėsi į vieną prie stalo sėdinčių žmonių:

— *Padrone*, norėčiau pamatyti vyriausiąjį redaktorių.

Vyriškis mostelėjo į kabinetą.

— Tai ten, pone.

— *Gracias.*

Priėjęs prie atvirų durų, Takeris pažiūrėjo į vidų.

Prie stalo sėdėjo per trisdešimt metų žmogus ir įsigilinęs skaitė rankraštį.

— Atleiskit,— pradėjo Takeris.— Ar negalėtumėt skirti man menkos valandėlės?

Vyriškis pakėlė į jį akis:

— Kuo galiu būti naudingas jums?

— Aš ieškau vienos panelės.

Redaktorius nusišypsojo.

— Mes visi ieškome, pone.

— Dar visai maža ji buvo palikta fermoje netoli nuo čia.

Šypsena išnyko iš redaktoriaus veido.

— Tai ji ten buvo pamesta?

— Taip.

— Ir jūs mėginate rasti ją?

— Taip.

— Prieš kiek metų tai atsitiko, pone?

— Prieš dvidešimt aštuonerius.

Jaunasis vyras gūžtelėjo pečiais.

— Tai buvo dar iki manęs.

„Atrodo, kad tai nebus labai paprasta".

— Ar negalėtumėt patarti man, į ką galėčiau kreiptis pagalbos?

Atsidrėbęs kėdėje, redaktorius susimąstė.

— Iš principo — taip. Patarčiau pasikalbėti su tėvu Berendu.

Tėvas Berendas sėdėjo savo kabinete, sutana klostėmis karojo nuo liesų jo kojų. Jis įdėmiai klausėsi svetimšalio.

Elanui Takeriui baigus aiškinti, ko jis čia atvažiavo, tėvas Berendas paklausė:

— Kam jums to reikia, pone? Tai atsitiko taip seniai. Kodėl jus tai domina?

Takeris delsė atsakyti, kruopščiai parinkdamas žodžius.

— Aš neturiu teisės sakyti. Galiu garantuoti tik tai, kad neketinu kaip nors pakenkti tai moteriai. Ar negalėtumėt tiesiog pasakyti man, kaip rasti tą fermą, kur ji buvo palikta?"

„Ferma". Prisiminimai sugrąžino jį į tą dieną, kai sutuoktiniai Morasai atėjo pas jį nuvežę mažiukę į ligoninę.

— Atrodo, kad mergytė miršta, tėve. Ką gi mums daryti?

Tėvas Berendas paskambino savo bičiuliui ponui Moragui, vietos policijos šefui.

— Manau, kad kūdikį pametė kažkas iš atvažiavusių į Avilą turistų. Ar negalėtumėt patikrinti visų viešbučių ir sužinoti, gal pasitaikė tokių, kurie atvažiavo su kūdikiu, o išvažiavo vieni?

Policija peržiūrėjo registracijos žurnalus, kuriuos privalėdavo pildyti visi viešbučiai, tačiau tai nepadėjo.

— Tas vaikas lyg iš dangaus nukrito,— pasakė ponas Moragas.

Jis nė neįsivaizdavo vos neįspėjęs tos paslapties.

Kai tėvas Berendas atnešė kūdikį į prieglaudą, Mersedesė Ancheles paklausė:

— Ar mažiukė turi vardą?

— Nežinau.

— Gal vardas buvo ant antklodėlės ar kur nors kitur?

— Ne.

Mersedesė Ancheles pažvelgė į gulinčią ant kunigo rankų mergytę.

— Na, ką gi, tuomet mes patys duosim jai vardą.

Neseniai ji perskaitė vieną romaną, ir jai labai patiko pagrindinės veikėjos vardas.

— Megana,— pasakė ji.— Pavadinsim ją Megana.

O po keturiolikos metų tėvas Berendas nuvedė Meganą į cistersių vienuolyną.

Ir štai po daugelio metų jos ieško tas nepažįstamasis. „Viskas gyvenime grįžta į savo vėžes,— galvojo tėvas Berendas.— Kažkaip paslaptingai tas pats darosi ir Meganai. Ne, ji vardu ne Megana. Tą vardą jai davė prieglaudoje".

— Sėskitės, pone,— pasakė tėvas Berendas.— Tai ilga istorija.

Ir jis viską papasakojo.

Kunigui baigus, Elanas Takeris kurį laiką tylėjo, jo galvoje skubiai sukosi mintys. Elena Skot privalėjo turėti kažkokių labai svarbių priežasčių domėtis mergyte, pamesta vienoje Ispanijos fermoje prieš dvidešimt aštuonerius metus. Dabar ji vardu Megana, kiek galima spręsti iš kunigo pasakojimų.

„Pasakykit, kad ją nori pamatyti jos tėvo bičiulis".

„Jei manęs neapgauna atmintis,— pagalvojo Elanas,— Baironas Skotas ir jo žmona su dukterimi žuvo lėktuvo katastrofoje prieš daugelį metų kažkur Ispanijoje. Ar čia nėra kokio nors ryšio?"

Jis jautė, jog vis labiau jaudinasi.

— Tėve, aš norėčiau susitikti su ja vienuolyne. Tai labai svarbu.

Kunigas papurtė galvą.

— Bijau, kad jūs pavėlavote. Prieš dvi dienas vienuolyną užpuolė valstybinės slaptosios tarnybos agentai.

Elanas Takeris tik akis išsprogino:

— Kaip tai užpuolė? O kas atsitiko vienuolėms?

— Jas areštavo ir išvežė į Madridą.

Elanas Takeris atsistojo:

— Dėkoju jums, tėve.

Jis išskris į Madridą pirmuoju pasitaikiusiu lėktuvu.

Tėvas Berendas tęsė:

— Keturioms vienuolėms pavyko pabėgti. Tarp jų — seseriai Meganai.

Viskas susikomplikavo.

— Kur ji dabar?

— Niekas nežino. Jos ir kitų vienuolių ieško policija ir armijos daliniai.

— Aišku.

Įprastinėmis aplinkybėmis Elanas Takeris būtų paskambinęs Elenai Skot ir pranešęs, kad atsidūrė aklavietėje. Bet detektyvo instinktas šnibždėjo jam, kad tyrimą reikia tęsti.

Tačiau Elenai Skot jis paskambino.

— Čia atsirado keblumų, ponia Skot.

Jis atpasakojo jai savo pašnekesį su kunigu.

Įsiviešpatavo ilga tyla.

— Ar niekas nežino, kur ji?

— Ji ir kitos trys vienuolės kažkur slapstosi, bet ilgai slapstytis joms nepavyks. Jų ieško policija ir pusė Ispanijos kariuomenės. Kai tik jos bus surastos, aš pranešiu jums.

Patylėjusi Elena Skot pasakė:

— Tai labai svarbu man, Takeri.

— Taip, ponia Skot.

Elanas Takeris grįžo į laikraščio redakciją. Jam pasisekė, ji dar buvo atidaryta.

— Aš norėčiau peržiūrėti jūsų archyvus, jei galima,— kreipėsi jis į redaktorių.

— Ar jus domina kuri nors konkreti medžiaga?

— Taip. Čia sudužo lėktuvas.

— Kada tai buvo, pone?

— Prieš dvidešimt aštuonerius metus. 1948 metais.

Elanui Takeriui prireikė penkiolikos minučių surasti jį dominusį pranešimą. Į akis krito antraštė:

KOMPANIJOS VADOVAS IR
JO ŠEIMA ŽŪVA AVIAKATASTROFOJE

1948 metų spalio 1 dieną Baironas Skotas, kompanijos „Skot indastriz" prezidentas, jo žmona Sjuzena ir metukų duktė Patricija sudegė per aviakatastrofą...

„Pataikiau kaip pirštu į akį.— Jis pajuto, kaip stipriai ėmė daužytis širdis.— Jeigu yra taip, kaip aš manau, netrukus tapsiu turtingas... labai turtingas".

19 SKYRIUS

Ji gulėjo nuoga savo lovoje ir tarp kojų jautė stangrią Benito Pato varpą. Jai buvo nepaprastai malonu jausti jo kūną, ji vis labiau trėškėsi prie jo šlaunimis, vis labiau geidė. Ėmė glostinėti ir kaitinti jį. Bet kažkas buvo ne taip. „Juk aš nužudžiau Patą,— pagalvojo ji.— Jis miręs".

Liučija atsimerkė ir atsisėdo drebėdama, paklaikusiomis akimis dairydamasi aplinkui. Jokio Benito nebuvo. Ji gulėjo miške, miegamajame maiše. Kažkas kietas buvo įsirėmęs jai į šlaunį. Liučija kyštelėjo ranką į miegamąjį maišą ir ištraukė iš ten suvyniotą drobulėje kryžių. Savo akimis netikėdama įsistebeilijo į jį. „Viešpats ryžosi padaryti man stebuklą",— pagalvojo ji.

Liučija nė neįsivaizdavo, kaip kryžius pateko pas ją, bet tai jos nejaudino. Pagaliau ji turi jį. Ir liko tik pasprukti nuo bendrakeleivių.

Išlindusi iš miegamojo maišo, ji pažvelgė tenai, kur miegojo sesuo Teresė. Jos nebuvo. Tamsoje Liučija apsi-

dairė, jai vos pavyko įžiūrėti Tomą Sanchurą, stovintį nugara į ją laukymės pakraštyje. Ji nežinojo, kur yra Rubijas. „Tai nesvarbu. Pats laikas nešdintis iš čia",— pagalvojo ji.

Žemai pasilenkusi, kad jos nepastebėtų, jau norėjo pasukti į pamiškę, į priešingą nuo Sanchuro pusę.

Ir tuo metu prasidėjo kažkas neįsivaizduojama.

Pulkininkas Falas Sostelas turėjo nuspręsti. Pats premjeras įsakė jam glaudžiai bendradarbiauti su pulkininku Akoka, padėti sučiupti Chaimę Mirą ir vienuoles. Bet likimas apdovanojo jį pasiųsdamas vieną vienuolę tiesiai į rankas. Kam dalytis šlove su pulkininku Akoka, kai galima pačiam sučiupti teroristus ir laimėti visus laurus? „Velniop pulkininką Akoką,— pagalvojo Falas Sostelas.— Tai mano šansas. Gal OPUS MUNDO pasirinks mane vietoj Akokos su visa jo velniava apie šachmatus ir minčių skaitymą. Laikas pamokyti tą randuotą siaubiką".

Paskirstęs nurodymus savo pavaldiniams, pulkininkas Sostelas pabrėžė:

— Nelaisvėn nieko neimti. Turite reikalų su teroristais. Šaudyti taikliai.

— Pulkininke, ten, kartu su Miro žmonėmis, yra vienuolių,— neryžtingai prieštaravo majoras Pontė.— Argi mes ne..

— Neduosim teroristams pasislėpti už jų nugarų? Ne, mes nerizikuosim.

Atrinkęs operacijai tuziną kareivių, Sostelas patikrino, kad jie visi būtų gerai apginkluoti. Jie be garso kopė tamsoje kalno šlaitu į viršų. Mėnulis pasislėpė už debesų, praktiškai nieko nebuvo matyti. „Gerai. Jie nepastebės, kaip mes prisiartinsim".

Kai pulkininko Sostelo žmonės užėmė pozicijas, jis, laikydamasis formalumų, riktelėjo:

— Meskit ginklus. Jūs apsupti.

Ir vienu atokvėpiu įsakė:

— Ugnis! Ištisinė ugnis!

Tuzinas automatų ėmė tratinti į pamiškę.

Tomas Sanchuras net nesuspėjo suvokti, kas atsitiko, kai kulkų kruša suvarpė jo krūtinę, ir jis mirė dar nespėjęs susmukti žemėn. Prasidėjus šaudymui, Rubijas Arsa-

nas buvo priešingoje pamiškės pusėje. Jis matė, kaip krito Sanchuras. Staigiai pasisukęs norėjo griebti šautuvą ir atsišaudyti, bet susilaikė. Miško pakraštyje buvo visiškai tamsu, ir kareiviai šaudė aklai. Pradėjęs šaudyti, jis išsiduos.

Nustebęs išvydo už dviejų žingsnių nuo savęs prie žemės prisiplojusią Liučiją.

— Kur sesuo Teresė? — pašnibždomis paklausė jis.

— Ji kažkur dingo.

— Nesistok,— pasakė jai Rubijas.

Jis sugriebė Liučiją už rankos, ir jie zigzagais nudūmė į mišką, tolyn nuo priešo ugnies. Kol bėgo, kulkos zvimbė tiesiai virš jų galvų, bet netrukus Liučija ir Rubijas jau pasislėpė tarp medžių. Jie nesustojo.

— Neatsilik nuo manęs, seserie,— pasakė jis.

Užnugaryje pamažu liovėsi pleškinę iš automatų. Neįžiūrimoje miško tamsoje neįmanoma ką nors persekioti.

Rubijas sustojo, kad Liučija galėtų atsikvėpti.

— Kol kas mes atsiplėšėme nuo jų,— pasakė jai.— Bet mums negalima sustoti.

Liučija sunkiai alsavo.

— Jei nori pailsėti...

— Ne,— atsakė ji.

Ji neteko jėgų, bet visiškai netroško būti sučiupta. Ypač dabar, kai turėjo kryžių.

— Aš puikiai jaučiuosi,— pasakė ji.— Nagi, judėkim iš čia.

Pulkininkas Falas Sostelas buvo it musę kandęs. Vienas teroristas nušautas, bet kas pasakys, keliems pavyko pasprukti. Jis taip ir nepagavo Chaimės Miro ir turėjo tik vieną vienuolę. Jis žinojo, kad apie visa, kas atsitiko, privalės informuoti pulkininką Akoką, ir ta perspektyva jo visiškai nedžiugino.

Antras Elano Takerio skambutis Eleną Skot sujaudino dar labiau negu pirmas.

— Aptikau gana įdomios informacijos, ponia Skot,— atsargiai pradėjo jis.

— Kokios?

— Aš peržiūrinėjau čia senų laikraščių komplektus, tikėdamasis ką nors surasti apie tą mergytę.

— Ir ką gi?

Ji jau žinojo, kas bus toliau ir sukaupė drąsą tai išgirsti.

Takeris stengėsi kalbėti abejingu balsu.

— Atrodo, kad mergytė buvo pamesta kaip tik tada, kai sudužo jūsų lėktuvas.

Įsiviešpatavo tyla.

Jis tęsė:

— Kai žuvo jūsų vyro brolis su žmona ir dukterimi Patricija.

„Šantažas. Kitaip to nepavadinsi. Vadinasi, jis viską sužinojo".

— Taip. Tai tiesa,— nerūpestingai pasakė ji.— Man derėjo tai įsidėmėti. Aš viską paaiškinsiu jums, kai grįšite. Ar dar ką nors sužinojote apie mergytę?

— Ne, bet ji negali labai ilgai slapstytis. Jos ieško kone visa šalis.

— Praneškite man, kai tik ji atsiras.

Ryšys nutrūko.

Elanas Takeris tebesėdėjo žiūrėdamas į tylintį telefono ragelį, kurį jis vis dar laikė rankoje. „Čia tai bent šaltas kraujas,— susižavėjęs pagalvojo jis.— Įdomu, kaip ji reaguos į mano pasiūlymą tapti jos kompanionu?"

„Suklydau pasiuntusi jį,— mąstė Elena Skot.— Dabar privalau jį sustabdyti. O ką daryti su mergaite? Vienuolė! Prieš ką nors nuspręsdama dėl jos, turiu ją pamatyti".

— Visi jau susirinko ir laukia jūsų posėdžių salėje.

— Einu.

Liučija ir Rubijas toliau ėjo mišku klupinėdami ir slidinėdami, braudamiesi pro medžių ir krūmų šakas, vaikydami vabzdžius. Kas žingsnis jie tolo nuo savo persekiotojų.

Pagaliau Rubijas pasakė:

— Galime sustoti, čia jie mūsų neras.

Jie buvo pačioje miško tankynėje, aukštai kalnuose.

Liučija krito ant žemės stengdamasi atgauti kvapą. Dar teberegėjo tą kraupią sceną. Tomas buvo nušautas be jokio perspėjimo. „Tie nevidonai ketino mus visus iššaudy-

ti",— mąstė Liučija. Kad liko gyva, galėjo dėkoti tik sėdinčiam dabar greta žmogui.

Ji stebėjo, kaip Rubijas atsistojo ir apsidairė aplinkui.

— Nakties pabaigą galime praleisti čia, seserie.

— Gerai.

Ji nekantravo, trokšdama eiti toliau, bet suvokė, jog reikia pailsėti.

Lyg skaitydamas jos mintis, Rubijas tarė:

— Auštant keliausime toliau.

Ji jautė, kaip alkis graužia skrandį. Nespėjo nė pagalvoti apie tai, o Rubijas pasakė:

— Tu tikriausiai alkana. Eisiu, surasiu ką nors valgoma. Ar pabūsi čia viena?

— Taip. Man nieko neatsitiks.

Jis pritūpė greta jos.

— Prašau, pasistenk nieko nebijoti. Aš suprantu, kad tau tikriausiai sunku vėl atsidurti šiame pasaulyje po daugelio vienuolyne praleistų metų. Tikriausiai viskas tau atrodo labai neįprasta.

Pasižiūrėjusi į jį, Liučija nuvargusiu balsu tarė:

— Aš pasistengsiu prie visko priprasti.

— Tu labai narsi, seserie.— Jis atsistojo.— Aš greit sugrįšiu.

Ji žiūrėjo, kaip Rubijas dingsta tarp medžių. Reikėjo kam nors ryžtis, pasirinkti: arba ji sprunka, stengiasi pasiekti artimiausią miestą ir iškeičia aukso kryžių į pasą ir pinigus, kad pasiektų Šveicariją, arba lieka su tuo žmogumi, kol jie pasitrauks dar toliau nuo kareivių. ,,Pasilieku. Taip bus saugiau",— apsisprendė Liučija.

Išgirdusi kažkokį triukšmą, ji ūmai atsigręžė. Tai buvo Rubijas. Šypsodamasis jis ėjo prie jos. Rankose laikė savo beretę, kupiną pomidorų, vynuogių ir obuolių.

Atsisėdo greta jos.

— Pusryčiai. Buvo dar ir graži riebi višta, bet norėdami išsikepti ją turėtume susikurti laužą, ir mus galėtų pastebėti. Čia, netoliese, kalno pašlaitėje, yra ferma.

Liučija negalėjo akių atplėšti nuo beretės turinio.

— Kaip puiku! Labai noriu valgyti.

— Ragauk.

Jis padavė jai obuolį.

Jie jau pavalgė, ir Rubijas kažką kalbėjo, bet Liučija užsigalvojusi beveik nieko negirdėjo.

— Sakai, jog praleidai vienuolyne dešimt metų, seserie?

Liučija atsipeikėjo iš savo svajų.

— Ką?

— Tu išbuvai vienuolyne dešimt metų?

— A... taip.

Jis pakraipė galvą:

— Vadinasi, tu nė neįsivaizduoji, kas per tą laiką nutiko.

— Mm... Ne.

— Per pastaruosius dešimt metų mes labai pasikeitėme, seserie.

— Nejaugi?

— Taip,— rimtai tęsė Rubijas.— Numirė Frankas.

— Negali būti!

— Taip. Pernai.

„Ir paskelbė princą Joną Karolį savo įpėdiniu",— pagalvojo ji.

— Tau sunku bus patikėti, bet į Mėnulį pirmą kartą išlipo žmogus. Iš tikrųjų.

— Tiesa? — „Išties — du žmonės,— pagalvojo Liučija.— Kaip ten jų pavardės? Neilas Armstrongas ir Bazas... Kaip ten jis?"

— Taigi taigi. Iš Šiaurės Amerikos. Ir dar — dabar yra keleivinių lėktuvų, skrendančių greičiau už garsą.

— Neįtikėtina.

„Negaliu sulaukti, kada skrisiu „Konkordu",— pagalvojo Liučija.

Rubijas panėšėjo į vaiką, jis taip džiaugėsi apšvietęs ją, papasakojęs jai paskutinius pasaulio įvykius.

— Portugalijoje įvyko revoliucija, o Jungtinėse Amerikos Valstijose kilo didelis skandalas dėl prezidento Niksono, ir jis buvo priverstas atsistatydinti.

„Rubijas — tikras žavumėlis",— pasakė sau Liučija.

Jis išsitraukė pakelį „Dukados" — stiprių cigarečių su juoduoju ispanišku tabaku.

— Ar nieko, jei parūkysiu, seserie?

— Žinoma,— atsakė Liučija.— Prašom.

Ji žiūrėjo, kaip jis prisidega cigaretę, ir vos jos šnervės užuodė dūmų kvapą, pati be galo užsigeidė rūkyti.

— Jūs neprieštarausite, jei ir aš pamėginsiu?

Jis nustebęs pažiūrėjo į ją.

— Tu nori pamėginti cigaretę?

— Tik sužinoti, kas tai yra,— skubiai atitarė Liučija.

— Taip, žinoma.

Jis atkišo jai pakelį. Paėmusi cigaretę, ji suspaudė ją tarp lūpų, ir jis davė jai prisidegti. Liučija giliai užsitraukė, ir kai dūmai pateko į plaučius, pajuto neįtikėtiną malonumą.

Suglumęs Rubijas stebėjo ją. Ji užsikosėjo.

— Štai kas yra cigaretė.

— Tau patiko?

— Apskritai paėmus, ne, bet...

Ji dar kartą giliai, su pasimėgavimu užsitraukė. Dieve, kaip jai to trūko. Bet ji suprato turinti būti atsargi. Ji nenorėjo sukelti jam įtarimo. Todėl užgesino cigaretę, nevikriai laikydama ją pirštais. Ji praleido vienuolyne tik kelis mėnesius, tačiau Rubijas buvo teisus: ji neįprastai jaučiasi vėl atsidūrusi šiame pasaulyje. Ji pagalvojo, kaip galėjo jaustis Megana ir Grasielė. Ir kas atsitiko Teresei. Gal ją sučiupo kareiviai?

Liučijos akys ėmė merktis. Naktis buvo ilga ir jaudinanti.

— Aš truputį nusnūsčiau.

— Nesirūpink, seserie. Aš pasaugosiu.

— Dėkui,— nusišypsojusi atsakė ji.

Netrukus ji jau miegojo.

Žiūrėdamas į ją, Rubijas Arsanas galvojo: „Dar niekada nebuvau sutikęs tokios moters". Ji tokia dvasinga, paskyrusi savo gyvenimą Viešpačiui, podraug joje kažkas labai žemiška. Ir kaip narsiai ji elgėsi šiąnakt, ne blogiau už kiekvieną vyrą. „Esi tiesiog nepaprasta moteris,— galvojo Rubijas Arsanas, žiūrėdamas į miegančią Liučiją.— Mažoji Jėzaus sesuo".

20 SKYRIUS

Pulkininkas Falas Sostelas rūkė jau dešimtą cigaretę. „Ilgiau nebegalima atidėlioti,— nusprendė jis.— Blogas naujienas geriau iškloti nedelsiant". Stengdamasis nusiraminti, jis kelis kartus giliai atsiduso ir surinko numerį. Išgirdęs ragelyje Ramono Akokos balsą, jis pasakė:

— Pulkininke, praeitą naktį mes užpuolėme teroristų stovyklą, kur, kaip man pranešė, turėjo būti Chaimė Miras, nutariau informuoti apie tai jus.

Įsiviešpatavo grėsminga tyla.

— Jūs sučiupote jį?

— Ne.

— Jūs pradėjote operaciją man nepranešęs?

— Nebuvo laiko, kad...

— Užtat buvo laiko leisti Mirui pasprukti.— Akokos balsas buvo kupinas pagiežos.— Kas paprotino jus griebtis tos tokios sėkmingos operacijos?

Pulkininkas Sostelas nurijo patyčias.

— Mes sučiupome vieną vienuolę iš vienuolyno. Ji nuvedė mus pas Mirą ir jo žmones. Puldami vieną iš jų nušovėme.

— O visi kiti išsibėgiojo?

— Taip, pulkininke.

— Kur dabar ta vienuolė? O gal ir ją paleidote? — pasityčiojamai teiravosi jis.

— Ne, pulkininke,— skubiai atsakė Sostelas.— Ji čia, stovykloje. Mes apklausėme ją, ir...

— Nereikia. Aš pats apklausiu ją. Būsiu pas jus po valandos. Pasirūpinkit, kad kol atvyksiu, nuo jos akių nenuleistų.

Jis trenkė ragelį.

Lygiai po valandos pulkininkas Akoka prisistatė į stovyklą, kur buvo laikoma sesuo Teresė. Su juo atvyko tuzinas jo žmonių iš GOE.

— Atveskit ją pas mane,— įsakė pulkininkas Akoka.

Seserį Teresę atvedė į štabo palapinę, kur jos laukė pulkininkas Ramonas Akoka. Jai įėjus, jis mandagiai atsistojo ir nusišypsojo.

— Aš — pulkininkas Akoka.

„Pagaliau!"

— Aš žinojau, kad jūs atvažiuosite. Viešpats man tai pasakė.

Jis pagarbiai linktelėjo.

— Tiesa? Gerai. Prašom sėstis, seserie.

Sesuo Teresė per daug nervinosi, kad galėtų sėdėti.

— Privalote padėti man.

— Mudu padėsime vienas kitam,— patikino ją pulki-

ninkas.— Jūs pabėgote iš Aviloje esančio cistersių vienuolyno, taip?

— Taip. Buvo labai baisu. Visi tie žmonės. Jie išniekino šventovę, ir...

Jos balsas sudrebėjo.

„Pridarė kvailysčių, leisdami pabėgti tau ir kitoms".

— Kaip jūs čia patekote, seserie?

— Viešpats atvedė mane. Jis siunčia man išbandymą, kaip jau vieną kartą buvo...

— O ar su Viešpačiu nebuvo dar ko nors, kas padėjo jums čionai patekti? — kantriai klausė pulkininkas Akoka.

— Taip. Mane pagrobė. Buvau priversta pabėgti nuo jų.

— Jūs papasakojote pulkininkui Sostelui, kur jis gali rasti tuos žmones?

— Taip. Tuos piktadarius. Už viso to slepiasi Raulis, suprantate? Jis atsiuntė man laišką, kuriame...

— Seserie, tas, kurio mes ieškome, vardu Chaimė Miras. Ar matėte jį?

Ji ėmė drebėti.

— Taip. Taip, žinoma. Jis...

Pulkininkas palinko į priekį.

— Puiku. O dabar privalote papasakoti man, kur jį surasti.

— Jis su visais kitais keliauja į Ezą.

Akoka apstulbintas susiraukė.

— Į Ezą? Į Prancūziją?

Ji ėmė pliaukšti kažkokias nesąmones.

— Taip. Monika pametė Raulį, ir jis pasiuntė savo žmones, kad jie pagrobtų mane dėl kūdikio, nes...

Jis stengėsi tvardyti didėjantį susierzinimą.

— Miras su savo žmonėmis eina į šiaurę. Ezas — rytuose nuo čia.

— Jūs neturite leisti, kad jie nuvežtų mane atgal pas Raulį. Aš nebenoriu jo matyti. Jūs galite tai suprasti. Aš nebegaliu jo daugiau matyti.

— Spjauti man į tą Raulį,— nutraukė ją pulkininkas Akoka.— Aš noriu žinoti, kur rasti Chaimę Mirą?

— Juk pasakiau jums. Jis laukia manęs Eze. Jis nori...

— Tu meluoji. Atrodo, kad stengiesi išgelbėti Mirą. Štai kas: nenoriu tau nieko blogo, todėl dar kartą klausiu tavęs, kur yra Chaimė Miras?

Sesuo Teresė bejėgiškai žiūrėjo į jį.

— Aš nežinau,— sušnibždėjo ji, kaip pamišusi dairydamasi į šalis.— Aš nežinau.

— Ką tik sakei, kad jis — Eze.

Jo balsas panėšėjo į rimbo pliaukštelėjimą.

— Taip. Viešpats pasakė man.

Pulkininkas Akoka pamanė, kad jam jau gana. Ta moteris arba beprotė, arba puiki aktorė. Šiaip ar taip, jam jau iki gyvo kaulo įgriso visi tie tauškalai apie Dievą.

Jis pasisuko į savo adjutantą Patriciją Arietą.

— Reikia padėti seseriai prisiminti. Nuvesk ją į intendantūros palapinę. Gal tu su savo žmonėmis padėsi jai prisiminti, kur Chaimė Miras.

— Aišku, pulkininke.

Patricijas Arieta su savo žmonėmis buvo tarp tų, kurie dalyvavo puolant vienuolyną. Jie jautė, kad vienuolės pabėgo per jų aplaidumą. „Na, ką gi, štai dabar mes ir atsigriebsime",— pagalvojo Arieta.

Jis pasisuko į seserį Teresę:

— Eik su manimi, seserie.

— Gerai.

„Garbė Tau, maloningasis Dieve".

— Ar mes jau išvažiuojam? Jūs neleisite, kad jie išsivežtų mane į Ezą? Ne? — toliau lemeno ji.

— Ne,— patikino ją Arieta.— Į Ezą tu nevažiuosi.

„Pulkininkas teisus,— galvojo jis.— Ji žaidžia su mumis. Na, gerai, mes pasiūlysim jai kitokių žaidimų. Įdomu, ar ji tyliai gulės, o gal ims rėkti?"

Kai jie priėjo intendantūros palapinę, Arieta tarė:

— Mes duodame tau paskutinę galimybę. Kur Chaimė Miras?

„Argi jie manęs dar neklausė šito? O gal tai buvo kas nors kitas? Ar šitai buvo čia, o gal... viskas taip baisiai susijaukė".

— Jis pagrobė mane dėl Raulio, nes Monika jį pametė, ir jis galvojo...

— *Bueno*. Jeigu tu to nori,— pasakė Arieta.— Pažiūrėsim, ar galėsim atgaivinti tavo atmintį.

— Taip. Prašom. Viskas taip susimaišė.

Pustuzinis Akokos žmonių ir keli uniformuoti Sostelo kareiviai įėjo į palapinę.

Sesuo Teresė pakėlė į juos akis ir nustebusi sumirksėjo.

— Dabar tie žmonės nuves mane į vienuolyną?

— Jie padarys tau kur kas didesnį malonumą,— Arieta nusišiepė.— Jie palydės tave į dangų, seserie.

Priėję arčiau, jie apsupo ją.

— Kokie gražūs tavo drabužiai,— pasakė vienas kareivis.— Ar esi įsitikinusi, kad tu — vienuolė, mieloji?

— Taip, žinoma,— atsakė ji.

Raulis irgi vadindavo ją „mieląja". Gal tai Raulis?

— Suprantat, mes turėjome persirengti, nes reikėjo slėptis nuo kareivių.

„Bet juk jie ir yra kareiviai. Viskas susimaišė".

Kažkas stumtelėjo Teresę ant sudedamosios lovos.

— Tu nesi gražuolė, bet pažiūrėsim, ką ten turi po sijonu.

— Ką jūs darote?

Ištiesęs ranką, jis nuplėšė nuo jos palaidinę, kažkuris kitas traukė žemyn sijoną.

— Neblogas kūnas kaip senikei, ar ne, vyrai?

Teresė ėmė klykti. Ji žiūrėjo į ją apsupusius vyrus. „Viešpats visus juos nubaus mirtimi. Jis neleis jiems prisiliesti prie manęs, juk esu Jo išrinktoji. Esu vieno kūno su Viešpačiu, aš gėriau iš Jo tyrumo šaltinio".

Vienas iš kareivių jau atsisagstė diržą. Po akimirkos ji pajuto, kaip kažkieno šiurkščios rankos žargdo ją, kareivis užvirto ant jos, ir ji vėl suklykė, pajutusi, kaip jo varpa braunasi jos vidun.

— Viešpatie! Na, nubausk juos!

Ji laukė, kad sugriaudės griaustinis ir ryškiai žybtelės žaibas, turintis nutrenkti juos visus.

Ją jau užgulė kitas kareivis. Raudonas rūkas temdė jai akis. Teresė gulėjo laukdama Dievo bausmės, beveik nepastebėdama ją prievartaujančių vyrų. Ji nebejautė skausmo.

Leitenantas Arieta stovėjo greta sudedamosios lovos. Kas kartą, kai dar vienas kareivis pakildavo nuo jos, jis paklausdavo Teresės:

— Na, ką, gal pakaks, seserie? Tu gali nutraukti tai kada panorėjusi. Tik reikia pasakyti man, kur Chaimė Miras.

Sesuo Teresė negirdėjo jo. Mintyse ji šaukėsi Viešpaties: „Nutrenk juos, Visagalis Dieve. Nušluok juos nuo žemės paviršiaus, kaip tu sunaikinai Sodomos ir Gomoros nedorėlius".

Jos nuostabai, jis neatsakė. Tuo sunku buvo patikėti, nes Dievas yra visur. Ir tuomet ji suprato. Kai ant jos gulėjo jau šeštas vyras, Teresė nelauktai praregėjo. Viešpats negirdėjo jos, nes Jo apskritai nebuvo. Visus tuos metus ji apgaudinėjo save tikėjimu Aukščiausiojo visagalybe ir ištikimai tarnavo Jam. Bet iš tikrųjų nebuvo jokios visagalybės. „Jeigu Viešpats egzistuotų, jis išgelbėtų mane".

Raudonas rūkas, temdęs Teresės akis, išsisklaidė, ir ji pirmą kartą aiškiai pamatė, kas čia dedasi. Ne mažiau kaip tuzinas kareivių stumdėsi palapinėje laukdami savo eilės. Leitenantas Arieta stovėjo prie sudedamosios lovos stebėdamas, kas čia darosi. Kareiviai buvo su visa ekipuote ir nė nesivargino nusirengti. Kai vienas kareivių keldavosi nuo Teresės, kitas bematant užimdavo jo vietą ir po akimirkos jau prievartaudavo ją.

„Dievo nėra, yra tik Šėtonas, o čia — jo pagalbininkai,— galvojo sesuo Teresė.— Jie privalo numirti. Visi ligi vieno".

Kai ją jau užgulė kitas eilėje laukęs kareivis, sesuo Teresė ištraukė iš jo dėklo pistoletą. Niekam dar nespėjus nieko suvokti, ji šovė į Arietą. Kulka pataikė jam į gerklę. Nukreipusi pistoletą į kitus, ji vis šaudė. Keturi krito negyvi, tik tada kiti atsikvošėję ėmė šaudyti į ją. Kadangi ant jos gulėjo kareivis, jiems sunku buvo pataikyti.

Sesuo Teresė žuvo kartu su paskutiniu savo prievartautoju.

21 SKYRIUS

Pažadintas kažkokio judėjimo miško pakraštyje, Chaimė Miras staigiai nubudo. Jis tylutėliai išlindo iš miegamojo maišo ir atsistojo su pistoletu rankoje. Prisėlinęs iš-

vydo Meganą, kuri klūpodama meldėsi. Sustojęs jis žiūrėjo į ją. Tos naktį miške besimeldžiančios žavingos moters paveikslas buvo nežemiškai gražus. Staiga jis dėl to supyko. „Jeigu Feliksas Karpijas nebūtų išplepėjęs, kad mes keliaujame į San Sebastjaną, dabar manęs nevaržytų šios sesers buvimas".

Jam būtinai reikėjo kuo greičiau pasiekti San Sebastjaną. Pulkininkas Akoka ir jo galvažudžiai apsupo juos iš visų pusių. Jiems bus nelengva apeiti parengtas pasalas, o su papildoma našta, su ta moterimi, trukdančia skubėti, pavojus didėjo dešimteriopai.

Įpykęs jis priėjo prie Meganos ir griežtai pasakė jai:

— Aš liepiau jums miegoti. Aš nesirengiu rytoj dėl jūsų kėblinti vėžlio žingsniais.— Jo balsas nuskambėjo šiurkščiau, negu jis pats tikėjosi.

Pakėlusi į jį akis, Megana tyliai atsakė:

— Atleiskit, jei aš supykdžiau jus.

— Seserie, savo pyktį aš patausosiu svarbesniems reikalams. Tokios kaip jūs mane tiesiog nervina. Jūs gyvenate pasislėpusios už akmeninių sienų ir laukiate, kada jus nemokamai nudangins anapilin. Mane nuo visų jūsų, atvirai kalbant, vemti verčia.

— Ar dėl to, kad mes tikime anapusiniu pasauliu?

— Ne, seserie. Dėl to, kad jūs netikite šituo. Jūs pabėgote nuo jo.

— Kad pasimelstume už jus. Mūsų gyvenimas slenka meldžiantis už jus.

— Ir jūs manote, kad tai išspręs visas žemiškas problemas?

— Laikui bėgant — taip.

— Mes neturime laiko. Jūsų Dievas neišgirs jūsų maldų griaudėjant patrankoms ir klykiant žūstantiems nuo bombų vaikams.

— Kai tiki...

— O, aš daug kuo tikiu, seserie. Aš tikiu tuo, dėl ko kovoju. Aš tikiu savo draugais ir savo ginklais. Na, o netikiu šventeivomis. Jei manai, kad jūsų Dievas dabar mus girdi, paprašyk: tepadeda jis man greičiau pasiekti vienuolyną Mendavijoje, kad galėčiau atsikratyti tavęs.

Jis pyko ant savęs už tai, kad nesusitvardė. Argi ji kalta, kad Bažnyčia nieko neveikė, tuo tarpu Franko falan-

gistai kankino, prievartavo ir žudė baskus bei katalonus? „Ji nekalta,— pasakė sau Chaimė Miras,— kad mano šeima tapo tomis aukomis".

Chaimė tada buvo dar visai berniūkštis, bet tai visiems laikams įstrigo jo atmintyje...

Jis atsibudo naktį nuo bombų sprogimo. Lyg pražūtingos gėlės jos kraupiai kaukdamos krito iš dangaus, visur sėdamos griovimo sėklą.

— Kelkis, Chaime! Greičiau!

Išgąstingas tėvo balsas sukėlė berniukui didesnę baimę negu baisus bombų riaumojimas.

Baskų tvirtovė buvo Henrika, ir generolas Frankas nutarė juos pamokyti: „Sunaikinkit ją".

Siaubą keliantis nacių legionas „Kondoras" ir pustuzinis itališkų lėktuvų pradėjo sutelktinę ataką; jie nežinojo gailesčio. Miesto gyventojai stengėsi bėgdami išsigelbėti nuo mirtį nešančio bombų lietaus, pasipylusio ant jų iš debesų, bet nuo jo nebuvo išsigelbėjimo.

Chaimė, motina, tėvas ir dvi vyresnės seserys bėgo drauge su visais.

— Į bažnyčią,— riktelėjo Chaimei tėvas.— Bažnyčios jie nebombarduos.

Jis buvo teisus. Visi žinojo, kad Bažnyčia palaikė kaudiliją ir pro pirštus žiūrėjo į žiaurumą, rodomą jo priešams.

Sunkiai braudamasi per bėgančią panikos apimtų žmonių minią, Miro šeima pasuko link bažnyčios.

Berniukas mėšlungiškai įsitvėrė tėvo rankos, stengdamasis negirdėti bauginančio griaudėjimo aplinkui. Jis prisiminė tuos laikus, kai tėvas nebijodavo ir nesigelbėdavo bėgdamas.

— Tėte, ar bus karas? — kartą paklausė jis tėvo.

— Ne, Chaime. Tai laikraščių paistalai, mes tik prašome vyriausybės suteikti mums šiek tiek daugiau nepriklausomybės. Baskai ir katalonai turi teisę į savo kalbą, savo vėliavą ir savo šventes. Visi mes — viena nacija. Ir ispanai niekada nekariaus su ispanais.

Chaimė buvo per jaunas ir nesuprato, kad ant kortos pastatyta kur kas daugiau negu nesutarimai su baskais ir katalonais. Tai buvo gilus ideologinis konfliktas tarp res-

publikonų vyriausybės ir dešiniojo sparno nacionalistų, ir nesutarimų kibirkštys greit pavirto milžinišku karo gaisru, įtraukiančiu dešimtis užsienio valstybių.

Kai pranašesnės Franko pajėgos sutriuškino respublikonus ir Ispanijos valdžioje įsitvirtino nacionalistai, Frankas sutelkė savo dėmesį į nepaklusniuosius baskus: „Juos reikia nubausti".

Toliau liejosi kraujas. Baskų lyderių grupė suformavo ETA, judėjimą dėl laisvos Baskijos respublikos, ir Chaimės tėvui buvo pasiūlyta stoti į tą organizaciją.

— Ne. Aš prieš ją. Tai, kas mums teisėtai priklauso, turime gauti taikiai. Kariaudami mes nieko nepasieksime.

Tačiau karo vanagai pasirodė esą stipresni už taikos balandžius, ir ETA netrukus virto grėsminga jėga.

Chaimė turėjo draugų, kurių tėvai nuėjo į ETA, ir jie pasakodavo apie didvyriškus jų žygius.

— Mano tėvas su savo draugais susprogdino civilinės gvardijos štabą,— pasakojo vienas Chaimės bičiulis.

Arba:

— Tu girdėjai apie banko apiplėšimą Barselonoje? Tai mano tėvas. Dabar jie galės nusipirkti ginklų ir kovoti su fašistais.

O Chaimės tėvas kalbėjo:

— Prievarta yra beprasmiška, reikia eiti derybų keliu.

— Mūsiškiai susprogdino Madride vieną iš jų gamyklų. Kodėl tavo tėvas ne su mumis? Gal jis bailys?

— Neklausyk savo draugų, Chaime,— kalbėjo jam tėvas.— Tai, ką jie daro — nusikaltimas.

— Frankas be teismo ir bylos nagrinėjimo įsakė nubausti mirtimi kelis baskus. Mes pradedame visuotinį streiką. Tavo tėvas dėsis prie mūsų?

— Tėte?

— Mes visi ispanai, Chaime. Neturime leistis suskaidomi.

Ir berniukas kankindavosi abejodamas. „Nejaugi draugai teisūs? Mano tėvas — bailys?" Chaimė tikėjo tėvu.

Ir štai — Armagedonas. Pasaulis griuvo aplink jį. Henrikos gatves užplūdo klykiančių žmonių minios, jie ieškojo išsigelbėjimo nuo krintančių bombų. Visur buvo sprogdinami pastatai, paminklai ir šaligatviai, žiro betono skeveldros, tiško kraujo purslai.

Chaimė, jo motina, tėvas ir seserys nubėgo iki didelės bažnyčios — vienintelio ties aikšte išlikusio pastato. Gal dešimt žmonių daužė į duris.

— Įleiskite mus! Vardan Jėzaus, atidarykit!

— Kas čia dedasi? — riktelėjo Chaimės tėvas.

— Kunigai užsidarė bažnyčioje. Jie mūsų neįleidžia.

— Išlaužkim duris!

— Ne!

Nustebęs Chaimė pažvelgė į tėvą.

— Mes nesilaušim į Dievo šventovę,— pasakė tėvas.— Jis apgins mus, kad ir kur būtume.

Kai jie išvydo iš už kampo pasirodžiusį falangistų būrį, kuris paleido į juos kulkosvaidžių ugnį, buvo per vėlu. Beginkliai vyrai, moterys ir vaikai krito aikštėje, pakirsti kulkosvaidžių šūvių serijos. Mirtinai sužeistas Chaimės tėvas sugriebė sūnų ir prispaudė jį prie žemės, pridengdamas savo kūnu nuo pražūtingų kulkų krušos.

Po atakos žemę apgaubė pikta lemianti tyla. Tarsi stebuklui įvykus, nuščiuvo ginklų tratėjimas, bėgančių kojų trepsėjimas ir klyksmai. Atsimerkęs Chaimė dar ilgai gulėjo jausdamas ant savęs sunkų tėvo kūną, rūpestingai pridengusį jį nuo mirties. Tėvas, motina ir jo seserys buvo negyvi, kaip ir šimtai kitų žmonių. Virš jų kūnų stūksojo tvirtai užsklęstos bažnyčios durys.

Tą pačią naktį Chaimė apleido miestą ir per porą dienų pasiekęs Bilbao įstojo į ETA.

Jį priimantis karininkas dirstelėjo į berniuką ir pasakė:

— Tu per jaunas stoti į mūsų gretas, sūneli. Tau reikėtų į mokyklą.

— Jūs ir būsite mano mokykla,— tyliai pasakė Chaimė.— Jūs išmokysite mane grumtis, kad galėčiau atkeršyti už žuvusius savo artimuosius.

Jis niekada neabejojo teisingai pasirinkęs. Kovojo už save ir savo šeimą, jo žygdarbiai tapo legendomis.

Chaimė suplanavęs pašėlusiai drąsiai užpuldavo gamyklas ir bankus, bausdavo tironus. Jei kas nors iš jo žmonių patekdavo nelaisvėn, jis griebdavosi nutrūktgalviškų išpuolių, kad juos išgelbėtų.

Išgirdęs, kad formuojama GOE baskų judėjimui už-

gniaužti, jis šypsodamasis pasakė: „Vadinasi, mus pastebėjo".

Jis niekada neklausinėjo savęs, kodėl rizikuoja. Gal tai buvo susiję su ne kartą vaikystėje girdėtu: „Tavo tėvas — bailys", o gal jis mėgino kažką įrodyti sau ir kitiems. Jis tik vis iš naujo įrodydavo esąs narsus ir nebijodavo rizikuoti gyvybe dėl to, kuo tikėjo.

Dabar, vienam iš Chaimės žmonių pokalbio metu neatsargiai prasitarus, prie jo rūpesčių prisidėjo ta vienuolė. „Yra kažkokia likimo ironija, kad josios Bažnyčia dabar mūsų pusėje. Bet ji pavėlavo, nebent jai pavyktų surengti paskutinio teismo dieną ir atgaivinti mano motiną, tėvą, seseris",— su kartėliu mąstė jis.

Jie ėjo nakties apgaubtu mišku, šen bei ten mirguliuojančiu blyškiais mėnesienos lopais. Vengė miestų ir didesnių magistralių, nuolat buvo įsitempę, pasirengę reaguoti į menkiausią pavojų. Chaimė visiškai nekreipė dėmesio į Meganą. Jie ėjo drauge su Feliksu ir šnekučiavo, prisimindami savo nuotykius. Megana susidomėjusi klausėsi jų pokalbio. Niekada ji nebuvo sutikusi tokių žmonių kaip Chaimė Miras. Jautei, kad jis tvirtai tiki savo jėgomis.

„Jeigu kas nors ir padės man pasiekti Mendaviją,— galvojo Megana,— tai tiktai jis".

Kartais Chaimę užplūsdavo gailestis tai seseriai, jis netgi nejučia imdavo žavėtis tuo, kaip ji laikosi tos nelengvos kelionės metu. Ir jis mąstydavo apie tai, kaip sekasi kitiems bendražygiams su Viešpaties siųstomis globotinėmis.

Šiaip ar taip, jis turėjo Amparą Chiron, ir naktimis su ja būdavo labai gera.

„Ji tokia pat atsidavusi mūsų idėjai, kaip ir aš,— galvojo Chaimė.— Ir turi net daugiau pagrindo nepakęsti vyriausybės".

Visi Amparos giminaičiai ir draugai žuvo nuo nacionalistų rankos. Ji buvo itin nepriklausoma ir labai temperamentinga.

Auštant jie pasiekė Salamanką, įsikūrusią Tormeso upės pakrantėse.

— Čia, universitete, mokosi studentai iš visos Ispani-

jos,— aiškino Meganai Feliksas.— Tai turbūt geriausias šalies universitetas.

Chaimė nesiklausė, jis susikaupęs svarstė, ką jiems daryti toliau. „Kur aš įrengčiau pasalą, būdamas persekiotojų vietoje?"

Jis pasisuko į Feliksą.

— Mes išsilenksim Salamankos. Iškart už miesto yra *parador*. Ten ir apsistosime.

Tai buvo maži nakvynės namai nuošaliau nuo turizmo maršrutų. Akmeniniai laiptai kilo į vestibiulį, kur stovėjo medinis riteris su šarvais.

— Palaukit čia,— pasakė Chaimė moterims, kai jie priėjo prie įėjimo.

Jis linktelėjo Feliksui Karpijui, ir jiedu dingo už durų.

— Kurgi jie nuėjo? — paklausė Megana.

Ampara Chiron paniekinamai nužvelgė ją:

— Tikriausiai ieškoti tavojo Dievo.

— Tikiuosi, kad suras jį,— tokiu pat tonu atsakė Megana.

— Viskas ramu,— pasakė Chaimė, kreipdamasis į Amparą.— Judvi su seserimi būsite viename kambaryje, o mes su Feliksu — kitame.

Jis padavė jai raktą.

Nepatenkinta Ampara paprieštaravo:

— *Querido*, aš noriu likti su tavimi, o ne su...

— Daryk, ką tau liepiu. Nenuleisk akių nuo jos.

Ampara pasisuko į Meganą:

— *Bueno*. Eime, seserie.

Megana nusekė paskui Amparą į viešbutį ir užkopė aukštyn laiptais.

Jos priėjo prie vieno iš tuzino kambarių, įrengtų išilgai pilko aptriušusio koridoriaus. Ampara atrakino duris, ir moterys įėjo. Kambarys buvo ankštas ir skurdus, medinėmis grindimis ir tinkuotomis sienomis. Iš baldų buvo tik lova, maža kušetė, sulūžusi spintelė ir dvi kėdės.

— Kaip čia puiku,— šūktelėjo Megana, apžvelgdama kambarį.

Palaikiusi tai pajuoka, Ampara piktai atsisuko:

— Kas tu, velniai griebtų, esi, kad dar rodytum nepasitenkinimą...

— Čia taip erdvu,— tęsė Megana.

Dėbtelėjusi į ją, Ampara nusijuokė. Žinoma, tas kambarys pasirodys erdvus, palyginti su tomis celėmis, kuriose gyveno seserys.

Ampara ėmė nusirenginėti. Megana neištvėrė nežiūrėjusi į ją. Ji pirmą kartą išvydo Amparą dienos šviesoje. Moteris buvo puiki savo žemišku grožiu. Plaukai ugniniai, balta oda, putli krūtinė ir plonas liemuo, jos klubai siūbavo į taktą judesiams.

Pajutusi atkreiptą į ją žvilgsnį, Ampara paklausė:

— Pasakyk man, seserie, kodėl žmonės eina į vienuolyną?

Į tą klausimą buvo lengva atsakyti.

— Kas gali būti nuostabiau už pasišventimą Viešpaties grožiui?

— O aš mat iš naivumo ko tik neprisigalvojau!

Ampara priėjo prie lovos ir atsisėdo.

— Tu gali gultis ant kušetės. Kiek esu girdėjusi apie vienuolynus, Dievas nenori, kad jums būtų pernelyg patogu.

— Nesirūpink,— nusišypsojo Megana.— Mano patogumai — manyje.

Kitame koridoriaus gale esančiame kambaryje Chaimė Miras išsitiesė lovoje. Feliksas Karpijas mėgino susirangyti ant mažos kušetės. Vyrai nenusirengė. Chaimė pasidėjo pistoletą po pagalve. Felikso pistoletas gulėjo ant mažo apibraižyto staliuko greta kušetės.

— Kaip manai, kodėl jos tai daro? — garsiai svarstė Feliksas.

— Ką daro?

— Užsisklendžia visam gyvenimui vienuolyne kaip kalėjime.

Chaimė Miras gūžtelėjo pečiais.

— Pasiklausk mūsiškės sesers. Kaip aš, velniai rautų, norėčiau, kad eitume be jos. Man visa tai nepatinka.

— Chaimė, Viešpats atsidėkos mums už tą gerą darbą.

— Ar tikrai tuo tiki? Nejuokink manęs.

Feliksas nebešnekėjo apie tai. Būtų netaktiška kalbėti su Chaime apie Katalikų bažnyčią. Jie abu tylėjo, abu galvojo kas sau.

„Viešpats perdavė seseris į mūsų rankas. Mes privalo-

me sėkmingai nuvesti jas iki vienuolyno",— galvojo Feliksas Karpijas.

Chaimė galvojo apie Amparą. Be galo geidė jos. „Prakeikta vienuolė". Jis jau ėmė traukti ant savęs paklodę, tačiau tuo metu staiga prisiminė turįs dar šį tą padaryti.

Sėdintis apačioje, mažame tamsiame vestibiulyje, viešbučio patarnautojas laukė, kada naujieji gyventojai neabejotinai suguls miegoti. Labai daužėsi jo širdis, kai jis pakėlė ragelį ir surinko numerį.

— Policijos nuovada,— tingiai atsiliepė balsas ragelyje.

— Florianai,— sušnibždėjo viešbučio patarnautojas savo giminaičiui.— Čia pas mane Chaimė Miras ir su juo dar trys. Galėtum pasižymėti sučiupdamas juos.

22 SKYRIUS

Už devyniasdešimt devynių mylių į rytus, miške palei kelią į Penjafielį, miegojo Liučija Karminė.

Rubijas Arsanas sėdėjo ir žiūrėjo į ją, jam taip nesinorėjo jos žadinti. „Ji panaši į miegantį angelą",— pagalvojo.

Bet brėško rytas, ir reikėjo keliauti toliau.

Rubijas pasilenkė ir švelniai sušnibždėjo jai į ausį:

— Seserie Liučija...

Liučija atsimerkė.

— Mums laikas eiti.

Nusižiovavusi ji tingiai pasirąžė. Jos palaidinė prasisegė, šiek tiek apnuogindama krūtinę. Rubijas skubiai nukreipė akis į šalį.

„Aš privalau kontroliuoti savo mintis. Juk ji — Kristaus sužadėtinė".

— Seserie...

— Taip?

— Aš... ar galiu prašyti tave vienos paslaugos? — rausdamas paklausė jis.

— Kokios?

— Aš seniai nebesimeldžiau. Bet esu katalikų tikėjimo. Ar negalėtum garsiai sukalbėti maldą?

Šito Liučija mažiausiai tikėjosi.

„Kada aš paskutinį kartą meldžiausi?" — stengėsi pri-

siminti. Vienuolynas nesiskaito. Tuo metu, kai kitos melsdavosi, ji galvodavo vien apie pabėgimą.

— Aš... aš ne...

— Esu tikras, kad mudviem abiem tai išeis į naudą.

Kaip ji galėjo paaiškinti jam neatsimenanti nė vienos maldos?

— Aš...

Štai. Vieną ji prisiminė. Būdama dar visai mažutė, ji klūpodavo prie savo lovutės greta tėvo, kuris po to guldydavo ją miegoti. Pamažu ji ėmė šiaip taip prisiminti dvidešimt trečiosios psalmės žodžius.

— „Viešpats — mano Ganytojas, aš nieko nestokosiu. Jis laiko mane žolingose lankose ir veda prie ramių vandenų. Jis stiprina mano sielą, kreipia mane į tiesos kelią. Savo labui..."

Ją užplūdo prisiminimai.

Jai su tėvu priklausė visas pasaulis. Ir jis taip didžiavosi ja.

„Esi gimusi po laiminga žvaigžde",— mėgdavo kartoti tėvas.

Ir tai girdėdama Liučija jautėsi esanti laiminga, graži. Niekas negalėjo aptemdyti jos gyvenimo. Juk ji buvo gražioji visagalio Andželo Karminės duktė.

— Jeigu žengsiu mirtingo šešėlio slėniu, aš nepabūgsiu pikto...

Viso, kas pikta, įsikūnijimas buvo jos tėvo ir brolių priešai. Ir ji privertė juos už tai užmokėti.

— Nes Tu esi su manimi; Tavo krivūlė ir kelionės lazda man teikia ramybę.

„Kur buvo Dievas, kai man reikėjo nusiraminimo?"

— Tu pateikei man valgį mano priešų akivaizdoje, patepei aliejais mano galvą; mano taurė sklidina...

Ji kalbėjo vis lėčiau, jos balsas virto šnabždesiu. Kas atsitiko tai mažai mergytei balta, lengva kaip oras suknele? Ateitis jai atrodė tokia šviesi. Ir viskas apvirto aukštyn kojomis. Viskas. „Praradau tėvą, brolius ir pati save".

Vienuolyne ji negalvodavo apie Dievą, o dabar, čia, su tuo paprastu valstiečiu...

„Ar negalėtum pasimelsti už mus?"

Liučija tęsė:

— Todėl palaima ir malonė telydi mane visas mano gyvenimo dienas, te ilgai aš išbūsiu Viešpaties namuose.

Rubijas neatplėšdamas akių žiūrėjo į ją, jis buvo nuoširdžiai sujaudintas.

— Dėkui, seserie.

Liučija palenkė galvą, ji nieko neįstengė atsakyti. „Kas čia man darosi?" — galvojo ji.

— Ar tu pasirengusi, seserie?

— Taip, pasirengusi,— atsakė ji pažvelgdama į Rubiją Arsaną.

Po penkių minučių jie ėjo toliau.

Užklupti netikėtos liūties, jie pasislėpė apleistoje lūšnelėje. Lietus įnirtingai barbeno į stogą ir sienas.

— Kaip manai, ar ta audra kada nors nurims?

Rubijas nusišypsojo:

— Tai ne audra, seserie. Šitai mes, baskai, vadiname *„širimiri"*. Lietus praeis taip staiga, kaip ir prasidėjo. Žemė dabar išdžiūvusi. Jai reikia to lietaus.

— Iš tikrųjų?

— Taip. Juk aš — valstietis.

„Tai ir matyti",— pagalvojo Liučija.

— Atleisk man už atvirumą, seserie, bet tarp mudviejų su tavimi yra daug kas bendra.

Dirstelėjusi į tą patiklų naivuolį, Liučija pagalvojo: „Čia tai bent".

— Rimtai?

— Taip. Man iš tikrųjų atrodo, kad gyvenimas fermoje daug kuo primena vienuolyno gyvenimą.

Ji nesuvokė ryšio.

— Aš nesuprantu.

— Matai, seserie, vienuolyne tu daug mąstai apie Dievą ir Jo stebuklus. Argi ne taip?

— Taip.

— Ferma tam tikra prasme primena Dievą, apsuptą savo kūrinių. Visa, kas išauga iš Viešpaties žemės — ar tai būtų kviečiai, alyvuogės ar vynuogės,— viską juk duoda Dievas, ar ne? Visa tai — stebuklas, ir tu matai jį kasdien. Tu padedi jam augti, ir pats tampi to stebuklo dalimi.

Jo balsas skambėjo su tokiu įkvėpimu, kad Liučija negalėjo ištverti nenusišypsojusi.

Lietus ūmai liovėsi.

— Dabar galime eiti toliau, seserie.

— Mes greit prieisime Duero upę,— pasakė Rubijas.— Tiesiai priešais mus bus Penjafielio krioklys. Mes pasieksim Arandades de Duerą, o paskui eisime iki Logronjo, kur ir susitiksim su kitais.

„Tu ten ir nueisi,— pagalvojo Liučija.— Ir linkiu tau sėkmės. O aš, drauguži, būsiu Šveicarijoje".

Tik po pusvalandžio jie būtų pasiekę krioklį, bet jau girdėjo jo kriokimą. Krintantis į sraunią upę Penjafielio krioklys pasirodė jiems visu savo grožiu. Vanduo krito žemyn kurtinamai riaumodamas.

— Aš noriu išsimaudyti,— pasakė Liučija.

Jai atrodė, kad praėjo jau daug metų nuo to laiko, kai paskutinį kartą maudėsi vonioje.

Rubijas Arsanas nustebęs pasižiūrėjo į ją.

— Čia?

„Ne, kvaily, Romoje".

— Taip.

— Būk atsargi. Po lietaus upė patvino.

— Nesirūpink.

Liučija kantriai stovėjo laukdama.

— Oi... Aš pasitrauksiu, kol tu nusirengsi.

— Būk netoliese,— skubiai tarstelėjo ji.— Miške tikriausiai yra laukinių žvėrių.

Kai Liučija pradėjo nusirenginėti, Rubijas skubiai pasitraukė kelis metrus į šalį ir nusisuko.

— Neplauk per toli, seserie,— riktelėjo jis.— Upė klastinga.

Liučija pasidėjo ryšulį su kryžiumi taip, kad visą laiką jį matytų. Buvo nepaprastai malonu nuogu kūnu jausti rytmečio vėsumą. Visiškai nusirengusi, ji įsibrido į šaltą, žvalumo teikiantį vandenį. Atsigręžusi pamatė, kad Rubijas, atgręžęs jai nugarą, vis dar atkakliai žvelgia į kitą pusę. Ji nusišypsojo. Visi kiti jos pažįstami vyrai būtų mielai žiūrėję į ją.

Ji įsibrido giliau, stengdamasi aplenkti visur kyšan-

čius akmenis ir panirusi į vandenį, kojomis pajuto sraunią upės tėkmę.

Netoli nuo jos srovė nešė nedidelį medelį. Jinai pasisuko sekdama jį akimis ir nelauktai praradusi pusiausvyrą paslydo. Riktelėjusi nevikriai krito, atsitrenkdama galva į riedulį.

Atsigręžęs siaubo apimtas Rubijas išvydo, kaip Liučija dingsta kunkuliuojančiame vandens sraute.

23 SKYRIUS

Kai Salamankos policijos poskyrio budėtojas seržantas Florianas Santjagas padėjo ragelį, jo rankos drebėjo.

„Čia pas mane Chaimė Miras ir su juo dar trys. Galėtum pasižymėti sučiupdamas juos".

Vyriausybė paskyrė už Chaimės Miro galvą didelį atlyginimą, ir štai dabar tas nusikaltėlis baskas jo rankose. Pinigai, kuriuos Florianas gaus už jo sulaikymą, visiškai pakeis jo gyvenimą. Jis galės leisti vaikus į geriausią mokyklą, nupirkti žmonai skalbimo mašiną, o meilužei — papuošalų. Žinoma, gaus pasidalyti atlygiu su dėde. „Duosiu jam dvidešimt procentų,— mąstė Santjagas.— O gal dešimt".

Chaimės Miro reputacija buvo jam gerai žinoma, ir jis visiškai nesirengė rizikuoti savo gyvybe, kad sučiuptų ta teroristą. „Terizikuoja kiti, o atlyginta bus man".

Sėdėdamas prie savo stalo, jis svarstė, kaip būtų geriau elgtis tokiomis aplinkybėmis. Tuojau prisiminė pulkininko Akokos pavardę. Visi žinojo, kad pulkininkas karštai trokšta atsiskaityti su tuo plėšiku. Be to, visai GOE vadovauja pulkininkas. Taip, tik šitaip ir reikia veikti.

Jis pakėlė ragelį ir po dešimties minučių jau kalbėjo su pačiu pulkininku.

— Su jumis kalba seržantas Florianas Santjagas iš Salamankos policijos poskyrio. Aš susekiau Chaimę Mirą.

Akoka stengėsi kalbėti ramiu balsu.

— Ar esate tuo įsitikinęs?

— Taip, pulkininke. Dabar jis yra „Raimundo de Borgono" viešbutyje, netoli nuo miesto. Jis apsinakvojo. Mano dėdė ten dirba patarnautoju. Jis pats paskambino man. Su Miru yra dar vienas vyras ir dvi moterys.

— Ar jūsų dėdė yra įsitikinęs, kad tai — Miras?

— Taip, pulkininke. Jis ir jo palydovai užima du kraštutinius antrojo aukšto numerius.

— Klausykitės manęs labai atidžiai, seržante,— pasakė Akoka.— Aš noriu, kad nedelsdamas vyktumėt į viešbutį ir sektumėt, kad niekas iš jo neišeitų. Aš galėsiu atvažiuoti ten po valandos. Į viešbutį neiti. Ir likti nepastebėtam. Jums aišku?

— Taip, pulkininke. Važiuoju tuojau pat.— Jis šiek tiek padelsė.— Pulkininke, o kaip dėl atlyginimo už...

— Kai mes sučiupsime Mirą, jis — jūsų.

— Dėkoju jums, pulkininke. Aš labai...

— Eikit.

— Klausau.

Florianas Santjagas padėjo ragelį. Jis labai norėjo paskambinti savo meilužei ir pranešti jai stulbinančią naujieną, bet galima ir palaukti. Nustebins ją paskui. O dabar jam reikia vykdyti užduotį.

Jis pasikvietė vieną iš antrame aukšte budėjusių policininkų.

— Pabudėk prie mano stalo. Man reikia vykdyti vieną pavedimą. Grįšiu po kelių valandų. „Ir grįšiu turtingas,— galvojo jis.— Pirmiausia nusipirksiu naują automobilį — „fiatą". Žydros spalvos. Ne, geriau baltą".

Padėjęs ragelį, pulkininkas Akoka kurį laiką sėdėjo nejudėdamas; reikėjo viską gerai apgalvoti. Šį kartą negalima apsirikti. Tai buvo paskutinis jų šachmatų partijos ėjimas. Jis privalo veikti itin atsargiai. Miro pastatyta sargyba tikriausiai perspėjo jį apie pavojų.

Akoka išsikvietė savo adjutantą.

— Klausau, pulkininke.

— Atrink du tuzinus geriausių šaulių. Patikrink, kad visi jie būtų su automatais. Po penkiolikos minučių išvažiuojam į Salamanką.

— Klausau, pone.

Šį kartą Miras nepaspruks. Pulkininko galvoje jau sukosi operacijų planas. Jie apsups viešbutį iš visų pusių, tyliai ir greitai prisiartins prie jo. „Pulsime netikėtai, ir tas galvažudys nesuspės nužudyti nė vieno mano žmogaus. Visus juos iššaudysiu, kol jie miegos".

Po penkiolikos minučių adjutantas sugrįžo:

— Viskas parengta, pulkininke.

Nieko negaišdamas seržantas Santjagas nuvažiavo į viešbutį. Jis nebūtų gaudęs teroristų net ir neperspėtas pulkininko. O dabar, vykdydamas Akokos įsakymą, jis stovėjo šešėlyje per dvidešimt metrų nuo viešbučio, iš kur gerai matė įėjimą. Jautėsi nakties vėsa, bet Santjagą šildė mintys apie atlygį. Jis galvojo apie dvi Miro palydoves: ar jos gražios, ar miega dabar su tais plėšikais? Santjagas tvirtai tikėjo tik tuo, kad po kelių valandų visiems jiems ateis galas.

Karinis furgonas tyliai įvažiavo į miestą ir pasuko viešbučio link.

Spragtelėjęs kišeninį žibintuvėlį, pulkininkas Akoka pasižiūrėjo į žemėlapį. Kai iki viešbučio liko maždaug mylia, jis pasakė:

— Sustosim čia. Toliau eisime pėsti. Laikytis tylos.

Nepastebėjęs, kaip jie prisiartino, Santjagas krūptelėjo, kai išgirdo prie pat ausies kažkieno balsą:

— Kas toks?

Pasisukęs jis išvydo prieš save pulkininką Ramoną Akoką. „Dieve, vien jį pamačius darosi baisu",— pagalvojo Santjagas.

— Seržantas Santjagas, senjore.

— Ar kas nors išėjo iš viešbučio?

— Ne. Jie visi ten. Tikriausiai miega.

Pulkininkas atsigręžė į savo adjutantą:

— Paskirstyk pusę žmonių aplink visą viešbutį. Jei mėgintų bėgti, šauti nedvejojant. Kiti eis su manimi. Teroristai — antrame aukšte, dviejuose kraštiniuose numeriuose. Pirmyn.

Santjagas žiūrėjo, kaip pulkininkas su savo žmonėmis tyliai suėjo į viešbutį. „Įdomu, ar ilgas bus susišaudymas,— galvojo jis.— Jei šaudys, dėdė gali žūti. Kaip būtų gaila. Kita vertus, su niekuo nereikės dalytis atlyginimo".

Pulkininko žmonėms užkopus laiptais, Akoka sušnibždėjo:

— Veikti tiksliai. Šauti vos juos pamačius.

— Ar norite, kad eičiau jūsų priekyje? — paklausė adjutantas.

— Ne.

Jis norėjo patirti malonumą pats nušaudamas Chaimę Mirą.

Kambariai, kur Chaimė Miras apsistojo su savo bendrais, buvo koridoriaus gale. Akoka mostu parodė, kad pusė žmonių atidarytų vienas duris, o kiti šeši — kitas.

— Pirmyn! — riktelėjo jis.

Jis ilgai laukė tos akimirkos. Jam davus signalą, kareiviai vienu metu išlaužė abejas duris ir įsiveržė į kambarius, atkišę parengtus ginklus. Jie stovėjo tuščiuose kambariuose ir spoksojo į suglamžytus patalus.

— Pasidalyti į grupes! Greitai, žemyn! — suriaumojo Akoka.

Kareiviai, puolę tikrinti viešbučio, brovėsi į visus numerius, laužė duris ir kėlė iš miego apdujusius gyventojus. Chaimės Miro ir jo palydovų niekur nebuvo. Pulkininkas nulėkė žemyn ieškoti patarnautojo. Viešbutyje nieko nebuvo.

— Ei,— šūktelėjo jis.— Ar čia yra kas nors?

Niekas neatsakė. Bailys kažkur pasislėpė.

Vienas kareivis žvilgtelėjo už pertvaros, kur sėdėdavo patarnautojas.

— Pulkininke...

Priėjęs prie jo, Akoka pasižiūrėjo žemyn. Ant grindų palei sieną gulėjo patarnautojas užkimšta burna. Ant kaklo buvo parišta lentelė: „Prašome netrukdyti".

24 SKYRIUS

Siaubo apimtas Rubijas Arsanas išvydo, kaip Liučija pradingo veržliame sraute ir ją nunešė srovė. Nė akimirkos negaišdamas, jis pasileido kiek kojos įkerta upės pakrante, šokinėdamas per rąstus ir krūmus. Ties pirmuoju upės vingiu jis pamatė, kad Liučijos kūną neša link jo. Nėręs į vandenį, nuplaukė prie jos, iš visų jėgų grumdamasis su srove. Jis jautė, kad jį neša į šalį. Liučija buvo per tris metrus nuo jo, bet jam atrodė, jog tai — kilometrai. Paskutinis įnirtingas yris — ir jis sugriebė ją už ran-

kos, bet ji vos neišslydo iš jo pirštų. Iš visų jėgų įsikirtęs į ją, jis sunkiai nuplaukė link išganingojo kranto.

Pagaliau jį pasiekęs, ištraukė Liučiją ant žolės ir griuvo greta jos gaudydamas kvapą. Ji buvo be sąmonės ir nekvėpavo. Rubijas apvertė ją ant pilvo, apžergė ir ėmė smarkiai spūsčioti jos plaučius. Praėjo minutė, kita, ir jis jau kone prarado viltį, tik staiga vanduo kliūstelėjo jai iš burnos, ir ji suvaitojo. Rubijui išsiveržė padėkos Viešpačiui žodžiai.

Jis vis masažavo jos krūtinės ląstą, bet jau atsargiau, iki pajuto, kad jos širdis plaka lygiai. Kai ji ėmė drebėti nuo šalčio, Rubijas nulėkė prie medžių, prisibraukė saujas lapų ir grįžęs prie jos ėmė jais trinti kūną. Jis pats sušlapo ir sušalo, nuo jo drabužių varvėjo vanduo, bet jis to nepastebėjo. Jis labai bijojo, kad sesuo Liučija gali numirti. Dabar, kai švelniai trynė jos kūną sausais lapais, jį užplūdo nedoros mintys.

„Jos kūnas kaip deivės. Atleisk man, Viešpatie, ji priklauso Tau, ir aš neprivalau leistis užvaldomas niekingų minčių".

Jausdama, kaip švelniai glostomas jos kūnas, Liučija pamažu peikėjosi. Ji buvo paplūdimyje su Ivu ir jautė, kaip meiliai jis lyžčioja jos kūną. „Va šitaip... Gerai,— galvojo ji.— Nesustok, *caro*". Ji užsidegė geismu dar neatsimerkusi.

Įkritus į upę, Liučijos galvoje šmėstelėjo paskutinė mintis: ji miršta. Bet ji buvo gyva ir priešais matė savo išgelbėtoją. Nejučia apsivijo Rubiją rankomis ir prisitraukė jį prie savęs. Jo veide pasirodė nuostaba.

— Seserie...— mėgino prieštarauti jis.— Mums negalima...

— Ts-s-s!

Ji užčiaupė jo burną godžiu karštu bučiniu, jis jautė, kaip slysčioja jos liežuvis. Rubijas buvo sukrėstas.

— Nagi,— sušnibždėjo Liučija.— Greičiau.

Ji žiūrėjo, kaip Rubijas nervingai plėšia nuo savęs šlapius drabužius. „Jis nusipelnė atlygio,— pagalvojo ji.— Aš irgi".

Neryžtingai prisiartinęs Rubijas tarė:

— Seserie, mes neturime...

Liučija nebuvo nusiteikusi gaišti laiko kalboms. Ji pajuto, kaip susilieja jų kūnai, paklusdami proto ir laiko nepaisančiam ritualui, ir atsidavė ją užplūdusiems nuostabiems jausmams. Tai, kad ką tik buvo prisilietusi prie mirties, dar sustiprino pojūčius.

Rubijas pasirodė esąs stebėtinai šaunus meilužis, jis buvo meilus ir podraug veržlus. Jo geidulingumas nustebino Liučiją. Jo akyse buvo tiek švelnumo, kad jai gumulas užspaudė galugerklį.

„Ar tik nebus įsimylėjęs manęs tasai išsižiojėlis? Jis taip trokšta suteikti man malonumą! Jau net pamiršau, kada paskutinį kartą vyriškiui rūpėjo mano malonumai", — pagalvojo Liučija. Ir ji prisiminė savo tėvą. Įdomu, ar jam patiktų Rubijas Arsanas. „Keista, o kodėl aš domiuosi, ar Rubijas Arsanas patiktų mano tėvui? Matyt, kraustausi iš proto. Juk jis — valstietis, o aš — Liučija Karminė, Andželo Karminės duktė. Kas gali būti bendra mano ir jo gyvenime? Mus suvedė kvailas atsitiktinumas"

Rubijas apkabino ją.

— Liučija. Mano Liučija...— nesiliovė kartojęs.

Spindinčių jo akių išraiška buvo iškalbingesnė už kokius nors žodžius. „Jis toks mielas",— pagalvojo ji. Ir čia pat: „Kas gi jam darosi? Kodėl aš taip galvoju apie jį? Aš bėgu nuo policijos, ir..." Tada ji prisiminė auksinį kryžių ir vos neaiktelėjo: „O Dieve! Kaip aš galėjau jį pamiršti?"

Ji staigiai sėdosi.

— Rubijau, ten, ant kranto, aš palikau ryšulėlį. Prašau, atnešk man jį. Ir drabužius.

— Žinoma. Tuojau grįšiu.

Liučija sėdėjo laukdama, su siaubu galvodama, kad kryžiui galėjo kas nors nutikti. O jeigu jo nebėra? Jeigu kas nors ėjo pro šalį ir jį pasiėmė?

Liučijai neįtikėtinai palengvėjo, kai ji išvydo Rubiją grįžtantį su ryšulėliu po pažastim. „Neturiu išleisti jo iš akių",— galvojo ji.

— Dėkui, Rubijau.

Rubijas atkišo Liučijai jos drabužius. Pažvelgusi į juos, ji švelniai pasakė:

— Kol kas man jų neprireiks.

Liučijai buvo nepaprastai jauku gulėti Rubijo glėbyje ir jausti, kaip šilti saulės spinduliai glamonėja nukamuotą kūną. Jie tarsi būtų atsidūrę kažkokioje tylioje oazėje. Juos persekiojęs pavojus, atrodė, liko kažkur toli toli.

— Papasakok man apie savo fermą,— tingiai pasakė Liučija.

Jo akys nušvito, balsas suskambėjo išdidžiai.

— Mūsų ferma buvo maža, greta nedidelio kaimelio, prie Bilbao. Ją mūsų šeima paveldėdavo iš kartos į kartą.

— O kas jai dabar nutiko?

Jis paniuro.

— Vyriausybė Madride nubaudė mane papildomais mokesčiais už tai, kad aš — baskas. Kai atsisakiau mokėti, jie atėmė fermą. Tada ir susitikau Chaimę Mirą. Prisidėjau prie jo, kad galėčiau kovoti prieš vyriausybę dėl savo teisių. Turiu motiną ir dvi seseris, kada nors mes susigrąžinsime savo fermą, ir aš vėl joje dirbsiu.

Liučija pagalvojo apie visam laikui įkalintus savo tėvą ir brolius.

— Tu prisirišęs prie savo šeimos?

Rubijas geraširdiškai nusišypsojo:

— Žinoma. Juk šeima mums — visų brangiausia, argi ne taip?

„Taip,— pagalvojo Liučija.— O aš savosios niekada nebepamatysiu".

— Papasakok man apie savo artimuosius, Liučija,— paprašė jis.— Ar mylėjai juos prieš pasitraukdama į vienuolyną?

Pokalbis pasuko pavojinga linkme. „Ką aš galiu pasakyti jam? Kad mano tėvas — mafijozas? Kad jis ir du mano broliai sėdi kalėjime už žmogžudystę?"

— Taip, mes buvome labai atsidavę vieni kitiems.

— Ką veikia tavo tėvas?

— Jis... jis verslininkas.

— Ar tu turi brolių ir seserų?

— Turiu du brolius. Jie dirba drauge su tėvu.

— Liučija, kodėl tu išėjai į vienuolyną?

„Nes manęs ieško policija už dviejų žmonių nužudymą. Reikia baigti tą pokalbį",— pagalvojo Liučija, o garsiai pasakė:

— Man reikėjo kur nors eiti.

„Tai beveik tiesa".

— Tau atrodė, kad tu... tu pavargai nuo pasaulio?

— Kažkas panašaus.

— Aš neturiu teisės tau to sakyti, Liučija, bet aš myliu tave.

— Rubijau...

— Aš noriu vesti tave. Dar niekada gyvenime nesu to sakęs nė vienai moteriai.

Jis kažkuo kėlė graudulį ir jaudino.

„Jis visai nemoka apsimetinėti,— mąstė Liučija.— Privalau būti atsargi, kad jo neįžeisčiau. Tik pamanykit! Andželo Karminės duktė taps fermerio žmona!" — Liučija vos nesusijuokė.

Rubijas klaidingai suprato jos šypseną.

— Aš neketinu visą gyvenimą slapstytis. Vyriausybė bus priversta ieškoti taikos su mumis. Ir aš grįšiu į savo fermą. *Querida*, aš noriu skirti savo gyvenimą tavo laimei. Mes turėsime daug vaikų, ir mergaitės bus panašios į tave.

„Jis per daug įsiaistrino,— pamanė Liučija.— Laikas jį sustabdyti". Bet ji kažkodėl negalėjo prisiversti to padaryti. Ji klausėsi, kaip romantiškasis Rubijas įsivaizduoja bendrą jų gyvenimą, ir pasijuto beveik norinti ir pati, kad taip būtų. Ji labai pavargo nuo vijikų. Būtų nuostabu rasti prieglobstį, kur ji būtų saugi, kur ją mylėtų, ja rūpintųsi. „Atrodo, jog prarandu protą".

— Geriau dabar apie tai nekalbėkim,— pasakė Liučija.— Mums reikia eiti toliau.

Vingiuotais Duero krantais, apsuptais kalnų ir vešlios medžių žalumos, jie ėjo į šiaurės rytus. Sustoję prie vaizdingo Viljalba de Duero kaimelio, jie nusipirko ten duonos, sūrio, vyno ir surengė sau idilišką pikniką žalioje pievelėje.

Greta Rubijo Liučija jautėsi laiminga. Jis buvo kažkoks ramus ir pasitikintis savimi, ir tai teikė jai jėgų. „Jis ne pora man, bet kažkuriai moteriai su juo labai pasiseks, jis padarys ją laimingą",— galvojo ji.

Jiems pavalgius, Rubijas tarė:

— Kitas miestas mūsų kelyje bus Aranda de Dueras. Gana didelis miestas, ir mums būtų geriausia apeiti jį, kad nesusidurtume su GOE ir kareiviais.

Atėjo laikas siekti naujų horizontų, laikas palikti jį. Ji laukė, kada jie nusigaus iki didelio miesto. Rubijas Arsanas ir jo ferma buvo iliuzija, o pabėgimas į Šveicariją — tikrovė. Liučija suvokė, kokį skausmą suteiks jam, ir negalėjo pažvelgti jam į akis tardama:

— Rubijau, aš norėčiau nueiti į miestą.

Jis susiraukė:

— Tai pavojinga, *querida*. Kareiviai...

— Ten jie mūsų neieškos.— Ji greit sumetė, ką sakyti.— Be to, man... man reikia persirengti. Aš nebegaliu toliau eiti šitaip.

Sumanymas užsukti į miestą privertė Rubiją nerimauti, bet jis tik pasakė:

— Gerai, jeigu tu taip nori.

Prieš juos sušmėžavo Aranda de Duero namų ir sienų kontūrai. Iš toli miestas atrodė lyg žmogaus supiltas kalnas.

Rubijas vėl pabandė ją atkalbėti:

— Liučija, ar esi tikra, kad tau reikia į miestą?

— Taip, visiškai.

Jie perėjo ilgą tiltą, vedantį į pagrindinę Avenidos Kastilijos gatvę, ir pasuko į miesto centrą. Praėjo pro cukraus fabriką, bažnyčias ir mėsines. Ore tvyrojo įvairiausi kvapai. Abipus gatvės driekėsi parduotuvių ir gyvenamųjų namų virtinės. Jie ėjo lėtai, stengdamiesi neatkreipti į save dėmesio. Pagaliau Liučija su palengvėjimu išvydo tai, ko ieškojo. Iškaboje ji perskaitė: CASA DE EMPENOS — lombardas. Ji nieko nepasakė.

Jie pasiekė miesto aikštę su daugybe parduotuvių ir barų ir ėjo pro užrašą „Taverna Kueva". Toliau, už medinių staliukų, buvo matyti ilgas baro prekystalis. Prie jo stovėjo muzikos automatas, o nuo ąžuolinių lubų karojo kumpio gabalai bei česnakų pynės.

Liučija ūmai sugalvojo.

— Aš noriu gerti, Rubijau,— pasakė ji.— Gal užeitume čionai?

— Žinoma.

Jis paėmė ją už rankos, ir jie įėjo į tavernąą.

Prie baro būriavosi pustuzinis vyrų. Liučija ir Rubijas atsisėdo prie staliuko kertėje.

— Ko tu norėtum, *querida*?

— Prašau užsakyti man vyno taurę. Ar tuojau sugrįšiu. Man reikia šį tą nuveikti.

Ji atsistojo ir išėjo į gatvę, palikdama suglumusį Rubiją žiūrėti jai pavymui.

Atsidūrusi gatvėje, Liučija, spausdama prie krūtinės ryšulėlį, nuskubėjo atgal į lombardą. Priešingoje gatvės pusėje ji pastebėjo duris su juoda iškaba, ant kurios baltomis raidėmis buvo parašyta: „Policija". Širdis nusirito į kulnus, valandėlę ji suglumo, paskui greitai šmurkštelėjo per duris į lombardą.

Prie prekystalio stovėjo mažas raukšlėtas žmogus didele galva.

— *Buenos dias, senorita.*

— *Buenos dias, senor.* Turiu šį tą parduoti.

Ji taip nervinosi, jog turėjo suglausti kojas, kad nedrebėtų keliai.

— *Si?*

Išvyniojusi kryžių, Liučija atkišo jį palūkanininkui:

— Ar nenorėtumėt jo nupirkti?

Šis paėmė jį į rankas, ir Liučija pastebėjo, kaip ėmė liepsnoti jo akys.

— Ar leisite jūsų paklausti, iš kur tai gavote?

— Man jį paliko dėdė, jis neseniai pasimirė.

Taip išdžiūvo burna, kad ji vos įstengė kalbėti.

Lėtai vartydamas rankose kryžių, šeimininkas čiupinėjo jį.

— Kiekgi už jį norite?

Jos svajonė virto tikrove.

— Noriu dviejų šimtų penkiasdešimties tūkstančių pesetų.

Jis apniuko ir papurtė galvą.

— Ne. Jis vertas ne daugiau kaip šimto tūkstančių pesetų.

— Greičiau jau pati parsiduosiu.

— Ko gero, duočiau jums už jį šimtą penkiasdešimt tūkstančių.

— Geriau jau išlydysiu jį ir išpilsiu auksą į griovį.

— Du šimtus tūkstančių pesetų. Tai paskutinis mano pasiūlymas.

Liučija paėmė iš jo auksinį kryžių.

— Jūs tiesiog bedieviškai apiplėšiate mane, bet aš sutinku.

Ji matė, koks jis susijaudinęs.

— *Bueno, senorita.*

Jis tiesė ranką prie kryžiaus. Liučija prisitraukė kryžių arčiau.

— Su viena sąlyga.

— Kokia ta sąlyga, panele?

— Man pavogė pasą. Reikia naujo, kad galėčiau išvykti iš šalies aplankyti sergančios tetos.

Jis skvarbiai pažvelgė į ją protingomis akimis, tada linktelėjo.

— Suprantu.

— Jeigu padėsite man, kryžius — jūsų.

Jis atsiduso.

— Pasą sunku gauti, panele. Valdžia griežtai tikrina.

Liučija tylėdama žiūrėjo į jį.

— Aš nežinau, kaip jums padėti.

— Na, ką gi, ir už tai dėkui, pone.

Ji pasuko prie durų ir jau priėjo prie jų, tik tada jis pašaukė ją.

— *Momentito.*

Liučija sustojo.

— Ką tik man dingtelėjo į galvą viena mintis. Vienas iš mano giminaičių kartais imasi tokių delikačių klausimų. Jis — tolimas mano giminaitis, suprantat?

— Aš suprantu.

— Galėčiau pasikalbėti su juo. Kada jums reikia paso?

— Šiandien.

Jis lėtai linktelėjo didele galva.

— Ir jei aš tai padarysiu jums, mes susitarsim?

— Kai aš turėsiu pasą.

— Puiku. Ateikit aštuntą, mano giminaitis bus čia. Jis susitars, kad jus nufotografuotų, ir įklijuos fotografiją pase.

Liučija juto, kaip smarkiai plaka jos širdis.

— Dėkoju jums, pone.

— Gal paliktumėt kryžių čia, kad būtų saugiau?

— Jam bus saugiau su manim.

— Tada aštuntą.

Ji išėjo iš lombardo. Atsargiai aplenkusi policijos poskyrį, ji nuėjo atgal į taverną, kur jos laukė Rubijas.

Liučija sulėtino žingsnius. Pagaliau jai pasisekė. Gautais už kryžių pinigais ji galės išvykti į Šveicariją, kur jos laukia laisvė. Ji turėjo džiaugtis, tačiau kažkodėl jautėsi prislėgta.

„Kas man darosi? Viskas sekasi sklandžiai. Rubijas netrukus pamirš mane. Dar ką nors susiras".

Ir čia ji prisiminė jo žvilgsnį, kai jis kalbėjo: „Aš noriu tave vesti. Dar niekada gyvenime nesu to sakęs nė vienai moteriai".

„Kipšas jo negriebs,— pagalvojo ji.— Tai neturi manęs jaudinti".

25 SKYRIUS

Informacijos priemonės springo nuo stulbinančių naujienų. Laikraščiuose mirgėjo sensacingos antraštės: užpultas vienuolynas, masiškai areštuojamos vienuolės ir dangstomi teroristai, keturios vienuolės pabėga; viena vienuolė prieš mirtį nušauna penkis kareivius. Tarptautinės naujienų agentūros reagavo karštligiškai.

Į Madridą suvažiavo korespondentai iš viso pasaulio. Mėgindamas kaip nors sušvelninti padėtį, premjeras Leopoldas Martinesas sutiko surengti spaudos konferenciją. Apie penkiasdešimt reporterių iš įvairių šalių susibūrė jo kabinete.

Ten buvo ir pulkininkai Ramonas Akoka bei Falas Sostelas. Premjeras jau matė naujo Londono „Taimso" numerio antraštę: „Teroristams ir vienuolėms pavyksta pasprukti nuo Ispanijos policijos ir kariuomenės".

Laikraščio „Pari mač" korespondentas paklausė:

— Pone premjere, ar bent įsivaizduojate, kur dabar galėtų būti pabėgusios vienuolės?

— Paieškų operacijai vadovauja pulkininkas Akoka. Suteikiu jam galimybę atsakyti į šį klausimą.

Pulkininkas Akoka prabilo:

— Turime pagrindo manyti, kad jos atsidūrė baskų teroristų rankose. Deja, gauta informacija liudija, kad jos bendradarbiauja su teroristais.

Žurnalistai skubiai rašėsi kiekvieną jo žodį.

— Ką jūs galite pasakyti dėl sesers Teresės ir penkių kareivių nužudymo?

— Mūsų duomenimis, sesuo Teresė dirbo Chaimei Mirui. Dėdamasi norinti padėti mums surasti Mirą, ji prasismelkė į karo stovyklą ir nušovė penkis kareivius, tik tada buvo neutralizuota. Galiu patikinti jus: kariuomenė ir GOE padarė visa, kas įmanoma, kad nusikaltėliai būtų atiduoti į teisingumo rankas.

— Kas atsitiko toms vienuolėms, kurios buvo areštuotos ir nugabentos į Madridą?

— Jos apklausiamos,— pasakė Akoka.

Premjeras stengėsi kuo greičiau baigti susitikimą. Jis vos tvardė pyktį. Negebėjimas rasti vienuoles ir sučiupti teroristus stūmė vyriausybę ir jį patį į kvailą padėtį. Ir spauda kaip reikiant pasinaudojo ta situacija.

— Pone premjere, ar negalėtumėt smulkiau papasakoti, kas tokios tos keturios pabėgusios vienuolės? — paklausė „Odži" korespondentas.

— Apgailestauju, bet daugiau jokios informacijos jums nebegaliu suteikti. Aš kartoju, ledi ir džentelmenai, vyriausybė daro viską, ką gali, kad surastų tas vienuoles.

— Pone premjere, spaudoje buvo kalbama apie tai, kaip žiauriai buvo puolamas Avilos vienuolynas. Ką jūs į tai atsakysite?

Martinesui tai buvo opus klausimas, nes žiaurumo ten neginčijamai būta. Pulkininkas Akoka šiurkščiai pažeidė savo įgaliojimus. Bet su pulkininku jis pasikalbės vėliau. Dabar reikėjo pademonstruoti sutarimą.

Jis pasisuko į pulkininką ir ramiai pasakė:

— Į šį klausimą atsakys pulkininkas Akoka.

— Aš irgi apie tai girdėjau,— pasakė Akoka.— Tokie pranešimai neturi pagrindo. Vadovaukimės faktais. Mes gavome patikimą informaciją, kad teroristas Chaimė Miras su tuzinu puikiai ginkluotų savo žmonių slapstosi cistersių vienuolyne. Tuo metu, kai surengėme ten gaudynes, jie pabėgo.

— Pulkininke, mes girdėjome, kad jūsų žmonės išniekino...

— Jūs įžeidžiate mus tokiais kaltinimais.

Įsikišo premjeras Martinesas:

— Dėkoju jums, ledi ir džentelmenai. Tai viskas. Apie tolesnius įvykius jūs būsite informuojami.

Žurnalistams išėjus, premjeras kreipėsi į pulkininką Akoką ir Sostelą:

— Mus visam pasauliui parodo kaip barbarus.

Akokos visiškai nedomino premjero nuomonė.

Jį jaudino tik naktį sučirškęs telefono skambutis.

— Pulkininkas Akoka?

Jis per daug gerai pažinojo tą balsą ir bematant nubudo.

— Taip, pone.

— Jūs mus apviliate. Mes jau tikėjomės sužinoti iš jūsų kokius nors rezultatus.

— Pone, aš jau siaurinu žiedą aplink juos.— Jis pajuto, kaip visas permirko nuo prakaito.— Prašau jus dar šiek tiek palūkėti. Aš pateisinsiu jūsų pasitikėjimą.

Sulaikęs kvapą, jis laukė atsakymo.

— Laiko turite nedaug.

Ryšys nutrūko.

Padėjęs ragelį, pulkininkas Akoka beveik puolė į neviltį. „Kurgi tas nenaudėlis Miras?"

26 SKYRIUS

„Aš užmušiu ją,— galvojo Rikardas Meljadas.— Pasmaugčiau ją plikomis rankomis, nustumčiau nuo kalno arba paprasčiausiai nušaučiau. Ne, tikriausiai maloniau už viską būtų ją pasmaugti".

Dar niekas jo nebuvo taip išvedęs iš kantrybės kaip sesuo Grasielė. Ji buvo nepakenčiama. Iš pradžių, kai Chaimė Miras pavedė jam lydėti ją, Rikardas Meljadas apsidžiaugė. Taip, ji buvo vienuolė, bet tokios stulbinančios gražuolės Rikardui Meljadui dar niekada neteko matyti. Jis tikrai ketino susipažinti su ja arčiau, sužinoti, kodėl ji ryžosi visam gyvenimui paslėpti už vienuolyno sienų tokį nepaprastą grožį. Po jos sijonu ir palaidine jis įžiūrėjo puikaus moteriško kūno kontūrus. „Kelionė bus labai įdomi",— galvojo Rikardas.

Bet nelauktai viskas pasisuko visiškai kitaip. Mat sesuo Grasielė atsisakė su juo kalbėtis. Nuo pat jų kelionės pradžios ji nepratarė nė vieno žodžio, nors — tai Ri-

kardui buvo visai nesuprantama — neatrodė nei supykusi, nei išsigandusi, nei prislėgta. Nė kiek. Tiesiog ji užsidarė savyje, ir, atrodo, visiškai nesidomėjo nei juo, nei tuo, kas dedasi aplinkui. Jie gana sparčiai ėjo įkaitusiais dulkėtais kaimo keliais pro saulės spindulių nutviekstus auksu žibančius kviečių, miežių ir avižų laukus, pro vynuogynus. Jie aplenkdavo mažus pakeliui pasitaikančius kaimelius, braudavosi pro saulėgrąžų laukus, o šios sukdavo geltonas savo galvas paskui saulę.

Jiems persikėlus per Moroso upę, Rikardas paklausė:

— Ar nenorėtum truputį pailsėti, seserie?

Tyla.

Jie artėjo prie Segovijos, už kurios jų kelias suko į šiaurės rytus, link snieguotų Gvadaramos viršukalnių. Rikardas vis dar stengėsi užmegzti su ja mandagų pašnekesį, bet tai buvo tikrai beviltiška.

— Mes greit pasieksime Segoviją, seserie.

Jokios reakcijos.

„Kuo galėjau ją įžeisti?"

— Ar tu išalkai, seserie?

Nė garso.

Lyg jo nė nebūtų. Dar niekada jis nebuvo toks nusivylęs. „Gal ta moteris protiškai atsilikusi,— mąstė jis.— Tikriausiai taip ir yra. Viešpats apdovanojo ją nežemišku grožiu, o paskui nubaudė silpnaprotyste". Bet jam sunku buvo tuo patikėti.

Kai jie pasiekė Segovijos apylinkes, Rikardas pastebėjo, kad mieste daug žmonių, vadinasi, ir civilinė gvardija budresnė negu paprastai.

Netoli nuo Konde de Čestės jis išvydo einančius link jų kareivius.

— Paimk mane už rankos, seserie,— sušnibždėjo jis.— Mes privalome atrodyti kaip išėjusi pasivaikščiotį įsimylėjėlių porelė.

Ji tarsi negirdėjo jo.

„Viešpatie,— pagalvojo Rikardas.— Gal ji kurčnebylė?" Jis pats paėmė ją už rankos ir buvo priblokštas nelaukto įnirtingo jos pasipriešinimo: ji atitraukė ranką lyg nudegusi.

Gvardiečiai artėjo.

Rikardas pasilenkė prie Grasielės.

— Nepyk,— garsiai pasakė jis.— Tas pats darosi ir mano seseriai. Vakar po vakarienės, suguldžiusi vaikus miegoti, ji kalbėjo, kad vyrai neturį ilgai užsisėdėti tuščiai plepėdamiesi, rūkydami dvokiančias savo cigaretes, o jūs, moterys, tuo tarpu puldinėjate prie darbų, likusios vienos. Galiu prisiekti...

Gvardiečiai praėjo. Pasisukęs Rikardas dirstelėjo į Grasielę. Jos veidas buvo be išraiškos. Rikardas mintyse iškoneveikė Chaimę už tai, kad įpiršo jam ne kitą, o šią vienuolę. Ji buvo tarsi akmeninė, ir šaltas jos abuojumas atrodė neįveikiamas.

Nors ir kuklus būdamas, Rikardas Meljadas žinojo, kad moterims jis patinka. Iš daugelio buvo tai girdėjęs. Jis buvo aukštas ir gražiai sudėtas, šviesios odos, inteligentiško veido, turėjo aristokratišką nosį ir gražius baltus dantis. Jis gimė turtingoje baskų šeimoje, gyvenusioje šiaurinėje Ispanijos dalyje. Jo tėvas buvo bankininkas, ir jis rūpinosi, kad sūnus gautų gerą išsilavinimą. Rikardas mokėsi universitete Salamankoje, ir jo tėvas nekantriai laukė, kada sūnus prisidės prie šeimos verslo.

Užbaigęs universitetą ir grįžęs namo, Rikardas paklusniai pradėjo darbuotis banke, bet labai greit įsitraukė į savo tautos kovą dėl nepriklausomybės. Jis vaikščiojo į susirinkimus ir mitingus, dalyvavo protesto žygiuose prieš vyriausybę ir netrukus tapo vienu iš ETA lyderių. Sužinojęs apie sūnaus veiklą, tėvas išsikvietė jį į erdvų savo kabinetą ir išbarė.

— Aš irgi baskas, Rikardai, bet aš ir verslininkas. Nereikia teršti savo paties namuose ir šalies, kurioje tu gyveni, negalima pasmerkti perversmo chaosui.

— Niekas ir neketina nuversti vyriausybės, tėte. Mes tik reikalaujame laisvės. Tai, kaip vyriausybė engia baskus ir katalonus, darosi nebepakenčiama.

Atsidrėbęs krėsle, Meljadas vyresnysis įdėmiai nužvelgė savo sūnų.

— Meras, geras mano bičiulis, vakar pasakė man kaip paslaptį, kad būtų geriau, jei nebevaikščiotum į mitingus, o savo energiją skirtum bankininkystei.

— Tėve...

— Paklausyk manęs, Rikardai. Kai buvau jaunas, ir man virė kraujas. Bet jį galima atvėsinti ir kitaip. Tu su-

žadėtas su puikia mergina. Tikiuosi, kad turėsite daug vaikų.— Jis plačiai mostelėjo ranka aplinkui.— Tavęs laukia didelė ateitis.

— Bet argi tu nematai?

— Aš matau geriau už tave, sūnau. Tavo būsimojo uošvio irgi nedžiugina tavo susižavėjimas ta veikla. Aš nenorėčiau, kad kas nors sutrukdytų jums susituokti. Tikiuosi, kad tu gerai mane supranti?

— Taip, tėte.

Kitą šeštadienį Rikardas Meljadas buvo areštuotas Barselonoje baskų mitingo metu. Jis atsisakė tėvo pasiūlymo laiduoti už jį, jeigu šis nelaiduos ir už kitus demonstracijos dalyvius, areštuotus drauge. Tėvas nesutiko. Rikardo karjera sužlugo. Vestuves teko atšaukti. Tai buvo prieš penkerius metus. Penkerius metus, kupinus pavojų ir mirtinos rizikos. Penkerius neramius metus, atiduotus kovai už idėją, kuria jis karštai tikėjo. Dabar, bėgdamas ir slapstydamasis nuo policijos, jis lydėjo per visą Ispaniją silpnaprotę nebylę vienuolę.

— Mums čionai,— pasakė jis Grasielei, apdairiai neprisiliesdamas jos rankos.

Išsukę iš pagrindinės gatvės, jie nuėjo Koljė de San Valentinu. Ties kampu buvo muzikos instrumentų parduotuvė.

— Kai ką sumaniau,— pasakė Rikardas.— Luktelėk čia, sesėrie. Tuojau sugrįšiu.

Įėjęs į parduotuvę, jis kreipėsi į stovintį prie prekystalio jauną pardavėją.

— *Buenos dias.* Kuo galiu pasitarnauti?

— Norėčiau nusipirkti dvi gitaras.

— Jums pasisekė,— nusišypsojo pardavėjas.— Mes ką tik gavome kelias Ramyreso gitaras. Jos geriausios.

— Gal turite ką nors paprastesnio? Aš ir mano bičiulis — tik mėgėjai.

— Kaip norite, pone. O ką pasakysite apie šitas?

Pardavėjas priėjo prie parduotuvės sekcijos, kur buvo išdėliota maždaug tuzinas gitarų.

— Aš galiu perleisti jums dvi Kono gitaras po penkis tūkstančius pesetų.

— Turbūt ne.

Rikardas išsirinko dvi nebrangias gitaras.

— Va šitokių man ir reikia,— pasakė jis.

Po valandėlės Rikardas išėjo į gatvę su dviem gitaromis rankose. Giliai širdyje jis tikėjosi, kad sesuo Grasielė kur nors pradings, bet ji stovėjo ir kantriai laukė jo. Atsegęs vienos gitaros dirželį, atkišo ją seseriai.

— Šit, imk. Užsikabink ant peties.

Ji tylėdama įsistebeilijo į jį.

— Tau nebūtina ja groti,— kantriai aiškino Rikardas.— Tai tik dėl akių.

Jis įbruko jai gitarą, ir ji nenorom paėmė ją. Jie ėjo vingiuotomis Segovijos gatvėmis, didžiuliu viaduku, kurį pastatė romėnai prieš daugelį amžių.

Rikardas ryžosi dar kartą pamėginti užmegzti pokalbį.

— Pasižiūrėk į šį viaduką, seserie. Legenda sako, kad jį pastatęs pats nelabasis prieš du tūkstančius metų. Tas viadukas sukrautas iš akmenų be cemento, akmenys sutvirtinti tarpusavyje vien šėtono jėga.

Jis dirstelėjo į ją laukdamas reakcijos.

Jokių emocijų.

„Trauk ją velniai,— pasakė tyliai sau Rikardas Meljadas.— Aš pasiduodu".

Civilinės gvardijos žandarai šmirinėjo visur, ir kas kartą, kai jie eidavo pro juos, Rikardas dėdavosi kažką rimtai kalbąs su Grasiele, podraug stengdavosi neprisiliesti prie jos.

Atrodė, kad žandarų ir kareivių vis daugėja, bet Rikardas jautėsi tam tikra prasme saugiai. Jie ieškos vienuolių su Chaimės Miro žmonių grupe, ir jie neturėtų įtarti dviejų jaunų turistų su gitaromis.

Rikardas pasijuto išalkęs, ir nors sesuo Grasielė nieko nekalbėjo, jis buvo įsitikinęs, kad ir ji nori valgyti. Jie priėjo mažą kavinukę.

— Mes sustosime čia ir užkąsime, seserie.

Ji stovėjo ir žiūrėjo į jį.

— Gerai. Daryk kaip išmanai,— atsidusęs pasakė jis ir įėjo į kavinę. Po valandėlės ir Grasielė įėjo įkandin jo. Kai jie susėdo prie staliuko, Rikardas paklausė:

— Ko norėtumėt užsisakyti, seserie?

Tyla. Ji varė jį iš kantrybės. Rikardas pasakė padavėjui:

— Dvi šiupinines ir dvi porcijas dešrelių.

Kai atnešė sriubą ir dešreles, Grasielė valgė, kas padėta prieš ją. Jis pastebėjo, kad ji valgo automatiškai, be jokio malonumo, tarsi atlikdama kokią pareigą. Sėdintys prie gretimų staliukų vyrai nesmerkė jų dėl to. „Jos grožis būtų vertas jauno Gojos teptuko",— galvojo jis.

Nors Grasielė ir erzino savo niūriu elgesiu, kas kartą, kai pažvelgdavo į ją, Rikardui užgniaužda kvapą, ir jis koneveikė save už romantiškas kvailystes. Ji buvo mįslė, paslėpta už tvirčiausios sienos. Rikardas Meljadas pažinojo dešimtis gražių moterų, bet nė viena taip nejaudino jo. Jos grožis buvo kažkoks paslaptingas. Kvaila, bet jis visiškai neįsivaizdavo, ką slepia ta stulbinanti išvaizda. Ar ji protinga, ar kvaila? Įdomi ar nuobodi? Šalta ar aistringa? „Geriau jau būtų kvaila, nuobodi ir šalta,— mąstė Rikardas.— Kitaip aš neištversiu ją praradęs. Tarsi ji kada nors būtų priklausiusi man. Ji priklauso Viešpačiui".— Jis nusigręžė būgštaudamas, kad ji pajus, ką jis galvoja.

Buvo laikas išeiti, Rikardas užsimokėjo ir jie pakilo. Einant jis pastebėjo, kad sesuo Grasielė šiek tiek šlubčioja. „Reikia susirasti kokį nors transportą,— pagalvojo jis.— Prieš akis dar ilgas kelias".

Jie nuėjo gatve ir miesto pakraštyje, Mansanares El Realyje, aptiko čigonų taborą. Karavaną sudarė keturi ryškiai dažyti vežimai su įkinkytais arkliais. Užpakalinėje vežimų dalyje sėdėjo moterys su vaikais, visi buvo apsirengę čigoniškai.

— Luktelėk čionai, seserie,— pasakė Rikardas.— Aš pamėginsiu susitarti, kad mus pavežtų.

Jis priėjo prie čigono, vadelėjančio pagrindinį vežimą. Tai buvo tvirtas vyras su visomis čigoniškomis regalijomis, įskaitant ir auskarus.

— *Buenos tardes, senor.* Būsiu labai dėkingas jums, jei pavėžėsite mane ir mano nuotaką.

Čigonas pasižiūrėjo į nuošaliau stovinčią Grasielę.

— Galima. Kur jūs keliaujate?

— Link Gvadaramos kalnų.

— Galiu pavežti jus iki Sereso de Abacho.

— Labai mums pagelbėsite, dėkui.

Rikardas paspaudė čigonui ranką ir įdėjo į delną pinigą.

Sėskitės į paskutinį vežimą.

— *Gracias.*

Rikardas grįžo prie stovinčios ir laukiančios Grasielės.

— Čigonai paveš mus iki Sereso de Abacho,— pasakė jai.— Mes važiuosim paskutiniu vežimu.

Akimirką jam pasirodė, kad ji atsisakys. Padvejojusi ji nuėjo prie vežimo.

Jame sėdėjo pustuzinis čigonų. Jie pasislinko, padarydami vietos Rikardui ir Grasielei. Kai jie ėmė ropštis į vežimą, Rikardas norėjo pagelbėti seseriai, bet vos jis prisilietė prie jos rankos, ji staiga smarkiai stumtelėjo jį. „Na, ir velniai tavęs nematė". Kai Grasielė lipo į vežimą, jo žvilgsnis užkliudė apsinuoginusią jos koją, ir jis nejučia pagalvojo: „Tokių gražių kojų kaip jos aš dar niekada nemačiau".

Įsitaisę kuo patogiau, kiek buvo įmanoma ant medinio vežimo dugno, jie pradėjo ilgą savo kelionę. Grasielė sėdėjo kampe, akys buvo užmerktos, lūpos krutėjo melsdamosi. Rikardas negalėjo atitraukti nuo jos akių.

Laikas slinko lėtai, negailestingai svilinanti saulė lyg įkaitinta krosnis kepino žemę, skaisčioje dangaus žydrynėje nebuvo nė debesėlio. Protarpiais virš kertančio lygumą karavano nusklęsdavo didžiuliai paukščiai. „*Buitre leonado*",— pagalvojo Rikardas. Rudieji maitvanagiai.

Atėjus saulėlydžiui, čigonų karavanas sustojo, ir prie paskutinio vežimo priėjo vyresnysis.

— Toliau mes jūsų nevešim,— pasakė jis Rikardui.— Mes važiuojam į Vinvelasą.

„Tai ne pakeliui".

— Mes jums labai dėkingi,— pasakė jam Rikardas.— Dėkui.

Jis norėjo paduoti Grasielei ranką, bet laiku susizgribo.

— Ar negalėtumėt parduoti mudviem su nuotaka bent kiek maisto? — paprašė Rikardas, kreipdamasis į taboro vyresnįjį.

Pasisukęs į vieną iš moterų, šis kažką pasakė jai nežinoma kalba. Netrukus Rikardui atnešė du ryšelius.

— *Muchas gracias,*— padėkojo jis traukdamas pinigus iš kišenės. Vyresnysis skvarbiai pasižiūrėjo į jį.

— Jūs su seserimi jau užsimokėjote už valgį.

„Jūs su seserimi". Vadinasi, jis suprato. Bet Rikardas

dėl to neišsigando. Vyriausybė engė čigonus ne mažiau kaip baskus ir katalonus.

— Keliaukite sau su Dievu.

Rikardas stovėjo žvelgdamas įkandin tolstančio karavano, paskui pasisuko į Grasielę. Ji stebėjo jį tyliai ir abejingai.

— Tau nebeilgai reikės pakęsti mane,— patikino ją Rikardas.— Netrukus pasieksime Logronją. Susitiksi ten su savo draugėmis, ir jūs keliausite į Mendavijos vienuolyną.

Jokios reakcijos. Taip galėtum pasikalbėti ir su akmenine siena. „Aš ir kalbu su akmenine siena".

Juos išsodino tyliame slėnyje tarp obelų, kriaušių ir figmedžių. Už kelių žingsnių tekėjo Duratono upė, joje buvo gausu upėtakių. Seniau Rikardas dažnai atvažiuodavo čionai meškerioti. Čia būtų galima sustoti ir puikiai pailsėti, bet jų laukė ilgas kelias.

Pasisukęs jis žvelgė į Gvadaramos kalnus, kurių keteros driekėsi prieš juos. Rikardas gerai pažinojo šią vietovę. Per kalnus vingiuoja keli takeliai. Jais bastosi kalnų ožkos ir vilkai, ir būdamas vienas Rikardas eitų trumpiausiu keliu. Bet atsižvelgdamas į tai, kad su juo buvo sesuo Grasielė, jis ryžosi eiti saugiausiuoju.

— Verčiau paskubėkim,— pasakė Rikardas.— Mums reikės ilgai kopti į kalnus.

Jis visai nesirengė vėluoti į susitikimą Logronjyje. Tepasirūpins nebyle seserimi kas nors kitas.

Sesuo Grasielė tylėdama laukė, kol Rikardas nueis priekyje. Nusisukęs jis ėmė kopti į kalną. Žengusi skardėtu takučiu, Grasielė paslydo ant smulkių akmenų, ir Rikardas instinktyviai ištiesė jai ranką padėti. Atšlijusi nuo jo rankos, ji atsitiesė. „Puiku,— suirzęs pagalvojo jis.— Na, ir nusisuk sprandą".

Jie toliau kopė į stūksančią virš jų viršukalnę. Kylant į kalnus, status takelis siaurėjo, o šaltas oras darėsi vis retesnis. Jie ėjo į rytus pušynu. Priešais buvo matyti kaimas, kuriame apsistodavo slidininkai ir alpinistai. Rikardas žinojo, kad ten galima rasti karšto maisto ir pailsėti šilumoje. Tai viliojo. „Per daug pavojinga,— padarė išvadą

jis.— Geresnės vietos pasalai Akoka negalėtų rasti". Jis atsigręžė į seserį Grasielę.

— Mes apeisime kaimą vingiu. Ar gali dar bent kiek paėjėti nepailsėjusi?

Pažvelgusi į jį ir nieko neatsakiusi ji nuėjo toliau.

Tas nepelnytas šiurkštumas įžeidė jį, ir jis pagalvojo: „Dėkui Dievui, Logronjyje aš atsikratysiu jos. Dieve, bet kodėl taip nesinori skirtis su ja?"

Miško pakraščiu jie išsilenkė kaimo ir netrukus vėl atsidūrę takelyje kopė toliau. Kvėpuoti darėsi vis sunkiau, takelis kilo vis stačiau. Už posūkio jie aptiko tuščią erelio lizdą. Apėję dar vieną kalnų kaimelį, tyliai ir ramiai besimaudantį vakarop krypstančios saulės spinduliuose, jie sustojo atsipūsti prie kalnų upokšnio ir iki soties atsigėrė ledinio vandens.

Temstant jie pasiekė uolėtą vietovę, garsėjančią olomis. Toliau būtų reikėję leistis žemyn. „Dabar bus paprasčiau,— pagalvojo Rikardas.— Blogiausia jau praeity".

Iš viršaus atsklido silpnas ūžesys. Pakėlęs galvą, jis žiūrėjo, kas ten galėtų būti. Iš už viršukalnės ūmai išniro karinis lėktuvas, jis skrido tiesiai į juos.

— Gulkis! — riktelėjo Rikardas.— Gulti!

Grasielė ėjo toliau. Apsigręžęs lėktuvas ėmė staigiai leistis.

— Gulkis! — vėl riktelėjo Rikardas.

Šokęs prie jos, jis pargriovė ją ir prispaudė savo kūnu prie žemės. Tai, kas įvyko toliau, visiškai jį pribloškė. Be jokio perspėjimo Grasielė ėmė isteriškai klykti ir priešintis jam. Ji trenkė jam į kirkšnį ir įsikirtusi nagais į veidą stengėsi išdraskyti akis. Bet labiausiai jį sukrėtė jos žodžiai. Ji šūkčiojo šlykščiausius keiksmažodžius, kurie tiesiog apstulbino Rikardą. Ant jo pasipylė nešvankybių srautas. Jis negalėjo patikėti, kad visa tai taria tokios gražios, nekaltos lūpytės.

Mėgino sugriebti ją už rankų, kad apsisaugotų nuo aštrių nagų. Ji muistėsi po juo kaip laukinė katė.

— Liaukis! — suriko jis.— Aš neketinu tau ko nors daryti. Tai karinės žvalgybos lėktuvas. Jie galėjo mus pamatyti. Mums reikia eiti iš čia.

Jis laikė ją tol, kol pagaliau ji liovėsi priešintis. Grasielė slopiai kūkčiojo, ir jis suprato, kad ji verkia. Nors

ir patyręs, kaip reikia elgtis su moterimis, Rikardas pasijuto visiškai išmuštas iš vėžių. Palinkęs virš isterikės vienuolės, kalbančios sunkvežimio vairuotojo žargonu, jis visiškai neįsivaizdavo, ką daryti toliau. Jis stengėsi kalbėti kuo ramiau ir įtikinamiau.

— Seserie, mums reikia greičiau surasti, kur pasislėpti. Iš lėktuvo galėjo mus pastebėti, ir po kelių valandų čia bus daug kareivių. Jei nori pasiekti vienuolyną, tu tuojau atsikelsi ir eisi su manim.

Palūkėjęs jis atsargiai pakilo nuo jos ir atsisėdęs greta laukė, kol ji liausis raudojusi. Pagaliau Grasielė atsikėlė. Jos veidas buvo murzinas, plaukai išsitaršę, akys raudonos nuo ašarų, tačiau nuo jos grožio jam vis tiek maustelėjo širdį.

— Atleisk, aš išgąsdinau tave,— tyliai pasakė jis.— Aš nežinau, kaip man elgtis su tavimi. Pažadu tau: ateity pasistengsiu būti atsargesnis.

Ji pažvelgė į jį blizgančiomis juodomis ašarų pilnomis akimis, bet Rikardas negalėjo įsivaizduoti, ką ji galvoja.

Atsidusęs jis pašoko. Ji pasekė jo pavyzdžiu.

— Čia visur pilna olų,— tarė jai Rikardas.— Mes pasislėpsim ir apsinakvosim vienoje iš jų. Auštant galėsim keliauti toliau.

Jo veidas buvo sudraskytas jos nagų, ir žaizdelės kraujavo. Nepaisydamas to, kas atsitiko, jis jautė kažkokį jos bejėgiškumą, graudinantį gležnumą, todėl troško kaip nors nuraminti ją. Bet dabar tylėjo jis. Rikardas visiškai nežinojo, ką jai pasakyti.

Per šimtmečius olas suformavo vėjas, nesuskaičiuojamos liūtys ir žemės drebėjimai; jų įvairovė stebino. Vienos buvo tik įdubimai uolose, kitos — nesibaigiantys labirintai, kuriais dar niekada nežengė žmogaus koja.

Už mylios nuo tos vietos, kur jie pamatė lėktuvą, Rikardas surado tinkamą olą. Žemą įėjimą beveik visiškai dengė krūmokšniai.

— Pabūk čia,— pasakė jis.

Pasilenkęs jis įėjo į olą. Viduje buvo tamsu, tik pro įėjimą skverbėsi silpna šviesa. Buvo sunku spręsti, ar ola ilga, bet tai nerūpėjo, kam ją tyrinėti.

Jis grįžo pas Grasielę.

— Atrodo, kad ten saugu,— pasakė Rikardas.— Pra-

šau, palauk viduje. Aš pririnksiu šakų, kad būtų kuo uždengti įėjimą. Netrukus grįšiu.

Jis žiūrėjo, kaip Grasielė tylėdama lenda į olą, ir nežinojo, ar grįžęs dar pamatys ją. Staiga suvokė labai norįs, kad ji ten būtų.

Grasielė įėjo į olą ir pasižiūrėjusi į nueinantį Rikardą, apimta nevilties, susmuko ant šalto akmens. „Daugiau aš taip nebegaliu,— galvojo ji.— Kurgi Tu, Viešpatie? Prašau Tavęs, išgelbėk mane nuo tų kančių".

Tai iš tikrųjų buvo pragariškos kančios. Nuo pat pradžių Grasielė stengėsi įveikti potraukį Rikardui. Ji prisiminė Maurą. „Aš bijau pati savęs. To blogio, kuris slypi manyje. Mane traukia tas žmogus, ir aš kovoju su tuo".

Todėl ji ir apsimūrijo tylos siena — ta nebylyste, kurios laikėsi vienuolyne. Bet dabar, be vienuolyno vytinio, be maldų, rūsčios kasdienybės išmušta iš vėžių, Grasielė pasirodė nesugebanti išvaryti iš savo sielos niekingų, tamsių geidulių. Daug metų ji grūmėsi su šėtono pagundomis, stengdamasi atsiriboti nuo prisiminimų apie garsus, dejones ir atodūsius, sklindančius iš motinos lovos.

Į nuogą jos kūną žiūrėjo Mauras.

„Tu dar visai vaikas. Renkis ir išeik..."

„Aš — moteris".

Kiek metų ji stengėsi pamiršti tai, ką jautė su Mauru, kad išdiltų iš atminties ritmiškas jų kūnų judėjimas, sužavėjęs ją, pagaliau suteikęs jai gyvenimo džiaugsmą.

Motinos klyksmas: „Kale!"

Ir gydytojo žodžiai: „Mūsų vyriausiasis chirurgas ryžosi pats tau susiūti siūles. Jis pasakė: tu per daug graži, kad vaikščiotum randuota".

Visus tuos metus ji meldėsi, kad išpirktų kaltę. Ir viskas veltui.

Kai Grasielė pirmą kartą pažvelgė į Rikardą Meljadą, ją vėl užplūdo praeities prisiminimai. Jis buvo gražus, švelnus ir geraširdis. Dar mergytė būdama, Grasielė svajojo apie tokį žmogų kaip Rikardas. Kai jis būdavo greta, kai prisiliesdavo prie jos, kūnas bematant imdavo degti ir ją užplūsdavo baisios gėdos jausmas. „Aš — Kristaus sužadėtinė, ir savo mintimis aš išduodu Viešpatį. Aš priklau-

sau Tau, Jėzau. Prašau tavęs, padėk man. Padėk atsikratyti nedorų minčių".

Grasielė kaip įmanydama stengėsi išsaugoti juos skiriančią nebylystės sieną, nepasiekiamą niekam, išskyrus Viešpatį, ir saugančią ją nuo šėtono. Bet ar ji norėjo atsiriboti nuo šėtono? Kai Rikardas, šokęs prie jos, prispaudė prie žemės, tai buvo Mauras lovoje su ja, tai buvo bandęs paimti ją vienuolis. Nuo jų ji ir gynėsi, apimta panikos. „Ne,— prisipažino pati sau.— Netiesa". Ji grūmėsi su savo pačios geiduliais. Ji pasimetė tarp tyrų paskatų ir savo kūno užmačių. „Negalima pasiduoti. Aš privalau grįžti į vienuolyną. Jis tuojau čionai sugrįš. Ką man daryti?"

Išgirdusi už nugaros kažkokį tylų kiauksėjimą, Grasielė greit atsisuko. Iš tamsos į ją žiūrėjo keturios žalios akys. Grasielės širdis ėmė tankiai plakti.

Negirdimai tipendami minkštomis letenomis, prie jos pribėgo du vilkiukai. Nusišypsojusi ji ištiesė prie jų ranką. Prie įėjimo į olą staiga kažkas subrazdėjo. „Grįžo Rikardas",— pagalvojo ji.

Kitą akimirką didžiulis pilkas vilkas puolė ją, taikydamas sugriebti tiesiai už gerklės.

27 SKYRIUS

Pasiekusi Aranda de Duerą, Liučija Karminė stabtelėjo prie įėjimo į taverną ir giliai įkvėpė oro. Pro langą ji matė sėdintį ir laukiantį jos Rubiją Arsaną.

„Aš neturiu sukelti jam įtarimo,— pagalvojo ji.— Aštuntą valandą turėsiu naują pasą ir keliausiu į Šveicariją".

Prisivertusi šypsotis, ji įžengė į tavėrną. Išvydęs ją, Rubijas džiugiai nusišypsojo, ir pastebėjus jo akių išraišką, kai jis pakilo jos pasitikti, jai skaudžiai sugėlė širdį.

— Aš labai jaudinausi, *querida*. Tavęs taip ilgai nebuvo, kad ėmiau baimintis, ar tau kas nors bloga neatsitiko.

Liučija paėmė jį už rankos.

— Nieko neatsitiko.

„Tik tai, kad aš nusipirkau bilietą į laisvę. Rytoj manęs nebebus šioje šalyje".

Laikydamas ją už rankos, Rubijas sėdėjo ir žiūrėjo jai į akis, iš jo sklido tiek meilės, kad Liučijai pasidarė ne-

smagu. „Nejaugi jis nesupranta, kad tai neįmanoma? Ir vien todėl, kad man nepakanka drąsos pasakyti jam. Jis myli ne mane, o tą moterį, kuria įsivaizduoja mane esant. Be manęs jam bus daug geriau".

Pasisukusi Liučija pirmąkart apsižvalgė tavernoje. Ji buvo sausakimša vietos gyventojų. Daugelis smalsiai stebėjo du nepažįstamuosius.

Kažkuris vaikinas uždainavo, ir kiti pagavo dainą. Vienas iš vyrų priėjo prie staliuko, prie kurio sėdėjo Liučija ir Rubijas.

— Kodėl jūs nedainuojate, pone? Prisidėkit prie mūsų.

— Ne,— papurtė galvą Rubijas.

— Kodėl gi, *amigo*?

— Tai jūsų daina,— ir pastebėjęs, kad Liučija nesupranta, jis paaiškino: — Tai viena iš senų dainų, šlovinančių Franką.

Aplink jų staliuką ėmė šurmuliuoti kiti vyrai. Jie akivaizdžiai buvo įkaušę.

— Ar jums nepatinka Frankas, pone?

Liučija matė, kaip Rubijas sugniaužė kumščius. „Dieve! Tik ne šitai. Jis neturi susikibti su jais, reikia žiūrėti, kad nepatrauktų dėmesio".

— Rubijau...— perspėjamu balsu pradėjo ji.

Ir jis, dėkui Dievui, suprato.

Dirstelėjęs į jaunuosius vaikinus, jis mandagiai pasakė:

— Aš nieko neturiu prieš Franką. Tiesiog nemoku žodžių.

— A, tuomet mes visi drauge padainuosim be žodžių.

Jie stovėjo ir laukė, kad Rubijas atsisakys.

— *Bueno*,— pasakė jis, žvilgtelėjęs į Liučiją.

Jie vėl uždainavo, ir Rubijas ėmė garsiai pritarti. Liučija jautė, kaip jis įsitempė stengdamasis susivaldyti. „Jis tai daro dėl manęs".

— Neblogai, drauguži. Visai neblogai,— kai daina baigėsi, šūktelėjo kažkoks vyras, plodamas jam per nugarą.

Rubijas tylomis sėdėjo laukdamas, kad jie pasitrauktų.

Vienas iš vyrų atkreipė dėmesį į ryšulėlį ant Liučijos kelių.

— Ką tu ten slepi, *querido*?

— Esu tikras, kad po sijonu ji slepia šį tą įdomesnio,— atitarė jo bičiulis.

Vyrai ėmė kvatoti.

— Gal nusimautum kelnaites ir parodytum, ką ten turi?

Pašokęs Rubijas stvėrė vienam iš jų už gerklės. Jis taip smarkiai tvojo jam, kad šis, nuskriejęs per visą salę, trenkėsi į stalą.

— Nereikia! — suriko Liučija.

Bet buvo per vėlu. Beregint užvirė visuotinės mušty-nės, kurių visi tarsi ir būtų laukę. Kažkieno mestas butelis išdaužė baro stiklą. Garsiai keikdamiesi žmonės puldinėjo ir griuvo ant apverstų kėdžių ir stalų. Rubijas partrenkė du, bet trečias, šokęs prie jo, smogė į pilvą. Jis dusliai suvaitojo.

— Rubijau! Sprunkam iš čia!— riktelėjo Liučija.

Jis linktelėjo galvą ir susiėmęs rankomis už pilvo ėmė brautis prie išėjimo. Išsmukę iš tavernos, jie atsidūrė gatvėje.

— Mums reikia nešdintis iš čia,— pasakė Liučija.

„Šįvakar jūs gausite pasą. Ateikite aštuntą valandą".

Jai reikėjo rasti vietą, kur būtų galima pasislėpti iki to laiko. „Velniai jį rautų! Kodėl gi jis nesusivaldė?!"

Jie pasuko Santa Marijos gatve, muštynių garsai vis mažiau buvo girdėti. Už dviejų kvartalų jie priėjo didelę Iglesija Santa Marijos bažnyčią. Užbėgusi laiptais, Liučija pravėrė duris ir dirstelėjo vidun. Bažnyčioje buvo tuščia.

— Čia mes būsime saugūs,— pasakė ji.

Jie žengė į apytamsę bažnyčią; Rubijas tebesilaikė už pilvo.

— Čia mes truputį atsipūsim.

— Gerai.

Rubijas atitraukė ranką nuo pilvo, ir iš ten ėmė srūti kraujas.

Liučijai pasidarė negera.

— Dievuliau! Kas gi atsitiko?

— Peilis... Jis smogė man peiliu,— sušnibždėjo Rubijas ir susmuko ant grindų.

Apimta panikos, Liučija suklupo greta jo.

— Nejudėk.

Nuvilkusi jam marškinius, ji užspaudė žaizdą, stengdamasi sustabdyti kraujavimą. Rubijo veidas buvo baltas kaip kreida.

— Kodėl įsivėlei į muštynes, idiote? — susierzinusi pasakė ji.

— Aš negalėjau leisti, kad jie taip su tavim kalbėtų,— vos girdimai sušnibždėjo jis.

„Negalėjau leisti, kad jie taip su tavim kalbėtų". Dar niekada gyvenime Liučija nebuvo taip sujaudinta.

Ji stovėjo ir žiūrėdama į jį galvojo: „Kiek kartų tas žmogus rizikavo gyvybe dėl manęs?"

— Aš neleisiu tau numirti,— karštai pasakė ji.— Aš to neleisiu.— Ji staigiai atsistojo.— Tuojau sugrįšiu.

Kunigo kambaryje už zakristijos ji rado vandens, rankšluostį ir apiplovė žaizdą. Palietusi jo veidą, pajuto, kad jis karščiuoja, visas kūnas išprakaitavęs. Liučija uždėjo šlapią vėsų rankšluostį jam ant kaktos. Rubijo akys buvo užmerktos, atrodė, kad jis miega. Padėjusi jo galvą sau ant kelių, ji kažką kalbėjo jam, negalvodama ką. Ji kalbėjo, kad jis išgyventų, versdama laikytis už plonytės gijelės, kuri siejo jį su šiuo pasauliu. Ji kalbėjo be perstojo, bijodama bent trumpam nutilti.

— Mudu drauge dirbsime tavo fermoje, Rubijau. Aš noriu susipažinti su tavo mama ir seserimis. Kaip manai, ar aš joms patiksiu? Labai norėčiau patikti. Aš moku gerai dirbti, *caro*. Tu pamatysi. Dar niekada nesu dirbusi fermoje, bet aš išmoksiu. Mūsų ferma bus geriausia visoje Ispanijoje.

Ji kalbėjo su juo visą dieną, vilgydama karščiuojantį jo kūną, keisdama tvarstį; žaizda beveik liovėsi kraujavusi.

— Matai, *caro*! Tau jau geriau. Tau viskas bus gerai. Mūsų laukia toks gražus gyvenimas, Rubijau. Tik nenumirk, prašau tavęs. Prašau!

Nė pati nejausdama, ji ėmė raudoti..

Liučija žiūrėjo, kaip nudažę bažnyčios sienas pro spalvotus stiklus lėtai nyko saulėlydžio gaisai. Vakarėjančiame danguje užgeso paskutiniai saulės spinduliai, ir atslinko tamsa. Liučija vėl pakeitė Rubijui tvarstį ir staiga išgirdo varpo gausmą, nuaidėjusį taip arti, kad ji net krūptelėjo. Ji skaičiavo užgniaužusi kvapą: vienas...

trys... penki... septyni... aštuoni. Aštunta valanda. Jis šaukė ją, primindamas, kad laikas eiti į lombardą. Laikas bėgti nuo to košmaro, gelbėtis.

Pasilenkusi prie Rubijo, ji vėl pačiupinėjo jo kaktą. Jis visas degė. Kūnas buvo drėgnas nuo prakaito, jis kvėpavo tankiai, trūkčiojamai. Kraujas iš žaizdos nebetekėjo, bet galėjo būti vidinis kraujo išsiliejimas.

„Prakeikimas. Gelbėkis, Liučija".

— Rubijau, mielasis...

Pusiau be sąmonės jis atsimerkė.

— Man reikia trumpam išeiti,— pasakė Liučija.

Jis suspaudė jos ranką.

— Prašau tavęs...

— Viskas gerai. Aš grįšiu,— sušnibždėjo ji.

Ji atsikėlė ir ilgai žiūrėjo į jį atsisveikindama. „Aš negaliu jam padėti",— pagalvojo.

Paėmusi auksinį kryžių, ji apsigręžė ir skubiai išėjo iš bažnyčios. Jos akys buvo pilnos ašarų. Netvirtais žingsniais ji išėjo į gatvę, tada skubiai pasileido link lombardo. Lupikautojas su savo giminaičiu tikriausiai jau laukia jos ten su pasu — jos leidimu į laisvę. „Rytą, kai bažnyčioje prasidės pamaldos, Rubiją suras ir nuveš į ligoninę. Jį gydys, ir jis pasveiks. Jeigu tik jis išgyvens iki ryto,— mąstė Liučija.— Bet tai jau ne mano reikalas".

Priekyje pasirodė lombardas. Ji vėlavo kelias minutes. Gerai matė languose degančią šviesą. Jos laukia.

Ji paspartino žingsnį, paskui pasileido tekina. Perbėgusi gatvę, įlėkė pro atdaras duris į policijos poskyrį.

Prie stalo sėdėjo uniformuotas karininkas. Jis pakėlė akis į įbėgusią Liučiją.

— Man jūsų reikia,— šūktelėjo Liučija.— Vyriškiui smogė peiliu. Jis gali numirti.

Nieko neklausinėdamas policininkas pakėlė ragelį ir kažką pasakė.

— Tuoj pas mus ateis,— tarė jis Liučijai, padėdamas ragelį.

Kone tuoj pat įžengė du detektyvai.

— Kažkas sužeistas, panele?

— Taip. Prašom eiti su manim. Greičiau!

— Pakeliui pasiimsime gydytoją,— pasakė vienas detektyvas.— Ir jūs nuvesite mus pas savo draugą.

Jie užėjo pas gydytoją, ir Liučija netrukus nuvedė juos į bažnyčią.

Kai jie įėjo tenai, gydytojas nuskubėjo prie gulinčio ant grindų ir nejudančio Rubijo, pasilenkė prie jo. Po valandėlės jis pakėlė galvą.

— Jis gyvas, bet vos kvėpuoja. Aš iškviesiu greitąją pagalbą.

Liučija suklupo ant kelių. „Dėkoju Tau, Viešpatie,— mintyse kreipėsi ji.— Aš padariau viską, ką galėjau. O dabar leisk man sėkmingai ištrūkti iš čia, ir aš daugiau niekada Tavęs nebetrukdysiu".

Einant į bažnyčią, vienas detektyvas visą laiką skvarbė akimis Liučiją. Jos veidas jam atrodė labai matytas. Ir tada jis suprato kodėl. Ji buvo neįtikėtinai panaši į fotografiją moters, kurios ieško Interpolas kaip ypač pavojingos nusikaltėlės.

Detektyvas pašnibždomis kažką pasakė savo porininkui ir pasisukę abu įdėmiai pažiūrėjo į Liučiją, tada abu kartu žengė prie jos.

— Prašom atleisti, panele. Ar negalėtumėt užeiti su mumis į policijos poskyrį? Norėtume užduoti jums keletą klausimų.

28 SKYRIUS

Rikardas Meljadas buvo netoli olos, kai pamatė prie jos pribėgusį stambų pilką vilką. Akimirką Rikardas nustėro, paskui kaip nesavas puolė prie olos. Pribėgęs kaip kulka šovė vidun.

— Seserie!

Blankioje šviesoje jis išvydo, kaip didžiulis pilkas šešėlis šoko prie Grasielės. Instinktyviai išsitraukęs pistoletą, jis iššovė. Sukaukęs iš skausmo, vilkas puolė jį. Rikardas pajuto, kaip aštrios sužeisto žvėries iltys drasko jo drabužius, užuodė dvokiantį jo alsavimą. Tvirtas, raumeningas vilkas pasirodė stipresnis, nei jis manė. Rikardas mėgino ištrūkti, bet tai nebuvo lengva.

Jis pasijuto netenkąs sąmonės. Neaiškiai matė, kaip Grasielė eina prie jo, ir suriko:

— Bėk!

Paskui jis išvydo, kaip sesuo pakėlė virš jo ranką ir kai ranka ėmė leistis, pastebėjo joje didelį akmenį. „Ji užmuš mane",— šmėstelėjo jo galvoje.

Dar akimirka, ir tas akmuo, pralėkęs pro jį, smarkiai trenkėsi į vilko kaukolę. Išleidęs paskutinį kvapą, žvėris pastiro. Rikardas be jėgų gulėjo ant žemės, stengdamasis atsigauti. Grasielė atsiklaupė prie jo.

— Ar tau viskas gerai? — drebančiu iš susijaudinimo balsu paklausė ji.

Jis linktelėjo. Išgirdęs už nugaros kažkokį inkštimą, jis atsisuko ir pamatė susirietusius kampe vilkiukus. Kurį laiką jis gulėjo kaupdamas jėgas, paskui sunkiai atsikėlė.

Dar neatsikvošėję nuo sukrėtimo, jie išsvirduliavo laukan, į gryną kalnų orą. Rikardas stovėjo ir visais plaučiais kvėpė orą, kol galvoje pašviesėjo. Fizinis ir emocinis šokas nuo mirties prisilietimo juos abu labai paveikė.

— Eime kuo toliau nuo šios vietos. Čia mūsų gali ieškoti.

Grasielė krūptelėjo prisiminusi, koks pavojus jų vis dar tyko.

Maždaug valandą jie ėjo skardėtu kalnų takučiu ir kai pagaliau pasiekė mažą upokšnį, Rikardas pasakė:

— Sustosime čia.

Jie neturėjo nei bintų, nei vaistų ir kaip galėdami apsiplovė savo žaizdas švariu šaltu šaltinio vandeniu. Rikardo ranka taip nutirpo, kad jis vos galėjo ją pajudinti. Jis nustebo, kai Grasielė pasisiūlė:

— Leisk, padėsiu tau.

Dar labiau jį nustebino tai, kaip švelniai ji viską darė.

Paskui Grasielė staiga ėmė baisiai drebėti nuo patirto šoko.

— Viskas gerai,— ramino ją Rikardas.— Viskas jau baigėsi.

Bet ji tebedrebėjo.

Apkabinęs ją, jis meiliai kartojo: — Nereikia bijoti. Jis nebegyvas.

Apkabinęs jautė jos šlaunis, švelnų jos lūpų prisilietimą, jautė, kaip ji vis stipriau glaudžiasi prie jo ir šnibžda kažką nesuprantama.

Jam atrodė, kad Grasielę pažįsta visą gyvenimą. Ir podraug nieko apie ją nežino. „Išskyrus tai, kad ji — Dievo sukurtas stebuklas,— mąstė jis.

Grasielė taip pat galvojo apie Dievą. „Dėkoju Tau, Viešpatie, už tą džiaugsmą. Kaip aš dėkinga Tau už tai, kad Tu pagaliau leidai man pajusti, kas yra meilė".

Tai, ką ji jautė, sunku buvo perduoti žodžiais, tie jausmai pranoko jos vaizduotę.

Rikardas žiūrėjo į ją, jam kaip ir anksčiau kvapą gniaužė jos grožis. „Dabar ji mano,— galvojo jis.— Ji nebegrįš į vienuolyną. Mes susituoksime ir turėsime puikius vaikus — stiprių berniukų".

— Aš myliu tave ir nieku gyvu nesiskirsiu su tavim, Grasiele.

— Rikardai...

— Mylimoji, aš noriu, kad taptum mano žmona. Tu ištekėsi už manęs?

Daug negalvodama Grasielė atsakė:

— Taip. Žinoma.

Ir vėl atsidūrė jo glėbyje. „Štai apie ką aš svajojau ir maniau, jog tai negali išsipildyti",— galvojo ji.

— Mes šiek tiek pagyvensime Prancūzijoje,— kalbėjo Rikardas.— Ten mes būsime saugūs. Netrukus ta kova baigsis, ir mes sugrįšime į Ispaniją.

Ji buvo įsitikinusi, jog važiuos su tuo žmogum bet kur ir norės atremti su juo kiekvieną pavojų.

Jie kalbėjosi nenutildami. Rikardas papasakojo jai, kaip jis pirmą kartą susitiko su Chaime Miru, apie iširusias savo sužadėtuves ir tėvo nepasitenkinimą. Bet kai Rikardas laukė, kad Grasielė papasakotų apie savo praeitį, ji tylėjo.

„Aš negaliu jam papasakoti. Jis ims nekęsti manęs",— galvojo ji žiūrėdama į jį.

— Apkabink mane,— paprašė Grasielė.

Jie sumigo. Nubudę auštant, žiūrėjo, kaip saulė, lėtai kopdama kalnų ketera, šilta rausva spalva užlieja kalnų pašlaites.

— Mums bus saugiau šią dieną ištverti čia. Keliausime toliau, kai sutems,— pasakė Rikardas.

Jie išsiėmė iš čigonų duoto ryšelio šiokio tokio maisto ir užkandę ėmė kurti ateities planus.

— Ispanija — didžiausių galimybių šalis,— kalbėjo Rikardas.— Arba ji pasidarys tokia, kai įsigalės taika. Turiu

daugybę įvairiausių sumanymų. Mes pradėsim savo verslą. Nusipirksim puikų namą ir auginsim juose gražius sūnus.

— Ir žavingas dukteris.

— Ir žavingas dukteris,— nusišypsojo jis.— Aš niekada nė nemaniau, kad galiu būti toks laimingas.

— Ir aš, Rikardai.

— Po dviejų dienų mes pasieksime Lagronją ir susitiksime su kitais,— pasakė Rikardas imdamas ją už rankos.— Mes pasakysim jiems, kad tu negrįši į vienuolyną.

— Įdomu, kaip jie pažiūrės į tai.— Ir ji prajuko.— Tiesą pasakius, man vis vien. Viešpats supranta. Man patinka gyventi vienuolyne,— tyliai pasakė ji,— bet...

Prisiglaudusi ji pabučiavo jį.

— Man dar daug ką reikia suprasti, kad geriau pažinčiau tave, — pasakė Rikardas.

— Aš nesuprantu, apie ką tu čia? — nustebusi paklausė ji.

— Tie metai, kuriuos tu praleidai vienuolyne, toli nuo išorinio pasaulio... Pasakyk man, mieloji, ar tau negaila, kad praradai šitiek metų?

„Kaip paaiškinti jam?"

— Rikardai, aš nieko nepraradau. Nejaugi iš tiesų turėčiau dėl ko nors krimstis?

Jis galvojo apie visa tai ir nežinojo, nuo ko pradėti. Suprato, kad įvykiai, kurie jam atrodo tokie svarbūs, vienuolėms — nė motais. Ką joms galėjo reikšti tokie karai kaip Arabijos ir Izraelio konfliktas, ką galėjo reikšti Berlyno siena, tokių politinių lyderių kaip Džonas Kenedis ir jo brolis Robertas Kenedis nužudymas, pagaliau taikaus judėjimo dėl negrų lygiateisiškumo lyderio, garsiojo negro Martyno Liuterio Kingo nužudymas, badas, potvyniai, žemės drebėjimai, streikai ir protesto demonstracijos prieš žiaurumą žmogui?

Galų gale ar nors vienas iš tų įvykių galėjo turėti įtakos jos asmeniniam gyvenimui? Arba daugelio Žemės žmonių gyvenimui?

Ir Rikardas pasakė:

— Vienaip žiūrint, tu nedaug ką praradai, kita vertus, tau yra ko gailėtis. Visus tuos metus vyko kas nors nuostabaus. Tai — gyvenimas. Per tą laiką, kurį praleidai už-

sidariusi, gimė ir augo vaikai, tuokėsi įsimylėjėliai, žmonės kentėjo, džiaugėsi, mirė, ir visi mes buvome viso to dalis, gyvenimo dalis.

— O tu manai, kad aš nebuvau? — paklausė Grasielė.

Ir tuomet ji pratrūko. Išklojo jam viską, nė negalėdama sustoti.

— Kadaise ir aš buvau dalis to gyvenimo, apie kurį tu kalbi, ir tai buvo tikras pragaras. Mano motina buvo kekšė, ir kas naktį man atsirasdavo naujas „dėdė". Būdama keturiolikos metų, aš atsidaviau vyriškiui, nes mane traukė prie jo, ir aš pavyduliavau savo motinai, pavydėjau jo ką jie daro.— Žodžiai liejosi jai nesulaikomu srautu.— Aš irgi būčiau tapusi kekše, jei būčiau likusi dalimi to gyvenimo, kurį tu taip brangini. Ne, aš nemanau, kad būčiau ką nors praradusi. Aš įsigijau. Aš suradau tikrąjį pasaulį, kupiną ramybės ir gėrio.

Priblokštas Rikardas žiūrėjo į ją.

— Atleisk. Aš nenorėjau...

Ji prapliupo raudoti. Apkabinęs ją, jis stengėsi nuraminti:

— Viskas gerai. Viskas jau praėjo. Tu buvai maža. Aš myliu tave.

Rikardas tarytumei būtų suteikęs jai nuodėmių atleidimą. Ji papasakojo jam baisią savo praeitį, o jis vis tiek atleido jai. Ir — tai buvo stebuklų stebuklas — tebemylėjo ją.

Jis tvirtai priglaudė ją prie savęs. Federikas Garsija Lorka yra taip rašęs:

Nekrinta rūkas,
kad negalėčiau ateiti
ir kad tu negalėtum.
Vis tiek tu ateisi,
nors sūrus lietus svilintų tau lūpas.
Nekyla rūkas,
kad negalėčiau ateiti
ir kad tu negalėtum...
Tu ateisi
nakties labirintais, iš kurių išėjimo nėra.
Nekrinta rūkas, nekyla rūkas,
kad aš merdėčiau be tavęs
ar kad tu be manęs numirtum.

Staiga ji prisiminė, kad jų ieško kareiviai, ir pagalvojo: ar bus lemta jai ir jos mylimajam Rikardui sulaukti laimingos ateities.

29 SKYRIUS

Trūko kažkokios jungiamosios grandies — rakto, kuris leistų atspėti praeitį, ir Elanas Takeris tvirtai pasiryžo surasti jį. Laikraštyje nepaminėta pamestinukė, bet bus nesunku sužinoti datą, kada mergytė pateko į prieglaudą. Jeigu ta data sutaps su lėktuvo sudužimo diena, Elena Skot gaus paaiškinti tą įdomų įvykį. „Ji negalėjo būti tokia kvaila,— svarstė Elanas Takeris.— Būtų per daug rizikinga pareikšti, kad Skotų įpėdinė žuvo, o paskui palikti ją prie fermos slenksčio. Rizikinga. Labai rizikinga. Antra vertus, buvo dėl ko rizikuoti: dėl „Skot indastriz". Taip, ji galėjo tam ryžtis. Jeigu tai — šeimos paslaptis, vadinasi, ji verta didelių pinigų, ir jai teks išsikaštuoti".

Takeris suprato turįs būti labai atsargus. Jis suvokė, su kuo prasidėjo. Prieš jį stojo grėsminga jėga. Jis žinojo: prieš pradėdamas veikti, turi gauti nenuginčijamus įrodymus.

Pakartotinis apsilankymas pas tėvą Berendą buvo pirmoji jo nesėkmė tame kelyje.

— Tėve, aš norėčiau pasikalbėti su tos fermos, kur buvo surasta Patricija... Megana... šeimininkais..

Senasis kunigas nusišypsojo.

— Tikiuosi, kad jums dar ilgai nepavyks su jais pasikalbėti.

Takeris nesuprasdamas žiūrėjo į jį.

— Jūs norite pasakyti?..

— Jie jau seniai mirę.

„Prakeikimas". Tuomet reikia ieškoti kitų būdų.

— Jūs sakėte, kad kūdikis pakliuvo į ligoninę, susirgęs plaučių uždegimu?

— Taip.

„Ten turėtų būti likę įrašų".

— Kokia tai ligoninė?

— Ji sudegė 1961 metais. Jos vietoje pastatė naują.

Tėvas Berendas matė, kaip jo pašnekovas sutriko.

— Nepamirškit, pone, kad jus dominanti informacija

yra dvidešimt aštuonerių metų senumo. Daug kas pasikeitė per tą laiką.

„Niekas manęs nesustabdys,— galvojo Takeris.— Ypač dabar, kai aš beveik atspėjau. Juk turi būti išlikę kokie nors dokumentai apie ją".

Liko dar viena vieta, kur jis galėjo ką nors sužinoti,— prieglauda.

Jis kasdien atsiskaitydavo Elenai Skot.

— Nuolat pranešinėkite man, kaip klostosi įvykiai. Kai tik mergaitė atsiras, turiu nedelsiant tai sužinoti.

Ir Elaną Takerį stebino atkaklumas, kuriuo skambėjo jos balsas.

„Atrodo, kad ji klaikiai skuba sužinoti tai, kas atsitiko prieš šitiek metų. Kodėl? Na, ne viskas iš karto. Iš pradžių man reikia rasti įrodymus, kurie mane domina".

Tą patį rytą Elanas Takeris apsilankė prieglaudoje. Jis pažvelgė į niūrų kambarį, kuriame triukšmavo klegėjo žaisdami vaikai, ir pagalvojo: „Štai čia užaugo Skotų dinastijos įpėdinė, o ta nevidonė Niujorke naudojasi visais pinigais ir valdžia. Na, dabar ji privalės dalytis su nuolankiu jūsų tarnu. Taip, mudu su ja sudarysim galingą sąjungą. Elena Skot ir aš".

— Kuo galiu padėti jums, pone? — paklausė priėjusi prie jo mergina.

Jis nusišypsojo. „Tu gali padėti man užsidirbti milijardą dolerių".

— Aš norėčiau pasikalbėti su tuo, kas čia už viską atsako.

— Tai ponia Ancheles.

— Ji čia?

— Taip, pone. Palydėsiu jus pas ją.

Mergina nuvedė jį per salę į mažą kabinetą pastato gilumoje.

— Prašom čionai.

Elanas Takeris žengė į kabinetą. Sėdinčiai prie stalo moteriai buvo per aštuoniasdešimt metų. Kadaise buvusi labai tukli, dabar ji visai sudžiūvo. Jos plaukai buvo retučiai ir žili, bet akys liko gyvos ir giedros.

— Labas rytas, pone. Kuo galiu padėti jums? Tikriau-

siai jūs atėjote įsisūnyti kurį nors iš žaviųjų mūsų vaikučių? Jie pas mus tokie šaunūs. Rinkitės, kuris patinka.

— Ne, ponia. Aš atėjau pasiteirauti apie kūdikį, kuris buvo paliktas čia prieš daug metų.

Mersedesė Ancheles apniuko.

— Kažko aš čia nesuprantu.

— Jums buvo atnešta maža mergytė...— Jis dėjosi skaitąs savo užrašus.— 1947 metų spalio mėnesį.

— Tai buvo taip seniai. Ji negalėjo iki šiol pasilikti čia. Suprantat, pone, pagal mūsų taisykles sulaukę penkiolikos metų...

— Ne, ponia. Aš žinau, kad čia jos nėra. Bet norėčiau sužinoti tikslią datą, kada ją čionai atnešė.

— Bijau, kad negalėsiu padėti jums, pone.

Jo širdis nusirito į kulnus.

— Matote, čionai atneša tiėk daug vaikų, kad nežinodami jos vardo...

„Patricija Skot",— pagalvojo jis, o garsiai pasakė:

— Megana. Ji vardu Megana.

Mersedesės Ancheles veidas nušvito.

— Tą mergytę sunku būtų pamiršti. Ji buvo tikras kipšiukas, ir visi ją dievino. Žinote, kartą ji...

Elanas Takeris neturėjo laiko klausytis įdomių pasakojimų. Nuojauta šnibždėjo jam, kad jis bematant gaus dalį Skotų turtų. Ir čia jam privalėjo padėti ta plepi senučiukė. „Turiu būti kantrus su ja".

— Ponia Ancheles, aš nelabai daug turiu laiko. Ar jūsų įrašuose nėra tikslios datos?

— Žinoma, yra, pone. Valstybė reikalauja, kad registruotume tiksliai.

Takerio širdis džiaugsmingai suplazdėjo. „Reikėjo pasiimti fotoaparatą ir nufotografuoti dokumentus. Na, nieko tokio. Pasidarysiu fotokopiją".

— Ar negalėtumėt man parodyti tų dokumentų, ponia?

Ji susiraukė.

— Nė nežinau. Tie dokumentai skirti tiktai naudotis tarnyboje, ir...

— Suprantama,— ramiai pasakė Takeris.— Aš viską suprantu. Jūs sakėtės mylėjusi mažylę Meganą, ir aš manau, jog norėtumėt jai padėti. Kaip tik todėl ir atėjau čionai. Turiu jai gerų naujienų.

— Ir todėl jums būtina sužinoti datą, kada ji pas mus pateko?

— Tuomet galėčiau įrodyti, kad ji ir yra tas žmogus, kurio aš ieškau. Jos tėvas numirė ir paliko jai nedidelį palikimą. Ir aš noriu, kad ji gautų jį,— nė nemirktelėjęs tarė jis.

— Taip, taip,— supratingai palinksėjo galvą moteris.

Takeris išsitraukė iš kišenės pinigų pluoštą.

— Atsidėkodamas už jums suteiktus rūpesčius, norėčiau paaukoti prieglaudos reikmėms šimtą dolerių.

Šiek tiek dvejodama ji žiūrėjo į pinigų paketėlį.

Jis išpešė iš paketėlio dar vieną banknotą.

— Du šimtus dolerių.

Ji suraukė antakius.

— Gerai, penkis šimtus dolerių.

Mersedesė Ancheles nušvito.

— Tai labai kilniaširdiškas jūsų poelgis, pone. Eisiu atnešti dokumentų.

„Pagaliau! — triumfuodamas galvojo jis.— Dieve mano, aš pasiekiau, ko norėjau! Ji pavogė „Skot indastriz". Ir jeigu ne aš, būtų likusi nenubausta".

Kai jis pateiks Elenai Skot visus surinktus įrodymus, ji nieko negalės nuneigti. Lėktuvas sudužo spalio 1-ąją. Megana ligoninėje išbuvo dešimt dienų. Vadinasi, į prieglaudą ji pateko maždaug spalio 11-ąją.

Mersedesė Ancheles grįžo į kabinetą aplankalu nešina.

— Radau,— išdidžiai pasakė ji.

Elanas Takeris vos susilaikė neišplėšęs aplankalo jai iš rankų.— Ar galiu pasižiūrėti įrašus? — mandagiai paklausė jis.

— Žinoma, jūs buvote toks kilniaširdiškas.— Ir čia ji apniuko.— Tikiuosi, kad niekam apie tai nepasakosite. Aš neturiu teisės to daryti.

— Tai bus mudviejų paslaptis, ponia.

Ji padavė jam aplankalą. Giliai įkvėpęs oro, jis atskleidė jį. Viršuj buvo įrašyta: „Megana. Mergaitė. Tėvai nežinomi". Ir toliau — data. Bet ten buvo kažkokia klaida.

— Rašoma, kad Megana pakliuvo čionai 1947 metų birželio 14-ąją.

— *Si*, pone.

— To negali būti! — vos nesuriko jis. „Lėktuvas sudužo spalio 1-ąją, keturiais mėnesiais vėliau".

Jos veide pasirodė nuostaba.

— Ką reiškia „negali būti", pone? Aš jūsų nesuprantu.

— Kas... kas tvarko tuos įrašus?

— Aš pati. Kai pas mus patenka vaikas, aš įrašau datą ir visą turimą informaciją apie jį.

Jo svajonės žlugo.

— Ar jūs negalėjote suklysti? Aš turiu galvoje datą. Ar tai negalėjo būti spalio 10-oji ar 11-oji?

— Pone, aš galiu atskirti birželio 14 dieną nuo spalio 11-osios,— pasipiktino ji.

Viskas baigta. Savo svajonių rūmus jis pastatė ant pernelyg menkų pamatų. Vadinasi, Patricija Skot iš tikrųjų žuvo sudužus lėktuvui. Ir tai, kad Elena Skot ieškojo maždaug tuo metu gimusios mergytės, buvo tik sutapimas.

— Dėkoju jums, ponia,— pasakė sunkiai keldamasis Elanas Takeris.

— Nėra už ką, pone.

Ji pažiūrėjo jam įkandin. Jis buvo toks geras. Ir toks kilniaširdis. Už jo duotus penkis šimtus dolerių prieglaudai daug ką bus galima nupirkti. Lygiai kaip ir už šimto tūkstančių dolerių čekį, atsiųstą tos gerosios ledi, skambinusios iš Niujorko.

„Spalio vienuoliktoji mūsų prieglaudai buvo išties laiminga diena. Dėkui Tau, Viešpatie".

Elanas Takeris skambino į Niujorką.

— Vis dar nieko svarbaus, ponia Skot. Sako, kad jie keliauja į šiaurę. Kiek man žinoma, mergaitei nieko nenutiko.

„Jis kalba jau visai kitokiu tonu,— galvojo Elena Skot.— Pavojus praėjo. Vadinasi, jis apsilankė prieglaudoje. Jis grįžo prie savo, kaip tarnautojo, pareigų. Bet po to, kai jis suras Patriciją, jo laukia permainos".

— Paskambinkit man rytoj.

— Gerai, ponia Skot.

— Sergėk mane Dieve, nes aš dedu į Tave viltis. Tu — mano Viešpats. Tik kreipdamasi į Tave nurimsta mano siela. Aš pamilau Tave, Viešpatie, mano tvirtove. Viešpats yra mano uola, mano citadelė ir mano išlaisvintojas...

Pakėlusi akis, sesuo Megana išvydo, kad Feliksas Karpijas žiūri į ją sunerimęs.

„Ji labai išsigandusi",— pagalvojo jis.

Nuo pat jų kelionės pradžios jis pastebėjo didžiulį dvasinį sesers Meganos jaudinimąsi. „Žinoma, tai visai natūralu. Ji kiurksojo vienuolyne dievaižin kiek metų ir dabar staiga atsidūrė baisiame svetimame pasaulyje. Turime elgtis švelniau su ta nelaiminga mergina".

Sesuo Megana išties buvo išsigandusi. Nuo to laiko, kai apleido vienuolyną, ji labai uoliai meldėsi.

„Atleisk, Viešpatie, už tai, kad man patinka mano nuotykis. Aš suprantu, kad tai — nuodėmė".

Kad ir kaip melsdamasi, sesuo Megana negalėjo negalvoti: „Aš nepamenu, kad man kada nors anksčiau būtų buvę taip gera". Tai buvo nuostabiausias jos gyvenimo nuotykis. Prieglaudoje ji dažnai kurdavo akiplėšiškus pabėgimo planus, bet tai buvo tik vaikiški žaidimai. O dabar viskas vyko iš tikrųjų. Ji pateko į policijos ir kareivių persekiojamų teroristų rankas. Užuot bijojusi, ji kažkodėl džiūgavo.

Jie ėjo visą naktį ir sustojo pailsėti tik auštant. Megana ir Ampara Chiron stovėjo prie palinkusių ties žemėlapiu Chaimės Miro ir Felikso Karpijo.

— Iki Medinos del Kampo šeši kilometrai,— tarė Chaimė.— Apeikim tą vietą. Ten dislokavosi kariuomenės garnizonas. Mes eisim toliau į šiaurės rytus, link Valjadolido. Vidurdienį būsime ten.

„Lengviausiai",— džiugiai pagalvojo sesuo Megana. Ką tik baigėsi ilga varginanti naktis be miego ir poilsio, bet sesuo Megana puikiai jautėsi. Chaimė vis ragino savo pakeleivius, bet Megana suprato, kodėl jis taip daro. Jis tikrino ją ir tikėjosi, kad ji neištvers. „Gerai, jis gaus nustebti",— galvojo ji.

Ir iš tikrųjų Chaimė Miras nežinojo, ką manyti. Jis visiškai nesitikėjo tokio elgesio iš vienuolės. Ji buvo toli nuo savo vienuolyno, nežinomose vietose, ją persekiojo, o jai, regis, tai teikė tik malonumo. „Kas čia per vienuolė?" — stebėjosi Chaimė Miras.

Ampara Chiron žavėjosi mažiau. „Aš džiaugsiuos atsikračiusi jos",— galvojo ji ir stengėsi būti arčiau Chaimės, kad vienuolė eitų su Feliksu Karpiju.

Aplinkui buvo graži gamta, viskas vešliai tarpo, pūtė švelnus vasaros vėjelis. Jie ėjo pro senus kaimelius, kai kurie iš jų buvo ištuštėję, apleisti; praėjo pro kalną, ant kurio stovėjo senovinė nebegyvenama pilis.

Ampara Meganai priminė laukinę katę, lengvai sliuogiančią kalnais bei slėniais ir niekada nepavargstančią.

Po kelių valandų, kai tolumoje ėmė ryškėti Valjadolidas, Chaimė pagaliau sustojo poilsio.

— Ar viskas parengta? — paklausė jis atsigręžęs į Feliksą.

— Taip.

Megana nesuprato, kas konkrečiai turi būti parengta, bet labai greit sužinojo.

— Tomui nurodyta laukti mūsų prie arėnos.

— Kada uždaromas bankas?

— Penktą valandą. Turėsime marias laiko.

— Ir gerą laimikį,— linktelėjo Chaimė.

„Maloningasis Dieve, jie rengiasi plėšti banką",— pasibaisėjusi suprato Megana.

— O kaip dėl automobilio? — paklausė Ampara.

— Niekai,— nuramino ją Chaimė.

— Jie rengiasi nuvaryti automobilį,— nušiurpo Megana. Nuotykis darėsi labiau jaudinantis, negu ji tikėjosi. „Dievui vargu ar tai patiks".

Kai jie priėjo Valjadolido priemiestį, Chaimė perspėjo:

— Stenkitės laikytis minioje. Šiandien — bulių kautynės, ir bus daug žmonių. Nereikia pamesti vieniems kitų iš akių.

Chaimė Miras pasirodė esąs teisus, kai kalbėjo apie tūkstantines minias. Megana dar niekada nebuvo mačiusi tokio knibždėlyno. Gatvės buvo sausakimšos žmonių, au-

tomobilių ir motociklų, nes pasižiūrėti bulių kautynių suvažiavo ne tik turistai, bet ir gretimų miestų gyventojai. Net vaikai gatvėse žaidė koridą.

Meganą apstulbino šurmuliuojantys aplink ją žmonės, triukšmas, stumdymasis. Ji žvelgė į praeivių veidus ir stengėsi įsivaizduoti, kaip klostosi jų gyvenimas. „Jau greit ir vėl sugrįšiu į vienuolyną, kur man nebus leidžiama žiūrėti į žmonių veidus. Užtat dabar, kol įmanoma, galiu tuo pasinaudoti".

Ant šaligatvių grūdosi prekeiviai su įvairiausiais niekniekiais, jie prekiavo religine atributika ir kryžiais. Visur kvepėjo spurgos, verdamos aliejuje.

Megana staiga pasijuto labai išalkusi.

Feliksas tarsi būtų perskaitęs jos mintis.

— Chaime, mes visi norime valgyti. Paragaukim tų spurgų.

Nupirkęs keturias spurgas, padavė vieną Meganai.

— Paragauk, seserie. Tau patiks.

Spurga buvo nepaprastai skani. Daugelį jos gyvenimo metų valgis negalėjo būti malonumų šaltinis, jis buvo teikiamas tik palaikyti jėgoms, kurių reikia tarnauti Viešpačiui.

— Arena kitoje pusėje,— pasakė Chaimė.

Jie žengė drauge su minia pro miesto centre esantį parką link Plasa Poinentės, kuri jungėsi su Plasa de Toros. Arena buvo įrengta didžiuliame plūktiniame, ne žemesniame kaip trijų aukštų pastate. Prie įėjimo buvo keturi bilietų kasų langeliai. Iš kairės kabojo lentelė „SOL", iš dešinės — „SOMBRA". Saulėtoji ir pavėsingoji pusės. Eilėse prie bilietų stovėjo šimtai žmonių.

— Laukite čia,— paliepė Chaimė.

Jie žiūrėjo, kaip jis eina prie pustuzinio spekuliantų, prekiaujančių bilietais.

— Ar žiūrėsim bulių kautynes? — paklausė Megana Feliksą.

— Taip, bet nesijaudink, seserie,— nuramino ją Feliksas.— Tave tai sudomins.

„Nesijaudink?" Megana virpėjo vien apie tai pagalvojusi. Vaikiškai fantazuodama prieglaudoje, Megana visuomet įsivaizdavo, kad jos tėtis — garsus toreadoras, ji perskaitė apie koridą visas knygas, kurias pavyko gauti.

— Tikra korida rengiama Madride ir Barselonoje. O čia koridoje dalyvauja mėgėjai, ne profesionalai. Tai mėgėjai. Jiems nėra suteikta *alternativa.*

Megana žinojo, kad *alternativa* suteikiama tik aukščiausiosios klasės matadorams.

— Tie, kurie šiandien dalyvaus koridoje, į areną įžengs padėvėtais drabužiais, o ne blizgančiais matadorų kostiumais, išpuoštais auksu. Ir jie kausis su buliais, kurių ragai pavojingai nusmailinti. Profesionalai tokių kautynių atsisako.

— O kodėl šitie sutinka?

Feliksas gūžtelėjo pečiais.

— *Hambre hace mas dano que las cuernas.* Badas baisesnis už ragus.

— Chaimė grįžo su keturiais bilietais.

— Viskas gerai,— pasakė jis.— Eime į vidų.

Megana vis labiau jaudinosi.

Prie įėjimo į didžiulę areną jie praėjo pro kabantį ant sienos plakatą. Sustojusi Megana įsispitrėjo į jį.

— Pažiūrėkit!

Plakate buvo Chaimės fotografija, o po ja parašyta:

Ieškomas už žmogžudystę
CHAIMĖ MIRAS
Tas, kas pristatys jį
gyvą ar mirusį,
bus apdovanotas
milijonu pesetų

Megana staiga aiškiai suvokė, kad jos palydovas, nuo kurio priklausė jos gyvenimas, buvo teroristas.

Chaimė įdėmiai žiūrėjo į savo fotografiją. Paskui demonstratyviai nukėlęs skrybėlę, nusiėmęs juodus akinius jis priėjo prie plakato.

— Gana panašu.

Jis nuplėšė plakatą nuo sienos, sulankstė ir įsikišo į kišenę.

— Kas iš to? — pasakė Ampara.— Tikriausiai jie iškljavo šimtus tokių plakatų.

Chaimė nusišypsojo.

— Bet kaip tik šis atneš mums sėkmę.

Jis vėl užsidėjo skrybėlę ir akinius.

„Ką jis nori tuo pasakyti?"— galvojo Megana. Ji negalėjo nesižavėti jo šaltakraujiškumu. Megana jautė, kad Chaimė Miras neabejoja savo jėgomis, ir tai ją ramino. „Kareiviai niekada neįstengs jo sučiupti",— pagalvojo ji.

— Eime.

Pastate buvo dvylika įėjimų gana toli vienas nuo kito. Raudonos geležinės durys, kiekvienos su numeriu, buvo plačiai atidarytos. Viduje, prie įėjimo, buvo įrengti kioskai, kur prekiavo kokakola ir alumi, greta — mažos tualeto kabinos. Visi tribūnų sektoriai ir vietos buvo numeruoti. Akmeninių suolų eilės sudarė ratą, kurio vidury buvo didelė smėliu pabarstyta arena. Visur kabojo reklamos: BANCO CENTRAL. BOUTIQUE CALZADOS... SCHWEPPES... RADIO POPULAR...

Chaimė nupirko bilietus pavėsingoje pusėje, ir kai jie susėdo ant akmeninių suolų, Megana ėmė dairytis į šalis. Visiškai ne taip ji viską įsivaizdavo. Maža būdama ji buvo mačiusi įspūdingų spalvotų Madrido arenos — didžiulės, įrengtos specialiai koridai,— fotografijų. O ši buvo laikinai pritaikyta bulių kautynėms. Tribūnos greit prisipildė žiūrovų.

Sugaudė ragas. Korida prasidėjo.

Palinkusi į priekį, Megana žiūrėjo išpūtusi akis. Į areną išlėkė didžiulis bulius, ir išėjęs iš už mažos medinės užtvaros matadoras ėmė jį erzinti.

— Tuoj pasirodys pikadorai,— susijaudinusi tarė Megana.

Chaimė nustebęs pasižiūrėjo į ją. Jis bijojo, kad koridos metu jai pasidarys bloga, ir ji atkreips dėmesį į juos. Atrodo, kad ji, atvirkščiai, nepaprastai susidomėjo reginiu. „Keista".

Prie buliaus artinosi pikadoras, jis jojo arkliu, uždengtu sunkia gūnia. Palenkęs galvą, bulius šoko prie arklio, ir kai jo ragai bakstelėjo į gūnią, pikadoras įsmeigė jam į kaklą dvimetrinę ietį.

Megana žiūrėjo kaip pakerėta.

— Tai daroma, kad susilpnėtų buliaus kaklo raumenys,— paaiškino ji, prisiminusi prieš daug metų skaitytas taip mėgstamas knygas.

— Teisingai, seserie,— patvirtino Feliksas Karpijas ir nustebęs sumirksėjo.

Megana stebėjo, kaip į buliaus kaklą viena po kitos sminga ryškiai dažytos banderilės.

Atėjo matadoro eilė. Jis žengė į areną, rankose laikydamas raudoną skraistę su paslėpta po ja špaga. Apsigręžęs bulius puolė jį.

Megana vis labiau jaudinosi.

— Tuojau jis griebsis savo veiksmų,— komentavo ji.— Iš pradžių *pase veronica*, paskui — *media veronica* ir galiausiai — *rebolera*.

Chaimė nebesitvėrė smalsumu.

— Iš kur tu visa tai žinai, seserie?

— Mano tėvas buvo toreadoras,— daug negalvodama atsakė Megana.— Žiūrėkit! — šūktelėjo ji.

Viskas vyko taip greit, kad Megana vos spėjo sekti įvykius. Įnirtęs bulius puldinėjo matadorą, bet kas kartą, kai jis priartėdavo, matadoras švystelėdavo skraistę į šalį, ir bulius puldavo ją.

— O kas bus, jei bulius sužeis matadorą? — susijaudinusi paklausė Megana.

Chaimė gūžtelėjo pečiais:

— Tokioje skylėje kaip ši vietinis kirpėjas nusives jį į savo daržinę ir sulopys.

Bulius vėl puolė matadorą, bet šis ir vėl atšoko į šalį. Minia nepritariamai sušūžė.

— Deja, tai anaiptol ne geriausios kautynės, seserie,— tarsi atsiprašydamas pasakė Feliksas Karpijas.— Tau reikėtų pasižiūrėti tikros koridos. Esu matęs Manoletę, El Kordobesą ir Ordonjesą. Jie pavertė koridą nepamirštamu reginiu.

— Aš skaičiau apie juos,— pasakė Megana.

— O tu nuostabaus pasakojimo apie Manoletę nesi girdėjusi?

— Kokio pasakojimo?

— Pasak gandų, kadaise Manoletė buvęs paprastas toreadoras, niekuo nesiskiriantis nuo kitų. Jis buvęs sužadėtas su gražia mergina. Bet kartą, kai jis dalyvavęs koridoje, bulius smeigęs jam ragu į kirkšnį. Jį tvarkęs gydytojas pasakęs, kad jis nebegalėsiąs turėti vaikų. Manoletė taip mylėjęs savo nuotaką, kad nepapasakojęs jai šito, išsigandęs, jog ji nenorėsianti už jo tekėti. Jie susituokę ir po kelių mėnesių ji išdidžiai pranešusi Manoletei

turėsianti kūdikį. Na, jis, žinoma, supratęs, kad tai ne jo vaikas, ir metęs ją. Nelaimingoji mergina nusižudžiusi. Ir Manoletė tarsi būtų pamišęs. Jis nebenorėjęs gyventi ir arenoje išdarinėdavęs tokius triukus, kokių nedrįsdavęs daryti nė vienas matadoras. Jis rizikuodavęs gyvybe, tikėdamasis žūti, ir tapęs garsiausiu pasaulio matadoru. Po dviejų metų jis vėl įsimylėjęs jauną mergaitę ir vedęs. Praėjus keliems mėnesiems po vestuvių, ji džiugiai pranešusi jam esanti nėščia. Tada Manoletė ir supratęs, jog gydytojas klydęs.

— Kaip baisu,— tarė Megana.

Chaimė nusikvatojo:

— Įdomus pasakojimas. Įdomu, ar čia yra nors krislas tiesos?

— Norėtųsi tikėti.

Ampara klausėsi abejingu veidu. Ji susierzinusi stebėjo, kad Chaimė vis labiau domisi vienuole. „Na, saugokis, seserie".

Aukštyn ir žemyn takais šmirinėjo prikyštes pasijuosę pardavėjai išnešiotojai, garsiai siūlydami savo prekes. Vienas iš jų buvo netoliese nuo tos vietos, kur sėdėjo Chaimė ir jo palydovai.

— Pyragėliai! — šūkavo jis.— Karšti pyragėliai!

Chaimė pakėlė ranką.

— *Aqui.*

Pardavėjas mikliai metė paketą tiesiai Chaimei į rankas. Chaimė davė dešimt pesetų greta sėdinčiam vyrui, kad šis perduotų pardavėjui. Megana žiūrėjo, kaip Chaimė, pasidėjęs paketuką sau ant kelių, atsargiai išvyniojo jį. Ten buvo ir popieriaus skiautelė. Jis perskaitė kartą, kitą, ir Megana pamatė, kaip pagriežtėjo jo veidas. Chaimė įsikišo popierėlį į kišenę.

— Mes išeinam,— trumpai pasakė jis.— Po vieną.— Jis pasisuko į Amparą.— Pirmiausia tu. Susitiksim prie išėjimo.

Nė žodžio netarusi Ampara atsistojo ir ėmė brautis prie tako.

Paskui Chaimė linktelėjo Feliksui. Pakilęs Feliksas nusekė paskui Amparą.

— Kas gi čia? — paklausė Megana.— Kas nors atsitiko?

— Mes keliaujame į Logronją.— Jis atsistojo.— Stebėk mane, seserie. Jei manęs nesustabdys, eik prie išėjimo.

Megana įsitempusi stebėjo, kaip Chaimė, pasiekęs taką, nuėjo prie išėjimo. Atrodė, kad niekas nekreipė į jį dėmesio. Kai Chaimė dingo iš akių, Megana pakilo iš vietos ir taip pat rengėsi išeiti. Tuo tarpu ėmė riaumoti minia, ir ji atsisuko pasižiūrėti į areną. Jaunas matadoras buvo parkritęs, ir jį badė įniršęs bulius. Ant smėlio tryško kraujas. Užsimerkusi Megana ėmė tyliai melstis: „Gailestingiausiasis Jėzau, pasigailėk to žmogaus. Neleisk jam numirti, išsaugok jo gyvybę. Viešpats rūsčiai nubaudė jį, bet neatidavė mirčiai. Amen". Atsimerkusi ji apsisuko ir nuskubėjo prie išėjimo.

Ten jos laukė Chaimė, Ampara ir Feliksas.

— Eime,— pasakė Chaimė.

Jie nusekė paskui jį.

— Kas atsitiko? — paklausė Feliksas.

— Kareiviai nušovė Tomą,— užsikirsdamas pasakė jis.— Jo nebėra. Rubijas policijoje. Jį sužeidė smogę peiliu per muštynes bare.

Megana persižegnojo.

— O kas atsitiko seseriai Teresei ir seseriai Liučijai? — sunerimusi paklausė ji.

— Apie seserį Teresę aš nieko nežinau. Sesuo Liučija irgi areštuota.— Chaimė pasisuko į kitus.— Mums reikia skubėti.— Jis žvilgtelėjo į laikrodį.— Bankas jau dirba.

— Chaime, gal mums vertėtų palaukti? — mėgino prieštarauti Feliksas.— Dviese bus pavojinga plėšti banką.

Klausydamasi to pokalbio, Megana pagalvojo: „Tai jo nesustabdys". Ir ji buvo teisi.

Trise jie pasuko į didelę automobilių stovėjimo aikštelę už arenos. Kai Megana pasivijo juos, Feliksas dairėsi į žydrą „seatą-sedaną".

— Šitas tiks,— pasakė jis.

Šiek tiek pasikrapštęs prie užrakto, jis atidarė dureles ir apžvelgė automobilio saloną. Paskui sėdo prie vairo, ir po valandėlės variklis suburzgė.

— Lipkit,— pasakė joms Chaimė.

Megana stovėjo nesiryždama.

— Jūs norite nuvaryti automobilį?

— Dėl Dievo meilės,— sušnypštė Ampara.— Mesk savo vienuoliškus įgeidžius ir sėskis.

Vyrai atsisėdo priekyje, prie vairo buvo Chaimė. Ampara įsitaisė užpakalinėje sėdynėje.

— Tai tu važiuoji ar ne? — nekantriai paklausė Chaimė.

Sunkiai atsidususi, Megana atsisėdo greta Amparos. Automobilis pajudėjo. Ji užsimerkė. „Gailestingasis Dieve, kokį išbandymą man rengi?"

— Jeigu tave tai nuramins, seserie,— pasakė Chaimė,— žinok: mes nevagiame to automobilio, jį konfiskuoja baskų armija.

Megana norėjo kažką atsakyti, bet apsigalvojo. Kad ir ką ji sakytų, jis nepakeis savo sprendimo. Ji tylomis sėdėjo, o Chaimė vairavo į miesto centrą.

„Jis rengiasi apiplėšti banką,— galvojo Megana,— ir Viešpačiui aš atrodysiu nusidėjusi nė kiek ne mažiau už jį". Persižegnojusi ji ėmė be garso melstis.

„Banko de Bilbao" buvo įsikūręs Servanteso gatvėje greta Plasa de Sirkular, gyvenamojo devynaukščio namo pirmajame aukšte.

Kai automobilis sustojo priešais pastatą, Chaimė pasakė Feliksui:

— Neišjunk variklio. Jeigu kas, važiuok į Logronją susitikti su kitais.

Feliksas nustebęs įsispitrėjo į jį.

— Apie ką tu kalbi? Ar tik nesirengi eiti ten vienas? Nė negalvok. Per daug rizikos, Chaime. Labai pavojinga.

Chaimė paplojo jam per petį.

— Kaip jau bus, taip,— šypsodamasis pasakė jis ir išlipo iš automobilio.

Jie žiūrėjo, kaip Chaimė užėjo į odos galanterijos parduotuvę tame pačiame pastate. Netrukus jis pasirodė su „diplomatu" rankoje. Linktelėjęs sėdintiems automobilyje draugams, jis įėjo į banką.

Megana sulaikiusi kvapą pradėjo melstis.

„Malda — tai Dievo šlovinimas protu ir širdimi.

Malda — tai romus pašnekesys su Dievu.

Malda — tai pojūtis, kad šalia yra Dievas.

Malda — tai nuo Jėzaus spinduliuojanti šviesa.

Aš rami, ir mano siela susitaikiusi".

Tačiau ji nebuvo rami ir anaiptol nesijautė susitaikiusi.

Įėjęs per dvigubas duris, Chaimė Miras atsidūrė marmuru grįstame banko vestibiulyje. Priešais save jis pastebėjo televizijos kamerą, įtaisytą aukštai sienoje. Probėgšmais dirstelėjęs į ją, jis apsižvalgė po salę. Už kontrolierių kabinų buvo matyti laiptai, vedantys į antrą aukštą, kur prie stalų dirbo banko tarnautojai. Bankas greit turėjo užsidaryti, ir jame buvo daug klientų, kurie stengėsi užbaigti savo pinigines operacijas. Prie trijų kasų nusidriekė eilės, ir Chaimė pastebėjo, kad kai kurie lankytojai laiko rankose paketus. Atsistojęs į vieną eilę, jis kantriai laukė. Priartėjęs prie kasos langelio, jis meiliai nusišypsojo.

— *Buenos tardes.*

— *Buenos tardes*, pone. Kuo galime pasitarnauti jums?

Pasilenkęs prie langelio, jis išsitraukė iš kišenės susuktą policijos plakatą ir atkišo jį kasininkui.

— Prašom pažvelgti į šitą.

— Gerai, pone,— šypsodamasis tarė kasininkas.

Jis išvyniojo plakatą ir pamatęs, kas ten toks, išpūtė akis. Jis dėbtelėjo į Chaimę, veidas atrodė suglumęs.

— Labai panašus, tiesa? — tyliai pasakė Chaimė.— Jei tikėsime, kas ten parašyta, aš jau daug žmonių nužudžiau ir man nebus sunku nužudyti dar vieną. Ar gerai supratote mane?

— A-absoliučiai, pone. Aš turiu šeimą. Aš maldauju jus...

— Šeima — tai gerai, todėl aš pasakysiu, ką turite daryti, kad išgelbėtumėt savo vaikų tėvą.

Chaimė įbruko kasininkui „diplomatą".

— Noriu, kad jūs pridėtumėt jį man pilną. Prašom padaryti tai greit ir tyliai. Jeigu nuoširdžiai galvojate, kad pinigai svarbesni už jūsų gyvybę, tuomet kelkit aliarmą.

Kasininkas ėmė muistyti galvą.

— Ne, ne, ne.

Drebančiomis rankomis jis ėmė traukti pinigus iš ka-

sos stalčiaus ir krauti į „diplomatą". Prigrūdęs jį, kasininkas pasakė:

— Štai, prašom, pone. Pažadu, kad nekelsiu aliarmo.

— Labai protingai pasielgsit,— atsakė Chaimė.— Ir aš paaiškinsiu jums kodėl.

Pasisukęs jis parodė į eilės gale stovinčią vidutinio amžiaus moterį su rudo popieriaus paketu rankose.

— Ar matote tą moterį? Tai mūsų žmogus. Jos pakete — bomba. Jei nuskambės aliarmas, ji tuojau tą bombą susprogdins.

Kasininkas dar labiau išbalo.

— Prašau jus, nereikia.

— Palaukit dešimt minučių po to, kai ji išeis, tik tada galit ką nors daryti.

— Prisiekiu savo vaikų gyvybe,— sušnibždėjo kasininkas.

— *Buenos tardes.*

Pasiėmęs „diplomatą", Chaimė pasuko prie durų. Jis jautė, kad kasininkas neatitraukdamas akių žiūri į jį. Chaimė sustojo prie moters su paketu.

— Turiu pasakyti jums komplimentą,— pasakė Chaimė.— Ši suknelė labai jums tinka.

Ji nukaito.

— Oi, dėkui, pone.

— Nėra už ką.

Apsidairęs Chaimė linktelėjo kasininkui ir išėjo iš banko. Praeis mažiausiai penkiolika minučių, kol tą moterį aptarnaus ir ji išeis. Tuo metu jie bus jau toli.

Su palengvėjimu pastebėjusi, kaip Chaimė išėjo iš banko ir pasuko prie automobilio, Megana vos nenualpo. Feliksas Karpijas plačiai šypsojosi.

— Tas nenaudėlis savo darbą padarė,— pasakė jis. Ir tuojau atsiprašomai pridūrė: — Atleisk, seserie.

Megana dar niekada taip nebuvo džiaugusis ką nors išvydusi: „Jam pasisekė,— galvojo ji.— Pasisekė viską padaryti vienam. Na, papasakosiu apie tai seserims". Ir staiga ji prisiminė. Ji niekam negalės to papasakoti. Sugrįžusios į vienuolyną jos laukia bežadė tyla iki pat mirties. Taip pagalvojus jai pasidarė nejauku.

— Pasislink, *amigo*. Prie vairo sėsiu aš,— pasakė Chai-

mė Feliksui, mesdamas „diplomatą" ant užpakalinės sėdynės.

— Ar viskas gerai pavyko? — paklausė Ampara.

— Geriau nesugalvosi,— nusijuokė Chaimė.— Reikia nepamiršti Akokai padėkoti už tą plakatą.

Automobilis nuriedėjo gatve. Ties pirmąja sankryža Chaimė pasuko į kairę. Staiga prieš automobilį iš kažkur išdygo policininkas ir rankos mostu pareikalavo sustoti. Chaimė įjungė stabdžius. Meganos širdis ėmė daužytis.

Policininkas priėjo prie automobilio.

— Kas atsitiko, kapitone? — ramiai paklausė Chaimė.

— Matot, pone, jūs vienpusio eismo gatve važiuojate ne ta kryptimi. Ir jei neįrodysit esąs aklas, jūsų laukia nemalonumai.— Taip sakydamas jis mostelėjo į ženklą gatvės pradžioje.— Ten gana aiškiai nurodyta. Reikalaujama, kad vairuotojai kreiptų dėmesį į tokį ženklą. Tam jis ir pastatytas.

— Labai atsiprašau,— kaltu tonu atsakė Chaimė.— Mes su bičiuliais taip rimtai kalbėjomės, kad aš nepastebėjau ženklo.

Policininkas pasilenkė prie automobilio langelio. Jis skvarbiai žiūrėjo į Chaimę, ir jo veide atsirado suglumusi išraiška.

— Būkit malonus, leiskite man patikrinti jūsų dokumentus.

— Taip, žinoma,— atsakė Chaimė.

Jis siekė revolverio, kuris buvo po jo striuke. Feliksas pasirengė veikti. Megana sulaikė kvapą.

Chaimė dėjosi ieškąs kišenėse.

— Aš žinau, kad dokumentai kažkur čia.

Tuo metu kitoje aikštės pusėje kažkas garsiai suklykė, ir policininkas atsigręžė. Ties kampu kažkoks žmogus mušė moterį, jis talžė ją kumščiais per galvą ir pečius.

— Padėkit! — rėkė ji.— Padėkit! Jis užmuš mane!

Valandėlę policininkas sutriko, paskui įsakė:

— Pastovėkit čia.

Jis pasileido gatve prie besipešančios poros.

Chaimė įjungė variklį ir paspaudė akceleratorių. Automobilis nurūko vienpusio eismo gatve priešpriešiais kitiems, kurie piktai signalizavo, duodami jam kelią. Pri-

važiavęs iki kampo, Chaimė dar kartą pasuko link tilto, vedančio į užmiestį, į Sančes de Archono automagistralę.

Dirstelėjusi į Chaimę, Megana persižegnojo. Ji vos kvėpavo.

— Nejaugi būtumėt nušovęs policininką, jeigu tas žmogus nebūtų užpuolęs moters?

Chaimė nesiteikė jai atsakyti.

— Niekas tos moters nemušė, seserie,— paaiškino Feliksas.— Tai buvo mūsų žmonės. Mes ne vieni. Turime daug draugų.

Chaimė sėdėjo paniuręs.

— Gausime mesti tą automobilį.

Jie pravažiavo Valjadolido apylinkes. Chaimė pasuko Burgoso ir Logronjo keliu. Jis stengėsi važiuoti neviršydamas greičio.

— Automobilį mesim, kai tik privažiuosim Burgosą,— pasakė jis.

„Negaliu patikėti, kad įsivėliau į tokius įvykius,— mąstė Megana.— Aš pabėgau iš vienuolyno, mane persekioja policija, aš važiuoju nuvarytu automobiliu su teroristais, kurie ką tik apiplėšė banką. Viešpatie, ką Tu dar rengi man?"

31 SKYRIUS

Sušaukęs pustuzinį GOE narių, pulkininkas Ramonas Akoka pradėjo operatyvų pasitarimą. Jie studijavo didelį žemėlapį.

— Be abejo, Miras traukia į šiaurę, į Baskiją,— tarė milžinas su randu.

— Tai gali būti miestai — Burgosas, Vitorija, Logronjas, Pamplona arba San Sebastjanas.

„Taip, San Sebastjanas,— mąstė Akoka.— Bet turiu sučiupti jį dar to miesto nepasiekusį".

Jis vis dar girdėjo balsą telefono ragelyje: „Laiko turite nedaug".

Jis negalėjo suklysti.

Jie važiavo kalvota vietove: tai rodė, jog artėja prie Burgoso.

Chaimė vairavo tylėdamas. Pagaliau jis pasakė:

— Feliksai, kai mes pasieksime San Sebastjaną, imsiuos organizuoti Rubijo pabėgimą iš policijos.

Feliksas linktelėjo:

— Kaip bus šaunu! Jie bus sužavėti.

— O kaipgi sesuo Liučija? — paklausė Megana.

— Ką?

— Regis, jūs sakėte, kad ir ją sučiupo?

— Taip, bet tavoji sesuo Liučija pasirodė esanti nusikaltėlė, kurios policija ieško už žmogžudystę,— pašaipiai atsakė jis.

Naujiena priblokšė Meganą. Ji prisiminė, kaip Liučija vedė jas su savimi ir įtikino pasislėpti kalnuose. Jai patiko sesuo Liučija.

— Jei jau ketinate išlaisvinti Rubiją, vadinasi, privalote išgelbėti juos abu,— atkakliai tarė ji.

„Velniai rautų, kas per vienuolė?" — stebėjosi Chaimė. Bet ji buvo teisi. Rubijo ir Liučijos pabėgimas tiesiog policijai iš panosės būtų gera reklama, apie tai rašytų visi laikraščiai.

Ampara paniurusi tylėjo.

Staiga priekyje pasirodė trys kariniai sunkvežimiai su kareiviais.

— Mums geriau būtų sukti kur nors į šalį,— pasakė Chaimė.

Privažiavęs artimiausią sankryžą, jis išsuko iš plento ir nuvažiavo į rytus.

— Priekyje — Santa Domingo de la Kalsada. Ten yra sena apleista pilis, kur galėsime pernakvoti.

Netrukus tolumoje, aukštai ant kalno, jie išvydo pilies kontūrus. Chaimė ketino aplenkti miestą kaimo keliuku, vedančiu į pilį, kuri jiems artėjant tiesiog kilo akyse. Už kelių šimtų metrų nuo pilies tyvuliavo ežeras. Chaimė sustabdė automobilį.

— Prašau visus išlipti.

Visiems išlipus iš automobilio, Chaimė pasuko jį žemyn kalvos šlaitu, ežero pusėn, paspaudė akceleratoriaus paminą, atleido rankinį stabdį ir šastelėjo į šalį. Jie stovėjo ir žiūrėjo, kaip automobilis dingsta po vandeniu.

Megana vos nepaklausė, kaip jie dabar nusigaus iki Logronjo, bet nutylėjo. „Kvailas klausimas. Žinoma, jis nuvarys kitą automobilį".

Jie pradėjo žvalgytis po apleistąją pilį. Ją juosė aukšta akmeninė siena su jau apgriuvusiais bokšteliais ties kampais.

— Senovėje,— pasakojo Feliksas Meganai,— princai tokiose pilyse įkalindavo savo priešus.

„Chaimė — valstybės priešas, ir jei bus pagautas, jo laukia ne kalėjimas, o neabejotina mirtis,— mąstė Megana.— Jis visiškai nebijo". Ji prisiminė jo žodžius: „Aš tikiu tuo, dėl ko kovoju. Aš pasitikiu savo žmonėmis ir savo ginklais".

Akmeniniais laiptais jie užkopė iki geležinių pilies vartų. Vartai buvo tokie surūdiję, kad juos vos pavyko praverti ir prasmukti į lauko akmenimis grįstą kiemą.

Iš vidaus pilis Meganai pasirodė esanti milžiniška. Visur driekėsi siauri ilgi koridoriai, buvo daugybė patalpų ir į lauko pusę nukreiptos šaudymo angos, iš kurių pilies gynėjai galėdavo atremti atakas.

Akmeniniai laiptai vedė į antrąjį aukštą, kur buvo dar vienas *claustro*, vidinis kiemelis. Siauresniais laiptais jie užkopė aukščiau, į trečią aukštą, paskui — į ketvirtą. Pilis buvo tuščia.

— Na, ką gi, čia bent jau ganėtinai vietos nakvynei,— pasakė Chaimė.— Mudu su Feliksu pamėginsim rasti ko nors užkąsti. O judvi rinkitės kambarius.

Vyrai ėmė leistis laiptais žemyn.

— Eime, seserie,— pasakė Ampara Meganai.

Jos nuėjo koridoriumi, ir visi kambariai atrodė panašūs vienas į kitą. Tai buvo tušti akmeniniai narveliai, vienas didesnis, kiti mažesni, visi šalti ir nejaukūs.

Ampara pasirinko erdviausią.

— Mudu su Chaime miegosime čia.

Tada dėbtelėjo į Meganą ir kandžiai paklausė:

— Gal tu nori miegoti su Feliksu?

Dirstelėjusi į ją, Megana nieko neatsakė.

— O gal tau geriau patiktų Chaimė?

Tai pasakiusi žengė prie Meganos ir prisikišo prie jos.

— Nė nesvajok apie tai, seserie. Toks vyras kaip jis tau per kietas riešutas.

Chaimė ir Feliksas grįžo į pilį po valandos. Chaimė laikė rankose du triušius, o Feliksas nešė malkų glėbį. Įėję

jie užstūmė durų skląstį. Megana stebėjo, kaip vyrai įkūrė dideliame židinyje ugnį, ir Chaimė, nudyręs triušiams kailius, iškepė juos ant iešmo.

— Deja, ponios, nieku ypatingu negalime jūsų palepinti,— atsiprašinėjo Feliksas.— Skaniai pavalgysime Logronjyje. O kol kas vaišinkitės tuo, ką turime.

Kai jie baigė savo neištaigingą vakarienę, Chaimė pasakė:

— Eime miegoti. Noriu, kad rytoj iškeliautume anksti rytą.

— Eime, *querido*. Aš jau parengiau mums miegamąjį,— bematant pritarė Ampara.

— *Bueno*. Eime.

Megana žiūrėjo, kaip jie, susiėmę už rankų, kopia laiptais.

Feliksas pasisuko į Meganą:

— Ar jau pasirinkai miegamąjį?

— Taip, dėkui.

— Tai ir gerai.

Mlgana ir Feliksas drauge užkopė laiptais.

— Labanakt,— tarė Megana.

Jis padavė Meganai miegamąjį maišą.

— Labanakt, seserie.

Megana norėjo paklausinėti Feliksą apie Chaimę, bet nedrįso. Chaimė gal pagalvotų, kad ji pernelyg smalsi, o Megana kažkodėl labai norėjo, kad jis susidarytų gerą nuomonę apie ją. „Kaip keista,— mąstė Megana.— Jis — teroristas, žmogžudys, plėšikas ir dar dievažin kas, o aš jaudinuosi, ar jis gerai apie mane galvos".

Tačiau ji suprato, kad į tai galima pažiūrėti ir kitaip. „Jis — kovotojas dėl laisvės. Jis plėšia bankus, kad gautų pinigų savo tikslui pasiekti. Jis rizikuoja savo gyvybe vardan to, kuo tiki. Jis — narsus žmogus".

Kai Megana ėjo pro Chaimės ir Amparos miegamąjį, iš ten atsklido jų juokas. Įžengusi į mažą tuščią kambarį, kuriame ji ketino miegoti, Megana atsiklaupė ant šaltų akmeninių grindų.

— Gailestingasis Dieve, atleisk man už...

„Už ką man reikėtų atleisti? Ką gi aš padariau?" Pirmą kartą gyvenime Megana negalėjo melstis. Ar klausėsi jos Dievas ten, Danguje?

Ji šmurkštelėjo į miegamąjį maišą, bet ne miegas rūpėjo. Žvelgė į tolimas šaltas žvaigždes pro siaurą langelį.

„Ką aš čia veikiu?" — stebėjosi Megana. Mintimis ji grįžo atgal, į vienuolyną... į prieglaudą. O iki prieglaudos? „Kodėl aš ten atsidūriau? Juk aš netikiu, kad mano tėvas buvo narsus karys ar žinomas toreadoras. O kaip magėtų sužinoti".

Jau beveik rytui brėkštant Megana užmigo.

Aranda de Duero kalėjime Liučija Karminė buvo garsenybė.

— Tu — stambi žuvis mažame mūsų tvenkinėlyje,— pareiškė jai prižiūrėtojas.— Italijos vyriausybė ketina kažką atsiųsti, kad palydėtų tave namo. O aš mielai palydėčiau tave į savo namus, *puta bonita*. Ką gi tu ten prisivirei?

— Aš kai ką šmirkštelėjau vienam tipui už tai, kad pavadino mane *puta bonita*. Geriau sakyk, kaip ten sekasi mano bičiuliui?

— Jis gyvens.

Liučija tylomis padėkojo Viešpačiui. Ji žiūrėjo į akmenines niūrios savo kameros sienas ir mąstė: „Kaip, velniai griebtų, man ištrūkti iš čia?"

32 SKYRIUS

Pranešimas apie banko apiplėšimą buvo perduotas įprastiniais ryšių kanalais, ir tik po dviejų valandų policijos leitenantas informavo apie tai pulkininką Akoką. Po valandos pulkininkas atrūko į Valjadolidą. Jis buvo įsiutęs.

— Kodėl man iškart nepranešėte?

— Atleiskit, pulkininke, bet mums nė į galvą neatėjo, kad...

— Jis buvo jūsų rankose, ir jūs leidote jam pasprukti!

— Mes ne...

— Atveskit tą kasininką.

Kasininkas visu kuo pabrėžė esąs labai svarbus.

— Jis priėjo kaip tik prie mano langelio. Iš jo akių aš iškart atspėjau, kad tai — žudikas. Jis...

— Ar neabejojate, kad plėšikas buvo Chaimė Miras?

— Nė kiek. Jis net parodė man plakatą su savo fotografija. Tai buvo...

— Ar į banką jis atėjo vienas?

— Taip. Jis parodė moterį eilėje ir pasakė, kad ji — iš jo gaujos. Bet jam išėjus aš atpažinau ją. Ji dirba sekretore, ji — nuolatinė mūsų klientė, ir...

— Ar matėte, kurion pusėn jis nuėjo? — nekantriai nutraukė jį pulkininkas Akoka.

— Jis išėjo per duris...

Iš pašnekesio su kelių policininku taip pat nieko svarbaus nepavyko sužinoti.

— Automobilyje jų buvo ketvertas, pulkininke: Chaimė Miras, dar vienas vyriškis ir dvi moterys užpakalinėje sėdynėje.

— Į kurią pusę jie nuvažiavo?

Policininkas ėmė dvejoti.

— Pavažiavę vienpusio eismo gatve, jie galėjo pasukti bet kur.— Čia jo veidas nušvito.— Aš galiu apibūdinti automobilį.

Pulkininkas Akoka paniekinamai papurtė galvą.

— Nesivarginkit.

Pro miegus ji girdėjo žmonių balsus, jie būriais ėjo paskui ją, ketindami sudeginti ant laužo už banko apiplėšimą. „Aš ne sau. To reikėjo bendram reikalui". Balsai skambėjo vis garsiau.

Megana atsimerkė ir atsisėdusi įbedė akis į nepažįstamas sienas. Balsų ji nesusapnavo. Jie sklido iš lauko.

Megana atsistojo ir pribėgo prie siauro langelio. Apačioje tiesiai prieš pilį, išsidėstė kareiviai. Staiga ją apėmė panika. „Mus sučiupo. Reikia rasti Chaimę".

Ji nuskubėjo prie kambario, kur jis miegojo su Ampara, ir dirstelėjo tenai. Kambaryje nieko nebuvo. Ji nubėgo laiptais į didžiąją salę pirmame aukšte. Chaimė ir Ampara stovėjo prie užsklęstų durų ir šnibždėjosi.

Prie jų pribėgo Feliksas.

— Aš ten viską apžiūrėjau. Iš čia nėra kito išėjimo.

— O langai užpakalinėje dalyje?

— Jie per maži. Išeiti galima tik per šias duris.

„O čia kareiviai,— pagalvojo Megana.— Mes spąstuose".

— Prakeikimas! Kurių galų jie čia atsidangino? — keiksnojo Chaimė.

— Ką gi mums daryti? — pašnibždomis klausė Ampara.

— Nieko kito nelieka, tik laukti, kol jie išeis iš čia. Jeigu...

Tuo metu į duris garsiai pabeldė ir pasigirdo įsakmus balsas.

— Ei jūs ten, atidarykit!

Chaimė ir Feliksas greit susižvalgė ir nė žodžio netarę išsitraukė pistoletus.

Vėl nuskardėjo balsas:

— Mes žinom, kad ten kažkas yra. Atidarykit!

— Pasitraukit į šalį,— paliepė Chaimė Meganai ir Amparai.

Ampara skubiai nėrė Chaimei ir Feliksui už nugarų. „Beviltiška,— pagalvojo Megana.— Ten du tuzinai ginkluotų kareivių, ne mažiau. Neturime jokių šansų".

Dar niekam nespėjus jos sustabdyti, Megana greit žengė prie durų ir atidarė jas.

— Dėkui Dievui, kad jūs atėjote! — sušuko ji.— Jūs privalote padėti man.

33 SKYRIUS

Karininkas įsistebeilijo į Meganą.

— Kas jūs tokia? Ką čia veikiate? Aš — kapitonas Rodrigesas, ir mes ieškome...

Ji griebė jam už rankos.

— Kaip gerai, kad jūs atėjote, kapitone. Dviem mažiems mano sūneliams šiltinė, man reikia skubiai vežti juos į ligoninę. Eime, jūs padėsite man.

— Šiltinė?

— Taip.— Megana tempė jį į vidų.— Tai baisu. Jie karščiuoja. Jie visi žaizdoti, ir jiems labai bloga. Pakvieskit savo žmones, kad jie padėtų man juos išnešti...

— Ponia, gal jūs išprotėjote? Juk šiltinė labai užkrečiama.

— Vis vien. Jiems reikia padėti. Jie gali numirti.

Ji tebetempė jį už rankos.

— Paleiskit mane.

— Jūs nepaliksit manęs likimo valiai. Ką gi aš darysiu?

— Eikit į pilį ir laukit ten. Mes pranešim į policiją, kad jums atsiųstų gydytoją arba greitąją pagalbą.

— Bet...

— Tai įsakymas, ponia. Eikit.

— Seržante, — riktelėjo jis.— Mes išeinam iš čia.

Uždariusi durįs Megana netekusi jėgų prisišliejo prie jų. Chaimė apstulbęs žiūrėjo į ją.

— Dieve mano! Stebėtina! Kur tu taip išmokai?

Pasisukusi į jį Megana atsidususi tarė:

— Kai buvau prieglaudoje, mums reikėdavo mokėti apsiginti. Tikiuosi, kad Dievas man atleis.

— Gaila, kad nemačiau, kaip ištįso to kapitono snukis.— Chaimė nusikvatojo.— Tik pamanykit! Šiltinė! Velniai griebtų! — pastebėjęs Meganos veido išraišką, jis pridūrė:— Atleisk, seserie.

Jie girdėjo, kaip lauke kareiviai vyniojà palapines ir kyla eiti. Būriui jau išėjus, Chaimė pasakė:

— Policija greit bus čia. Bet mums vis tiek reikia į Logronją.

Palaukęs penkiolika minučių po kareivių išėjimo, Chaimė kreipėsi į Feliksą:

— Dabar jau galima ramiai išeiti. Paieškok mieste kokio nors automobilio, geriau „sedano".

— Galima,— nusišypsojo Feliksas.

Po pusvalandžio jie jau važiavo į rytus apdaužytu pilku „sedanu". Savo nuostabai, Meganą sėdėjo greta Chaimės, Feliksas ir Ampara — užpakalinėje sėdynėje.

Chaimė šypsodamasis dirstelėjo į Meganą.

— Šiltinė,— vėl pakartojo jis ir ėmė kvatotis.

— Atrodo, kad jis tikrai subruzdo, ar ne? — nusišypsojo atsakydama Megana.

— Tu sakei buvusi prieglaudoje, seserie?

— Taip.

— Ir kurgi?

— Aviloje.

— Tu nepanaši į ispanę.

— Man taip ir sakydavo.

— Tau tikriausiai nesaldu buvo prieglaudoje.

— Galėjo būti,— atsakė Megana,— bet nebuvo.

„Aš to būčiau neleidusi",— pagalvojo ji.

— Ir tu nežinai, kas buvo tavo tėvai?

Megana prisiminė savo fantazijas prieglaudoje.

„Žinau. Mano tėvas buvo anglas, jis buvo narsus žmogus. Per Ispanijos pilietinį karą jis važinėjo greitosios pagalbos automobiliu ir padėjo patriotams. Mano mama žuvo, ir aš buvau palikta prie fermos slenksčio".

Megana gūžtelėjo pečiais.

Chaimė žiūrėjo į ją ir tylėjo.

— Aš...— Ji čia pat užsikirto.— Aš nežinau, kas buvo mano tėvai.

Kurį laiką jie važiavo tylėdami.

— Kiek laiko tu praleidai vienuolyne?

— Apie penkiolika metų.

— Velniai rautų! — apstulbo Chaimė ir tuojau skubiai pridūrė:— Prašau atleisti, seserie. Bet tu tarsi iš kitos planetos. Juk tu visai nesupranti, kas įvyko pasaulyje per pastaruosius penkiolika metų.

— Esu įsitikinusi, kad visos permainos laikinos. Ir viskas vėl pasikeis.

— Ir tu vis dar nori grįžti į vienuolyną?

Šis klausimas užklupo Meganą netikėtai.

— Suprantama.

— Bet kodėl? — Chaimė mostelėjo ranka.— Aš noriu pasakyti, kad tu tiek daug prarandi už tų sienų. Mes gyvename muzikos ir poezijos pasaulyje. Ispanija padovanojo pasauliui Servantesą ir Pikasą, Lorką, Pisaro, de Sotą, Kortesą. Tai nuostabi šalis.

Jautei stebėtiną to žmogaus romantiškumą, jaudrų švelnumą.

Staiga Chaimė pasakė:

— Atleisk man, seserie, kad anksčiau norėjau atsikratyti tavęs. Tai ne asmeninis priešiškumas tau, o tavajai Bažnyčiai, su kuria susiję liūdniausi mano prisiminimai.

— Tuo sunku patikėti.

— Bet taip yra,— jo balse buvo girdėti skausmas.

Jis vis dar matė mirties fontanais sprogstančius Henrikės paminklus, namus ir gatves. Vis dar girdėjo veriamą bombų kauksmą, sumišusį su klyksmais bejėgių aukų, ku-

rias jos draskė į gabalus. Vienintelė slėptuvė galėjo būti bažnyčia.

„Kunigai užsidarė bažnyčioje. Jie neįleis mūsų".

Jis prisiminė pražūtingą kulkų krušą, nuo kurios krito jo tėvas, motina ir seserys. „Ne,— mąstė Chaimė.— Ne nuo kulkų. Nuo Bažnyčios".

— Jūsų Bažnyčia palaikė Franką ir leido su nekaltais gyventojais pasibaisėtinai elgtis.

— Esu įsitikinusi, kad Bažnyčia protestavo,— atkirto Megana.

— Ne. Tik po to, kai falangistai ėmė žaginti vienuoles, žudyti dvasininkus ir deginti šventyklas, Romos popiežius pagaliau nutraukė ryšius su Franku. Bet tai neatgaivino nei mano motinos, nei tėvo, nei seserų.

Jo balse skambėjo tūžminga aistra.

— Aš nuoširdžiai apgailestauju, bet tai buvo seniai. Karas pasibaigė.

— Ne. Mums jis nepasibaigė. Vyriausybė vis dar draudžia mums iškelti baskų vėliavą, švęsti mūsų nacionalines šventes ir kalbėti mūsų kalba. Ne, seserie, mes vis dar esame engiami. Ir kovosime tol, kol pasieksime nepriklausomybę. Ispanijoje yra pusė milijono baskų, dar šimtas penkiasdešimt tūkstančių — Prancūzijoje. Mes norime nepriklausomybės, bet jūsų Dievas per daug užsiėmęs, kad mums padėtų.

— Dievas negali stoti kieno nors pusėn, nes Jis yra visuose mumyse,— rimtai pasakė Megana.— Mes visi esame Jo dalis, ir mėgindami sunaikinti Jį, mes naikiname save.

Meganos nuostabai, Chaimė nusišypsojo.

— Mudu su tavim daug kuo panašūs, seserie.

— Panašūs?

— Mes galime tikėti kiekvienas skirtingais dalykais, bet mes tikime karštai. Daugelis žmonių visą amžių nugyvena niekur neįdėdami savo širdies. Tu savo gyvenimą paskyrei Dievui, aš savąjį — reikalui, kuriuo tikiu. Ir mes čia įdedame širdį.

„Ar taip yra iš tikrųjų? — pagalvojo Megana.— Ir jeigu aš išties visa širdimi su Dievu, kodėl man taip gera su tuo žmogumi? Juk aš privalau galvoti vien apie tai, kaip greičiau sugrįžti į savo vienuolyną". Chaimė Miras pasi-

žymėjo kažkokiu galingu patrauklumu „Gal jis toks pat kaip Manoletė? Bebaimiškai rizikuoja savo gyvybe, nes neturi ko prarasti?"

— Kas jūsų laukia, jei sučiups kareiviai? — paklausė Megana.

— Mane nubaus mirtimi.

Tai buvo pasakyta taip kasdieniškai, kad valandėlę Megana pamanė, jog bus nesupratusi jo.

— Ir jums nebaisu?

— Žinoma, baisu. Visi mes bijome. Nė vienas nenorime mirti, seserie. Mes ir taip netrukus susitiksime su jūsų Dievu, bet skubėti nesinorėtų.

— Jūs iš tikrųjų įvykdėte tuos baisius nusikaltimus?

— Tai skirtingai galima vertinti. Viskas priklauso nuo to, kieno rankose yra valdžia, ir tuomet mane galima vadinti arba patriotu, arba maištininku. Dabartinė vyriausybė mus laiko teroristais. O mes save vadiname laisvės gynėjais. Žanas Žakas Ruso sakė, kad laisvas yra tas, kuris pats gali pasirinkti sau grandines. Aš noriu tokios laisvės.

Jis įdėmiai pažvelgė į ją.

— Bet tau neverta viso to kimšti į galvą. Vos sugrįši į vienuolyną, tavęs nebejaudins tai, kas dedasi už jo sienų.

„Nejaugi jis teisus?" Tas susidūrimas su išoriniu pasauliu apvertė aukštyn kojomis visą jos gyvenimą. Nejaugi ji išsižadėjo laisvės? Ji tiek daug norėjo sužinoti, tiek daug išmokti. Jautėsi lyg tapytojas, kuris stovi prie švarios drobės, rengdamasis pirmiesiems naujo paveikslo, naujo gyvenimo potėpiams. „Jeigu grįšiu į vienuolyną,— mąstė ji,— aš vėl atsiribosiu nuo gyvenimo". Ir tuomet ji išsigando savo pačios minčių, kuriose šmėstelėjo žodis „jeigu". „Kai grįšiu,— skubiai pasitaisė ji.— Na, žinoma, aš grįšiu. Daugiau neturiu kur eiti".

Tą naktį jie susirengė nakvoti miške.

— Esame per penkiasdešimt kilometrų nuo Logronjo,— pasakė Chaimė.— Su kitais mes susitiksime ne anksčiau kaip po dviejų dienų. Iki to laiko geriau bus mums nekiurksoti vienoje vietoje. Rytoj keliausime link Vikto-

rijos, o poryt eisime į Logronją. Ir jau po kelių valandų tu, seserie, atsidursi Mendavijos vienuolyne.

„Visam laikui".

— O kaipgi jūs? — paklausė Megana.

— Tu nerimauji dėl mano sielos, seserie, ar dėl kūno?

Megana pasijuto raustanti.

— Man nieko neatsitiks. Aš pereisiu sieną ir kurį laiką pagyvensiu Prancūzijoje.

— Aš melsiuosi už jus,— pasakė jam Megana.

— Dėkui tau,— rimtai prašneko jis.— Aš galvosiu apie tai, jog tu meldiesi už mane, ir man bus ramiau. O dabar tau reikia pamiegoti.

Pasisukusi Megana išvydo, kad iš priešingo pamiškės galo ją akylai stebi Ampara. Jos žvilgsnis reiškė atvirą neapykantą.

„Aš niekam jo neatiduosiu. Niekam".

34 SKYRIUS

Ankstų rytą jie pasiekė Nanklaresą — mažą miestelį į vakarus nuo Vitorijos. Jie sustojo prie degalinės, kur mechanikas garaže triūsė prie automobilio. Chaimė įvažiavo į garažą.

— *Buenos dias*,— pasisveikino mechanikas.— Kas atsitiko jūsų automobiliui?

— Jei aš žinočiau,— atsakė Chaimė,— pats jį susitaisyčiau ir parduočiau. Iš to automobilio tiek naudos, kiek iš ožio — pieno. Jis trata, vaitoja lyg senė, o naudos jokios.

— Lygiai kaip mano žmona,— nusišiepė mechanikas.— Manau, kad ten karbiuratoriui kažkas atsitiko, pone.

Chaimė gūžtelėjo pečiais.

— Nieko nenutuokiu apie mašinas. Žinau tik tiek, kad rytoj man Madride svarbus susitikimas. Ar negalėtum jo sutaisyti šiandien?

— Turiu dar du automobilius prieš jūsiškį, pone, bet...— jis specialiai nebaigė sakyti.

— Aš mielai sumokėsiu jums dvigubą kainą.

Mechaniko veidas nušvito.

— Antra valanda jums tiks?

— Puiku. Mes ką nors užkąsime ir antrą grįšime.

Mums pasisekė,— šūktelėjo Chaimė pasisukęs į kitus, kurie nustebę klausėsi viso to pokalbio.— Jis sutaisys mūsų automobilį. Eime pavalgyti.

Jie išlipo iš automobilio ir nuėjo paskui Chaimę.

— Vadinasi, antrą,— šūktelėjo jiems pavymui mechanikas.

— Antrą.

Kai jie paėjėjo tolėliau, Feliksas paklausė:

— Kam tau to prireikė? Juk automobilis nesugedęs?

„Tik tiek, kad jo ieško policija,— pagalvojo Megana.— Bet jie ieško keliuose, o ne garažuose. Jis teisingai padarė atsikratęs jo".

— O antrą valandą mes jau būsime toli nuo čia, ar ne? — paklausė Megana.

Žvilgtelėjęs į ją, Chaimė nusišypsojo:

— Man reikia paskambinti. Palaukit manęs čia.

Ampara įsikibo Chaimei į ranką.

— Aš eisiu su tavim.

Megana ir Feliksas žiūrėjo į juos nueinančius.

— Atrodo, kad judu su Chaime susidraugavote,— pasakė Feliksas.

— Taip.

Staiga ji pasijuto susidrovėjusi.

— Su juo sunku suartėti, bet jis labai taurus ir narsus žmogus. Ir labai ištikimas. Tokių kaip jis daugiau nėra. Ar nepasakojau tau, kaip jis išgelbėjo man gyvybę, seserie?

— Ne. Man būtų įdomu išgirsti.

— Prieš keletą mėnesių vyriausybė nubaudė kelis laisvės gynėjus. Atkeršydamas Chaimė nutarė susprogdinti užtvanką prie Puente la Reino, į pietus nuo Pamplonos. Ten, mieste, buvo įsikūręs kariuomenės štabas. Mes pakilome naktį, bet kažkas įskundė mus GOE, ir Akokos žmonės tris iš mūsų sučiupo. Mes buvome nuteisti mirti. Išvaduoti mus iš kalėjimo būtų reikėję visos armijos, bet Chaimė rado išeitį. Jis išleido bulius Pamplonoje ir per bendrą sumaištį du iš mūsų išlaisvino. Trečiąjį Akokos žmonės mirtinai uždaužė. Taip, seserie, reta tokių žmonių kaip Chaimė Miras.

Chaimei ir Amparai sugrįžus, Feliksas paklausė:

— Ar viskas gerai?

— Taip. Draugai mus pavėžės. Mes važiuosim į Vitoriją.

Po pusvalandžio pasirodė brezentu dengtas sunkvežimis.

— Jūsų paslaugoms,— linksmai pasakė vairuotojas.— Lipkit.

— Dėkui, *amigo*.

— Malonu padėti jums, pone. Gerai, kad paskambinote. Tų prakeiktų kareivių visur prilindo kaip blusų. Jums su draugais bus pavojinga vaikštinėti visų matomiems.

Jie sulipo į sunkvežimio kėbulą, ir didžiulis furgonas pajudėjo šiaurės rytų kryptimi.

— Kur jūs apsistosite? — paklausė vairuotojas.

— Pas draugus,— atsakė Chaimė.

Ir Megana pagalvojo: „Jis niekuo nepasitiki. Netgi tais, kurie jam padeda. O kaipgi kitaip? Juk jo gyvybei gresia pavojus". Ji vis dar suko galvą mąstydama apie tai, kaip tai, matyt, baisu — nuolat jausti tą pavojų, slapstytis nuo policijos ir kareivių. Ir vien todėl, kad jis tiki savo idealais, yra pasirengęs dėl jų numirti. Kaip jis pasakė? „Esi patriotas ar maištininkas — viskas priklauso nuo to, kieno rankose valdžia".

Keliauti buvo malonu. Po plonu brezentu jie buvo saugūs, ir Megana staiga suvokė, kaip buvo baisu, kai jie ėjo per plyną lauką, žinodami, kad juos persekioja. „O Chaimė nuolat gyvena taip įsitempęs. Koks jis ištvermingas".

Jiedu su Chaime kalbėjosi, ir jiems buvo lengva, tarsi būtų pažinoję vienas kitą visą gyvenimą. Ampara Chiron klausėsi jų pašnekesio abejingu veidu ir tylėjo.

— Vaikystėje aš norėjau tapti astronomu,— pasakojo Chaimė.

Megana susidomėjo.

— Tai kodėl tu?..

— Mano akivaizdoje nušovė tėvą, motiną ir seseris, užmušinėjo mano draugus. Ir aš nebegalėjau žiūrėti į tai, kas dedasi toje prakeiktoje žemėje. Žvaigždės man atrodė lyg slėptuvė. Bet jos buvo už milijonų šviesmečių nuo manęs, ir aš svajojau kada nors nuskristi į jas, amžinai palikti tą baisią planetą.

Ji tylėdama žiūrėjo į jį.

— Bet juk pabėgti nėra kur, tiesa? Galiausiai kiekvienas privalo daryti tai, kas jam skirta. Ir štai aš nusileidau į žemę. Anksčiau maniau, kad vienas žmogus nieko negali pakeisti. Dabar žinau, jog yra ne taip. Tai įrodė ir Jėzus, ir Mahometas, ir Gandis, ir Einšteinas, ir Čerčilis.— Jis kreivai šyptelėjo.— Nemanyk, seserie, kad save laikau lygiu kuriam nors iš jų. Bet kuklioje savo vietoje darau viską, ką galiu. Ir manau, jog kiekvienas privalo daryti tai, ką gali.

Megana klausė savęs, ar jo žodžiuose buvo kokia nors slapta prasmė, susijusi su ja.

— Liovęsis svajoti apie žvaigždes, aš įstojau mokytis, kad tapčiau inžinieriumi. Mokiausi statyti pastatus, o dabar juos sprogdinu. Ir kokia likimo ironija — kai kuriuos savo susprogdintus namus kadaise aš pats pastačiau.

Temstant jie pasiekė Vitoriją.

— Kur jus nuvežti? — paklausė vairuotojas.

— Gali išlaipinti mus čia, ant kampo.

— Gerai,— linktelėjo galvą vairuotojas.— Sėkmingai kovokite.

Chaimė padėjo Meganai išlipti iš furgono. Ampara stebėjo juos pykčiu degančiomis akimis. Ji neleisdavo savo vyriškiui prisiliesti prie kitos moters. „Ji šliundra,— galvojo Ampara.— Ir Chaimė susigundė ta vienuole, ta kale. Na, nieko, tai greit baigsis. Netrukus jis supras, kad iš jos menka nauda. Jam reikia tikros moters".

Jie ėjo skersgatviais, akylai žvalgydamiesi į šalis. Po dvidešimt minučių atsidūrė siauroje gatvelėje prie mūrinio vienaaukščio namo, apjuosto aukšta tvora.

— Atėjom,— pasakė Chaimė.— Čia mes pernakvosim ir rytoj sutemus išeisim.

Atidarę vartelius, jie priėjo prie durų. Chaimei prireikė tik kelių sekundžių, kad atrakintų jas, ir jie visi suėjo į vidų.

— Kieno čia namai? — paklausė Megana.

— Tu per daug klausinėji,— pasakė Ampara.— Dar pasakyk dėkui, kad esi gyva.

Chaimė dėbtelėjo į Amparą.

— Ji turi teisę paklausti.— Jis pasisuko į Meganą.— Tai bičiulio namai. Dabar tu Baskijoje. Čia daug draugų,

kurie pasirūpins mumis ir mus paslėps. Poryt tu būsi jau vienuolyne.

Ir Meganą užplūdo kažkoks liūdesys, ji beveik apgailestavo. „Kas man darosi? — stebėjosi ji.— Na, žinoma, aš noriu sugrįžti. Atleisk man, Viešpatie. Aš prašiau, kad padėtumei grįžti man namo, po Tavo pastoge, ir Tu išklausei mane".

— Aš noriu valgyti,— pasakė Feliksas.— Eime pažiūrėsim, kas ten, virtuvėje.

Ten buvo daug maisto atsargų.

— Jis paliko mums daug maisto,— šūktelėjo Chaimė.— Aš paruošiu puikią vakarienę. Man atrodo, kad mes jos nusipelnėme,— nusišypsojo jis Meganai.

— Aš nežinojau, kad vyrai moka taisyti valgį,— pasakė ji.

Feliksas prajuko:

— Baskai vyrai — puikūs kulinarai. Tavęs laukia geros vaišės. Pamatysi.

Paduodami Chaimei reikiamus produktus, jie žiūrėjo, kaip jis taisė *pipeŗade*, sumaišęs ir šiek tiek apkepinęs žalius pipirus, svogūnų roputes, pomidorus, kiaušinius ir kumpį.

— Kaip skaniai kvepia! — šūktelėjo Megana, jam pradėjus kepti.

— Čia tik užkanda. Noriu sutaisyti tau garsųjį baskų patiekalą — *pollo al chilindron*.

„Jis pasakė ne „mums",— įsidėmėjo Ampara.— Jis pasakė „tau". Tai nenaudėlei".

Chaimė sukapojo vištą smulkiais gabalėliais, pabarstė juos druska su pipirais ir paskrudino svieste, o atskiroje keptuvėje ruošė svogūnų, česnakų ir pomidorų mišinį.

— Tepasitroškins pusvalandį ant silpnos ugnies.

Feliksas surado vyno butelį ir išėmė taures.

— Raudonasis vynas „La Riocha". Jums patiks.

Jis pasiūlė taurę Meganai.

— Dėkui,— padėkojo ji.

Paskutinį kartą Megana ragavo vyno priimdama komuniją. Lėtai pakėlusi taurę prie lūpų, ji gurkštelėjo mažą gurkšnelį. Vynas buvo nuostabus. Ji dar gurkštelėjo ir pajuto, kaip po kūną sklinda šiluma. Buvo taip gera. „Rei-

kia mėgautis visu tuo, kol yra galimybė,— galvojo Megana.— Greit nieko nebebus".

Vakarieniaujant Chaimė atrodė kažkoks susimąstęs.

— Tu dėl kažko nerimauji, *amigo*? — pasiteiravo Feliksas.

Chaimė atsakė ne iš karto.

— Tarp mūsų yra išdavikas.

Įsiviešpatavo mirtina tyla.

— Kodėl... kodėl tu taip galvoji? — paklausė Feliksas.

— Nes Akokai visą laiką pavyksta per daug priartėti prie mūsų.

Feliksas gūžtelėjo pečiais:

— Jis — lapė, o mes — zuikiai.

— Čia dar kažkas yra.

— Ką tu turi galvoje? — paklausė Ampara.

— Kai ketinome sprogdinti užtvanką prie Puente la Reino, Akokai iš anksto buvo pranešta.— Jis pažvelgė į Feliksą.— Jis įrengė pasalą, ir jam pavyko sučiupti tave, Rikardą ir Samarą. Jei nebūčiau sugaišęs, ir mane būtų sučiupę drauge su jumis. Ir prisimink, kas atsitiko viešbutyje.

— Juk pats girdėjai, kaip viešbučio patarnautojas skambino į policiją,— papriešta ravo Ampara.

— Teisingai,— sutiko Chaimė.— Todėl mane ir slėgė bloga nuojauta.

— Na, ir kaip tu manai, kas jis toks? — gižiai paklausė Ampara.

Chaimė papurtė galvą:

— Aš dar tiksliai nežinau kas, bet jam žinomi visi mūsų planai.

— Tuomet pakeiskim savo planus,— pasiūlė Ampara.— Mes susitiksim Logronjyje su kitais, bet į Mendaviją neisim.

Chaimė žvilgtelėjo į Meganą.

— Taip daryti mes negalime. Turime padėti seserims pasiekti vienuolyną.

„Jis ir taip daug dėl manęs padarė,— mąstė Megana žiūrėdama į jį.— Privalau neužtraukti jam dar didesnio pavojaus".

— Chaime. Aš visiškai...

Jis jau žinojo, ką ji ketina pasakyti.

— Nesirūpink, Megana. Mes visi sėkmingai ten nukeliausim.

„Jis pasikeitė,— pagalvojo Ampara.— Iš pradžių apskritai nenorėjo su jomis prasidėti. O dabar yra pasirengęs rizikuoti dėl jos gyvybe. Ir jis jau vadina ją „Megana", o ne „seserimi".

Chaimė tęsė:

— Mūsų planai žinomi mažiausiai penkiolikai žmonių.

— Mums reikia sužinoti, kuris iš jų,— karščiavosi Ampara.

— Kaip mes tai padarysim? — paklausė Feliksas.

Jis nervingai pešiojo staltiesės kraštą.

— Aš paprašiau, kad Pakas Madride šį tą patikrintų,— pasakė Chaimė.— Susitariau su juo, kad jis man čionai paskambintų.

Dirstelėjęs į Feliksą, jis nukreipė akis į šalį.

Jis nepasakė, kad tikslūs trijų grupių maršrutai žinomi tik šešiems žmonėms. Taip, Feliksą Karpiją Akoka buvo įgrūdęs kalėjiman. Ir tai iš tikrųjų tapo puikiu Felikso alibi. Bet reikiamu metu jam galėjo padėti ir surengti pabėgimą. „Tiesiog aš išlaisvinau jį anksčiau,— svarstė Chaimė.— Pakas jį tikrina. Tikiuosi, jis greitai paskambins".

Pakilusi Ampara atsigręžė į Meganą.

— Padėk man sutvarkyti indus.

Moterys ėmė kraustyti stalą, vyrai perėjo į svetainę.

— Ta vienuolė gerai laikosi.

— Taip.

— Juk tau ji patinka?

Chaimė vengė žiūrėti į Feliksą.

— Taip. Ji man patinka. „O tu išduotum ją, kaip ir visus kitus".

— O kaip tavo reikalai su Ampara?

— Mudu su ja abu to paties galo. Ji atsidavusi idėjai, lygiai kaip aš. Visą jos šeimą iššudė Franko falangistai.— Chaimė atsistojo ir pasirąžė.— Laikas gultis miegoti.

— Bijau, kad šiandien aš negalėsiu užmigti. Ar esi tikras, kad tarp mūsų yra išdavikas?

— Aš įsitikinęs,— pasakė Chaimė žiūrėdamas į jį.

Rytą, kai Chaimė nulipo žemyn pusryčiauti, Megana jo nebeatpažino. Jo veidas patamsėjo, jis buvo su peru-

ku, ūsais ir apsivilkęs kažkokiais skarmalais. Atrodė bent dešimčia metų vyresnis.

— Labas rytas,— pasisveikino jis.

Ji krūptelėjo išgirdusi tokį pasikeitusį, tarsi nepažįstamo žmogaus balsą.

— Iš kur jūs gavote?..

— Retsykiais aš lankausi šiuose namuose. Ir čia turiu daug daiktų, kurie man gali praversti.

Tai jis pasakė taip kasdieniškai, kad Megana staiga suprato, kaip jis gyvena. Kiek jam reikia namų ir kaukių, kad išliktų gyvas? Ji nė nežino, kiek kartų jo gyvybė kabojo ant plauko. Ji prisiminė, kokie negailestingi, žiaurūs buvo tie vienuolyną užpuolę žmonės, ir pagalvojo: „Sučiupę Chaimę, jie nepagailės jo. Kad taip žinočiau, kaip jį apsaugoti".

Megana galvojo vien apie tai, apie ką ji neturėjo teisės galvoti.

Ampara paruošė pusryčius: *bacalao* — sūdytą menkę, ožkos pieno, sūrio ir tiršto karšto šokolado su *churros*.

Pusryčiaujant Feliksas paklausė:

— Kiek dar mes čia išbūsim?

— Išeisim sutemus,— nerūpestingai atsakė Chaimė.

Bet jis nesirengė leisti Feliksui pasinaudoti ta informacija.

— Turiu šiokių tokių reikalų,— pasakė jis Feliksui.— Man prireiks tavo pagalbos.

— Gerai.

Chaimė pasišaukė Amparą į šalį:

— Kai paskambins Pakas, pasakyk jam, kad aš greit grįšiu. Tegu jis viską perduoda tau.

Ji linktelėjo:

— Būk atsargus.

— Nesirūpink.— Jis pasisuko į Meganą.— Tu su mumis leidi paskutinę dieną. Rytoj jau būsi vienuolyne. Tikriausiai tu nekantraudama to lauki.

Ji pasižiūrėjo į jį ir ilgai nenukreipė akių.

— Taip.

„Tiktai ne nekantraudama, o su nerimu,— mąstė Megana.— Kaip norėčiau atsikratyti to nerimo. Nutolsiu nuo viso to, bet iki pat mirties galvosiu apie Chaimę, Feliksą ir kitus".

Megana stovėjo ir žiūrėjo į nueinančius Chaimę ir Feliksą. Ji jautė, kad tarp jų atsirado kažkokia įtampa, ir nesuprato kodėl.

Ampara sekė ją skvarbiomis akimis, ir Megana prisiminė jos žodžius: „Toks vyras kaip Chaimė ne tavo nosiai".

— Sutvarkyk patalus,— nedraugiškai pasakė Ampara.— O aš taisysiu pietus.

— Gerai.

Megana nuėjo į miegamuosius. Palydėjusi ją akimis, Ampara žengė į virtuvę.

Visą valandą Megana stengėsi galvoti vien apie darbą. Ji tvarkė, šluostė dulkes, šlavė, stengdamasi užmiršti tai, kas jai kėlė nerimą.

„Privalau mesti jį iš galvos",— mąstė ji.

Tai buvo neįmanoma. Tarsi gamtos jėga jis viską pajungė savo valiai.

Ji šveitė, kol viskas ėmė blizgėti.

Kai grįžo Chaimė ir Feliksas, Ampara sutiko juos prie durų. Feliksas atrodė išblyškęs.

— Aš nelabai gerai jaučiuosi. Turbūt bent kiek prigulsiu.

Jie palaukė, kol jis užsidarė miegamajame.

— Skambino Pakas,— susijaudinusi pranešė Ampara.

— Ką jis sakė?

— Kažką turi pasakyti tau, bet nenorėjo kalbėti apie tai telefonu. Jis pasiuntė kažką susitikti su tavimi. Tas žmogus vidurdienį bus miesto aikštėje.

Chaimė susimąstęs pasiraukė:

— Jis nepasakė, kas toks?

— Ne. Tik sakė, kad tai skubu.

— Prakeikimas. Aš... Tiek to, tebūnie. Gerai. Aš nueisiu į tą susitikimą. Noriu, kad tu prižiūrėtum Feliksą.

Nenuvokiai ji dirstelėjo į jį.

— Aš nesupr...

— Aš nenoriu, kad jis kur nors skambintų.

Jos akyse šmėstelėjo spėlionė.

— Tu manai, kad Feliksas?..

— Na, daryk, kaip tavęs prašau.— Jis žvilgtelėjo į laikrodį.— Jau beveik vidurdienis. Išeinu. Grįšiu po valandos. Būk atsargi, *querida*.

— Nesijaudink.

Megana girdėjo jų pokalbį.

„Aš nenoriu, kad jis kur nors skambintų".

„Tu manai, kad Feliksas?.."

„Na, daryk kaip tavęs prašau".

„Vadinasi, Feliksas ir yra išdavikas",— galvojo Megana. Ji matė, kaip jis nuėjo į miegamąjį ir užsidarė ten. Ji girdėjo, kaip išėjo Chaimė.

Megana nuėjo į svetainę.

— Tu užbaigei? — pasisuko į ją Ampara.

— Ne visai. Aš...

Jai magėjo paklausti, kur išėjo Chaimė, ką jie ketina daryti su Feliksu ir kas bus toliau, bet nesinorėjo kalbėti su ta moterimi. „Palauksiu, kol grįš Chaimė".

Apsisukusi Megana nuėjo atgal į miegamąjį. Ji galvojo apie Feliksą. Jis atrodė toks draugiškas ir rūpestingas. Jis daug klausinėdavo ją, bet dabar tas tariamas draugiškumas įgavo kitą prasmę. Tas barzdočius stengėsi viską iškamantinėti, kad galėtų perduoti Akokai. Jų gyvybėms grėsė pavojus.

„Amparai gali prisireikti pagalbos",— pagalvojo Megana. Ji norėjo įeiti į svetainę, bet sustojo išgirdusi balsą:

— Chaimė ką tik išėjo. Jis sėdės vienas ant suoliuko centrinėje aikštėje. Jis su peruku ir ūsais... Jūsų žmonės be vargo sučiups jį.

Megana nustėro.

— Jis išėjo pėsčias ir ten nueis per penkiolika minučių.

Megana klausėsi ir vis labiau šiurpo.

— Nepamirškit mūsų susitarimo, pulkininke,— kalbėjo Ampara į ragelį.— Jūs pažadėjote nežudyti jo.

Megana atatupsta ėmė trauktis koridoriumi. Jos galvoje dėjosi kažkas neįsivaizduojama. Vadinasi, išdavikė buvo Ampara. Ir ji pasiuntė Chaimę į spąstus.

Stengdamasi netriukšmauti, kad Ampara jos neišgirstų, Megana apsigręžė ir išbėgo pro užpakalines duris. Ji neįsivaizdavo, kaip galėtų padėti Chaimei. Žinojo tik tiek: reikia kažką daryti. Išėjusi pro vartelius, nuskubėjo gatve į miesto centrą, stengdamasi eiti kuo sparčiau, bet nepatraukti dėmesio.

„Viešpatie, prašau Tavęs. Padaryk taip, kad aš nepavėluočiau",— meldėsi Megana.

Į miesto aikštę buvo galima eiti siauromis gatvelėmis, aukštų medžių ūksmėje, ir tai būtų buvęs malonus pasivaikščiojimas, bet Chaimė to nesuvokė. Jis galvojo apie Feliksą. Elgėsi su juo kaip su broliu, visiškai pasitikėjo juo. Kodėl jis tapo išdaviku, kodėl jam prireikė rizikuoti savo draugų gyvybėmis? Gal į tai atsakys Pako pasiųstas žmogus? „Kodėl Pakas negalėjo to pasakyti telefonu?" — nesuprato Chaimė.

Jis jau artėjo prie miesto aikštės. Jos vidury buvo fontanas, aplink jį, plačiašakių medžių pavėsyje, buvo įrengti suoliukai. Vaikai žaidė gaudynes. Ant suoliukų sėdėjo dar keli žmonės. Vieni šildėsi saulėje, kiti skaitė, snaudė arba lesino balandžius. Perėjęs gatvę, Chaimė neskubėdamas nuėjo takučiu ir atsisėdo ant vieno suoliuko.

Jis dirstelėjo į laikrodį kaip tik tuo metu, kai miesto bokšto laikrodis išmušė vidurdienį. „Tuojau turi ateiti Pako siųstas žmogus".

Viena akimi Chaimė pastebėjo, kaip priešingoje gatvės pusėje sustojo policijos automobilis. Jis pažvelgė į kitą pusę. Privažiavo dar vienas automobilis. Išlipę iš jo policininkai pasuko į skverą. Širdis ėmė padūkusiai daužytis. Tai buvo spąstai. Tačiau kas juos paspendė? Pakas, perdavęs informaciją, ar tai jam pranešusi Ampara? Juk ji pasiuntė jį į aikštę. Bet kodėl? Kurių galų?

Tačiau dabar nebebuvo laiko galvoti apie tai. Reikėjo bėgti. Bet Chaimė suprato: vos pasileidęs bėgti bus nušautas. Buvo galima pabandyti apgauti, bet jie žinojo, kad jis ten.

„Sugalvok ką nors. Greičiau!"

Megana skubėjo į skverą, nuo aikštės ją skyrė vienas kvartalas. Atsidūrusi aikštėje, ji iškart įvertino padėtį. Ji pamatė sėdintį ant suoliuko Chaimę ir policininkus, supančius skverą iš abiejų pusių.

Megana karštligiškai svarstė. Chaimė neturi kur bėgti. Ji ėjo pro bakalėjos parduotuvę. Priešais, užtverdama jai kelią, žingsniavo moteris su vežimėliu. Sustojusi moteris pastatė vežimėlį prie sienos ir užėjo į parduotuvę produk-

tų. Nė akimirkos nedvejodama, Megana griebė už vežimėlio ir greit nuėjo su juo per kelią į skverą.

Policininkai jau ėjo palei suoliukus, klausinėdami sėdinčių ten žmonių. Stumtelėjusi policininką alkūne, Megana praėjo pro jį ir su vežimėliu priėjo prie Chaimės.

— *Madre de dios,*— sušuko ji.— Šit kur tu, Manueli! O aš visur tavęs ieškau. Mąn jau gana! Prižadėjai nudažyti šįryt namą, o pats drybsai čia skvere kaip milijonierius. Mama buvo teisi. Tu tikrai niekam tikęs dykaduonis. Velnias mane pakurstė už tavęs ištekėti!

Chaimei prireikė akimirkos, kad susiprotėtų. Jis atsistojo.

— Tavo motina — garsi specialistė dykaduonių klausimais. Ne veltui ir ji už tokio ištekėjo. Jeigu ji...

— Kaip drįsti šitaip kalbėti?! Jei ne mano mama, mūsų kūdikis mirtų iš bado. Juk tu neparneši namo nė duonos kąsnio...

Policininkai sustoję klausėsi jų kivirčo.

— Jei mano žmona būtų tokia,— sumurmėjo vienas iš jų,— išvyčiau ją atgal pas motiną.

— Man iki gyvo kaulo įgrįso tavo skandalai,— suriaumojo Chaimė.— Juk aš perspėjau tave. Na, grįšim namo, aš tau parodysiu.

— Ir gerai padarys,— pasakė policininkas.

Toliau garsiai bardamiesi, Chaimė ir Megana ėjo iš skvero, stumdami prieš save vaiko vežimėlį. Policininkai vėl atkreipė akis į sėdinčius ant suoliukų žmones.

— Prašom parodyti dokumentus.

— Kas atsitiko, kapitone?

— Nieko ypatingo. Tik parodykit man savo dokumentus.

Visame skvere vyrai traukė iš piniginių asmens dokumentus. Ir staiga graudžiai pravirko vaikas. Vienas iš policininkų pakėlė akis. Vaiko vežimėlis vienišas stovėjo ant kampo, o triukšmavusi pora dingo.

Po pusvalandžio Megana pravėrė namų duris. Ampara nervingai žingsniavo po kambarį.

— Kur tu buvai? — šaižiai paklausė Ampara.— Negalėjai išeiti iš namų nepasiklaususi manęs.

— Man reikėjo išeiti, reikėjo šį tą padaryti.

— Ką tokio? — įtariai paklausė Ampara.— Tu čia nieko nepažįsti. Jeigu tu...

Tuo tarpu įėjo Chaimė, ir jos veide neliko nė lašelio kraujo. Bet ji greit susitvardė.

— Kas... kas atsitiko? — paklausė ji.— Argi tu nebuvai skvere?

— Bet kodėl, Ampara?..— tyliai ištarė Chaimė.

Ji pažvelgė jam į akis ir suprato, kad viskas baigta.

— Kaip tu galėjai? Kodėl tu taip pasikeitei?

Ji papurtė galvą.

— Aš nepasikeičiau. Pasikeitei tu. Per tą beprasmišką tavo karą aš praradau visus, kuriuos mylėjau. Ar nori sužinoti apie save tiesą, Chaime? Tu niekuo negeresnis už vyriausybę, prieš kurią kovoji. Tu blogesnis, nes jie nori taikos, o tu — ne. Ar manai, jog padedi mūsų šaliai? Tu griauni ją. Tu plėši bankus, sprogdini mašinas, žudai nekaltus žmones ir manai esąs didvyris. Aš mylėjau tave ir kadaise tikėjau tavimi, bet...— Jos balsas nutrūko.— Gana lieti kraują.

Chaimė prisiartino prie jos ir pažvelgė į ją lediniu žvilgsniu.

— Derėtų užmušti tave.

— Ne,— dusdama iš susijaudinimo, sušuko Megana.— Prašau, nereikia.

Įėjęs į kambarį Feliksas viską girdėjo.

— Dieve mano! Vadinasi, tai ji. Ką mums daryti su ta bjaurybe?

— Gausime pasiimti ją drauge ir neišleisti jos iš akių,— atsakė Chaimė ir suėmęs Amparą už pečių tyliai pasakė: — Jeigu tu mėginsi ką nors iškrėsti, mirsi, aš pažadu.

Atstūmęs ją, jis pasisuko į Meganą ir Feliksą.

— Keliaujam iš čia, kol neprisistatė jos draugai.

35 SKYRIUS

— Miras buvo jūsų rankose ir jūs leidote jam paspruk ti.

— Pulkininke... kad ir kaip gerbiu... mano žmonės...

— Jūsų žmonės — kretinai. Ir jūs dar vadinatės policininkais? Jūs darote gėdą savo uniformai.

Policijos šefas stovėjo gūždamasis nuo grėsmingo, svilinančio pulkininko Akokos žvilgsnio. Jis nieko negalėjo padaryti, nes pulkininkui būtų pakakę įtakos jį pražudyti. Ir Akoka dar nebaigė.

— Jūs asmeniškai už tai atsakysite. Aš pasirūpinsiu, kad būtumėt atleistas iš pareigų.

— Pulkininke...

— Nešdinkitės. Bloga darosi vien pažiūrėjus į jus.

Pulkininkas Akoka virte virė iš pasipiktinimo. Jis nespėjo pats atvažiuoti į Vitoriją ir sučiupti Chaimės Miro. Šitai padaryti gavo pavesti vietos policijai. O jie viską sužlugdė. Dabar vien Dievas galėtų pasakyti, kur dingo Miras.

Pulkininkas Akoka priėjo prie žemėlapio, padėto ant stalo. „Tikriausiai jie pasiliks Baskijoje. Vadinasi, tai gali būti Burgosas, Logronjas, Bilbao arba San Sebastjanas. Reikia sutelkti visą dėmesį į šiaurės rytus. Kur nors jie turės pasirodyti".

Jis prisiminė ryto pokalbį su premjeru.

— Jums nebelieka laiko, pulkininke. Ar skaitėte šios dienos laikraščius? Pasaulio spauda laiko mus juokdariais. Miras ir tos vienuolės pavertė mus pajuokos objektu.

— Pone premjere, drįstu patikinti...

— Karalius Jonas Karolis pavedė man sudaryti valstybinę tardymo komisiją tuo klausimu. Aš nebegaliu ilgiau vilkinti.

— Pratęskite paieškas dar kelioms dienoms. Per tą laiką Miras ir vienuolės atsidurs mano rankose.

Pauzė.

— Duodu jums keturiasdešimt aštuonias valandas.

Pulkininkas Akoka bijojo nuvilti ne premjerą ir netgi ne karalių. Jis galvojo apie OPUS MUNDO. Kai jį iškvietė į puikiai apstatytą vieno iš pramonės magnatų kabinetą, jam nedviprasmiškai buvo pasakyta: „Chaimė Miras sudaro kenksmingą atmosferą mūsų organizacijai. Sustabdykit jį. Jums bus dosniai atsilyginta".

Pulkininkas Akoka suprato, kas liko nepasakyta: „Ne-

sėkmės atveju būsite nubaustas". Dabar iškilo grėsmė jo karjerai. Ir vien todėl, kad kažkokie pusgalviai policininkai paleido Mirą tiesiog iš rankų. Chaimė Miras galėjo pasislėpti kur tinkamas. Betgi vienuolės. Pulkininkas Akoka staiga susijaudino. Vienuolės! Štai kas padės jam. Chaimė Miras gali slėptis kur tinkamas, bet seserys ras prieglobstį tik kuriame nors vienuolyne. Ir tai tikriausiai turi būti to paties ordino vienuolynas. Pulkininkas Akoka vėl ėmė studijuoti žemėlapį. Taip ir yra — Mendavija. Cistersių vienuolynas yra Mendavijoje. „Ten jie ir eina,— triumfuodamas galvojo Akoka.— Na, ką gi, aš irgi. Tik nuvyksiu ten anksčiau ir palauksiu jų".

Rikardo ir Grasielės kelionė ėjo į pabaigą.

Pastarosios kelios dienos buvo laimingiausios Rikardo gyvenime. Juos persekiojo kareiviai ir policija, areštas jam reikštų neišvengiamą mirtį, bet atrodė, kad visa tai neturi jokios reikšmės. Tarsi jiedu su Grasiele būtų radę sau laiko atkarpėlę, rojaus kampelį, kur niekas negalėtų jų pasiekti. Rizikingas jų žygis virto nuostabia kelione, kuria jie abu mėgavosi.

Jie be paliovos kalbėjosi, stengdamiesi kuo daugiau papasakoti vienas kitam, kuo daugiau sužinoti apie vienas kitą. Žodžiai lyg nematomos gijos vis stipriau juos siejo tarpusavyje. Jie kalbėjosi apie praeitį, dabartį ir ateitį. Ypač apie ateitį.

— Mudu susituoksim bažnyčioje,— kalbėjo Rikardas.— Tu būsi gražiausia visame pasaulyje nuotaka.

Ir Grasielė, įsivaizdavusi, kaip ten bus, virpėjo iš susijaudinimo.

— Ir mes gyvensime gražiausiame name.

Ir ji galvojo: „Aš niekada neturėjau nuosavų namų, netgi savo kambario". Ji gyveno mažame butuke su motina ir visokiais „dėdėmis", paskui — tarp seserų vienuolių vienuolyno celėje.

— Mes turėsime gražių sūnų ir žavingų dukterų...

„Ir aš suteiksiu jiems tai, ko niekada neturėjau pati. Jie bus apsupti meilės".

Grasielės širdį užplūdo džiaugsmas.

Bet jai kėlė nerimą tai, kad Rikardas fanatiškai atsida-

vęs savo idėjai. Ar jis sutiks gyventi Prancūzijoje, ar pasitrauks iš kovos? Ji suvokė turinti aptarti tai su juo.

— Rikardai, kaip tu manai, kiek dar tęsis tas sukilimas?

„Jis ir taip per ilgai užsitęsė",— galvojo Rikardas. Vyriausybė jau ieškojo būdų, kaip susitaikyti, bet ETA ne tik atmetė juos: ji atsakė į tai dar žiauresniais terorizmo aktais. Rikardas mėgino pasikalbėti apie tai su Chaime.

— Jie stengiasi rasti kompromisą, Chaime. Kodėl negalėtume į tai pažiūrėti palankiai?

— Jų pasiūlymas — klastingi spąstai. Jie nori sudoroti mus. Verčia mus tęsti kovą.

Iš meilės Chaimei Rikardas tikėjo juo ir toliau jį palaikė. Bet abejonių negalėjo atsikratyti. Juo daugiau liejosi kraujo, juo labiau jis svyravo. Štai dabar ir Grasielė klausia jo: „Kaip manai, kiek dar tęsis tas sukilimas?"

— Nežinau,— atsakė jai Rikardas.— Aš labai norėčiau, kad jis jau baigtųsi. Štai ką aš tau pasakysiu, mieloji. Niekas mūsų neišskirs, netgi karas. Nėra tokių žodžių, kuriais galėčiau išsakyti, kaip karštai myliu tave.

Ir jie toliau svajojo.

Jie ėjo visą naktį derlingomis žaliuojančiomis El Burgo ir Sorijos apylinkėmis. Auštant nuo kalno viršūnės pamatė tolumoje dunksantį Logronją. Kairėje kelio pusėje augo pušų guotas, už jų driekėsi elektros perdavimo linijų stulpai. Grasielė ir Rikardas vingiuotu keliu nusileido į triukšmingo miesto pakraštį.

— Kur mes turime susitikti su kitais? — paklausė Grasielė.

Rikardas parodė į afišą, priklijuotą prie namo, pro kurį jie ėjo, sienos. Joje buvo parašyta:

JAPONŲ CIRKAS

Kvapą gniaužiantis
garsiausio pasaulyje cirko
vaidinimas!
Ką tik iš Japonijos
ir tik vieną savaitę!
Gastrolės prasideda liepos 24-ąją!
AVENIDA CLUB DEPORTIVO

— Štai čia,— atsakė jai Rikardas.— Mes susitiksime su jais per vaidinimą dienos metu.

Kitoje miesto dalyje Megana, Chaimė, Ampara ir Feliksas taip pat žiūrėjo į tokią afišą. Grupė buvo neįtikėtinai įsitempusi. Nuo Amparos akių nenuleido. Po to, kas įvyko Vitorijoje, vyrai elgėsi su Ampara kaip su atskalūne, vengė kalbėtis su ja, į ją kreipdavosi tik būtinai prireikus.

Chaimė dirstelėjo į laikrodį.

— Cirkas atsidaro. Eime.

Logronjo miesto Vyriausiojoje policijos valdyboje pulkininkas Ramonas Akoka baigė svarstyti veiksmų planą.

— Ar žmones aplink vienuolyną pastatėte?

— Taip, pulkininke. Visi savo vietose.

— Puiku.

Akokos nuotaika buvo pakili. Jo įrengta pasala tikrai nenuvils, ir šį kartą jis apsieis be bukapročių policininkų, galinčių sugriauti jo planą. Jis asmeniškai vadovaus operacijai. OPUS MUNDO bus patenkinta juo. Jis dar kartą patikslino detales su savo karininkais.

— Vienuolės eina su Miru ir jo žmonėmis. Svarbu sučiupti juos prieš įeinant į vienuolyną. Mes dislokuosimės miške aplinkui jį. Iki mano signalo — jokių veiksmų.

— Ką turėtume daryti, jei Chaimė Miras imtų priešintis?

— Aš labai tikiuosi, kad jis pasipriešins,— švelniai atsakė pulkininkas.

Į kambarį įėjo budėtojas.

— Atleiskit, pulkininke, ten kažkoks amerikietis nori su jumis pasikalbėti.

— Dabar aš neturiu laiko.

— Bet...— Budėtojas neryžtingai mindžikavo.

— Jis pasakė atvykęs dėl vienos iš vienuolių.

— Taip? Jūs pasakėte — amerikietis?

— Tikrai taip, pulkininke.

— Tegu užeina.

Elanas Takeris netrukus jau žengė į kambarį.

— Atleiskit, kad trukdau, pulkininke. Mano pavardė

Elanas Takeris. Aš tikiuosi, kad jūs galėsite man padėti.

— Taip? Kuo gi, pone Takeri?

— Kiek aš suprantu, jūs ieškote vienuolės iš cistersių vienuolyno, kažkokios sesers Meganos.

Pulkininkas atsilošęs kėdėje tiriamai žvelgė į amerikietį.

— O kaip ji susijusi su jumis?

— Aš irgi jos ieškau. Man labai svarbu ją surasti.

„Įdomu,— mąstė pulkininkas Akoka,— kodėl tam amerikiečiui taip svarbu surasti kažkokią vienuolę?"

— Jūs nežinote, kur ji?

— Ne. Iš laikraščių...

„Vėl tie prakeikti laikraščiai".

— Gal pasakysite man, kodėl jos ieškote?

— Bijau, kad negalėsiu jums to pasakyti.

— O aš bijau, kad tuomet negalėsiu jums padėti.

— Pulkininke, ar negalėčiau sužinoti, jei ją surasite?

Akoka išsiviepė lyg šypsodamasis.

— Jūs sužinosite.

Vienuolių paieškomis domėjosi visa šalis. Laikraščiai rašė, kaip vienai iš jų Vitorijoje vos pavyko pasprukti nuo policijos drauge su Chaime Miru.

„Vadinasi, jie eina į šiaurę,— svarstė Elanas Takeris.— Patikimiausias kelias, kuriuo jie galėtų išeiti iš šalies, turbūt pro San Sebastjaną. Aš turiu surasti ją". Jis nujautė patekęs Elenos Skot nemalonėn. „Aš čia gerokai pakenkiau sau,— galvojo jis.— Ir galėčiau pataisyti reikalus, jei atvežčiau jai Meganą". Jis ryžosi paskambinti Elenai Skot.

Japonų kilnojamasis cirkas įsikūrė viename iš atokesnių Logronjo rajonų. Likus dešimčiai minučių iki vaidinimo pradžios, cirko palapinė prisigrūdo žiūrovų. Ankštu taku Megana, Chaimė, Ampara ir Feliksas prasibrovė į savo vietas. Dvi vietos greta Chaimės liko laisvos.

— Kažkas atsitiko,— pažiūrėjęs į juos, pasakė Chaimė.— Rikardas su seserimi Grasiele turėjo būti čia.— Jis pasisuko į Amparą.

— Tu?

— Ne. Prisiekiu. Aš nieko nežinau.

Šviesa užgeso, vaidinimas prasidėjo. Suriaumojo žiūro-

vai, ir jie sužiuro į areną. Ja važiavo dviratininkas, ir kai jis lėkė visu greičiu, ant peties jam užšoko akrobatas. Paskui vienas po kito prie jo prisidėjo daug kitų numerio dalyvių. Jie šokinėjo ant dviračio iš priekio, iš užpakalio, iš šonų, ir jo jau nebebuvo matyti. Žiūrovai ėmė ploti.

Kitas numeris buvo su dresuotu lokiu, paskui pasirodė lyno akrobatas. Žiūrovai buvo sužavėti, bet Chaimė ir jo palydovai per daug nervinosi, kad galėtų žiūrėti vaidinimą. Laikas bėgo.

— Palauksim dar penkiolika minučių,— apsisprendė Chaimė.— Jeigu jie čionai neateis...

— Atleiskite, ar šios vietos neužimtos? — kažkas paklausė.

Chaimė pakėlė akis ir išvydęs Rikardą su Grasiele ėmė plačiai šypsotis.

— Ne. Prašom sėstis.

Paskui jie su palengvėjimu sušnibždėjo:

— Velniškai džiaugiuosi jus matydamas.

Linktelėjęs Meganai, Amparai ir Feliksui, Rikardas apsidairė:

— O kur kiti?

— Gal laikraščių neskaitei?

— Ne. Kokie gali būti laikraščiai? Mes juk buvome kalnuose.

— Prastos naujienos,— pasakė Chaimė.— Rubijas kalėjimo ligoninėje.

— Kaip? — Rikardas nustebęs dirstelėjo į jį.

— Per muštynes bare jam smogė peiliu. Jį paėmė policija.

— *Mierda*! — Rikardas patylėjo, tada atsiduseęs pasakė: — Reikės jį kaip nors gelbėti, tiesa?

— Aš jau galvojau apie tai,— sutiko Chaimė.

— Kur sesuo Liučija? — paklausė Grasielė.— Ir sesuo Teresė?

Į pokalbį įsiterpė Megana:

— Sesuo Liučija areštuota. Ji buvo ieškoma už žmogžudystę. O sesuo Teresė žuvo.

— O Viešpatie! — Grasielė persižegnojo.

Arenoje klounas vaikščiojo lynu, po pažastimis pasikišęs du pudelius, erdviose jo kišenėse tupėjo po Siamo

katiną. Šunys stengėsi pasiekti katinus, lynas švytavo į abi puses, ir klounas dėjosi žūtbūt stengiąsis išlaikyti pusiausvyrą. Publika klykė susižavėjusi.

Per minios triukšmą buvo sunku ką nors išgirsti. Megana ir Grasielė norėjo daug ką pasakyti viena kitai. Jos beveik vienu metu ėmė šnekėtis vienuolyno gestų kalba. Kiti nustebę stebėjo jas.

„Mudu su Rikardu rengiamės susituokti..."

„Tai puiku..."

„O kaip sekėsi tau?"

Megana norėjo atsakyti, bet suprato: nėra tokių ženklų, kuriais galėtų perduoti tai, ką nori pasakyti. Savo pasakojimą reikės atidėti.

— Eime,— pasakė Chaimė.— Gatvėje laukia furgonas, kuris nuveš mus iki Mendavijos. Ten mes išsodinsime seseris ir keliausime toliau.

Jie nuėjo taku tarp žmonių. Chaimė laikė Amparą už rankos. Kai jie priėjo automobilių stovėjimo aikštelę, Rikardas pasakė:

— Chaime, mudu su Grasiele nusprendėme tuoktis.

Chaimės veidą nušvietė šypsena.

— Kaip puiku! Sveikinu.— Jis pasisuko į Grasielę.

— Geresnio vyro nesurastum.

Megana apkabino Grasielę:

— Aš labai džiaugiuosi dėl jūsų abiejų.

Ir pagalvojo: „Ar jai lengva buvo ryžtis mesti vienuolyną? O apskritai paėmus, kieno likimas mane labiau jaudina: mano pačios ar Grasielės?"

Pulkininkas Akoka klausėsi susijaudinusio savo adjutanto pranešimo.

— Mažiau kaip prieš valandą juos matė cirke. Bet kol mes sulaukėme pastiprinimo, jie dingo. Jie išvažiavo baltai žydru furgonu. Jūs buvote teisus, pulkininke, jie važiuoja į Mendaviją.

„Na štai, pagaliau ir viskas",— pamanė Akoka. Gaudynės buvo įdomios, ir jis turėjo pripažinti, kad Chaimė Miras buvo dėmesio vertas priešininkas. „Dabar OPUS MUNDO patikės man kokią nors dar atsakingesnę užduotį".

Pro galingą Ceiso binoklį Akoka stebėjo, kaip baltai žydras furgonas pasirodė atviroje pakilumoje, artėdamas prie kalvos papėdėje įsikūrusio vienuolyno. Puikiai ginkluoti kareiviai pasislėpė už medžių abipus kelio ir aplink patį vienuolyną, kad nebūtų nė menkiausios galimybės pabėgti.

Kai furgonas, privažiavęs vienuolyno vartus, sustojo, Akoka riktelėjo per savo raciją:

— Pirmyn! Apsupt!

Operacija buvo įvykdyta nepriekaištingai.

Dvi kareivių grupės su atstatytais automatais užėmė savo pozicijas, užblokuodamos kelią ir apsupdamos furgoną. Akoka kurį laiką viską stebėjo mėgaudamasis triumfo akimirkomis. Paskui neskubėdamas priėjo prie furgono su parengtu šauti pistoletu.

— Jūs apsupti,— riktelėjo jis.— Priešintis beprasmiška. Rankas aukštyn. Išeikit po vieną. Jei mėginsite bėgti, nušausiu.

Įsiviešpatavo ilga tyla, paskui furgono durys lėtai atsidarė ir iš jo iškeltomis į viršų rankomis pasirodė trys drebančios moterys ir trys vyrai.

Tai buvo kažkokie nepažįstami žmonės.

36 SKYRIUS

Nuo stūksančio virš vienuolyno kalno Chaimė ir jo palydovai stebėjo, kaip Akoka su savo žmonėmis apsupo furgoną. Jie matė išlipančius iš jo išsigandusius keleivius iškeltomis rankomis ir vėlesnę nebylią sceną.

Chaimė tarsi būtų girdėjęs jų pokalbį.

„Kas jūs tokie?"

„Mes dirbame viešbutyje netoli Logronjo".

„Ką jūs čia veikiate?"

„Kažkoks žmogus paprašė mus nuvaryti tą furgoną į viešbutį ir užmokėjo mums už tai penkis tūkstančius pesetų".

„Kas per žmogus?"

„Nežinau. Niekada anksčiau nesu jo matęs".

„Tai jo fotografija?"

„Taip. Tai jis".

— Eime iš čia,— pasakė Chaimė.

Jie grįžo į Logronją baltu pašto furgonu. Megana apstulbusi žiūrėjo į Chaimę.

— Kaip tu sužinojai?

— Apie tai, kad pulkininkas Akoka lauks mūsų prie vienuolyno? Jis pats pasakė man.

— Ką?

— Lapė turi suprasti medžiotoją, Megana. Štai ir įsivaizdavau esąs Akokos vietoje. Kur jis spęstų man spąstus? Jis padarė viską taip, kaip būčiau daręs aš.

— O jeigu jis taip ir nebūtų pasirodęs?

— Tuomet būtume galėje ramiai nuvesti tave į vienuolyną.

— O kaip bus dabar? — paklausė Feliksas.

Šis klausimas visus jaudino.

— Kurį laiką Ispanijoje mums visiems bus nesaugu,— tvirtai pasakė Chaimė.— Dabar mes visi keliausim tiesiai į San Sebastjaną, o iš ten — į Prancūziją.

Jis pažvelgė į Meganą.

— Cistersių vienuolynų yra ir Prancūzijoje.

Ampara nebeįstengė valdytis.

— Kodėl tu viso to neatsisakai? Jeigu nesustosi, bus pralieta dar daugiau kraujo, bus naujų aukų...

— Tu nebeturi balso teisės,— griežtai nutraukė ją Chaimė.— Dėkok, kad dar gyva esi.— Jis pasisuko į Meganą.

— Į Prancūziją per Pirėnus galima nueiti dešimtyje vietų. Mes pasinaudosim viena iš tų landų.

— Per daug pavojinga,— paprieštaravo Feliksas.— Akoka ieškos mūsų San Sebastjane. Tikriausiai jis spėja, kad mes kirsim sieną su Prancūzija.

— Jeigu tai taip pavojinga...— pradėjo Grasielė.

— Nesijaudinkit,— nuramino ją Chaimė.— San Sebastjanas yra Baskijoje.

Pašto furgonas artėjo prie Logronjo apylinkių.

— Jie stebės visus kelius į San Sebastjaną,— perspėjo Feliksas.— Kaip tu manai, kokiu būdu mes ten pateksime?

Chaimė jau viską buvo apgalvojęs.

— Mes važiuosim traukiniu.

— Kareiviai apieškos traukinius,— prieštaravo Rikardas.

Chaimė skvarbiai pažiūrėjo į Amparą.

— Ne, nemanau. Ir čia mums padės mūsų draugužė. Juk žinai, kaip susisiekti su pulkininku Akoka?

— Taip,— neryžtingai atsakė Ampara.

— Tai ir gerai. Tu paskambinsi jam.

Jie sustojo prie vienos iš įrengtų palei plentą telefono būdelių. Užėjęs į ją drauge su Ampara, Chaimė privėrė dureles.

— Ar supratai, ką turi pasakyti? — paklausė jis nukreipdamas į ją pistoletą.

— Taip.

Jis sekė, kaip ji susuko numerį, ir kai kitame gale atsiliepė, ji pasakė:

— Tai Ampara Chiron. Pulkininkas Akoka laukia mano skambučio... Dėkoju jums.— Ji žvilgtelėjo į Chaimę.— Jungia.— Pistoleto vamzdis rėmėsi į ją.— Nejaugi būtina?...

— Daryk, kas tau sakoma,— nutraukė jis lediniu balsu.

Netrukus Chaimė išgirdo, kaip ragelyje nuskardėjo Akokos balsas:

— Kur tu?

Ji pajuto, kaip pistoleto vamzdis dar skaudžiau įsirėmė į ją.

— Aš... Mes išvažiuojam iš Logronjo.

— Ar žinai, kur keliauja mūsų bendri draugai?

— Taip.

Chaimės veidas buvo visai arti, jis neatsitraukdamas spigino ją akimis.

— Norėdami atsikratyti persekiotojų, jie nutarė pasukti atgal ir važiuoja į Barseloną. Baltu „seatu". Jis ketina važiuoti pagrindine magistrale.

Chaimė linktelėjo.

— Aš... Man reikia eiti. Automobilis jau laukia.

Chaimė nuspaudė telefono svirtelę.

— Puiku. Eime. Duosim jam pusvalandį, kad patrauktų iš čia savo žmones.

Po pusvalandžio jie jau buvo geležinkelio stotyje.

Nuo Logronjo iki San Sebastjano kursavo trijų klasių traukiniai: „TALGO" buvo laikomas liukso klase, „TER" buvo antros klasės traukinys, o blogiausi ir pigiausi, nešvarūs, be jokių patogumų traukiniai kažkodėl buvo vadinami ekspresais. Važiuodami iš Logronjo į San Sebastjaną, jie stabčiodavo kiekvienoje pusstotėje.

— Mes važiuosim ekspresu,— pasakė Chaimė.— Dabar Akokos žmonės susirūpinę stabdo visus baltus „seatus" pakeliui į Barseloną. Kiekvienas iš mūsų atskirai nusipirksim po bilietą, o susitiksime paskutiniame traukinio vagone.— Tu eisi pirma, aš — paskui tave.

Ji suprato kodėl ir nekentė jo dėl to. Ji bus masalas, jeigu jų lauktų spąstai. Bet juk ji — Ampara Chiron. Ir ji nesudrebės.

Chaimės ir kitų žvilgsnių varstoma, ji įėjo į stoties pastatą. Kareivių nebuvo.

„Jie uoliai tikrina kelius į Barseloną. Ten velniai žino, kas užvirs,— pašaipiai galvojo Chaimė.— Kas antras automobilis — baltas „seatas".

Nusipirkę paeiliui po bilietą, visi nuėjo prie traukinio. Įlipo be nuotykių. Chaimė atsisėdo greta Meganos, Ampara — priešais juos, greta Felikso. Rikardas ir Grasielė susėdo greta, nuo kitų juos skyrė takas.

— San Sebastjane būsime po trijų valandų,— pasakė Chaimė Meganai.— Ten pernakvosim ir anksti rytą pereisim sieną.

— O ką mes darysime toliau?

Ji galvojo apie tai, kaip bus Chaimei, bet jis atsakė:

— Nesijaudink. Kelias valandas pavažiavus nuo Prancūzijos sienos, yra cistersių vienuolynas.— Ir padelsęs pridūrė: — Jeigu tu vis dar nori į jį patekti.

Vadinasi, jis jautė jos dvejones. „Ar aš to noriu?" Jie artėjo prie kažko daug reikšmingesnio už sieną, skiriančią dvi šalis. Ta siena atskirs jos gyvenimą, atskirs praeitį nuo ateities... tai yra... kas? Ji troško sugrįžti į vienuolyną, bet dabar ją užplūdo abejonės. Ji buvo pamiršusi, koks patrauklus pasaulis už tų sienų. „Dar niekada nebuvau patyrusi tiek gyvenimo džiaugsmo". Žvilgtelėjusi į Chaimę, Megana prisipažino sau: „Ir Chaimė Miras yra viso to dalis".

Pajutęs jos žvilgsnį, Chaimė pažvelgė jai į akis, ir Megana pagalvojo: „Jis tai žino".

Ekspresas stabčiojo visose stotyse ir pusstotėse. Traukinyje buvo pilna valstiečių su žmonomis ir visokių prekeivių, kurie triukšmingai įlipdavo stotyse ir paskui išlipdavo.

Ekspresas lėtai slinko kalnais, įveikdamas stačius pakilimus.

Kai pagaliau traukinys pasiekė San Sebastjaną, Chaimė pasakė Meganai:

— Pavojus praėjo. Tai — mūsų miestas. Aš susitariau, kad čia mūsų lauktų automobilis.

Prie stoties stovėjo didelis „sedanas". Vairuotojas buvo užsimaukšlinęs plačiakraštę baskišką beretę. Jis šiltai, draugiškai apkabino Chaimę, paskui visi susėdo į automobilį.

Megana atkreipė dėmesį į tai, kad Chaimė stengiasi laikytis greta Amparos, pasirengęs griebti ją, jei tik ji ką nors mėgintų daryti. „Kaip jis ketina pasielgti su ja?"— mąstė Megana.

— Mes jaudinomės dėl tavęs, Chaime,— pasakė vairuotojas.— Iš laikraščių galima spręsti, kad pulkininkas Akoka surengė tikrą tavo medžioklę.

— Temedžioja sau, Žili,— prajuko Chaimė.— Medžioklės sezonas baigėsi.

Jie važiavo Sančo el Savijo prospektu link paplūdimio. Buvo giedra vasaros diena, gatvės pilnos porelių, slampinėjančių savo malonumui. Prieplaukoje plūduriavo daugybė jachtų ir valčių. Tolumoje dunksantys kalnai teikė miestui vaizdingą foną. Atrodė, jog viešpatauja visuotinė ramybė.

— Kur mes apsistosime? — paklausė Chaimė vairuotoją.

— „Nicos" viešbutyje. Largas Kortesas laukia mūsų.

— Bus malonu vėl pamatyti senąjį piratą.

„Nica" buvo vidutinės kategorijos viešbutis Plasa Chuan de Olesabalyje, netoli nuo San Martino gatvės, prie triukšmingos aikštės kampo. Tai buvo baltas pastatas rudomis langinėmis, su didele mėlyna iškaba viršuje. Tuojau už viešbučio prasidėjo paplūdimys.

Automobiliui privažiavus prie įėjimo, visi išlipo ir paskui Chaimę suėjo į vestibiulį.

Jų pasitikti skubėjo Largas Kortesas, viešbučio savininkas. Tai buvo augalotas vyras, per vieną drąsią kovinę operaciją netekęs rankos. Jis ėjo šiek tiek nerangiai, tarsi sunkiai išlaikydamas pusiausvyrą.

— Malonu matyti jus,— plačiai šypsodamasis pasakė jis.— Štai jau savaitė, kaip laukiu jūsų.

— Turėjome šiokių tokių keblumų, *amigo*,— gūžtelėjęs pečiais, atsakė Chaimė.

— Skaičiau, skaičiau,— Largas Kortesas tebesišypsojo.— Laikraščiai vien apie tai ir rašo.— Atsigręžęs jis pažvelgė į Meganą ir Grasielę.— Visi dėl jūsų jaudinasi, seserys. Aš parengiau jums numerius.

— Mes tik pernakvosim,— pasakė jam Chaimė,— ir anksti rytą išvyksim į Prancūziją. Man reikia gero vedlio, kuris žinotų visus kelius: arba Kabrero Infantės, arba Chosės Sebriano.

— Aš susitarsiu,— patikino viešbučio savininkas.— Ar eisite šešiese?

Chaimė dėbtelėjo į Amparą.

— Penkiese.

— Patariu jums nesiregistruoti,— pasakė Kortesas.— Policijos nejaudina tai, kas jai nežinoma. Eime, parodysiu jums jūsų numerius, kad galėtumėt pailsėti po kelionės. O paskui mes skaniai pavakarieniausim.

— Mes su Ampara užeisim į barą ko nors išgerti ir pasivysim jus,— pasakė Chaimė.

— Kaip nori,— linktelėjo Largas Kortesas.

Megana nustebusi žiūrėjo į Chaimę. Ji nesuprato, ką jis rengiasi daryti Amparai. „Nejaugi jis šaltakraujiškai?.." Jai sunku buvo net įsivaizduoti, kas gali atsitikti.

Ampara taip pat susirūpino, bet išdidumas neleido jai klausinėti.

Chaimė nuvedė ją į barą, buvusį tolimame vestibiulio gale, ir užėmė staliuką kertėje.

— Prašau vyno taurę,— pasakė jis priėjusiam prie jų padavėjui.

— Vieną?

— Vieną.

Ampara žiūrėjo, kaip Chaimė išsiėmė mažą paketėlį ir atplėšė jį. Jame buvo kažkokie milteliai.

— Chaime,— Amparos balse skambėjo neviltis,— prašau, išklausyk mane! Pasistenk suprasti, kodėl aš taip padariau. Tu draskai šalį į gabalus. Tai, ką tu darai, yra beprasmiška. Tu turi sustabdyti tą beprotybę.

Vėl pasirodęs padavėjas pastatė ant stalo vyno taurę. Kai jis pasišalino, Chaimė tvarkingai iškratė į ją tai, kas buvo paketėlyje, ir išmaišė. Paskui pastatė taurę prieš Amparą.

— Gerk.

— Ne!

— Nedaugeliui iš mūsų leista rinktis, kokia mirtimi mirsime,— tyliai pasakė Chaimė.— Tai įvyks greitai ir neskausmingai. Jeigu perduosiu tave savo draugams, nieko tau nebegalėsiu pažadėti.

— Chaime... juk aš mylėjau tave. Tu privalai tikėti manimi. Prašau tavęs...

— Gerk.— Jo balsas buvo nepermaldaujamas.

Prieš pakeldama taurę, Ampara ilgai žvelgė į jį.

— Geriu už tavo mirtį.

Jis stebėjo, kaip Ampara pakėlė taurę prie lūpų ir vienu ypu išgėrė.

— Na, ir kas dabar? — krūptelėjusi paklausė ji.

— Aš palydėsiu tave į viršų, paguldysiu į lovą. Ir tu užmigsi.

Amparos akyse sužibo ašaros.

— Kvaileli,— sušnibždėjo ji.— Chaime... Aš mirštu ir noriu pasakyti, kad taip mylėjau tave...

Ji ėmė kalbėti vis neaiškiau.

Pakilęs Chaimė padėjo Amparai atsistoti. Ji svirduliavo. Salė tarsi suposi jos akyse.

— Chaime...

Prilaikydamas ją, Chaimė išėjo į vestibiulį. Largas Kortesas laukė jo su raktu rankoje.

— Nuvesiu ją į numerį,— pasakė Chaimė.— Pasirūpink, kad jai niekas netrukdytų.

— Gerai.

Kortesas žiūrėjo, kaip Chaimė beveik neša Amparą aukštyn laiptais.

Savo numeryje Megana galvojo apie tai, kaip neįprastai staiga atsidūrė kurortinio miesto viešbutyje. San Sebastjane buvo pilna poilsiautojų, daug jaunavedžių ir šiaip įsimylėjėlių. Visi jie linksmai leido laiką. Nelauktai Megana panoro, kad čia su ja būtų Chaimė, ir mėgino įsivaizduoti, kaip jis apkabina ją, spaudžia glėbyje. Visi jausmai, slopinti daug metų, užplūdo ją ir ėmė sukti įnirtingame verpete.

„Ką vis dėlto Chaimė padarė Amparai? Nejaugi jis... ne, jis nieku gyvu negalėtų to padaryti. O gal galėjo? Aš geidžiu jo,— mąstė ji.— Viešpatie, kas gi man darosi? Ką man daryti?"

Švilpaudamas Rikardas rengėsi. Jo nuotaika buvo kuo puikiausia. „Aš — laimingiausias žmogus pasaulyje,— galvojo jis.— Prancūzijoje mes susituoksime. Už sienos, Bajone, yra graži bažnyčia. Rytoj..."

Grasielė savo numeryje lepinosi šiltame vonios vandenyje, galvodama apie Rikardą. „Jis su manim bus toks laimingas",— šypsojosi ji savo mintims.

Feliksas Karpijas mąstė apie Chaimę ir Meganą. „Nėt aklas pamatytų, kas tarp jų dedasi. Čia jau gero nelauk. Vienuolės priklauso Viešpačiui. Gana ir to, kad Rikardas išvedė Grasielę iš jai skirto kelio. O jau Chaimė visada elgdavosi beprotiškai. Ką jis dabar ketina daryti?"

Visi penki susitiko vakarienės viešbučio restorane. Niekas neminėjo Amparos vardo.

Pažvelgusi į Chaimę, Megana staiga sumišo, lyg jis būtų galėjęs perskaityti jos mintis.

„Geriau nieko neklausinėti,— pamanė ji.— Aš žinau, kad jis nesugeba būti žiaurus".

Jie įsitikino, kad Largas Kortesas nesigyrė žadėdamas jiems puikią vakarienę. Pirmiausia padavė *gazpacho* — tirštą šaltą pomidorų, agurkų ir duonos sriubą, paskui atnešė šviežių žalumynų salotų, didelį dubenį plovo, pataisyto iš ryžių, krevečių, vištienos, daržovių ir užpilto nuostabiu padažu. Baigiant vakarieniauti, patiekė skanų vaisių pyragą. Rikardas ir Grasielė pirmą kartą po ilgo laiko valgė karštą maistą.

Po vakarienės Megana kėlėsi.

— Turiu eiti miegoti.

— Luktelėk,— pasakė Chaimė.— Man reikia pasikalbėti su tavimi.

Jis pasitraukė su ja į vestibiulio kampą, kur nebuvo žmonių.

— Aš dėl rytdienos...

— Aš klausau.

Ji žinojo, ko jis ketina paklausti, bet neišmanė, ką jam atsakyti. „Taip, aš pasikeičiau,— galvojo Megana.— Aš buvau tokia įsitikinusi teisingai gyvenusi. Aš nuoširdžiai tikėjau turėjusi viską, ko man reikia".

— Juk tu iš tikrųjų nenori grįžti į vienuolyną, ar ne? — paklausė Chaimė.

„Ar aš noriu?"

Jis laukė atsakymo.

„Aš privalau būti atvira jam",— pagalvojo Megana. Pažvelgusi jam į akis, ji atsakė:

— Aš pati nežinau, ko noriu, Chaime. Aš susipainiojau.

Chaimė nusišypsojo. Kurį laiką jis tylėjo, rinko reikiamus žodžius.

— Megana, ta kova greit baigsis. Mes pasieksime savo tikslą, nes mus palaiko liaudis. Aš neturiu teisės prašyti, kad rizikuotum drauge su manimi, bet labai norėčiau, kad lauktum manęs. Prancūzijoje gyvena mano teta. Pas ją tu būsi saugi.

Megana ilgai žiūrėjo į jį prieš atsakydama.

— Chaime, duok laiko man pagalvoti.

— Vadinasi, tu nesakai man „ne"?

— Aš nesakau „ne",— tyliai atsakė Megana.

Tą naktį nė vienas iš jų nemiegojo: daug ką reikėjo apgalvoti, daug ką suprasti.

Megana negalėjo užmigti, vis prisiminė praeitį, prieglaudoje ir vienuolyne praleistus metus. Ir staiga — netikėtas šuolis į pasaulį, kurio amžinai buvo išsižadėjusi. Chaimė rizikavo savo gyvybe kovodamas už tai, kuo tikėjo. „O kuo gi tikiu aš? — klausė savęs Megana.— Kaip rengiuosi nugyventi savo gyvenimą?"

Kartą ji jau buvo pasirinkusi. Ir štai vėl reikia rinktis. Iki ryto ji turi žinoti, ką atsakyti.

Grasielė irgi prisiminė vienuolyną. „Laimingi, nerūpestingi metai. Jaučiau vienovę su Viešpačiu. Ar nepasigesiu to?"

Chaimė galvojo apie Meganą. „Ji neturi grįžti. Aš noriu, kad ji būtų su manimi. Ką gi ji atsakys?"

Rikardas per daug jaudinosi, kad galėtų užmigti. Jis mąstė apie tai, kaip rengsis vestuvėms. Bažnyčia Bajone...

Feliksas svarstė, ką reikės daryti su Amparos kūnu. „Tepasirūpina tuo Largas Kortesas".

Anksti rytą visi susitiko vestibiulyje. Chaimė žengė prie Meganos.

— Labas rytas.

— Labas rytas.

— Ar pagalvojai apie mūsų pokalbį?

Visą naktį ji vien apie tai ir galvojo.

— Taip, Chaime.

Jis žiūrėjo jai į akis, stengdamasis įžvelgti jose atsakymą.

— Tai lauksi manęs?

— Chaime...

Tuo metu prie jų skubiai priėjo Largas Kortesas. Su juo buvo gal penkių dešimčių metų vyras vėjo nugairintu veidu.

— Bijau, kad papusryčiauti nespėsite,— pasakė Kortesas.— Jums reikia eiti. Tai — Chosė Sebrianas, jūsų vedlys. Jis nuves jus per kalnus į Prancūziją. Tai geriausias San Sebastjano vedlys.

— Malonu susipažinti,— pasakė Chaimė.— Kaip planuoji mūsų žygį?

— Pirmąją kelio atkarpą eisime pėsti,— atsakė Chosė Sebrianas, kreipdamasis į visus.— Aš susitariau, kad anapus sienos mūsų lauktų automobiliai. Turime skubėti, eime.

Visi išėjo į lauką. Skaisčiai švietė saulė. Largas Kortesas išėjo iš viešbučio palydėti jų.

— Sėkmės jums,— pasakė jis.

— Mums čionai,— parodė Chosė Sebrianas.

Jie pasuko link aikštės. Ir tuo metu, blokuodami gatvę

iš abiejų galų, nelauktai pasirodė kareiviai ir GOE žmonės. Jų buvo mažiausiai tuzinas, visi puikiai ginkluoti. Priekyje žengė pulkininkai Ramonas Akoka ir Falas Sostelas.

Tikėdamasis rasti landą, kur trauktis, Chaimė žvilgtelėjo link paplūdimio. Bet iš ten prie jų artėjo kitas kareivių tuzinas. Bėgti nebuvo kur. Susirėmimas buvo neišvengiamas. Chaimė instinktyviai griebėsi pistoleto.

— Nė nėgalvok apie tai, Mirai,— riktelėjo pulkininkas Akoka.— Mes nušausim tave vietoje.

Chaimė beviltiškai stengėsi rasti išeitį. Kaip Akoka sužinojo, kad jie čia? Pasisukęs Chaimė išvydo stovinčią tarpduryje Amparą, jos veidas atrodė labai nuliūdęs.

— Kurių velnių! — nusikeikė Feliksas.—Aš maniau, kad tu...

— Aš daviau jai migdomųjų. Ji neturėjo atsibusti, kol mes būtume perėję sieną.

— Bjaurybė!

Pulkininkas Akoka žengė prie Chaimės.

— Viskas baigta.— Jis pasisuko į vieną iš savo pavaldinių.— Nuginkluokit juos.

Feliksas ir Rikardas žiūrėjo į Chaimę, laukdami kokio nors ženklo, pasirengę veikti. Chaimė papurtė galvą. Jis nenoriai atidavė kareiviui ginklą, ir Feliksas su Rikardu pasekė jo pavyzdžiu.

— Ką ketinate daryti mums? — paklausė Chaimė.

Keli praeiviai sustoję stebėjo, kas čia dedasi.

— Nuvešiu tave ir tavo žudikų gaują į Madridą,— atžariai drėbė pulkininkas Akoka.— Stosi prieš tribunolą, paskui būsi pakartas. Jei būtų mano valia, pakarčiau tave čia pat.

— Paleisk seseris,— pasakė Chaimė.— Jos čia niekuo dėtos.

— Jos — bendrininkės. Ir kaltos ne mažiau už jus.

Nusigręžęs pulkininkas Akoka davė ženklą. Vis gausėjančią minią kareiviai ėmė stumti šalin, reikalaudami, kad ji praleistų tris karinius sunkvežimius.

— Tu su savo galvažudžiais važiuosi viduriniu sunkvežimiu,— pareiškė pulkininkas.— Mano žmonės bus prie-

kyje ir už jūsų. Vienas nereikalingas judesys — ir jie šaus. Supratai?

Chaimė linktelėjo.

Pulkininkas Akoka spjovė Chaimei į veidą.

— Na, ir gerai. Lipk į sunkvežimį.

Minia piktai sušurmuliavo.

Stovinti tarpduryje Ampara abejingai stebėjo, kaip Chaimė, Megana, Rikardas, Grasielė ir Feliksas lipa į sunkvežimį, apsuptą automatais ginkluotų kareivių.

Prie priekinio sunkvežimio vairuotojo priėjo pulkininkas Sostelas.

— Mes važiuojam tiesiai į Madridą. Kad pakeliui nebūtų jokio stabčiojimo.

— Klausau, pulkininke.

Tuo tarpu abiejuose gatvės galuose susibūrė labai daug žmonių, stebėjusių, kas čia darosi. Pulkininkas Akoka lipo į pirmąjį sunkvežimį.

— Traukitės iš kelio,— riktelėjo jis žmonėms, kurie grūdosi prieš sunkvežimį. Minia vis didėjo, žmonės ėjo iš šalutinių gatvelių ir skersgatvių.

— Pirmyn,— įsakė Akoka.— Iš kelio!

Bet minia vis didėjo, vyrai buvo su plačiakraštėmis baskų beretėmis. Tarsi jiems kas būtų davęs nematomą ženklą: „Chaimei gresia pavojus". Jie ėjo iš namų ir parduotuvių. Moterys, metusios namų ruošą, bėgo į gatvę. Prekeiviai, kurie jau rengėsi atidaryti savo parduotuves, sužinoję, kas atsitiko, skubėjo prie viešbučio. Jie vis ėjo ir ėjo — dailininkai, darbininkai ir gydytojai, mechanikai, komersantai ir studentai — daugelis nešėsi šautuvus, kirvius ir dalgius. Visi jie buvo baskai, ir tai buvo jų šalis. Dabar jų susirinko ne mažiau kaip tūkstantis. Minia vis dar didėjo, užplūsdama šaligatvius ir važiuojamąjį ruožą, apsupdama karinius sunkvežimius. Viešpatavo pikta lemianti tyla.

Pulkininkas Akoka, apimtas nevilties, žvalgėsi po žmonių prisigrūdusią gatvę.

— Traukitės iš kelio arba mes imsim šaudyti,— sukliegė jis.

— Aš nepatarčiau,— atsiliepė Chaimė.— Tie žmonės neapkenčia jūsų dėl to, ką ketinate mums padaryti. Vieno mano žodžio pakaks, kad jie sudraskytų tave ir tavo žmo-

nes. Tu šito neįvertinai, pulkininke. San Sebastjanas — baskų miestas. Tai — mano miestas.

Jis atsigręžė į savo bičiulius:

— Eime iš čia.

Chaimė padėjo Meganai išlipti iš sunkvežimio, paskui juos išlipo kiti. Akokos veide sustingo įtūžis. Jis bejėgiškai žiūrėjo, kaip klostosi įvykiai.

Priešiškai nusiteikusi minia tyliai laukdama stovėjo. Chaimė priėjo prie pulkininko.

— Pasiimk savo sunkvežimius ir nešdinkis atgal į Madridą.

Akoka nužvelgė vis gausėjančią minią.

— Aš... tau geruoju tai nesibaigs, Mirai.

— Jau baigėsi. Riedėk iš čia.

Ir spjovė Akokai į veidą.

Pulkininkas ilgai žvelgė į jį, lyg norėdamas sudeginti žvilgsniu. „Negalima leisti, kad viskas taip baigtųsi,— apimtas nevilties, galvojo jis.— Buvau taip arti. Jau buvo „matas".— Bet jis suvokė, kad jo padėtis kur kas blogesnė už pralaimėjimą. Tai buvo mirties nuosprendis. Madride jo laukia OPUS MUNDO. Jis nudelbė jį apsupusią žmonių jūrą. Nebeturėjo iš ko rinktis.

— Važiuojam,— dusdamas iš įniršio, tarė jis, pasisukęs į vairuotoją.

Atsitraukusi minia žiūrėjo, kaip kareiviai lipa į sunkvežimius. Netrukus sunkvežimiai jau važiavo gatve, lydimi džiaugsmingo minios lalėjimo. Linksmais šūkčiojimais žmonės vis garsiau sveikino Chaimę Mirą. Jie triumfavo. Gatvės gaudė nuo triukšmingai reiškiamų jausmų.

Du paaugliai spiegė net užkimdami.

— Stokim į ETA,— pasakė vienas, atsigręžęs į kitą.

Džiugiai glėbesčiavosi pagyvenusių žmonių pora, ir moterys kalbėjo:

— Gal dabar jie grąžins mums mūsų fermą.

Stovėjęs minioje vienišas senukas tylomis žiūrėjo į nuvažiuojančius karinius sunkvežimius.

— Jie dar sugrįš,— tarė jis.

— Viskas baigėsi,— pasakė Chaimė Meganai, imdamas ją už rankos.— Mes laisvi. Po valandos būsime anapus sienos. Aš nuvešiu tave pas savo tetą.

— Chaime...— Ji pažvelgė jam į akis.

Kažkoks žmogus, prasibrovęs pro minią, pribėgo prie Meganos.

— Atleiskit,— gaudydamas kvapą, prašneko jis.— Ar jūs sesuo Megana?

— Taip,— atsakė ji atsigręždama.

Jis su palengvėjimu atsiduso.

— Na, ir ilgai ieškojau jūsų. Mano pavardė Elanas Takeris. Ar mudu galime pasikalbėti?

— Taip.

— Dviese.

— Atleiskit. Aš jau išvažiuoju...

— Prašau jus, tai labai svarbu. Aš specialiai keliavau iš Niujorko jūsų surasti.

Ji nesuprasdama žiūrėjo į jį.

— Manęs? Aš nesuprantu. Kodėl?..

— Aš jums paaiškinsiu, jei leisite.

Nepažįstamasis paėmė ją už rankos ir kažką susijaudinęs kalbėjo, vesdamasis gatve. Atsigręžusi ji pažiūrėjo ten, kur jos laukė Chaimė Miras.

Pokalbis su Elanu Takeriu visiškai pritrenkė Meganą.

— Moteris, kurios interesams aš atstovauju, nori susitikti su jumis.

— Nesuprantu. Kokia moteris? Ko ji nori iš manęs?

„Aš pats norėčiau tai žinoti",— pagalvojo Elanas Takeris.

— Aš nesu įgaliotas tai svarstyti. Ji laukia jūsų Niujorke.

Tai buvo kažkoks absurdas. „Matyt, kokia nors klaida".

— Ar jūs įsitikinęs, kad aš — sesuo Megana — ir esu tas žmogus, kurio jums reikia?

— Taip. Bet jūs vardu ne Megana. Jūs — Patricija.

Ir staiga jai tarsi kas protą būtų apšvietęs. Po daugelio metų, atrodo, ėmė pildytis jos svajonės. Pagaliau ji sužinos, kas esanti. Vien tokia mintis jaudino ir... baugino ją.

— Kada... kada aš turiu važiuoti?

Staiga taip išdžiūvo burna, kad ji vos įstengė kalbėti.

„Aš noriu, kad surastumėt ją ir kuo greičiau pristatytumėt man".

— Tuojau pat. Aš pasirūpinsiu jūsų pasu.

Atsigręžusi ji pažvelgė į Chaimę, kuris laukdamas stovėjo prie viešbučio.

— Atleiskit, aš tuoj...

Lyg per rūką Megana grįžo prie Chaimės. Jai atrodė, kad viską tik sapnuoja.

— Ar tau nieko neatsitiko? — paklausė Chaimė.— Ar tas žmogus tave įžeidė?

— Ne. Jis... ne.

Chaimė paėmė Meganą už rankos.

— Aš noriu, kad tu dabar eitum su manim. Mes turime būti kartu, Megana.

„Jūs vardu ne Megana. Jūs — Patricija".

Ji žvelgė į gražų vyrišką Chaimės veidą ir galvojo: „Aš noriu, kad mes būtume drauge. Bet reikia palūkėti. Pirma turiu sužinoti, kas aš esu".

— Chaime, aš noriu būti su tavimi. Bet pirma privalau kai ką padaryti.

Jis skvarbiai žiūrėjo į ją, jo veidas buvo neramus.

— Tu nori išvažiuoti?

— Kuriam laikui. Bet aš grįšiu.

Jis ilgai žiūrėjo į ją, paskui lėtai linktelėjo galvą.

— Gerai. Tu galėsi surasti mane per Largą Kortesą.

— Aš grįšiu pas tave. Pažadu.

Ji kalbėjo nuoširdžiai. Bet tai buvo iki susitikimo su Elena Skot.

37 SKYRIUS

— *Deus Israel conjunctat vos; etipse it vobiscum, qui, misertus est duobus unicis. plenius benedicere te.* .— Izraelio Dievas sujungia jus, ir tebūnie Jis su jumis... Viešpatie mūsų Dieve, tebūnie jie verti garbinti Šventą Tavo Vardą. Palaimink visus, kurie myli Tave ir laikosi Tavo įsakymų. Šlovinam Tave...

Rikardas nukreipė žvilgsnį nuo dvasininko į greta stovinčią Grasielę. „Aš buvau teisus. Ji — visų gražiausia nuotaka pasaulyje".

Grasielė stovėjo nejudėdama, klausydamasi dvasininko kalbos, kuri aidėjo po aukštais bažnyčios skliautais. Čia

buvo tokia rimtis. Jai atrodė, tarsi ją suptų praeities šešėliai — visi tie žmonės, kurių kartų kartos ateidavo čionai ieškoti atleidimo, ramybės ir džiaugsmo. Tai priminė jai vienuolyną. „Jaučiuosi taip, tarsi vėl būčiau sugrįžusi namo,— mąstė Grasielė.— Tarsi niekur nė nebuvau išėjusi".

— *Exaudi nos, omnipotens et misericors Deus; ut quod nostro ministratur officio, tua benedictione potius impleatur per Dominum...*— Išgirsk, Visagalis Gailestingasis Dieve, mūsų apeigas, tebūnie jos Tavo palaimintos...

„Aš jau gavau Jo palaiminimą, gavau didesnį, negu nusipelniau... Tai ir turiu būti verta Jo".

— *In te speravi, Domine didi: Tu es Deus meus: in manibus tuis tempora mea...*— Tavim, Viešpats, pasikliauju, nes esi mano kūrėjas ir Dievas: Tavo rankose mano likimas...

„Aš daviau iškilmingus įžadus iki mirties tarnauti Viešpačiui".

— *Suscipe quaesumus, Domine, pro sacra connubiilege munus oblatum...*—Tavęs šaukiamės, Viešpatie, išgirsk mūsų maldas šventosios santuokos vardu...

Žodžiai skardžiai aidėjo Grasielės galvoje. Laikas jai tarsi sustojo.

— *Deus qui potestate virtutis tuae de nihilo cuncta fecisti...*— Viešpatie, nušvietęs santuokos ryšius, paženklindamas Jėzaus Kristaus sąjungą su Bažnyčia... O Gailestingasis, paimk į maloningąją savo akių globą Tavo tarnaitę, žengiančią į santuoką ir meldžiančią, kad gintum ir globotum ją...

„Bet kaipgi Jis gali būti gailestingas, jeigu aš Jį išduodu?"

Grasielė staiga pajuto, kad pasidarė sunku kvėpuoti. Sienos tarsi glaudėsi ir spaudė ją.

— *Nihil in ea ex actibus suis ille auctor praevaricationis usurpet.* .— Sergėk ją nuo pikto...

Ir kaip tik tuo metu Grasielė suprato. Taip pasijuto, tarsi kalnas būtų nusiritęs nuo pečių. Ją užplūdo ekstazė ir neapsakomas džiaugsmas.

— Suteik jai Dangaus karalystę. Palaimink, Viešpatie, šią santuoką ir...

— Aš jau susituokusi,— garsiai tarė Grasielė.

Įsiviešpatavo mirtina tyla. Rikardas ir dvasininkas priblokšti sužiuro į Grasielę. Rikardas išbalo.

— Grasiele, ką tu čia?

Paėmusi jį už rankos, ji švelniai pasakė:

— Atleisk, Rikardai.

— Aš... aš nesuprantu. Tu nebemyli manęs?

Ji papurtė galvą.

— Aš myliu tave labiau už gyvenimą. Bet mano gyvenimas man nebepriklauso. Jau seniai jį paskyriau Viešpačiui.

— Ne! Aš neleisiu, kad tu aukotumeisi...

— Rikardai, mielasis... Tai nėra auka. Tai palaima. Vienuolyne aš pirmą kartą gyvenime radau susitaikymą ir ramybę, kurių niekada anksčiau nebuvau patyrusi. Tu esi mano išsižadėtojo pasaulio dalis — geriausioji dalis. Bet aš jo išsižadėjau. Aš privalau grįžti į savąjį pasaulį.

Stovintis greta dvasininkas tylėdamas klausėsi.

— Prašau tavęs, atleisk man už tai, kad taip tave skaudinu, bet aš negaliu laužyti įžadų. Kitaip išduočiau viską, kuo aš tikiu. Dabar aš suprantu. Aš negalėčiau suteikti tau laimės. Suprask, prašau tavęs.

Rikardas sukrėstas žiūrėjo į ją negalėdamas nė žodžio ištarti. Tarsi kažkas būtų numiręs jame.

Žvelgdama į be galo sutrikusį jo veidą, Grasielė jautė, kaip širdį suspaudė gailestis. Ji pabučiavo jį į skruostą.

— Aš myliu tave,— švelniai sušnibždėjo ji.

Jos akys paplūdo ašaromis.

— Aš melsiuos už tave. Melsiuos už mus abu.

38 SKYRIUS

Penktadienį, vakarėjant, prie Aranda de Duero ligoninės priimamojo privažiavo karinis sanitarinis furgonas. Juo atvažiavęs gydytojas, dviejų uniformuotų policininkų lydimas, įžengė per sukamąsias duris ir priėjo prie budėtojo stalo.

— Turime įsakymą paimti kažkokį Rubiją Arsaną,— pasakė vienas policininkas, duodamas dokumentą.

Budėtojas pasižiūrėjo ir susiraukė.

— Bijau, kad neturiu teisės jo išrašyti. Šį klausimą reikia spręsti su vyriausiuoju gydytoju.

— Gerai. Iškvieskit jį.

Budėtojas sutriko.

— Matote, jis išvažiavo savaitgaliui.

— Tai jau ne mūsų rūpestis. Turime pulkininko Akokos pasirašytą įsakymą. Jei norite, pats paskambinkite jam ir pasakykite, kad į jo nurodymą jums nusispjaut.

— Ne,— skubiai atsakė jis.— Nėra reikalo. Aš paliepsiu, kad atvestų kalinį.

Už kilometro nuo ligoninės du policijos agentai, išlipę iš savo automobilio, įėjo į miesto kalėjimo pastatą. Jie priėjo prie budinčio seržanto. Vienas iš jų parodė savo ženklelį.

— Mes atvažiavome Liučijos Karminės.

Seržantas pasižiūrėjo į stovinčius prieš jį seklius ir pasakė:

— Man niekas nieko nesakė.

— Prakeikta biurokratija,— atsidusdamas tarė vienas iš detektyvų.— Kairė nežino, ką daro dešinė.

— Parodykite man įsakymą dėl jos perkėlimo.

Jie atkišo jam dokumentą.

— Pasirašyta pulkininko Akokos?

— Tikrai taip.

— Kur ketinate ją vežti?

— Į Madridą. Pulkininkas rengiasi pats ją apklausti.

— Taip? Na, ką gi, manau, jog geriau bus, jei pats su juo pasikalbėsiu.

— Nėra jokio reikalo,— atšovė detektyvas.

— Mat mums įsakyta nenuleisti nuo jos akių. Italijos valdžia labai nekantrauja trokšdama susigrąžinti ją. Jeigu jos prireikė pulkininkui Akokai, jis pats privalės man tai pasakyti.

— Tik veltui laiką gaištate, ir...

— Turiu marias laiko, *amigo*. O va kito užpakalio, jei sykiais prarasčiau savąjį, neturiu.

Pakėlęs ragelį, jis pasakė:

— Sujunkite mane Madride su pulkininku Akoka.

— Dieve mano!— šūktelėjo detektyvas.— Žmona užmuš mane, jei aš ir vėl pavėluosiu vakarienės. Be to, pulkininko tikriausiai nėra vietoje, ir...

Sučirškė telefonas. Seržantas pakėlė ragelį, ir jame pasigirdo balsas:

— Pulkininko Akokos kabinetas.

Seržantas triumfuodamas pažvelgė į detektyvus.

— Alio. Čia Aranda de Duero policijos nuovados budintysis seržantas. Man būtina pasikalbėti su pulkininku Akoka.

Vienas iš detektyvų nervingai dirstelėjo į laikrodį.

— *Mierda!* Turiu įdomesnį užsiėmimą, negu trainiotis čia, ir...

— Alio! Pulkininkas Akoka?

— Taip. Ko reikia? — sugriaudėjo balsas ragelyje.

— Pas mane čia atėjo du detektyvai ir nori, kad perduočiau vieną kalinę jūsų žinybai.

— Liučiją Karminę?

— Taip, pulkininke.

— Ar jie parodė jums mano pasirašytą įsakymą?

— Taip. Jie...

— Tai kurių velnių jūs man skambinate? Siųskite ją.

— Aš tik galvojau...

— Nereikia galvoti. Vykdykit įsakymus.

Ryšys nutrūko.

Seržantas gurktelėjo seilę.

— Jis. e-e...

— Jis užsiplieskia kaip degtukas, ar ne? — prajuko vienas detektyvas.

Seržantas atsistojo, stengdamasis išlikti orus.

— Nurodysiu, kad ją atvestų.

Skersgatvyje už policijos nuovados berniūkštis spoksojo, kaip kažkoks žmogus, užsliuogęs telegrafo stulpu, atjungė laidą ir nučiuožė žemyn.

— O ką tu čia darai? — paklausė berniukas.

Vyriškis sušiaušė jam plaukus.

— Gelbsčiu draugą, *muchacho*. Gelbsčiu draugą.

Po trijų valandų vienišoje fermoje į šiaurę nuo miesto Liučija Karminė vėl susitiko su Rubiju Arsanu.

Naktį, trečią valandą, Akoką pažadino telefono skambutis, ir pažįstamas balsas tarė:

— Mūsų vadovybė norėtų susitikti su jumis.

— Aš pasirengęs. Kada?

— Dabar, pulkininke. Automobilis užsuks paimti jūsų po valandos.

— Taip, pone.

Padėjęs ragelį, jis atsisėdo ant lovos krašto, užsirūkė cigaretę ir giliai užsitraukęs pajuto, kaip dūmai pasklido plaučiuose.

„Automobilis užsuks paimti jūsų po valandos. Prašau, būkite pasirengęs".

Jis bus pasirengęs.

Jis nuėjo į vonią ir atidžiai apžvelgė save veidrodyje. Į jį žiūrėjo pasmerkto žmogaus akys.

„Buvau taip arti tikslo,— su kartėliu galvojo jis.— Taip arti".

Pulkininkas Akoka ėmė labai kruopščiai, tvarkingai skustis. Baigęs jis ilgai stovėjo po karšto dušo srove, paskui išsirinko drabužius.

Lygiai po valandos jis išėjo per paradines duris ir atsisveikindamas nužvelgė namą, kurio — jis tai žinojo — niekada nebepamatys. Jokio pasitarimo, žinoma, nebus. Jie daugiau neturi ko su juo svarstyti.

Priešais namą stovėjo ilgas juodas limuzinas. Jam priėjus, automobilio durelės atsidarė. Priekinėje ir užpakalinėje sėdynėse sėdėjo po du vyrus.

— Sėskitės, pulkininke.

Giliai atsidusęs jis sėdosi į automobilį. Ir netrukus jie jau skriejo į nakties tamsą.

„Tai panašu į sapną,— mąstė Liučija.— Žvelgiu pro langą ir matau Šveicarijos Alpes. Aš iš tikrųjų čia".

Chaimė Miras rado vedlį, kad padėtų jai pasiekti Ciūrichą. Ji atvyko ten naktį.

„Rytą eisiu į „Lejaus" banką.

Ta mintis sujaudino ją. O jeigu kas nors ne taip? Jeigu ten nebėra pinigų? Jeigu?

Iš už kalnų žybtelėjo pirmasis saulės spindulys; Liučija tą naktį taip ir nesumerkė akių.

Rytą, maždaug devintą valandą palikusi „Boro Lak" viešbutį, ji jau stovėjo prie banko, laukdama, kol jį atidarys.

Mandagus vidutinio amžiaus vyriškis atidarė duris.

— Prašom įeiti. Tikiuosi, kad neilgai laukėte?

„Tik kelis mėnesius",— pagalvojo Liučija.

— Ne, ne, visiškai ne.

Jis palydėjo ją į vidų.

— Kuo mes galime jums pasitarnauti?

„Padaryti mane turtingą".

— Mano tėvas turi čia sąskaitą. Jis paprašė pervesti ją mano vardu.

— Ar tai skaitmeninė sąskaita?

— Taip.

— Prašom pasakyti man numerį.

— B2A149207.

Jis linktelėjo galvą.

— Luktelėkit valandėlę.

Ji žiūrėjo, kaip jis eina link patalpos gilumoje įrengtos saugyklos. Į banką ėmė eiti klientai. „Viskas turi būti gerai,— tvirtino sau Liučija.— Niekas negali..."

Tarnautojas jau grįžo. Ji nieko negalėjo suprasti iš jo veido.

— Ar sakėte, kad ta sąskaita jūsų tėvo vardu?

Jos širdis nusirito į kulnus.

— Taip. Andželo Karminės.

Jis skvarbiai pažvelgė į ją.

— Tai dviejų žmonių sąskaita.

Ar tai reiškia, kad ji negalės ja naudotis?

— Kokia?..— Ji vos įstengė išdaužti žodžius.— Kokia kita pavardė?

— Liučija Karminė.

Ir tą pačią akimirką visas pasaulis atsidūrė jai po kojomis.

Sąskaitoje buvo daugiau kaip trylika milijonų dolerių.

— Kaip norėtumėt jais naudotis? — paklausė bankininkas.

— Ar negalėtumėt pervesti jų į vieną iš jūsų bankų Brazilijoje. Pavyzdžiui, į Rio?

— Žinoma. Šiandien atsiųsime jums su pasiuntiniu dokumentus.

Viskas buvo taip paprasta.

Iš banko Liučija nuėjo į greta viešbučio esantį kelionių biurą. Už vitrinos stiklo kabojo didelis plakatas su Brazilijos vaizdais.

„Tai likimas",— džiugiai pagalvojo Liučija. Ji įėjo į biurą.

— Kuo galėčiau būti naudingas jums?

— Norėčiau užsisakyti du bilietus į Braziliją.

„Ten negalioja susitarimas išduoti nusikaltėlius".

Ji nekantravo, trokšdama papasakoti Rubijui, kaip viskas gerai klostosi. Jis laukė jos skambučio „Biarice". Jie drauge keliaus į Braziliją.

— Ten mes galėsim ramiai gyventi iki pat mirties,— kalbėjo ji jam.

Dabar pagaliau viskas padaryta. Po visų nuotykių ir sukrėtimų... tėvo ir brolių arešto, jos keršto Benitui Patui ir teisėjui Busketui... jos pabėgimo nuo policijos ir Akokos kareivių, netikro vienuolio... nuotykių su Chaime Miru, Terese, auksiniu kryžiumi... ir Rubiju Arsanu. Rubijas, brangusis, mielasis Rubijas. Na, kiek kartų jis rizikavo dėl jos savo gyvybe? Jis išgelbėjo ją nuo kareivių miške... ištraukė ją iš sraunių krioklio vandenų... apgynė nuo tų niekšų Aranda de Duero bare. Vien pagalvojus apie Rubiją, Liučijai šilta darėsi.

Grįžusi į viešbutį, ji susuko telefono numerį ir laukė, kol jai atsakys operatorius.

„Jis ras ką veikti Rio. O ką? Ką jis galės veikti? Tikriausiai panorės nusipirkti fermą kur nors kaime. Bet ką gi tuomet veiksiu aš?"

— Prašom pasakyti numerį,— pasigirdo ragelyje operatoriaus balsas.

Liučija sėdėjo ir pro langą neatsitraukdama stebeilijo į Alpes. „Mūsų gyvenimas visiškai skirtingas — mano ir Rubijo. Pasaulis, kuriame aš gyvenu, nepanašus į jo pasaulį. Juk aš — Andželo Karminės duktė".

— Prašom pasakyti numerį.

„Jis — valstietis. Ir toks gyvenimas jam patinka. Kaip galėčiau tai atimti iš jo?"

— Kaip galiu jums padėti? — netekdamas kantrybės, paklausė operatorius.

— Ne, niekaip, dėkoju jums,— lėtai tarė Liučija ir padėjo ragelį.

Ankstyvą kitos dienos rytą ji įlipo į lėktuvą „Sviser", skrendantį į Rio.

Ji buvo viena.

39 SKYRIUS

Susitikimas turėjo įvykti prabangioje Elenos Skot mieste turimo buto svetainėje. Ji nekantriai vaikščiojo pirmyn ir atgal, laukdama Elano Takerio ir mergaitės. Ne. Ne mergaitės. Moters. Vienuolės. Kokia ji? Kokią ją padarė gyvenimas? „Ką jai padariau aš?"

Į kambarį įėjo tarnas:

— Jūsų svečiai atvyko, ponia.

Ji giliai įkvėpė oro:

— Kvieskit.

Tuojau pat įžengė Megana ir Elanas Takeris.

„Ji graži",— pagalvojo Elena.

— Ponia Skot, tai Megana,— šypsodamasis pristatė Takeris.

Pažvelgusi į jį, Elena tyliai pasakė:

— Daugiau man jūsų nebereikia.

Tie žodžiai nuskambėjo kaip galutinis nuosprendis.

Šypsena išnyko iš jo veido.

— Likit sveiki, Takeri.

Valandėlę padelsęs nesiryždamas, jis linktelėjo galvą ir išėjo. Niekaip negalėjo atsikratyti minties, jog kažką bus praleidęs. Kažką svarbaus. „Vėlu,— mąstė jis.— Velniai rautų, per vėlu".

Elena Skot įdėmiai žvelgė į Meganą.

— Prašom sėstis.

Megana prisitraukė kėdę, ir abi moterys susėdo smalsiai tirdamos viena kitą.

„Ji panaši į savo motiną,— galvojo Elena.— Ji išaugo į gražią moterį". Prisiminė kraupią aviakatastrofos naktį, audrą ir degantį lėktuvą.

„Juk tu pasakei, kad ji žuvo... Dar galima ką nors padaryti. Pilotas sakė, kad esame netoli Avilos. Ten turi būti daug turistų. Niekam neateis į galvą, kad kūdikis kuo nors susijęs su katastrofa... Mes paliksim ją užmiestyje, prie kokios nors geros fermos. Kas nors įdukrins ją, ji užaugs ir puikiausiai gyvens čia... Turi apsispręsti, Mailai. Arba lieki su manim, arba visą gyvenimą dirbsi savo brolvaikiui".

Ir štai dabar ji vėl susidūrė su praeitimi. Nuo ko pradėti?

— Aš — Elena Skot, kompanijos „Skot indastriz" prezidentė. Ar esate ką nors girdėjusi apie ją?

— Ne.

„Žinoma, ji negalėjo apie tai girdėti",— papriekaištavo sau Elena.

Viskas susiklostė daug sudėtingiau, negu ji tikėjosi. Ji buvo sukūrusi pasakojimą apie seną šeimos bičiulį, kuris jau miręs ir kuriam ji pažadėjusi pasirūpinti jo dukterimi. Bet vos išvydusi Meganą, Elena suprato, jog tai netiks. Ji neturėjo iš ko rinktis. Ji buvo priversta pasitikėti Patricija-Megana, kad nesužlugdytų visko. Ji mąstė apie tai, kaip pasielgė su sėdinčia prieš ją moterimi, ir jos akys pritvinko ašarų. „Bet dabar ne laikas verkti. Išmušė valanda, kai reikia išpirkti kaltę. Reikia pasakyti visą tiesą".

Pasilenkusi prie Meganos, Elena Skot paėmė ją už rankos.

— Turiu daug ką tau papasakoti,— tyliai tarė ji.

Tai įvyko prieš trejus metus. Pirmaisiais metais, kol liga dar neparbloškė jos, Elena Skot ėmėsi globoti Meganą. Megana dirbo „Skot indastriz" kompanijoje, džiaugindama savo globotoją gabumais ir nuovokumu, teikdama jai naujų vilčių ir jėgų gyventi.

— Privalėsi daug dirbti,— kalbėjo jai Elena Skot,— daug ko išmokti, kaip kadaise teko ir man. Iš pradžių bus sunku, bet paskui tai taps tavo gyvenimu.

Taip ir buvo.

Megana dirbo kur kas daugiau už kurį nors iš tarnautojų.

„Jūs ateinate į darbą ketvirtą valandą ryto ir ištisą dieną dirbate. Kaip jums tai pavyksta?"

„Jei aš būčiau miegojusi iki ketvirtos valandos ryto vienuolyne, man būtų kliuvę nuo sesers Betinos",— šypsodamasi mąstė Megana.

Jau nebebuvo Elenos Skot, o Megana vis dar mokėsi ir rūpinosi kompanijos klestėjimu. Jos kompanijos. Elena Skot įdukrino ją.

— Tuomet mums nereikės aiškinti, kodėl tavo pavardė Skot,— pasakė ji, ir jos balse nuskambėjo pasididžiavimo gaidelės.

„Įdomu,— galvojo Megana.— Šitiek metų išgyvenau prieglaudoje, kur niekas nenorėjo įdukrinti manęs. Ir štai dabar mane įdukrino mano pačios šeima. Dievo humoro jausmas nepaprastas".

40 SKYRIUS

Prie automobilio vairo sėdėjo naujas žmogus, ir Chaimė Miras nervinosi.

— Jis nekelia man pasitikėjimo,— pasakė Chaimė Feliksui Karpijui.— O jeigu jis išvažiuos be mūsų?

— Nusiramink. Jis — mano pusbrolio žentas. Viskas bus gerai. Jis labai prašė, kad nors kartą paimtume jį drauge.

— Mane kankina bloga nuojauta,— pasakė Chaimė.

Jie jau atvažiavo į Seviliją tuojau po vidurdienio ir apsižvalgė dešimtyje bankų, prieš pasirinkdami vieną iš jų. Jis buvo mažame skersgatvėlyje, kur eismas nelabai judrus, netoli nuo fabriko, kuris naudodavosi jo paslaugomis. Atrodė, jog viskas klostosi puikiai, nerimą kėlė tik naujas vairuotojas.

— Ir tik šitai tau kelia nerimą? — paklausė Feliksas.

— Ne.

— Kas gi dar?

Į tai sunku buvo atsakyti.

— Manyk, kad tai nuojauta,— jis stengėsi tai ištarti nerūpestingai, lyg ir šaipydamasis pats iš savęs.

Feliksas į tai reagavo rimtai.

— Tuomet gal geriau atšaukti?

— Vien todėl, kad šiandien krūpčioju kaip sena skalbėja? Ne, *amigo*. Viskas eis kaip iš pypkės.

Iš pradžių taip ir buvo.

Banke stovėjo pustuzinis klientų, ir Feliksas sekė juos nusitaikęs šauti, kol Chaimė žėrėsi iš kasų pinigus. Kaip iš pypkės.

Kai jie jau ėjo lauk, norėdami grįžti prie automobilio, Chaimė šūktelėjo:

— Įsidėmėkit, *amigos*, tie pinigai bus panaudoti kilniam tikslui.

O gatvėje viskas apvirto aukštyn kojomis. Visur buvo policija. Vairuotojas klūpojo ant šaligatvio, prie jo smilkinio policininkas laikė prikišęs pistoletą.

— Meskit ginklus,— riktelėjo vienas seklys, išvydęs Chaimę ir Feliksą.

Menką akimirką nustėręs, Chaimė pakėlė savo pistoletą.

41 SKYRIUS

Pertvarkytas „Boeing-727" skrido virš Didžiojo Kanjono trisdešimt penkių tūkstančių pėdų aukštyje. Diena buvo ilga ir varginanti. „Ir tai dar ne viskas",— galvojo Megana.

Ji skrido į Kaliforniją pasirašyti dokumentų, pagal kuriuos „Skot indastriz" gaus milijoną akrų miško į šiaurę nuo San Francisko. Jai pavyko sudaryti labai naudingą sandėrį.

„Patys kalti,— mąstė Megana.— Nereikėjo stengtis apmulkinti mane. Kertu lažybų, kad jie pirmą kartą turėjo reikalų su cistersių vienuolyno buhaltere". Ji garsiai nusijuokė.

Prie jos priėjo padavėjas.

— Jums ko nors reikia, panele Skot?

Ant lentynos ji pamatė laikraščių ir žurnalų pluoštą. Buvo taip įnikusi į darbus, kad nebelikdavo laiko skaityti.

— Prašom paduokite man „Niujork taims".

Jai iškart krito į akis pirmajame puslapyje išspausdintas straipsnis. Ten buvo ir Chaimės Miro fotografija. Žemiau parašyta:

„Vakar, dieną, pasikėsinimo apiplėšti banką Sevilijoje metu, policija sužeidė ir sučiupo Chaimę Mirą, vieną iš ETA — garsaus Ispanijoje radikaliojo separatistinio baskų judėjimo-vadovų. Susišaudant žuvo dar vienas teroristas — Feliksas Karpijas. Ispanijos valdžia ieškojo Miro..

Perskaičiusi straipsnį iki galo, Megana ilgai sėdėjo nejudėdama, prisimindama praeitį. Ji iškilo moters akyse

kaip senas sapnas, miglotas ir podraug tikroviškas, ryškėjantis per laiko šydą.

„Kova greit baigsis. Mes pasieksim savo tikslą, nes mus palaiko liaudis... Bet aš labai norėčiau, kad tu lauktum manęs..."

Kadaise, seniai seniai, ji buvo skaičiusi apie liaudį, tikėjusią tuo, jog žmogus, kartą išgelbėjęs kažkieno gyvybę už ją yra atsakingas. Ji du kartus išgelbėjo Chaimę: pilyje ir skvere. „Ir neleisiu, po paralių, kad dabar jie nužudytų jį".

Pakėlusi padėto greta jos telefono ragelį, ji pasakė pilotui:

— Sukit atgal lėktuvą. Mes grįžtame į Niujorką.

„La Gvardijos" oro uoste jos laukė limuzinas. Naktį, antrą valandą, ji jau buvo savo kontoroje. Ten ją pasitiko Lorensas Grėjus jaunesnysis. Daug metų dirbęs kompanijoje jo tėvas išėjo į pensiją. Sūnus buvo toks pat protingas ir garbėtroška.

— Ką jūs žinote apie Chaimę Mirą? — be įžangų pradėjo Megana.

Atsakymo nereikėjo ilgai laukti:

— Tai teroristas baskas, ETA vadeiva. Regis, prieš porą dienų skaičiau, kad jį sučiupo.

— Visiškai teisingai. Vyriausybė ketina perduoti jį teismui. Aš noriu, kad ten būtų mūsų žmogus. Kas laikomas geriausiu šalyje teismo advokatu?

— Man regis, Kertis Haimanas.

— Ne. Jis per daug padorus. Mums reikia kokio nors „siaubiko".

Jis kiek pagalvojo.

— Susisiekit su Maiku Rouzenu.

— Jis įdarbintas šimtui metų į priekį, Megana.

— Tai atleiskit jį nuo tų darbų. Man reikia, kad jis būtų teisme Madride.

Jis susiraukė:

— Mes neturime teisės kištis į Ispanijos vidaus politiką.

— Ne, turime. Ginamasis — mūsų bičiulis.

Jis skvarbiai pažvelgė į ją.

— Ar galiu užduoti jums asmenišką klausimą?

— Ne. Imkitės darbo.
— Padarysiu viską, kas įmanoma.
— Lari...
— Taip?
— Kas neįmanoma — irgi.
Jos balsas skambėjo ryžtingai.

Po dvidešimt minučių Lorensas Grėjus jaunesnysis vėl įžengė į Meganos kabinetą.

— Man pavyko prisiskambinti Maikui Rouzenui. Atrodo, kad būsiu prikėlęs jį iš miego. Jis nori pasikalbėti su jumis.

Megana pakėlė ragelį.

— Pone Rouzenai? Malonu girdėti jūsų balsą. Mes dar neturėjome progos susipažinti, bet man atrodo, kad galėtume tapti labai gerais draugais. Ne vienas paduoda „Skot indastriz" į teismą, tikėdamasis pasipelnyti, ir man reikia žmogaus, kuris imtųsi visų tų ieškinių. Jūsų pavardę girdžiu dažniau negu kitų. Suprantama, esu pasirengusi sumokėti jums solidų honorarą...

— Panele Skot...

— Taip?

— Aš nieko neturiu prieš mažas staigmenas, bet jūs tiesiog priblokšėte mane

— Nesuprantu.

— Tuomet leiskite, aš paaiškinsiu teisine kalba. Nedumkite man akių. Dabar naktis, antra valanda. O antrą valandą nakties niekas neskambina vien norėdamas pasiūlyti darbą.

— Pone Rouzenai...

— Maikai. Juk ketinome tapti gerais draugais. O draugai turi pasitikėti vienas kitu. Laris pasakė, kad jūs norite pasiųsti mane į Ispaniją gelbėti kažkokio teroristo basko, pakliuvusio į policijos nagus.

— Jis ne teroristas...— pradėjo Megana, bet čia pat užsikirto.— Taip.

— O kodėl jus tai jaudina? Gal jis padavė „Skot indastriz" į teismą, kad jo pistoletas neiššovė?

— Jis...

— Atleiskit, mano drauge, bet aš negaliu jums padėti. Mano grafikas taip tiksliai suskirstytas, kad jau pusmetį

nebeturiu laiko išsimaudyti vonioje. Bet aš galiu rekomenduoti jums kelis advokatus...

„Ne,— pagalvojo Megana.— Chaimei Mirui reikia tavęs".

Staiga ją apėmė neviltis. Ispanija atrodė lyg kitas pasaulis kitame laikmetyje.

— Nereikia,— pavargusi tarė ji.— Tai labai asmeniška. Atleiskit, kad buvau tokia įkyri.

— Ką gi! Tai būdinga jūsų rango žmonėms. Bet jei labai asmeniška — tuomet kas kita, Megana. Tiesą pasakius, tiesiog smalsumu nesitveriu, trokšdamas sužinoti, kodėl „Skot indastriz" vadovė taip suinteresuota išgelbėti kažkokį Ispanijos teroristą. Gal rytoj drauge papietautume? Ar turite laiko?

Ji tvirtai pasiryžo žūtbūt pasiekti tikslą.

— Žinoma.

— Tuomet „Le Cirke", pirmą valandą dienos?

Megana palinksmėjo.

— Puiku.

— Užsakykit staliuką, bet turiu jus perspėti.

— Dėl ko?

— Mano žmona labai smalsi.

Jie susitiko „Le Cirke", ir kai Sirijas pasodino juos prie staliuko, Maikas Rouzenas pasakė:

— Iš tikrųjų jūs gražesnė negu fotografijose. Turbūt visi jums tai sako.

Jis buvo mažo ūgio ir labai nerūpestingai apsirengęs, bet turėjo labai šviesią galvą ir nepaprastai skvarbų žvilgsnį.

— Jūs pakurstėte mano smalsumą,— pasakė Maikas Rouzenas.— Tai kam gi jums reikia to Chaimės Miro?

Daug ką būtų galima papasakoti. Labai daug. Bet Megana atsakė tik tiek:

— Jis — mano draugas. Ir aš nenoriu, kad jis mirtų.

Rouzenas palinko į priekį:

— Šįryt aš peržiūrėjau, ką rašo apie jį laikraščiai. Jono Karolio vyriausybei nepakaks vien nubausti jį mirtimi. Jam iškelta tiek kaltinimų, kad užkimčiau, kol juos išvardinčiau.

Jis stebėjo Meganos veido išraišką.

— Atleiskit, bet aš privalau būti atviras. Miras buvo labai veiklus žmogus. Jis plėšė bankus, sprogdino automobilius, žudė žmones...

— Jis nėra žmogžudys, jis — patriotas. Jis kovoja dėl savo teisių.

— Gerai jau, gerai. Aš irgi mėgstu tokius didvyrius. Ko jūs norite iš manęs?

— Išgelbėkit jį.

— Megana, mudu tokie geri draugai, kad išdrošiu jums tikrą tiesą. Pats Jėzus Kristus negalėtų jo išgelbėti. Jūs tikitės stebuklo, kuris...

— Aš tikiu stebuklais. Jūs man padėsite?

Jis atidžiai pažiūrėjo į ją.

— Ar maža kas gali atsitikti! Draugai tam ir reikalingi. Ar ragavote pašteto? Girdėjau, kad čia taiso pagal žydišką receptą.

Faksu atsiųstame iš Madrido pranešime buvo rašoma:

„Pasikalbėjau su pustuziniu geriausių Europos advokatų. Jie atsisako ginti Mirą. Mėginau gauti leidimą kalbėti teisme. Teismas mano prašymą atmetė. Malonu būtų padaryti dėl jūsų stebuklą, bet Jėzus dar neprisikėlė iš numirusiųjų. Grįžtu namo. Jūs skolinga man pietus. Maikas".

Teismas buvo paskirtas rugsėjo septynioliktąją.

— Atšaukit visus mano susitikimus,— pasakė Megana savo sekretorei.— Aš išskrendu į Madridą su reikalais.

— Kiek ten išbūsite?

— Nežinau.

Megana apgalvojo savo planą lėktuve, skrendančiame virš Atlantikos. „Juk turi būti kokia nors išeitis,— mąstė ji.— Aš turiu pinigų, valdžią. Reika veikti per premjerą. Aš privalau susitikti su juo prieš teismą. Paskui bus per vėlu".

Megana susitiko su premjeru Leopoldu Martinesu praėjus dvidešimt keturioms valandoms po atvykimo į Madridą. Jis pakvietė ją papietauti Monklojos rūmuose.

— Dėkui, kad taip greit suradote laiko susitikti su manimi.— Aš suprantu, kad jūs labai užsiėmęs.

Jis protestuodamas mostelėjo.

— Na, ką jūs, panele Skot. Man didelė garbė, kai to-

kios didelės kompanijos kaip „Skot indastriz" vadovė atskrenda į mūsų šalį susitikti su manimi. Sakykit, kuo galiu būti naudingas jums.

— Aš atskridau čionai norėdama būti naudinga jums,— atsakė Megana.— Pamaniau, jog turėdami Ispanijoje tik kelias įmones, mes anaiptol nepanaudojame viso jūsų šalies potencialo.

Jis jau ėmė klausytis atidžiau, akys smalsiai sužibo.

— Tęskite.

— „Skot indastriz" svarsto perspektyvą statyti didelę elektronikos gamyklą. Ten būtų įdarbinta maždaug pusantro tūkstančio žmonių. Jei gamykla pateisins mūsų viltis, įsteigsime ir filialus.

— Bet jūs dar nenutarėte, kurioje šalyje bus statoma jūsų gamykla?

— Taigi. Asmeniškai aš linkstu prie Ispanijos, bet tiesą sakant, Jūsų ekscelencija, kai kurie mano ekspertai nepatenkinti tuo, kaip jūsų šalyje paisoma žmogaus teisių.

— Tai tiesa?

— Taip. Jie mano, kad esate per žiaurūs tiems, kurie nepalaiko šalies vidaus politikos.

— Ar galite duoti kokių nors konkrečių pavyzdžių?

— Taip, galiu. Pavyzdžiui, Chaimė Miras.

Jis įsmeigė į ją akis.

— Suprantama. Tai yra, jei būtume atlaidūs Chaimei Mirui, mes gautume elektronikos gamyklą ir...

— Ir dar daug ką kita,— patikino jį Megana.— Visur, kur atidarome mūsų gamyklas, pakyla žmonių gerovė...

— Bijau, kad čia yra šioks toks keblumas,— susiraukdamas pasakė premjeras.

— Koks? Mes galėtume dėl visko susitarti.

— Yra nesvarstytinų dalykų, panele Skot. Mes neprekiaujame Ispanijos garbe. Nesistenkite nupirkti mūsų arba grasinti mums.

— Patikėkit, aš ne...

— Jūs atvažiavote apipilti mus malonėmis ir tikitės, kad mes manipuliuosime teisingumu jūsų naudai? Gerai pagalvokite, panele Skot. Mums nereikia jūsų gamyklų.

„Aš viską sugadinau",— apimta nevilties, pagalvojo Megana.

Šešias savaites užsitęsęs teismas dirbo budriai saugomoje patalpoje. Publikai nebuvo leidžiama dalyvauti.

Visą tą laiką Megana leido Madride, sekė kasdieninius laikraščių pranešimus. Retsykiais jai skambindavo Maikas Rouzenas.

— Aš suprantu, kaip jums nelengva ten, mano drauge. Regis, būtų geriau, jei grįžtumėt namo.

— Negaliu, Maikai.

Ji mėgino pasimatyti su Chaime.

„Jokių lankytojų".

Paskutinę proceso dieną Megana stovėjo minioje prie teismo pastato. Į gatvę pabiro reporteriai, ir Megana vieną iš jų sustabdė:

— Kas atsitiko?

— Jis pripažintas kaltu visais punktais. Jį nuteisė pasmaugti garota.

42 SKYRIUS

Chaimės Miro bausmės vykdymo dieną dar penktą valandą ryto prie Madrido centrinio kalėjimo sienų ėmė būriuotis žmonės. Užtvaros, kurias pastatė civilinė gvardija, neleido gausėjančiai miniai pereiti plačios gatvės ir prisiartinti prie pagrindinio įėjimo į kalėjimą. Geležinius kalėjimo vartus blokavo ginkluoti kareiviai ir tankai.

Kalėjimo viršininko Gomeso de la Fuentės kabinete buvo sušauktas neeilinis pasitarimas. Jame dalyvavo premjeras Leopoldas Martinesas, naujasis GOE vadovas Alonsas Sebastjanas, kalėjimo viršininko pavaduotojai Chuanitas Molinesas ir Pedras Arangas.

Gomesas de la Fuentė buvo tvirtas niūraus veido vidutinio amžiaus vyras, visą savo gyvenimą skyręs perauklėti niekšams, kuriuos vyriausybė atiduodavo jo globai. Ištikimi jo padėjėjai Molinesas ir Arangas buvo ištarnavę su de la Fuente jau dvidešimt metų.

Kalbėjo premjeras Martinesas:

— Norėčiau žinoti, kokių ėmėtės priemonių, kal užtikrintumėt viešąją tvarką Chaimės Miro bausmės vykdymo metu.

— Mes esame pasirengę visiems netikėtumams, Jūsų ekscelencija,— atsakė kalėjimo viršininkas de la Fuentė.—

Kaip jau spėjote pastebėti atvykęs, aplink kalėjimą pastatyta visa ginkluota kareivių kuopa. Jei kas norėtų įsibrauti į pastatą, reikėtų armijos.

— O pačiame kalėjime?

— Imtasi dar griežtesnių atsargumo priemonių. Chaimė Miras laikomas antrajame aukšte, kameroje, kurioje įrengta dviguba saugos sistema. Visus kitus kalinius laikinai iš to aukšto pašalino. Du sargybiniai stovi prie kameros ir dar du — skirtinguose kalėjimo bloko galuose. Aš pasirūpinau, kad visi kaliniai liktų kamerose, iki bus įvykdyta bausmė.

— Kada ji numatyta?

— Vidurdienį, Jūsų ekscelencija. Aš atkėliau pietus į pirmą valandą, kad pakaktų laiko pašalinti Miro kūną.

— Kur planuojate jį išvežti?

— Visiškai sutinku su tuo, ką jūs pasiūlėte, Jūsų ekscelencija. Palaidojus jį Ispanijoje, vyriausybei gali kilti keblumų, jei baskai paverstų jo kapą lyg ir šventa vieta. Mes susisiekėme su jo teta Prancūzijoje. Ji gyvena nedideliame kaimelyje prie Bajono. Ji sutinka palaidoti jį ten.

Premjeras stojosi.

— Puiku.— Ir atsidusęs pridūrė:— Vis dėlto aš manau, kad būtų buvę geriausia pakarti jį aikštėje visiems matant.

— Žinoma, Jūsų ekscelencija. Bet tuomet negalėčiau garantuoti jums tvarkos.

— Gal jūs ir teisus. Neverta be reikalo duoti dingsties neramumams. Mirtis nuo garotos — daug lėtesnė ir skausmingesnė. Kas jau kas, o Chaimė Miras nusipelnė garotos.

— Atleiskite, Jūsų ekscelencija,— tarė kalėjimo viršininkas.— Tačiau kiek aš suprantu, teismo kolegija ketina iš naujo svarstyti paskutinę Miro gynėjų pateiktą apeliaciją. Jeigu jiems pasiseks, kaip bus man?..

— Jiems nepasiseks,— nutraukė jį premjeras.— Mirties bausmė bus įvykdyta paskirtu laiku.

Pasitarimas baigėsi.

Rytą, pusę aštuonių, prie kalėjimo vartų privažiavo duonos furgonas.

— Duoną atvežėm.

Vienas iš sargybinių, budinčių prie vartų, apžiūrėjo furgoną, dirstelėjo į vairuotoją.

— Ar tu naujokas?

— Taip.

— O kur Chulijas?

— Jis susirgo, guli.

— Ilsėtumeisi ir tu, *amigo*.

— Ką?

— Šįryt jokio tiekimo nebus. Atvažiuokit dieną.

— Bet juk kas rytą...

— Nieko nepraleisim, kol šio to neišvešim. O dabar — atbuline eiga, apsisuk ir dardėk iš čia, kol mano vaikinai nesupyko.

Vairuotojas nužvelgė sužiurusius į jį ginkluotus kareivius.

— Na, ką gi. Aišku.

Jie stebėjo, kaip sunkvežimis apsisuko ir nuriedėjo gatve. Posto vadas pranešė apie įvykį kalėjimo viršininkui. Pasiteiravus paaiškėjo, kad ankstesnis vairuotojas guli ligoninėje nukentėjęs per avariją.

Aštuntą valandą ryto prieš kalėjimą sprogo automobilis, buvo sužeista pustuzinis žmonių. Įprastinėmis aplinkybėmis sargybiniai, palikę savo postus, būtų stengęsi sužinoti, kas atsitiko, ir padėti sužeistiesiems. Bet jie gavo kuo griežčiausią įsakymą. Jie liko savo vietose, o įvykio vietoje tvarkėsi civilinė gvardija.

Apie incidentą nedelsiant buvo pranešta kalėjimo viršininkui.

— Jie gali visko griebtis,— atsakė jis.— Būkit viskam pasirengę.

9.15 ryto virš kalėjimo teritorijos pasirodė greitasparnis. Ant abiejų jo šonų buvo užrašas „La Prensa" — garsiausio Ispanijos dienraščio pavadinimas.

Ant kalėjimo stogo buvo pastatyti du zenitiniai pabūklai. Budintis leitenantas davė pilotui perspėjamąjį ženklą, mostelėdamas vėliavėle. Greitasparnis toliau suko ratus. Karininkas paėmė lauko raciją.

— Pone viršininke, virš mūsų greitasparnis.

— Ar yra kokie nors atpažįstamieji ženklai?

— Ant jo užrašyta „La Prensa", bet dažai atrodo šviežį.

— Paleiskit perspėjamąją salvę. Jei nepaisys, numuškite.

— Klausau.

Jis linktelėjo šauliui.

— Pykštelėk greta jo.

Sviedinys pralėkė per penkis jardus nuo greitasparnio. Jie matė išsigandusį piloto veidą. Artileristas vėl užtaisė pabūklą. Greitasparnis staigiai šovė aukštyn ir dingo danguje virš Madrido.

„Ką jie dar sugalvos?" — pamanė leitenantas.

Vienuoliktą valandą ryto į kalėjimo patalpą, skirtą lankytojams, įžengė Megana Skot. Ji atrodė išblyškusi ir sumenkusi.

— Man reikia susitikti su kalėjimo viršininku Gomesu de la Fuente.

— Ar jums paskirtas susitikimas?

— Ne, bet...

— Atleiskit, bet šįryt viršininkas nieko nepriima. Jei paskambintumėt jam dieną...

— Pasakykit jam, kad aš Megana Skot.

Jis pažvelgė į ją atidžiau. „Taigi čia ir yra toji turtinga amerikietė, kuri stengiasi išlaisvinti Chaimę Mirą. Aš mielai pažaisčiau su ja porą naktų".

— Pranešiu apie jus viršininkui.

Po penkių minučių Megana jau sėdėjo de la Fuentės kabinete. Su juo buvo dar šešetas iš kalėjimo vyresnybės.

— Kuo galiu būti naudingas jums, panele Skot?

— Aš norėčiau susitikti su Chaime Miru.

Kalėjimo viršininkas atsiduso.

— Bijau, kad tai neįmanoma.

— Bet aš...

— Panele Skot, mes visi gerai žinome, kas jūs esate. Patikėkit, mes visi džiaugtumės, jei galėtume padėti jums,— šypsodamasis pasakė jis.— Mes, ispanai, labai jautrūs žmonės. Be to, esame sentimentalūs ir retsykiais sutinkame užmerkti akis, nepastebėti kai kurių taisyklių ir nuostatų pažeidimų. Bet,— šypsena pranyko iš jo veido,— ne šiandien, panele Skot. Šiandien — ypatinga die-

na. Mums prireikė ne vienerių metų, kad sučiuptume žmogų, su kuriuo jūs norite susitikti. Taigi šiandien — tokia diena, kai privalome laikytis visų taisyklių. Chaimė Miras dabar susitiks tik su Dievu, jeigu jam Jis yra.

Prislėgta Megana žiūrėjo į kalėjimo viršininką.

— Bet galima... ar man galima nors pažvelgti į jį?

Vienas iš pavaduotojų, sugraudintas kančios, kuri iškreipė jos veidą, norėjo kažką pasakyti, bet susilaikė.

— Deja, ne,— atsakė de la Fuentė.

— Ar galima, parašysiu jam keletą žodžių? — slopiu balsu tarė ji.

— Vargu ar verta rašyti numirėliui? — jis žvilgtelėjo į laikrodį.— Jam nebeliko gyventi nė valandos.

— Bet jis juk padavė apeliaciją. Argi teismo kolegija jos nesvarstys?

— Ji nubalsavo prieš. Man pranešė jos sprendimą prieš penkiolika minučių. Mirui neleista apskųsti nuosprendžio. Mirties bausmė bus įvykdyta. O dabar, jei leisite...

Jis atsistojo, visi atsistojo. Apsidairiusi kambaryje, Megana pažiūrėjo į šaltus negailestingus veidus ir krūptelėjo.

— Teatleidžia jums Viešpats,— pasakė ji.

Jie tylomis žiūrėjo, kaip ji skubiai eina iš kambario.

Likus dešimčiai minučių iki vidurdienio, Chaimės Miro kameros durys atsidarė, ir į ją įėjo kalėjimo viršininkas Gomesas de la Fuentė, dviejų savo padėjėjų Molineso ir Arango bei daktaro Migelio Anunsijono lydimas. Koridoriuje stovėjo keturi ginkluoti sargybiniai.

— Laikas,— pasakė kalėjimo viršininkas.

Chaimė atsikėlė nuo savo lovos. Jis buvo su antrankiais, kojos sukaustytos grandinėmis.

— Tikėjausi, kad jūs kur nors užgaišite.

Jis laikėsi taip oriai, kad de la Fuentė nejučia ėmė žavėtis.

„Kitu metu ir kitomis aplinkybėmis mes būtume galėję tapti draugais",— pagalvojo jis.

Sunkiai kilnodamas grandinėmis sukaustytas kojas, Chaimė išėjo į tuščią koridorių. Abipus jo atsistojo sargybiniai ir Molinesas su Arangu.

— Manęs laukia garota? — paklausė Chaimė.

Kalėjimo viršininkas linktelėjo.

— Garota.

Neįtikėtinai skausminga, nežmoniškai žiauri mirtis. Gerai, kad bus žudoma izoliuotoje patalpoje, o ne žmonių ir spaudos atstovų akivaizdoje.

Procesija žengė koridoriumi. Buvo girdėti, kaip lauke skanduoja minia: „Chaime!.. Chaime!.. Chaime!.." Tūkstantinis balsų choras skambėjo vis garsiau.

— Jie šaukiasi tavęs,— pasakė Pedras Arangas.

— Ne. Jie šaukiasi patys savęs. Jie šaukiasi laisvės. Rytoj atsiras naujas vardas. Nors aš ir mirsiu, neišvengiamai ateis kas nors kitas.

Praėję dvi automatines saugos sistemas, jie prisiartino prie koridoriaus gale esančios nedidelės patalpos žaliai dažytomis metalinėmis durimis. Iš už kampo pasirodė kunigas, vilkįs juoda sutana.

— Dėkui Dievui, suspėjau. Aš atėjau suteikti paskutinio patepimo.

Kai jis jau žengė prie Miro, du sargybiniai pastojo jam kelią.

— Atleiskite, tėve,— pasakė kalėjimo viršininkas.— Niekam neleidžiama artintis prie jo.

— Bet aš...

— Jei norite atleisti jam nuodėmes, gausite tai padaryti kitapus uždarų durų. Prašom pasitraukti.

Vienas iš sargybinių atidarė žaliąsias duris. Viduje, greta sraigtais pritvirtintos prie grindų kėdės su storais diržais rankoms, stovėjo milžiniško ūgio žmogus. Jo veidą dengė puskaukė. Rankose jis laikė garotą.

Kalėjimo viršininkas linktelėjo Molinesui, Arangui, gydytojui, ir jie suėjo į kambarį paskui Chaimę. Sargybiniai liko koridoriuje. Žaliąsias duris užšovė skląsčiais.

Molinesas ir Arangas nuvedė Chaimę prie kėdės. Jie nuėmė jam antrankius ir prisegė jį prie sėdynės, užverždami rankas storais diržais. Daktaras Anunsijonas ir kalėjimo viršininkas de la Fuentė visa tai stebėjo. Per užsklęstas sunkias duris protarpiais atsklisdavo monotoniškas kunigo bambėjimas.

Pažvelgęs į Chaimę, de la Fuentė gūžtelėjo pečiais.

— Tai ne taip ir svarbu. Dievas vis vien supras, ką jis kalba.

Iš už nugaros prie Chaimės priėjo milžinas su garota rankose.

— Ar norite, kad jums uždengtų veidą? — paklausė Gomesas de la Fuentė.

— Ne.

Pasižiūrėjęs į milžiną, kalėjimo viršininkas linktelėjo galvą. Pakėlęs garotą, budelis palinko prie Chaimės.

Stovėję už durų sargybiniai girdėjo, kaip lauke rėkia minia.

— Žinai,— tyliai pasakė vienas iš jų,— aš labai norėčiau dabar būti ten su jais, lauke.

Po penkių minučių žaliosios durys prasivėrė.

— Atneškit maišą kūnui,— pasakė daktaras Anunsijonas.

Laikantis instrukcijos, Chaimės Miro kūnas buvo slapta išneštas iš kalėjimo pro tarnybinį išėjimą. Maišą įmetė į paprasčiausio furgono kėbulą. Bet vos jis išvažiavo už kalėjimo teritorijos, minia lyg kokio stebuklingo magneto traukiama siūbtelėjo prie jo.

— Chaime!.. Chaime!..

Bet riksmai jau buvo slopesni. Vyrai ir moterys verkė, o jų vaikai spoksojo patenkinti, nesuprasdami, kas čia dedasi. Skverbdamasis per minią, furgonas pagaliau pasiekė plentą.

— Dieve mano,— prašneko vairuotojas.— Lyg kokie apdavai. Tas vaikinas, matyt, buvo kuo nors ypatingas.

— M-taip. Tūkstančiai žmonių tai irgi suprato.

Tą pačią dieną, antrą valandą po pietų, kalėjimo viršininkas Gomesas de la Fuentė ir du jo padėjėjai Chuanitas Molinesas ir Pedras Arangas įžengė į premjero Martineso kabinetą.

— Noriu pasveikinti jus,— pasakė premjeras.— Mirties bausmė sėkmingai įvykdyta.

— Pone premjere, mes atėjome ne klausytis jūsų pasveikinimų,— atsakė kalėjimo viršininkas.— Mes išeiname į atsargą.

Martinesas apstulbęs įbedė į juos akis.

— Aš... Aš nesuprantu. Kodėl?..

— Tai humaniškumo klausimas, Jūsų ekscelencija. Mes ką tik žiūrėjome, kaip miršta žmogus. Gal jis ir nusipelnė mirties. Bet ne tokios. Tai... tai nežmoniška. Aš daugiau nebenoriu dalyvauti tokiose egzekucijose. Mano kolegos jaučia tą patį.

— Gal jums vertėtų dar pagalvoti? Jūsų pensijos...

— Mes turime žiūrėti savo sąžinės.

Kalėjimo viršininkas de la Fuentė atkišo premjerui tris popieriaus lapus.

— Tai mūsų prašymai atleisti iš tarnybos.

Vėlyvą tos pačios dienos vakarą furgonas kirto Prancūzijos sieną ir pasuko į Bidašo kaimelį netoli Bajono. Jis sustojo prie tvarkingo kaimo namelio.

— Atvažiavom. Nagi, keliam lauk lavoną, kol jis dar nepradėjo dvokti.

Duris atidarė penkiasdešimtmetė moteris.

— Atvežėt?

— Taip, ponia. Kur jums šitą... jį padėti?

— Prašom svetainėn.

— Gerai, ponia. Jumis dėtas, aš negaiščiau su laidotuvėmis. Ar suprantat, apie ką aš kalbu?

Ji žiūrėjo, kaip vyrai dviese įnešė maišą ir padėjo ant grindų.

— Dėkui.

— Nėra už ką.

Ji truputį pastovėjo, žvelgdama į nuvažiuojantį furgoną.

Iš gretimo kambario išėjo dar viena moteris. Pribėgusi prie maišo, skubiai atsagstė jį.

Į jas šypsodamasis žiūrėjo Chaimė Miras.

— O žinote,— tarė jis,— garota mano kaklui tikrai būtų pridariusi bėdos.

— Kokį vyną gersim: raudonąjį ar baltąjį?— paklausė Megana.

43 SKYRIUS

Buvęs kalėjimo viršininkas Gomesas de la Fuentė, buvusieji jo padėjėjai Molinesas ir Arangas, daktaras Anunsijonas, milžinas budelis jau be kaukės sėdėjo Madrido „Barachaso" oro uosto laukimo salėje.

— Aš vis dėlto manau, kad be reikalo nenorite skristi su manim į Kostą Riką,— pasakė de la Fuentė.— Už tuos penkis milijonus galėtumėt nusipirkti visą salą.

Molinesas papurtė galvą.

— Mudu su Arangu norime į Šveicariją. Man nusibodo saulė. Ten susirasime jaunučių slidininkių.

— Aš irgi,— atsiliepė milžinas.

Jie pasižiūrėjo į Migelį Anunsijoną.

— Na, o jūs, daktare?

— Aš — į Bangladešą.

— Kur?

— Taip, taip. Už tuos pinigus aš atidarysiu ten ligoninę. Žinot, aš seniai galvojau apie tai, dar prieš sutikdamas su Meganos Skot pasiūlymu. Ir padariau štai kokią išvadą: jei galėsiu išgelbėti daugybės nekaltų žmonių gyvybes, palikdamas gyvą vieną teroristą, vadinasi, tai — geras sandėris. Be to, turiu jums prisipažinti, kad Chaimė Miras man patiko.

44 SKYRIUS

Visą vasarą Prancūzijoje buvo geras oras, ir fermeriai negalėjo atsidžiaugti gausiu derliumi.

„Kad tai būtų kasmet,— galvojo Rubijas Arsanas.— Bet metai buvo nusisekę ne vien todėl".

Iš pradžių — vestuvės, o paskui — prieš metus — jiems gimė dvyniai. „Sunku net įsivaizduoti, kad įmanoma būti tokiam laimingam".

Pradėjo lynoti. Apgręžęs traktorių, Rubijas nuvažiavo prie pašiūrės. Jis galvojo apie savo dvynukus. Berniukas augo sveikas ir stiprus. O jo sesutė! Na, tiesiog maža plėšikė! „Oi, ir pridarys ji savo vaikinui rūpesčių,— Rubijas nusišypsojo savo mintims.— Tikra motina".

Įvaręs traktorių į pašiūrę, jis nuėjo namo, jausda-

mas, kaip per veidą telžia šalti lietaus lašai. Atidaręs duris, jis įėjo į vidų.

— Tu kaip tik laiku,— nusišypsojo jam Liučija.— Pietūs išvirti.

Garbiąją motiną Betiną pažadino nuojauta, kad turi atsitikti kažkoks stebuklas.

„Žinoma,— pamanė ji,— sulaukėme jau gana daug gerų įvykių".

Cistersių vienuolynas jau seniai buvo vėl atidarytas, ir jį globojo karalius Jonas Karolis.

Sesuo Grasielė ir visos išvežtos į Madridą vienuolės sėkmingai sugrįžo į vienuolyną, kur niekas netrukdė joms vėl nugrimzti į palaimingą vienatvę ir nebylystę.

Tuojau po pusryčių vienuolyno abatė įžengė į savo kabinetą ir nustėro iš nuostabos. Ant jos stalo akinamai spindėjo auksinis kryžius.

Tai buvo palaikyta stebuklu.

EPILOGAS

Madridas mėgino išsiderėti taiką, siūlydamas baskams dalinę autonomiją, oficialiai leisdamas jiems turėti savo vėliavą, savo kalbą ir baskų policijos valdybą. ETA atsakė į tai nužudydama Konstantiną Ortiną Chilį, Madrido karo komendantą, o vėliau ir Luisą Karerą Blanką — žmogų, kurį Frankas buvo pasirinkęs savo darbų tęsėju.

Prievartos banga kyla.

Per trejų metų laikotarpį ETA teroristai nužudė daugiau kaip šešis šimtus žmonių. Kraujas liejamas be paliovos, ir policija į tai atsako nė kiek ne švelniau.

Nelabai seniai ETA organizaciją palaikė daugiau kaip pustrečio milijono baskų, bet dėl nesibaigiančio terorizmo ji prarado tą paramą. Bilbao mieste, pačioje Baskijos širdyje, šimtas tūkstančių žmonių išėjo į demonstraciją prieš ETA. Ispanai jaučia, kad atėjo laikas gyventi taikiai, laikas gydytis žaizdas.

OPUS MUNDO tapo *dar galingesnė negu anksčiau, bet vargu ar atsiras norinčių apie tai kalbėti.*

O griežtos regulos vienuolynai egzistuoja ir dabar. Iš viso jų pasaulyje yra penkiasdešimt keturi, septyni iš jų — Ispanijoje.

Nekinta ir amžių amžiais sergėtas visiškos nebylystės bei užsisklendimo ritualas.

Populiarusis detektyvas

Sidnis Šeldonas

LAIKO SMILTYS

Romanas

Iš rusų kalbos vertė Ona Giedrikaitė

SL 1329. 1998 01 29. 9,75 apsk. l. l. Užsakymas 1167.
Išleido Rosma, A. Strazdelio g. 1, 2600 Vilnius.
Spausdino Poligrafinių paslaugų įmonė, A. Strazdelio g. 1,
2600 Vilnius. Kaina sutartinė.

SIDNIS ŠELDONAS (gim. 1917 m.) – vienas iš populiariausių šiuolaikinių rašytojų. Jis yra sukūręs įdomių, kvapą gniaužiančių romanų, kurie išversti į 56 kalbas ir tapo bestseleriais daugiau kaip 100 valstybių.

Sidnio Šeldono plunksnai, be to, priklauso daugiau kaip dvidešimt filmų bei televizijos scenarijų, ir nemaža tų filmų pastatė jis pats. Jis – daugelio prestižinių nacionalinių ir tarptautinių premijų laureatas. Žurnalas „Niujorkietis" laiko jį turtingiausiu JAV rašytoju.

Romane „Laiko smiltys" autorius sutelkia dėmesį į keturių pabėgusių iš nuniokoto vienuolyno vienuolių likimą. Jų laukia kupina pavojų ir dramatizmo kelionė.

ISBN 9986–00–218–4